

VATT-TUTKIMUKSIA
123
VATT RESEARCH REPORTS

Jaakko Kiander
Minna Martikainen
Timo Pihkala
Iikka Voipio

YRITYSTEN
TOIMINTAYMPÄRISTÖ:
KYSELYTUTKIMUKSEN
TULOKSIA VUOSILTA 2002–2005

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus
Government Institute for Economic Research
Helsinki 2006

ISBN 951-561-635-2 (nid.)
ISBN 951-561-636-0 (PDF)

ISSN 0788-5008 (nid.)
ISSN 1795-3340 (PDF)

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus

Government Institute for Economic Research

Arkadiankatu 7, 00100 Helsinki, Finland

Email: etunimi.sukunimi@vatt.fi

Oy Nord Print Ab

Helsinki, kesäkuu 2006

KIANDER, JAAKKO – MARTIKAINEN, MINNA – PIHKALA, TIMO – VOIPIO, IIKKO: YRITYSTEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ: KYSELYTUTKIMUKSEN TULOKSIA VUOSILTA 2002–2005. Helsinki, VATT, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, Government Institute for Economic Research, 2006, (B, ISSN 0788–5008 (nid.) ISSN 1795–3340 (PDF), No 123). ISBN 951–561–635–2 (nid.), 951–561–636–0 (PDF).

Tiivistelmä: Julkaisussa raportoidaan neljästä peräkkäisinä vuosina yrityksille suunnatusta kyselytutkimuksesta saatuja tuloksia. Kyselyjen tarkoituksena on ollut selvittää yritysten odotuksia ja niiden mielipiteitä niiden toimintaympäristön muutoksesta ja julkisen vallan toiminnasta. Tulosten mukaan yrittäjyyttä eniten haittaavia tekijöitä ovat työvoiman kalleus, verotus ja byrokratia. Verotuksen arvioidaan jatkuvasti muuttuneen huonompaan suuntaan ja työvoiman kallistuneen. Vuoden 2005 tuloksissa arvioidaan myös ammattitaitoisen työvoiman saatavuuden heikentyneen selvästi. Samanaikaisesti yritykset suhtautuvat myönteisesti omiin kasvunäkymiinsä. Huomattava osa yrityksistä ei tunne hallituksen yrittäjyyden politiikkaohjelmaa eikä TE-keskusten toimintaa. Yrittäjyysasenteiden katsotaan muuttuneen hieman parempaan suuntaan.

Asiasanat: Yrittäjyys, yrittäjyyden esteet, kyselytutkimus

KIANDER, JAAKKO – MARTIKAINEN, MINNA – PIHKALA, TIMO – VOIPIO, IIKKO: YRITYSTEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ: KYSELYTUTKIMUKSEN TULOKSIA VUOSILTA 2002–2005. Helsinki, VATT, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, Government Institute for Economic Research, 2006, (B, ISSN 0788–5008 (nid.) ISSN 1795–3340 (PDF), No 123). ISBN 951–561–635–2 (nid.), 951–561–636–0 (PDF).

Abstract: This is a report on the results of three questionnaires which were sent to about 3000 randomly selected Finnish entrepreneurs/firms in years 2002, 2003, 2004 and 2005. The questions were related to business environment, expectations and the role of public sector. According to the answers, the biggest obstacles to thriving entrepreneurship are high labour costs, taxation and bureaucracy. In the latest survey a significant proportion of the firms were worried about the shortage of skilled labour. The majority of respondents thought that the taxation and bureaucracy move always to the wrong direction. A large part of the firms were not aware of the different policy programmes aimed to help firms.

Key words: Entrepreneurship, business environment, survey, Finland

Esipuhe

Yhteiskunnassa vallitsee varsin suuri yksimielisyys siitä, että yrittäjyys on erittäin tärkeä talouskasvun ja työllisyyden paranemisen edellytys. Poliitiikan suunnittelun ja toteutuksen kannalta on tärkeätä olla selvillä tehokkaimmista keinoista, joilla yrittäjyyteen voidaan vaikuttaa.

Tämän julkaisussa raportoitujen tutkimustulosten tarkoituksena on tuoda esiin eri kokoisia yrityksiä edustavien yrittäjien mielipiteitä yritystoimintaan vaikuttavista asioista ja ennen kaikkea julkisen vallan toimista. Tulokset perustuvat neljänä eri vuonna tehtyihin kyselyihin, mikä mahdollistaa myös tulosten mahdollisten muutossuuntien seurannan.

Tutkimus on syntynyt yhteistyössä Laurea-ammattikorkeakoulun ja Lappeenrantaan teknillisen yliopiston kanssa. Sen laatimiseen ovat osallistuneet professorit Minna Martikainen ja Timo Pihkala Lappeenrannasta sekä Iikko B. Voipio ja Jaakko Kiander VATT:sta. Lisäksi raportin aineistojen muokkauksessa ja analyysissä on avustanut Hannu Nyqvist Laurea-ammattikorkeakoulun Business Excellence Centeristä.

Helsingissä 15.5.2006

Reino Hjerppe
Ylijohtaja

Yhteenveto

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus teki vuosina 2002–2005 neljä vuosittaista yrityksille ja yrittäjille suunnattua kyselytutkimusta. Kysely toteutettiin internetin avulla. Tutkimuksen kohdejoukkona oli jokaisena vuonna noin 3 000 yritystä, joiden yhteystiedot kerättiin julkisista rekistereistä. Kyselyihin vastanneet yritykset edustivat eri kokoluokkia ja eri toimialoja varsin hyvin. Kyselytutkimusten taustalla on sekä Lipposen II hallituksen että Jäätteenmäen-Vanhasen hallituksen käynnistämät yrittäjyysohjelmat, joiden avulla on pyritty parantamaan yritysten toimintaedellytyksiä.

Kyselyissä kartoitettiin yrittäjien ja yritysten näkemyksiä ja mielipiteitä yritysilmapiiristä, yritysten toimintaedellytyksistä, julkisen vallan toimista ja työmarkkinoista. Lisäksi viimeisessä vuonna 2005 toteutetussa kyselyssä tiedusteltiin yritysten halukkuutta panostaa kasvuun.

Tutkimustulosten mukaan yrittäjyyttä eniten haittaavia tekijöitä ovat työvoiman kalleus, verotus ja byrokratia. Vaihtelevassa määrin ongelmaksi koettiin myös ns. epäterve kilpailu.

Vuosien 2003–2004 aikana verotus ohitti byrokratian yritysten tärkeimpänä huolenaiheena – ehkä siksi, että vuonna 2005 toteutettu yritysverouudistus oli tuolloin valmisteltavana ja siksi näkyvästi esillä. Kun vuonna 2002 joka kolmas kyselyyn vastanneista yrittäjistä katsoi verotuksen muuttuneen huonompaan suuntaan, niin vuonna 2004 näin ajattelevien osuus on kasvanut peräti puoleen. Todellisuudessa yritys- ja arvonnäköverotuksessa ei tapahtunut mainittuna aikana muutoksia ja vuonna 2005 useimpien yritysten verotus keveni.

Verotuksen lisäksi myös byrokratian katsottiin vastauksissa muuttuneen huonompaan suuntaan. Tämä on yllättävää, koska samaan aikaan on toteutettu uudistuksia, joilla on pyritty joustavoittamaan viranomaisten toimintaa.

Sinä aikana kun kyselyitä tehtiin, siirtyi Suomen talous asteittain lievältä taantumasta kohti nousukautta. Suhdankehityksen vaikutus on nähtävissä vastauksissa. Epäterve kilpailu menetti vuosina 2003 ja 2004 haitta-arvoaan, mikä saattaa johtua suhteellisen hyvästä kysyntätilanteesta. Vastaus kertoo myös siitä, että kilpailu ei useimmilla toimialoilla liene olennaisesti kiristynyt.

Työvoiman saatavuuteen ja työvoimakustannuksiin liittyvät kysymykset ovat luonnollisesti keskeisiä useimpien yrittäjien kannalta. Niihin vaikuttavat mitä suurimmassa määrin talouden suhdanteet. Vuosina 2003 ja 2004 työvoiman saatavuus parani vastausten mukaan lievästi. Sen sijaan vuonna 2005 entistä useammat yrittäjät kokivat ongelmaksi työvoimapulan. Vuonna 2005 runsaat 60 prosenttia yrittäjistä koki ammattitaitoisen työvoiman puutteen pulmana, mitä voidaan pitää huolestuttavana.

Työvoimakustannuksia ja palkkatasoa ei vastauksissa pidetty kovin suurena ongelmana, joskin työvoimakulujen katsottiin joka vuosina kehittyneen huonoon suuntaan eli nousseen. Palkkatason sijasta useimmat vastaajat pitivät ongelmallisina työn sivukuluja: runsaat 80 % yrittäjistä piti palkan sivukustannuksia uusien henkilöiden palkkaamista rajoittavana tekijänä.

Yritysten kasvu ja kansainvälistyminen on yksi keskeisimmistä suomalaisen talouspolitiikan ja elinkeinojen edistämisen kohteista. Vuoden 2005 kyselytutkimuksiin liitettiin yritysten kasvuun, kasvutapoihin, kansainvälistymiseen sekä yritystoiminnan jatkuvuuteen liittyviä kysymyksiä. Valtaosa yrittäjistä suhtautui toimintaansa positiivisin odotuksin ja positiivisuus oli vuonna 2005 selvästi kasvamassa.

Oman yrityksensä liikevaihdon kasvuun uskoi yli puolet kyselyyn vastanneista yrittäjistä. Mikroyritykset arvioivat kasvunäkymänsä muita yrityskokoluokkia heikommiksi. Tämä on ymmärrettävää, koska mikroyrityksillä on kokonsa vuoksi vähiten resursseja käytössään kasvun rahoittamiseksi. Mikroyrityksille yrityksen kasvu voisi myös merkitä suurta laadullista muutosta, jossa ne joutuisivat kehittämään uusia johtamisjärjestelmiä. Rahoituksen saatavuus ei kyselyn mukaan ollut yrityksen toiminnan kasvattamisen este.

Julkisen vallan tarjoamia yritysten neuvontapalveluja on riittävästi; tätä mieltä on noin 40 % vastaajista – osuuden vaihtelu eri vuosina ei ole kovin merkittävää. Yrittäjien sosiaaliturvan puutteellisuutta kokevien määrä oli lievässä laskussa. Mikroyritykset olivat – ymmärrettävistä syistä – asian suhteen huomattavasti negatiivisempia kuin keskisuuret ja suuryritykset, ja taipuvaisia pitämään yrittäjän sosiaaliturvaa heikkona. Noin 40 prosenttia yrittäjistä kaipasi lisäkoulutusta. Eniten koulutustarpeita tunnistettiin olevan mikroyritysten kokoluokassa. Erityisesti koulutustarvetta oli liiketoiminta-, markkinointi- ja johtamisosaamisessa. Kansainvälistymiseen liittyvien neuvojen tarve oli kasvamassa.

Yritykset eivät pitäneet julkisten palvelujen avaamista kilpailulle kovin tärkeänä. Vain noin kolmannes vastaajista piti sitä yrittäjän asemaa parantavana toimenpiteenä. Tulos voi johtua siitä, että suurin osa nykyisistä yrityksistä toimii aloilla, joilla julkinen tuotanto ei ole merkittävää.

Huomattavan suuri osa yrityksistä suhtautui jokaisena vuonna varsin kriittisesti valtiovallan toimenpiteisiin. Kriittisesti suhtautuneiden määrän kasvu voi olla seuraus julkisuudessa käydystä yritysverokeskustelusta. Sukupolvenvaihdoksen osalta arvioitiin kuitenkin tapahtuneen lievää myönteistä kehitystä. Myös yleinen asenne yrittäjyyteen on lievästi muuttunut parempaan suuntaan. Noin 60 % yrittäjistä ei ollut tietoisia hallituksen yrittäjyysohjelmasta.

Vuosien 2002–2004 kyselyissä kartoitettiin yritysten näkemyksiä TE-keskuksista. Niiden toimintaa piti tärkeänä noin neljännes vastaajista. TE-

keskusten toiminnan tunnettuus oli kohtalaisella tasolla; noin 40 prosenttia vastaajista tuntee niiden toimintaa. Noin neljännes oli myös saanut TE-keskuksilta apua toimintaansa.

Vuoden 2005 kyselyssä tiedusteltiin yritysten mielipiteitä Tekesin toiminnasta. Mikroyrityksiä lukuun ottamatta Tekes tunnettiin hyvin ja noin 40 prosenttia keskisuurista yrityksistä oli saanut tukea Tekesiltä.

Sisällys

1 Johdanto	1
2 Aineiston kuvaus	3
3 Yritysten toimintaympäristö	6
3.1 Yrittäjäksi ryhtyminen, yleiset edellytykset ja osaamistarpeet	6
3.2 Yrittäjyyden houkuttelevuus ja riskit	10
4 Yrityksen kasvu, kansainvälisyys ja jatkuvuus	15
4.1 Kasvuodotukset	15
4.2 Kansainvälistyminen	21
4.3 Yritystoiminnan jatkuvuus	24
4.4 Portfolioryttäjät	29
5 Julkinen valta ja yritykset	31
5.1 Yrittäjyyden ja yritystoiminnan toimintaympäristö	31
5.2 Yrittäjyyteen ja yritysten toimintaan vaikuttavien tekijöiden muutokset	35
5.3 Verotus- ja työvoimakysymykset	42
5.4 Tekes ja TE-keskukset tukiohjelmaorganisaationa	45
6 Yhteenveto ja johtopäätökset	49
Lähteet	51
Liite 1. Vastausten jakaumat yrityskoon mukaan	52
Liite 2. Vastauksia vuosien 2002–2004 kysymyksiin yrityskoon mukaan	135
Liite 3. Yhteenvetotaulukko	147
Liite 4. Kyselylomake	148

1 Johdanto

Yrittäjyys ja yrittäjyyden edistäminen on viime vuosina saanut osakseen entistä enemmän huomiota. Se on noussut tärkeäksi poliittiseksi tavoitteeksi. Suuntaus oli selvästi nähtävissä jo vuonna 2000, kun Lipposen II hallitus käynnisti nk. hallituksen yrittäjyys Hankkeen, jolla pyrittiin vähentämään yrittämisen esteitä. Yrittäjyydestä tuli oma politiikkaohjelma Jäätteenmäen hallituksen aloittaessa vuonna 2003. Yrittäjyyttä halutaan selvästi edistää ja suosia, ja asenteita halutaan muuttaa myönteisemmiksi yrittäjyyttä kohtaan.

Yrittäjyyttä edistävästä keinoista ei ole kuitenkaan olemassa kovin tarkkaa tietoa. Yrittäjyyttä haittaavia tekijöitä ovat taas mahdollisten (ja vaikeasti mitattavien) kulttuuristen ja ilmapiiritekijöiden ohella yritystoimintaan liittyvät kustannukset ja riskit. Kyselytutkimusten avulla voidaan yrittää kartoittaa yrittäjien omia käsityksiä eri tekijöiden merkityksestä. Kyselytutkimusten avulla ei tietenkään saada esiin lopullista totuutta, koska kyselyihin liittyy monia ongelmia. Ne ovat kuitenkin suuntaa antavia.

Tässä tutkimuksessa raportoidaan tuloksia, joita on saatu neljästä peräkkäisistä vuosina yrittäjille suunnatusta kyselystä. Kyselyjen tarkoituksena on ollut selvittää yrittäjyyden tilan, näkemysten ja kokemusten muutoksia vuodesta 2002 vuoteen 2005.

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus arvioi vuonna 2002 hallituksen yrittäjyys Hankkeen (ks. Kiander et al., 2002). Osana arviointia tehtiin noin 3000 yrittäjälle suunnattu internet-pohjainen kysely. Sama kysely toistettiin vuosina 2003 ja 2004. Kyselyn kohdejoukko kasvoi näinä vuosina. Tutkimuksen kohdejoukkona oli vuonna 2002 noin 3 000 julkisista rekistereistä kerättyä yhteystietoa. Vuonna 2003 näitä tietoja oli 3 300 ja vuonna 2004 peräti 3 600. Yritykset edustivat eri kokoluokkia ja eri toimialoja varsin hyvin – ts. ne olivat kyselyyn valitussa otoksessa jakautuneet suurin piirtein samalla tavoin kuin kaikkien yritysten joukko. Kysely toteutettiin joiltain osin hieman muutettuna neljännen kerran vuonna 2005.

Henkilöstön määrällä mitattuna keskimääräinen yrityskoko Suomessa on noin 6 henkilöä. Kyselyaineistossa jokaisena vuonna suurin vastaajien ryhmä on 10–49 henkeä työllistävät yritykset (yli 45 %). Vuoden 2002 aineistossa on muita kyselyvuosia enemmän 50–249 henkeä työllistäviä yrityksiä ja toisaalta vähemmän 1–9 henkeä työllistäviä yrityksiä. Muuten aineistot ovat hyvin samanlaisia.

Aineistossa suurimmat toimialat ovat teollisuus, rakentaminen, kauppa, majoitus- ja ravitsemispalvelut, tekninen palvelu (liike-elämän palvelut) sekä muu yksityinen palvelu. Näistä kunkin toimialan osuus aineistosta on yli 10 %.

Yritysten kasvu ja kansainvälistyminen on yksi keskeisimmistä suomalaisen talouspolitiikan ja elinkeinojen edistämisen kohteista. Tutkimuksemme tarkentui tähän teemaan erityisesti vuonna 2005 aiempaa laaja-alaisemmin. Kysymyksillä pyrittiin kartoittamaan erikokoisten yritysten kasvuun, kasvutapoihin, kansainvälistymiseen sekä yritysten jatkuvuuteen liittyviä tuloksia. Valtaosa yrittäjistä suhtautui toimintaansa positiivisin odotuksin, ja vuonna 2005 oli nähtävissä, että positiivisuus oli edellisvuosiin verrattuna kasvanut.

Seuraavassa luvussa esitellään kyselyyn vastanneiden yritysten joukkoa mm. niiden koon ja toimialan suhteen. Luvussa 3 kartoitetaan yrittäjänä toimimisen edellytyksiä ja Suomen talouden yrityksille tarjoamaa toimintaympäristöä. Kysymyksillä selvitettiin yrittäjien mielipiteitä yrityksen perustamisen vaikeudesta, yrittäjien tieto- ja osaamistarpeista ja niihin liittyvistä palveluista sekä keskeisten tuotannontekijöiden eli rahoituksen ja työvoiman saatavuudesta.

Yritysten kasvu ja kansainvälistyminen on yksi keskeisimmistä suomalaisen talouspolitiikan ja elinkeinojen edistämisen kohteista. Vuosien 2002–2004 kyselyissä kasvuhaluuteen liittyviä kysymyksiä oli vain vähän. Vuoden 2005 kyselyssä tähän teemaan keskityttiin aiempaa laaja-alaisemmin. Luvussa 4 esitellään sekä kasvuun, kasvutapoihin, kansainvälistymiseen sekä yritysten jatkuvuuteen liittyviä tuloksia.

Luvussa 5 käsitellään vastauksia kysymyksiin, joilla kartoitettiin yritysten ja yrittäjien mielipiteitä julkisen vallan roolista. Kysymykset käsittelivät byrokratiaa, verotusta, työllistämisen edellytyksiä ja yritystukia.

Luvussa 6 esitetään yhteenveto tuloksista ja muutamia niihin perustuvia johtopäätöksiä.

2 Aineiston kuvaus

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus arvioi vuonna 2002 hallituksen yrittäjyushankkeen (ks. Kiander et al., 2002). Osana arviointia tehtiin noin 3 000 yrittäjälle suunnattu internet-pohjainen kysely. Sama kysely toistettiin vuosina 2003 ja 2004. Kyselyn kohdejoukko on hieman kasvanut kahtena viimeisenä vuonna. Tutkimuksen kohdejoukkona oli vuonna 2002 noin 3 000 julkisista rekistereistä kerättyä yhteystietoa. Vuonna 2003 näitä tietoja oli 3 300 ja vuonna 2004 peräti 3 600. Vuonna 2005 osoitteiden määrä oli vielä enemmän, noin 4 000. Vuosien 2002 ja 2003 kyselyt toteutettiin internet-pohjaisella Metrics® -kyselymenetelmällä, jossa vastaajat täyttivät kyselylomakkeen sähköisesti ja joka tuotti tietokannan vastauksista. Vuosina 2004 ja 2005 tutkimuksessa käytettiin VATT:n omaa elektronista kyselymenetelmää.

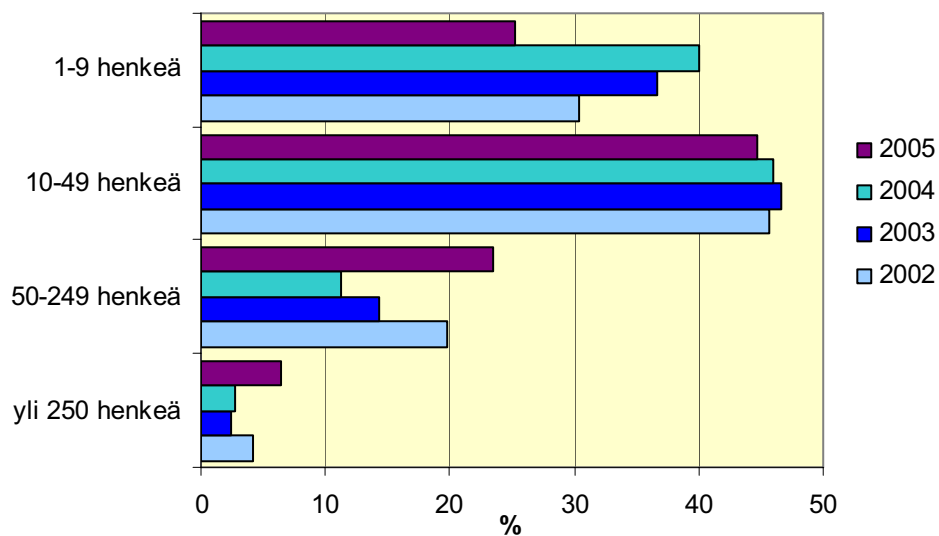
Kyselyt toteutettiin kunakin vuonna huhti-toukokuun vaihteessa. Vastauksia kyselyyn saatiin 580 vuonna 2002, 1 100 vuonna 2003 ja 854 vuonna 2004. Vuonna 2005 vastauksia saatiin vain 170. Siten vuosien 2002–2004 vastausprosentit olivat 19, 33, ja 24. Vuonna 2005 vastausprosentti sen sijaan oli vain 4. Vuosien 2002–2004 vastausprosentteja voi pitää hyvinä ja tyypillisinä tämäntapaisille kyselytutkimuksille. Vastausten lukumäärän ja vastausprosentin muutokset eivät olennaisesti muuttaneet vastausten jakaumaa.

Kyselyssä yrittäjille esitettiin erilaisia yritystoimintaa ja sen edellytyksiä koskevia väittämiä, joihin vastattiin viisiportaisella asteikolla täysin eri mieltä – täysin samaa mieltä -jaottelun mukaan.

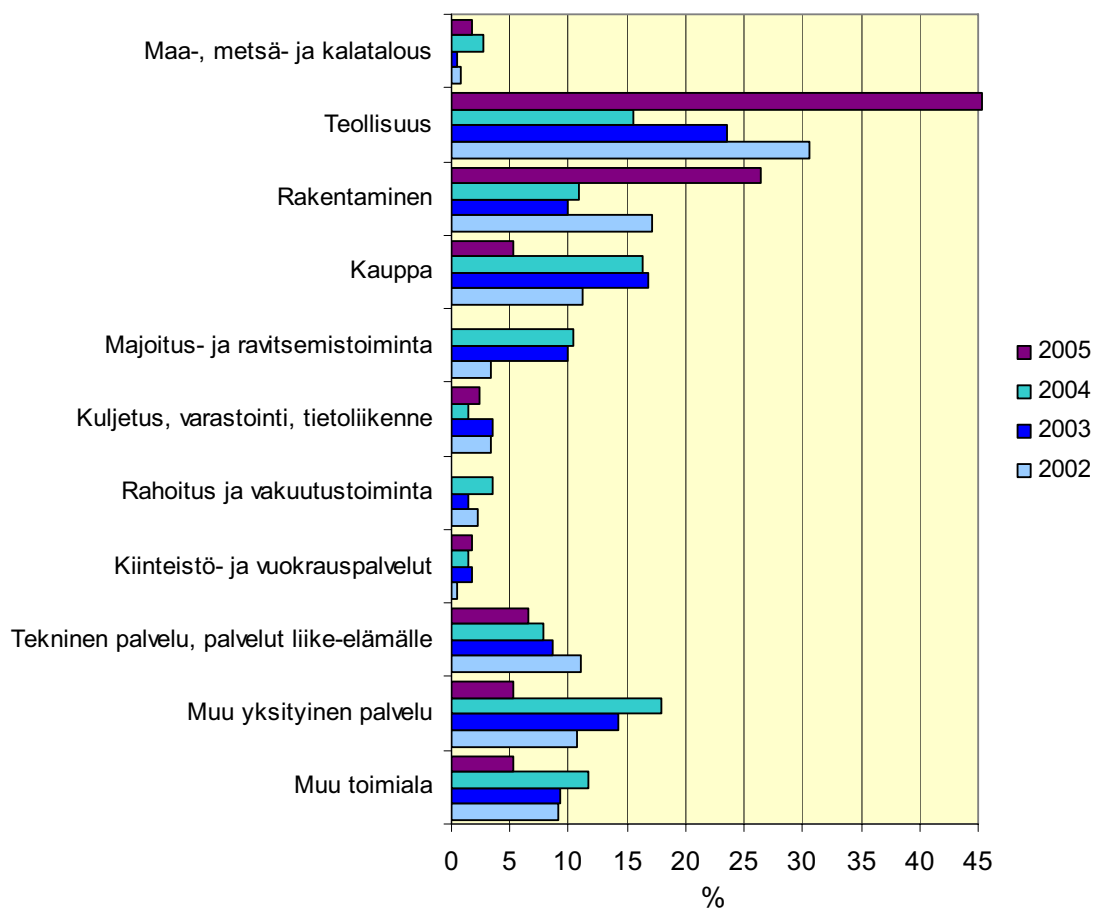
Kyselyyn vastanneiden yritysten lukumäärä vaihteli eri vuosina; vastauksia saatiin keskimäärin vajaa 700 vuotta kohden. Kyselyyn vastanneet yritykset muistuttivat ominaisuuksiltaan verraten hyvin suomalaisyrityksiä. Henkilöstön määrällä mitattuna keskimääräinen yrityskoko Suomessa on noin 6 henkilöä. Kyselyyn vastanneista yrityksistä noin 30 % oli keskimääräisen yrityskoon eli pieniä yrityksiä vuonna 2002. Vuonna 2004 näitä yrityksiä oli 40 % kyselyyn vastanneista yrityksistä. Vuonna 2005 mikroyritysten osuus oli 25 % (ks. kuva 1).

Jokaisena vuonna aineiston suurimman ryhmän muodostivat 10–49 henkeä työllistävät yritykset (yli 45 %). Vuoden 2002 aineistossa oli muita kyselyvuosia enemmän 50–249 henkeä työllistäviä yrityksiä ja toisaalta vähemmän 1–9 henkeä työllistäviä yrityksiä. Muuten aineistot ovat hyvin samanlaisia.

Kuva 1. Henkilöstön määrä

Kuva 2. Yrityksen toimiala

Aineistossa suurimmat toimialat ovat teollisuus, rakentaminen, kauppa, majoitus- ja ravitsemispalvelut, tekninen palvelu (liike-elämän palvelut) sekä muu yksityinen palvelu (kuva 2). Kunkin näiden toimialojen osuus aineistosta on yli 10 %. Vuoden 2002 aineistossa painottuvat selkeästi teollisuus ja rakentaminen. Vuosina 2003 ja 2004 suurimmat ryhmät ovat teollisuus, kauppa ja muut yksityiset palvelut.

Vuoden 2002 aineistossa mikroyrityksien suurimmat toimialat ovat rakentaminen (19,6 %), muu yksityinen palvelu (17,9 %), liike-elämän palvelut (13,4 %) ja teollisuus (12,3 %). Pienyritysten suurimmat toimialat ovat teollisuus (32 %) ja rakentaminen (20,8 %). Keskisuurten yritysten merkittävin toimiala on teollisuus (51,3 %). Suuryritysten suurimmat toimialat ovat teollisuus (48 %) ja rakentaminen (12 %).

Vuoden 2003 aineistossa mikroyritysten suurimmat toimialat ovat kauppa (21,9 %), muu yksityinen palvelu sekä majoitus- ja ravitsemistoiminta (15,9 %). Pienyritykset toimivat teollisuudessa (24,4 %), kaupassa, muissa yksityisissä palveluissa sekä rakentamisessa (11,5 %). Keskisuuret ja suuryritykset ovat selkeästi pääosin teollisuusyrityksiä (yli 55 %).

Vuoden 2004 aineistossa mikroyritysten suurimmat toimialat ovat muu yksityinen palvelu (23,2 %), kauppa sekä majoitus- ja ravitsemistoiminta. Pienyrityksillä suurimmat toimialat vastaavasti ovat teollisuus (17,7 %), kauppa, muu yksityinen palvelu ja rakentaminen (13,3 %). Keskisuuret yritykset toimivat teollisuudessa (38 %), kaupassa, liike-elämän palveluissa ja muissa yksityisissä palveluissa (10 %). Suuryritykset toimivat teollisuudessa (25 %), kaupassa (16,7 %) sekä majoitus- ja ravitsemistoiminnassa (12,5 %).

Aineiston yrityksistä suurin osa (yli 30 %) sijaitsee paikkakunnilla, joilla on yli 100 000 asukasta. 10 000–40 000 asukkaan kunnissa sijaitsee noin 28 % yrityksistä, alle 10 000 asukkaan paikkakunnalla noin 23 % yrityksistä ja noin 16 % yrityksistä sijaitsee 40 000–100 000 asukkaan paikkakunnalla.

Vuoden 2002 aineistossa mikroyritykset ovat sijoittuneet enemmän alle 10 000 asukkaan alueelle kuin muut yrityskoot. Pienyritykset-jakauma noudattaa vuoden 2002 koko aineiston jakaumaa. Keskisuuret ja suuryritykset sijoittuvat selkeästi enemmän yli 100 000 asukkaan paikkakunnille (Liite 2, taulukko 59). Vuoden 2003 aineistossa suuryritykset sijaitsevat muita useammin yli 100 000 asukkaan paikkakunnilla. Muuten yrityskoon mukaan tarkasteltuna kaikki yritysten kokoluokat jakautuvat koko aineiston mukaisella tavalla. Vuoden 2004 aineistossa mikroyritykset sijaitsevat muita useammin alle 10 000 asukkaan paikkakunnalla (32,9 %) ja vähemmän yli 100 000 asukkaan paikkakunnalla (24,9 %). Pienyritysten sijainnit jakautuvat koko aineiston mukaisella tavalla. Keskisuuret yritykset sijaitsevat keskimääräistä useammin yli 100 000 asukkaan paikkakunnalla (43 %).

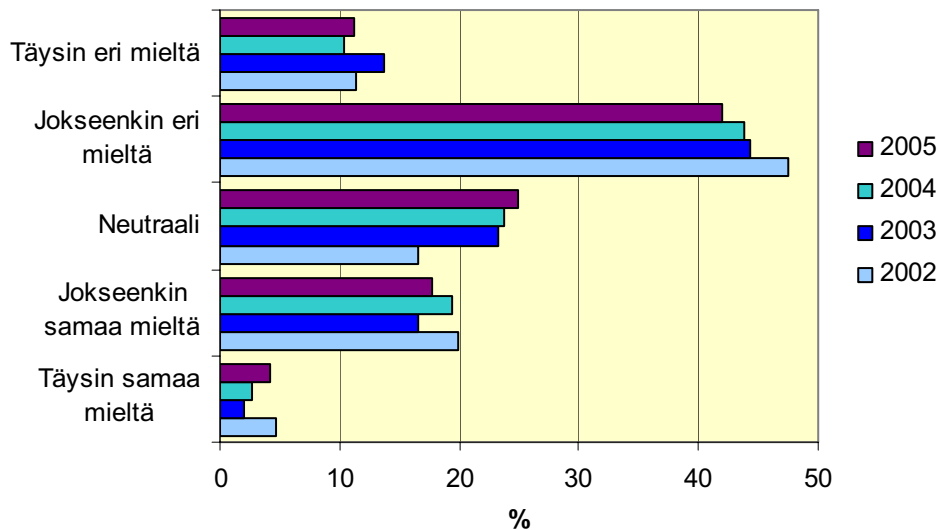
3 Yritysten toimintaympäristö

Tässä luvussa kartoitetaan yrittäjänä toimimisen edellytyksiä ja Suomen talouden yrityksille tarjoamaa toimintaympäristöä. Kysymyksillä selvitettiin yrittäjien mielipiteitä yrityksen perustamisen vaikeudesta, yrittäjien tieto- ja osaamistarpeista ja niihin liittyvistä palveluista sekä keskeisten tuotannontekijöiden eli raohituksen ja työvoiman saatavuudesta.

3.1 Yrittäjäksi ryhtyminen, yleiset edellytykset ja osaamistarpeet

Vastaajista suurin osa (n. 45 %), on sitä mieltä, että yrittäjäksi ryhtyminen on Suomessa jokseenkin vaikeaa. Ainoastaan noin 25 % vastaajista katsoo yrittäjäksi ryhtymisen olevan helppoa. Pyydettyä vastaajia arvioimaan väitettä ”Yrittäjäksi ryhtyminen on helppoa” noin 5 % on täysin samaa mieltä ja noin 20 % vastaajista on jokseenkin samaa mieltä. Näkemys yrittäjäksi ryhtymisen helppoudesta on pysynyt suunnilleen ennallaan vertailtaessa vuosia 2002–2005. Jokseenkin eri mieltä olevien vastaajien osuus on hiukan vähentynyt vuosien myötä. Samanaikaisesti neutraali vastausluokka on kasvanut edellisen luokan vähentymisen verran.

Kuva 3. Yrittäjäksi ryhtyminen on helppoa

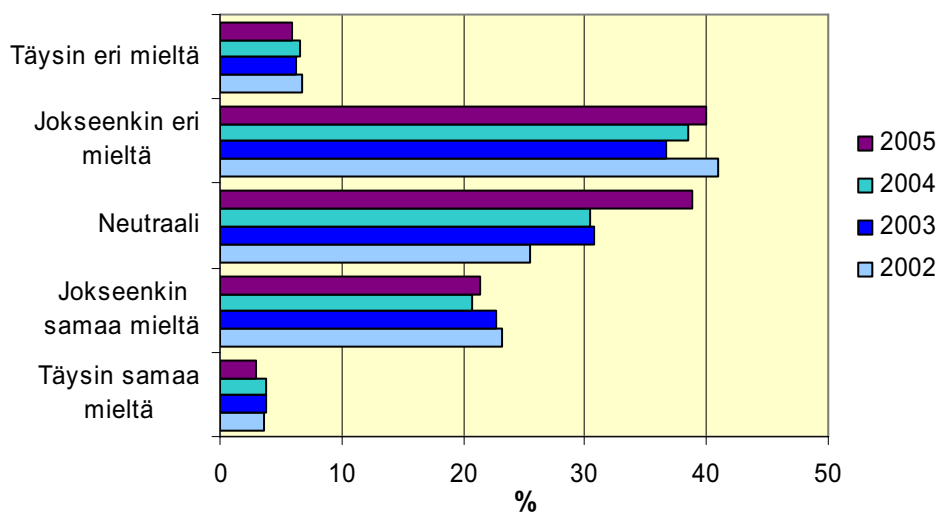
Vuoden 2002 aineistossa yrityskoon mukaan tarkasteltuna ei ole havaittavissa suuria eroja verrattuna koko aineiston jakaumaan. Vuoden 2003 aineistossa merkittävää on, että keskisuuret ja suuryritykset näkevät yrittäjäksi ryhtymisen selvästi muita vaikeammaksi; noin 54 % keskisuurista yrityksistä ja 52 % suurista yrityksistä on jokseenkin eri mieltä ja vastaavasti 15,2 % ja 3,7 % täysin eri mieltä. Vuoden 2004 aineistossa on myös havaittavissa, että keskisuuret yritykset

ovat hieman pessimistisempiä kuin muut yritysluokat pyydettyä arvioimaan yrittäjäksi ryhtymisen helppoutta. Vuoden 2005 aineistossa on havaittavissa yrityskokoluokkien välillä tilastollista eroa 10 % riskitasolla. Edellisiin vuosiin verrattuna muutosta ei kuitenkaan ole merkittävästi tapahtunut.

Pienten yritysten näkökulmasta arvioitaessa väitettä ”Yrittäjäksi ryhtyminen on helppoa” vuosien 2002–2004 välillä voitiin havaita laskeva trendi näkemyksessä yrittäjäksi ryhtymisen helppoutta kohtaan. Aikaisempiin vuosiin verrattuna vuoden 2005 aineistossa on havaittavissa, että erityisesti pienten yritysten luokassa (henkilöstömäärä 1–9) näkemys yrittäjäksi ryhtymisen helppoutta kohtaan on kasvanut. Muutos voi heijastaa paremman suhdannetilanteen vaikutusta.

Kuvassa 4 esitetään vastausten jakauma pyydettyä yrityksiä vastaamaan väitteeseen ”Yrittäjien neuvontapalveluita on tarjolla tarpeeksi”. Vastaajista 45 % on sitä mieltä, että yrittäjien neuvontapalveluita on tarjolla melko hyvin (40 % vastaajista on jokseenkin samaa mieltä ja noin 5 % on täysin samaa mieltä vuonna 2005). Positiivisten näkemysten määrä on kuitenkin laskenut vuodesta 2002. Neutraali-kohtaan vastanneiden määrä on kasvanut vuodesta 2002 vuoteen 2005 yli 13 % prosenttiyksikköä. Tutkimuksellisesti tämä voidaan tulkita siten, että joko yrityksillä ei ole kokemusta neuvontapalveluiden käyttämisestä, tai että ne eivät ole kokeneet niiden puutetta.

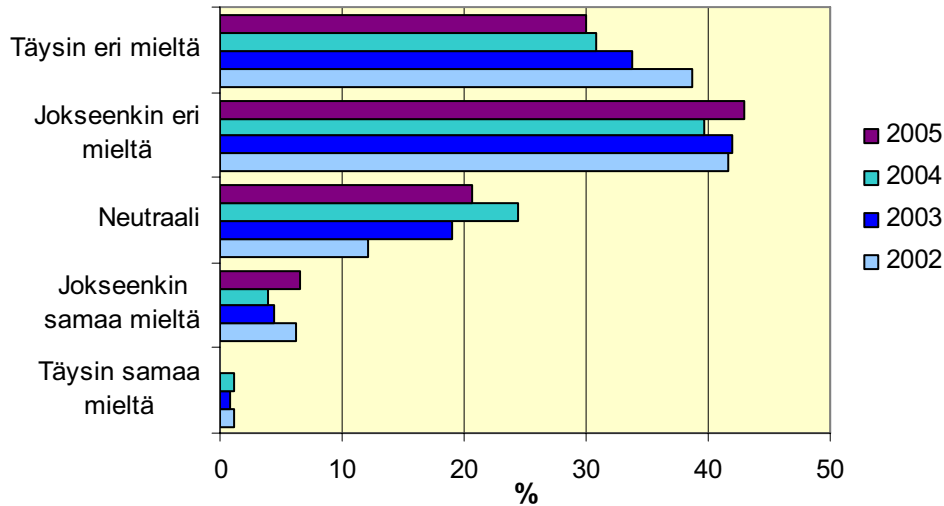
Kuva 4. Yrittäjien neuvontapalveluita on tarjolla tarpeeksi

Verrattaessa vastausten jakautumista eri vuosien kesken yritysnoolla ei näyttäisi olevan suurta merkitystä. Yleisesti suuryritykset ovat muita keskimääräistä enemmän samaa mieltä väitteen kanssa. Tämä on luontevaa, koska suurissa yrityksissä on käytettävissä enemmän eri alojen asiantuntemusta ja mahdollisuuksia hyödyntää neuvontapalveluita kuin pienissä yrityksissä.

Kuvassa 5 esitetään vastaajien näkemykset väitteeseen ”Kouluissa annetaan tarpeeksi tietoa yrittäjänä toimimisesta”. Vastauksista nähdään, että vastaajista suurin osa (noin 73 %), on sitä mieltä, että kouluissa ei anneta tarpeeksi tietoa yrittäjänä toimimisesta. On kuitenkin huomattava, että täysin eri mieltä olevien vastaajien joukko on pienentynyt vuosien 2002 ja 2005 välillä 38,7 %:sta 30 %:iin.

Kuva 5. Kouluissa annetaan tarpeeksi tietoa yrittäjänä toimimisesta

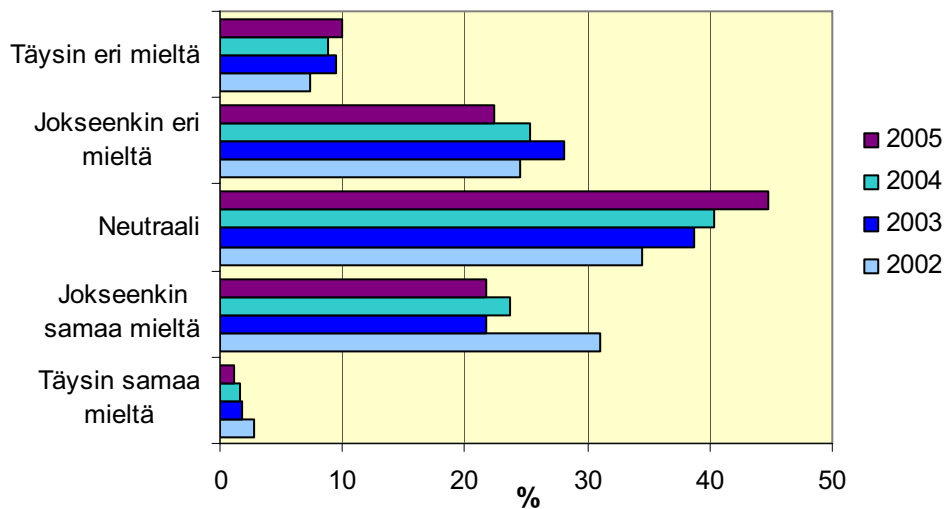

Yrityskoolla ei näyttäisi olevan suurta merkitystä vastausten jakautumiseen. Kaikki aineistot jakautuvat suunnilleen samalla tavalla kuin koko kyseisen vuoden aineisto. Verrattaessa aineistojen muutoksia suurin muutos voidaan havaita mikroyritysten (1–9 henk.) näkemysten kohdalla. Vuodesta 2002 vuoteen 2004 mikroyritysten näkemykset Täysin eri mieltä -kohtaan on laskenut 46,1 %:ista 25,6 %:iin.

Kuvasta 6 voidaan havaita, että vastaajien näkemyksen mukaan yrittäjänä toimimisen edellytykset ovat pysyneet jokseenkin samanlaisina viime vuosina. Suurin muutos on tapahtunut kuitenkin positiivisten näkemysten siirtymisenä neutraalille alueelle. Tämä nähdään erityisesti, kun tarkastellaan Jokseenkin samaa mieltä -vastausten muutosta vuodesta 2002 vuoteen 2005. Jokseenkin samaa mieltä olevien vastausten osuus on laskenut vuoden 2002 31,1 %:sta 21,8 %:iin vuonna 2005.

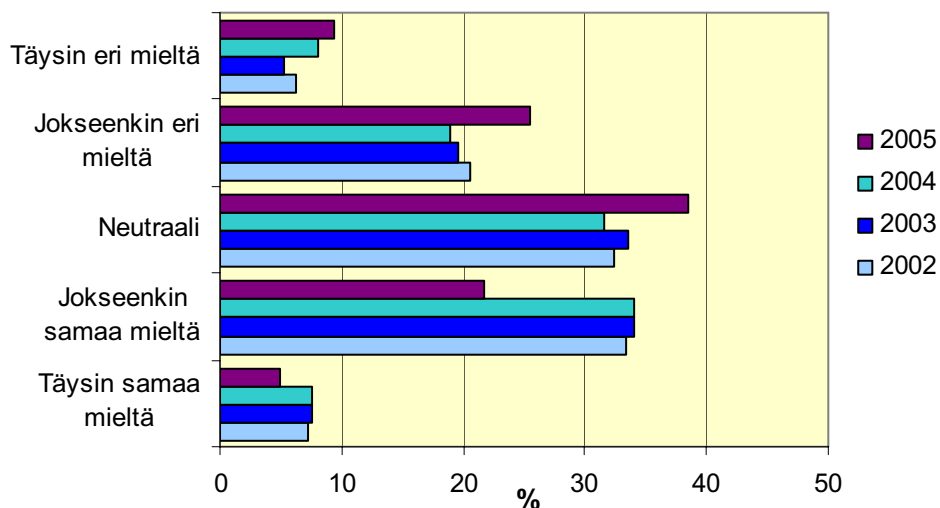
Yrityskoolla ei näyttäisi olevan suurta merkitystä vastausten jakautumiseen. Kaikki vastausryhmät jakautuvat suunnilleen samalla tavalla kuin koko aineisto kunakin vuonna. On havaittavissa, että vuosien 2002–2005 aikana keskisuuret ja suuryritykset vastaavat olevansa vähiten täysin eri mieltä (Vuonna 2002: 1,7 % ja 0 %; 2003: 0,6 % ja 0 %; 2004: 4,4 % ja 2,0 % sekä vuonna 2005 2,5 % ja 0 %).

Kuva 6. Yrittäjänä toimimisen edellytykset ovat parantuneet parin viime vuoden aikana

Kuvasta 7 voidaan havaita, että vuonna 2005 vastaajien näkemyksen mukaan noin 25,7 % vastaajista uskoo tarvitsevänsä lisäkoulutusta yrittäjänä toimimiseen. Vastaavasti kuitenkin yli kolmannes, eli 34,8 %, ei usko tarvitsevänsä lisäkoulutusta. Vuosien 2002 ja 2005 välillä on tapahtunut merkittävä muutos tarpeessa yrittäjänä toimimisen lisäkoulutukseen. Vuonna 2002 yhteensä 40,7 % oli joko samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä lisäkoulutustarvetta ilmaisevan väitteen kanssa.

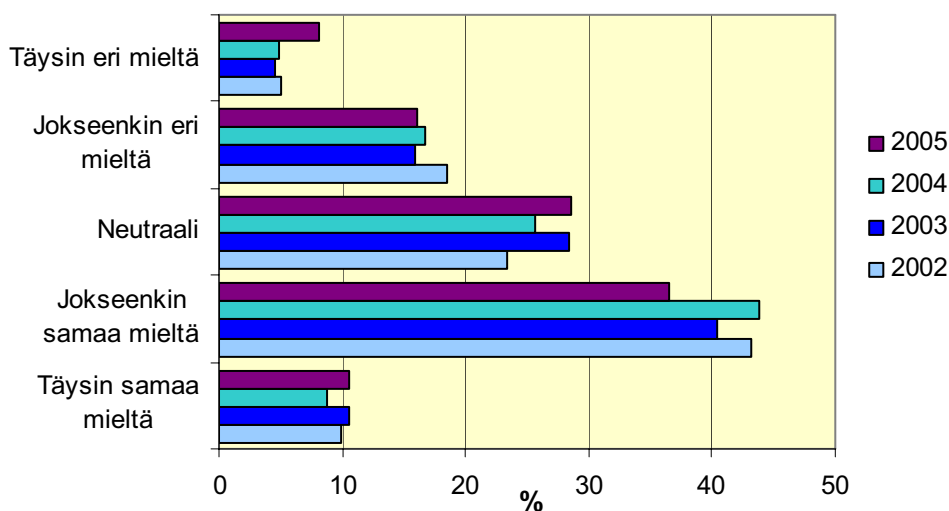
Kuva 7. Tarvitsisin lisäkoulutusta yrittäjänä toimimiseen

Lisäkoulutuksen tarve painottuu jonkin verran mikroyrityksiin sekä myös pienyrityksiin. Suuryrityksissä koulutuksen tarve on pienempää.

Kuvasta 8 voidaan havaita, että noin puolet vastaajista kokee tarvitsevansa lisää liiketoiminta-, markkinointi- ja/tai johtamisosaamista. Kuitenkin noin viidennes ei usko tarvitsevansa lisää osaamista (8,1 % ja 16,1 %). Verrattaessa aineistojen kehittymistä vuosien välillä voidaan todeta, että vastausten jakaumat ovat ajan suhteen suhteellisen stabiilit.

Kuva 8. Tarvitsisin lisää liiketoiminta-, markkinointi- ja/tai johtamisosaamista

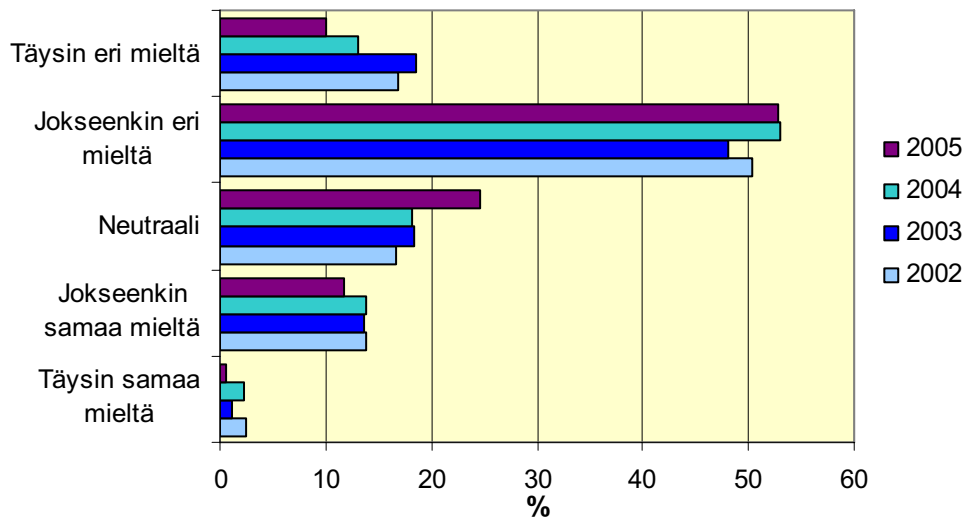

Lisäosaamisen tarve painottuu kaikkina vuosina mikroyrityksiin. Suuryrityksissä lisäosaamisen tarve on läpi vuosien selkeästi pienempää. Voidaan kuitenkin todeta, että kautta vuosien havaintoaineistossa suuryritykset näkevät lisäosaamisen tarpeen hieman muita vähäisempänä ja pienet yritykset (1–9 henkilöä) näkevät lisäosaamisen tarpeen hiukan muita yrityskokoluokkia tarpeellisempänä.

3.2 Yrittäjyyden houkuttelevuus ja riskit

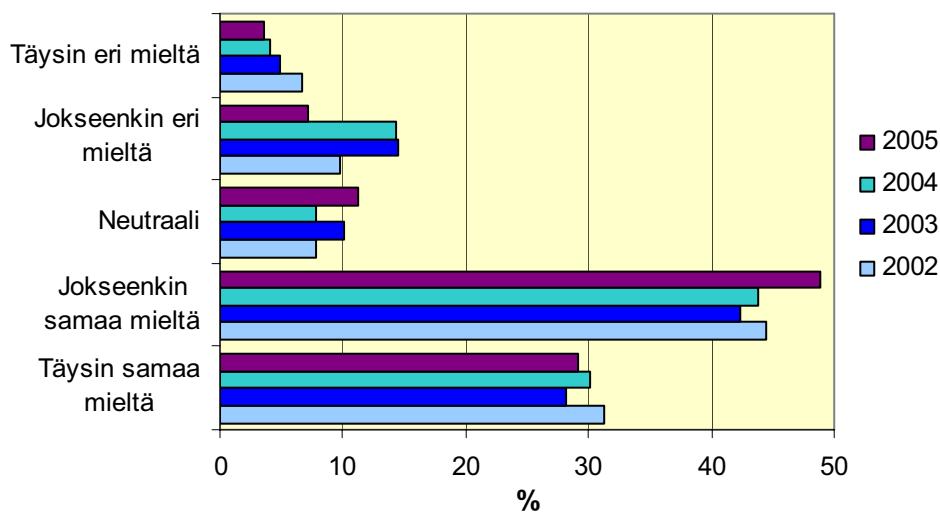
Pyydettyessä vastaamaan väitteeseen ”Yrittäjyys nähdään yleisesti houkuttelevana uravaihtoehtona” vastaajat ovat sitä mieltä, että yrittäjyyttä ei pääosin nähdä yleisesti houkuttelevana uravaihtoehtona (kuva 9). Noin 63 % vastasi olevansa täysin tai jokseenkin eri mieltä. Täysin eri mieltä vastanneiden osuus on laskenut hieman vuodesta 2002 (16,9 %) vuoteen 2005 (12,4 %).

Kuva 9. Yrittäjyys nähdään yleisesti houkuttelevana uravaihtoehtona

Yrityskoolla ei näyttäisi olevan suurta merkitystä vastausten jakautumiseen. Vuosien välisessä vertailussa merkittävää on mikroyritysten positiivisuuden lisääntyminen. Vuonna 2002 19,7 % vastasi olevansa täysin eri mieltä, ja vuonna 2005 enää 9,3 % vastasi olevansa täysin eri mieltä.

Kuva 10. Epäonnistuminen rajoittaa yrittäjäksi ryhtymistä Suomessa

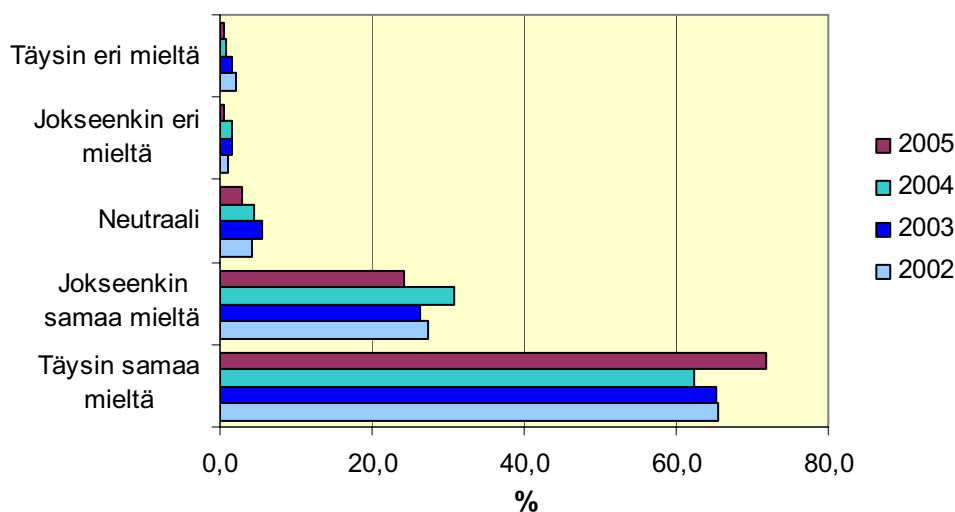

Yrityksiä pyydettiin vastaamaan väitteeseen ”Epäonnistuminen rajoittaa yrittäjäksi ryhtymistä Suomessa”. Kuvasta 10 voidaan nähdä, että valtaosa vastaajista uskoo epäonnistumisen riskin rajoittavan yrittäjäksi ryhtymistä Suomessa. Täysin samaa mieltä on noin 30 % ja jokseenkin samaa mieltä noin 48 % vastaajista. Eri mieltä on ainoastaan noin 10 % vastaajista. Eri vuosien osalta ei vastauksissa näyttäisi olevan suuria eroja. Ainoastaan jokseenkin samaa mieltä olevien vastaa-

jien osuus on kasvanut vuodesta 2004 vuoteen 2005 verrattuna noin 5 prosenttiyksikköä. Yrityskoolla ei näyttäisi olevan suurta merkitystä vastausten jakautumiseen.

Lähes kaikki vastaajat ovat sitä mieltä, että yleistä yrittäjyysmyönteisyyttä tulisi kasvattaa. Kuvassa 11 nähdään, että täysin samaa mieltä on noin 64 % ja jokseenkin samaa mieltä noin 29 %. Vuoden 2005 aineistossa täysin samaa mieltä vastanneiden osuus on kasvanut noin 9 % edelliseen vuoteen verrattuna ja jokseenkin samaa mieltä vastanneiden osuus on hiukan vähentynyt edellisiin vuosiin verrattuna.

Kuva 11. Yleistä yrittäjyysmyönteisyyttä tulisi kasvattaa

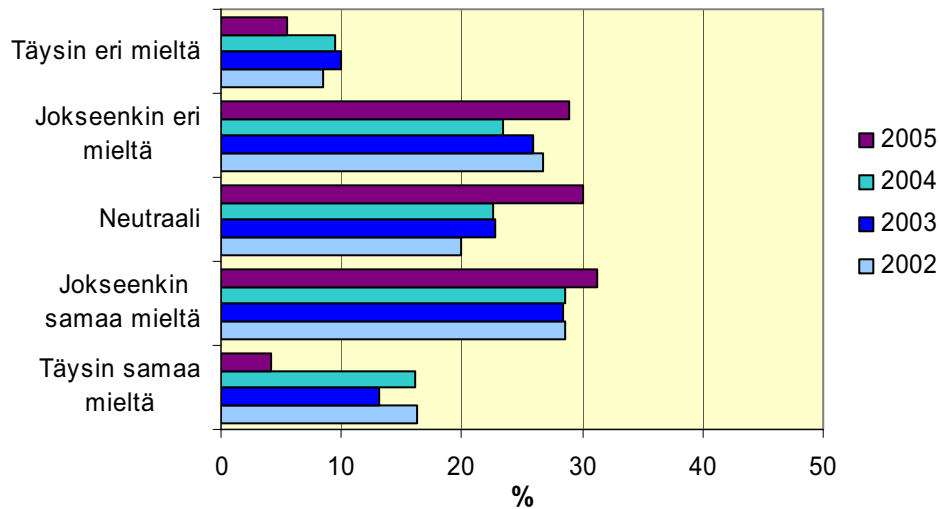

Kuvasta 12 nähdään, että vuoden 2005 havaintoaineiston mukaan yritystoiminnan rahoittaminen ei tuota vaikeuksia vajaalle 40 % yrityksistä ja samanaikaisesti rahoittaminen tuottaa ongelmia noin 30 % yrityksistä. Rahoitusvaikeuksia kokeneiden yritysten määrää voi pitää varsin suurena ja osin myös yllättävänä, koska samaan aikaan yritysten rahoitustilanne on eri tutkimusten mukaan ollut keskimäärin varsin hyvä. Rahoitusnäkymät näyttävät käyttäytyvän suhteellisen tasaisesti tarkasteluajanjakson aikana. Suurimmat erot on havaittavissa vuoden 2005 osalta verrattuna aikaisempiin vuosiin. Vuoden 2005 aineistossa neutraali vastausluokka kasvaa merkittävästi. Tämän lisäksi vuosien 2005 ja 2004 välillä Täysin samaa mieltä -vastaukset vähenevät merkittävästi ollen 2004 noin 16 % ja 2005 noin 4 %. Myös täysin eri mieltä olevien vastausten lukumäärä putoaa vuodesta 2004 vuoteen 2005 verrattuna noin 4 %.

Vuoden 2002 aineistossa suuryritykset nousevat selvästi esille rahoituksellisesti vahvimpina. Suuryritysluokka on vastauksissaan vähiten eri mieltä (4 ja 12 %) sekä eniten yrityskokoluokkien joukossa samaa mieltä (48 ja 24 %). Muuten vastaukset ovat jakautuneet kuten koko vuoden aineisto.

Kuva 12. Yritystoiminnan rahoittaminen ei tuota minulle vaikeuksia

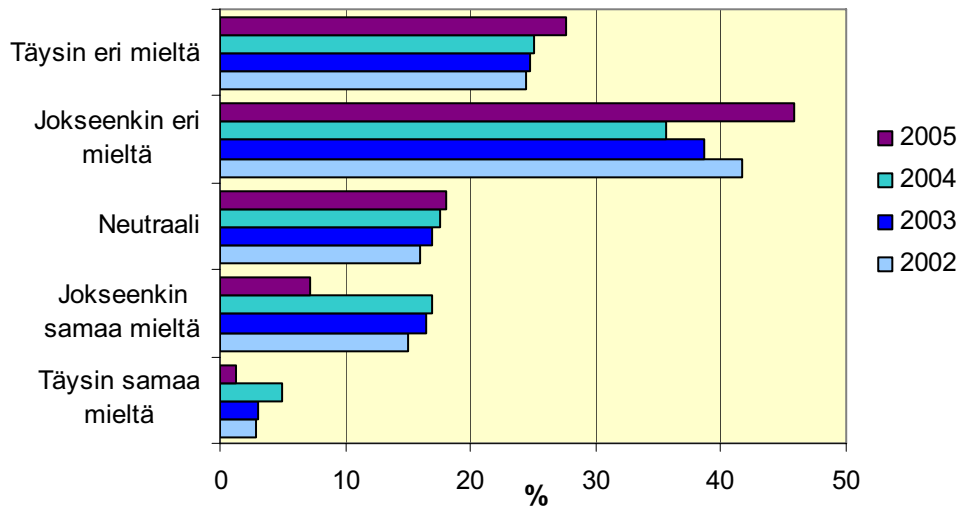

Verrattaessa vuosien 2003 ja 2004 aineistoja voidaan todeta, että vastaukset ovat jakautuneet selkeästi tasaisemmin. Suuria eroja yrityskokojen välillä ei ole. Ainoastaan vuonna 2003 suuryritykset ovat selvästi suurimpana luokkana esillä olleen jokseenkin eri mieltä (37 %). Vuonna 2004 keskisuuret yritykset ovat suurin jokseenkin eri mieltä oleva luokka (30,9 %). Vuoden 2005 osalta merkittävin muutos voidaan nähdä pienten yritysten (1–9 henkilöä työllistävät yritykset) luottamuksen vähenemisenä. Täysin samaa mieltä olevien vastausten määrä pienenee 13,4 % vuodesta 2004 vuoteen 2005 siirryttäessä.

Kuvassa 13 nähdään, että yrityksistä suurin osa arvioi, että ammattitaitoista henkilöstöä ei ole saatavilla riittävästi. Keskimäärin vastaajista yhteensä yli 60 % vastaa vuosina 2002 ja 2003 olevansa täysin eri mieltä tai jokseenkin eri mieltä väitteeseen ”Ammattitaitoista henkilöstöä on saatavilla riittävästi”. Vain noin viidennes arvioi, että ammattitaitoista henkilökuntaa on saatavilla riittävästi. Vuoden 2005 havaintoaineistossa Jokseenkin eri mieltä -vastanneiden osuus kasvoi yli 10 % vuoteen 2004 verrattuna. Myös Täysin eri mieltä -vastausluokka on kasvanut jatkuvasti tarkasteluajanjakson aikana. Yhteensä jokseenkin erimieltä ja täysin erimieltä olevat luokat yhdessä kasvoivat 12,8 % vuodesta 2004 vuoteen 2005 mennessä. Ammattitaitoisen henkilöstön puute on vuonna 2005 kohonnut selvästi edellisvuosia suuremmaksi ongelmaksi. Tulos on sopusoinnussa yleisen työllisyyskehityksen kanssa.

Ammattitaitoisen henkilökunnan saatavuus tuntuu olevan suhteellisesti suurin ongelma mikro- ja pienyrityksillä. Yrityskoon mukaan pienimmässä luokassa vuonna 2002 65,2 % vastasivat olevansa joko täysin eri mieltä tai jokseenkin eri mieltä väittämän kanssa. Vastaava luku pk-yritysluokalle (10–49 henkilöä) kyseisenä vuonna oli 69,4 %. Vuoden 2005 osalta vastaavat luvut olivat pienimmälle yrityskokoluokalle 69,1 % ja pk-yritysluokalle oli 81,1 %.

Kuva 13. Ammattitaitoista henkilöstöä on saatavilla riittävästi

Aineistosta voidaan myös todeta, että suuryritysten kokemukset henkilökunnan saatavuuden suhteen hiukan paranevat tarkasteltaessa koko aikajaksoa. Vuonna 2002 56 % suuryrityksistä vastaa olevansa täysin eri mieltä tai jokseenkin eri mieltä väitteeseen. Vuonna 2003 vastaava luku on 51,8 %, vuonna 2004 luku saa arvon 34,7 % ja vuonna 2005 luku saa arvon 45,5 %. Muilta osin jakauma eri yrityskokoluokissa on suhteellisen vakaa. Erot vastausten jakaumassa tässä kysymyksessä eri yrityskokoluokkien välillä ovat tilastollisesti merkittäviä.

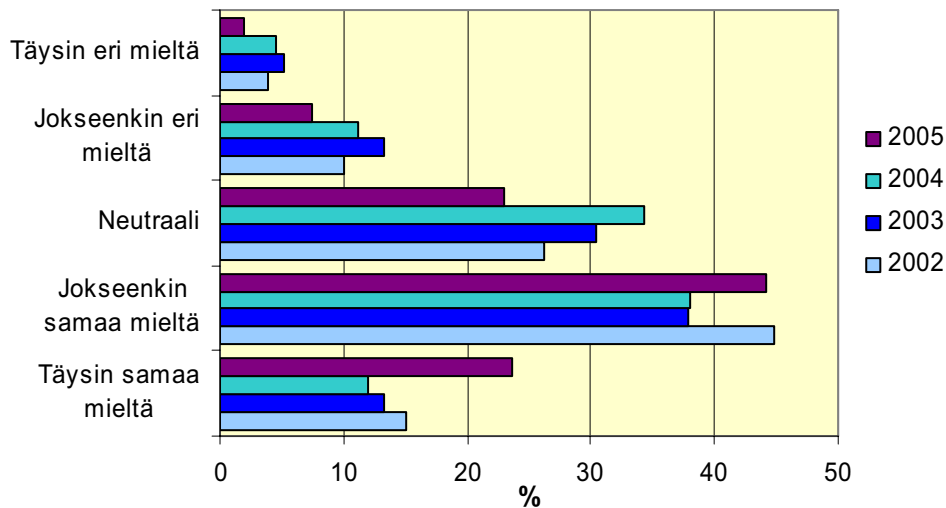
4 Yrityksen kasvu, kansainvälisyys ja jatkuvuus

Yritysten kasvu ja kansainvälistyminen on yksi keskeisimmistä suomalaisen talouspolitiikan ja elinkeinojen edistämisen kohteista. Vuosien 2002–2004 kyselyissä kasvuhaluukkuuteen liittyviä kysymyksiä oli vain vähän. Vuoden 2005 kyselyssä tähän teemaan keskityttiin aiempaa laaja-alaisemmin. Tässä luvussa esitellään sekä kasvuun, kasvutapoihin, kansainvälistymiseen sekä yritysten jatkuvuuteen liittyviä tuloksia.

4.1 Kasvuodotukset

Valtaosa yrittäjistä suhtautuu toimintaansa positiivisiin odotuksiin, ja on nähtävissä, että positiivisuus on kasvanut merkittävästi. Kuvasta 14 voidaan nähdä, että noin puolet yrityksistä arvioi liikevaihdon kasvavan lähitulevaisuudessa. Vuonna 2002 yhteensä 59,8 % ovat täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä esitetyn väitteen kanssa. Vuosina 2003 ja 2004 arvot olivat 51,1 % ja 50 %. Vuoden 2005 aineistossa 67,7 % vastaajista odottaa liikevaihtonsa kasvavan. Prosentuaalisesti kasvuodotukset ovat hyvin samansuuntaiset, lisäystä on tapahtunut niiden osalta, jotka ovat varmoja liikevaihtonsa kasvusta.

Kuva 14. Yritykseni liikevaihto kasvaa lähitulevaisuudessa

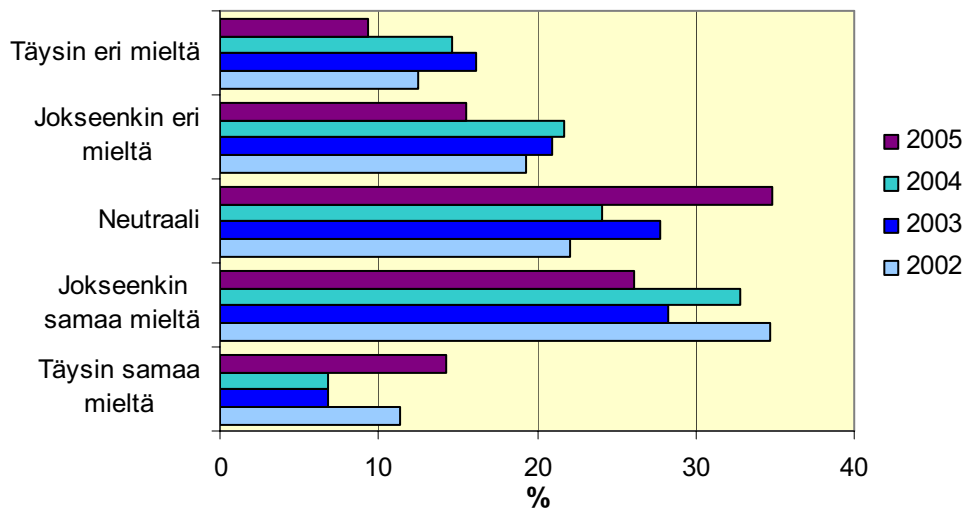

Selvästi alle puolet mikroyrityksistä odottaa liikevaihtonsa kasvavan lähitulevaisuudessa, kun taas suuremmissa kokoluokissa kasvuodotuksia on 60–70 %:lla yrityksistä. Vuonna 2002 48,4 % mikroyrityksistä vastaa olevansa täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä esitetyn väitteen kanssa. Vastaava luku vuonna 2003 on 44 % ja 41 % vuonna 2004. Vuoden 2005 osalta liikevaihdon kasvuodotukset kasvavat niin, että jopa 53,7 % mikroyrityksistä odottaa kasvua. On huomioitavaa, että kunakin vuonna mikroyritysten kasvuodotukset ovat selvästi

alhaisemmat kuin suuremmilla yrityksillä. Muuten voidaan todeta, että vastaukset ovat jakautuneet tasaisesti.

Kuvassa 15 nähdään, että hieman alle 40 % yrityksistä harkitsee henkilöstön lisäämistä lähitulevaisuudessa. Toisaalta noin kolmannes yrityksistä ei harkitse henkilöstön lisäämistä. Neljännos vastaajista esittää kysymykseen neutraalin vastauksen. Henkilöstön lisäämistä harkitsevien osuus laskee selvästi vuodesta 2002 vuoteen 2003. Kuitenkin näyttää siltä, että vuonna 2004 on jonkin verran parannusta vuoteen 2003 verrattuna. Vuoden 2005 osalta näyttää siltä, että henkilöstön lisäämistä aikovien määrä on jälleen laskussa, positiivisesti tähän kysymykseen vastanneita oli enää 39,2 %.

Kuva 15. Harkitsen lisääväni yritykseni henkilöstön määrää lähitulevaisuudessa

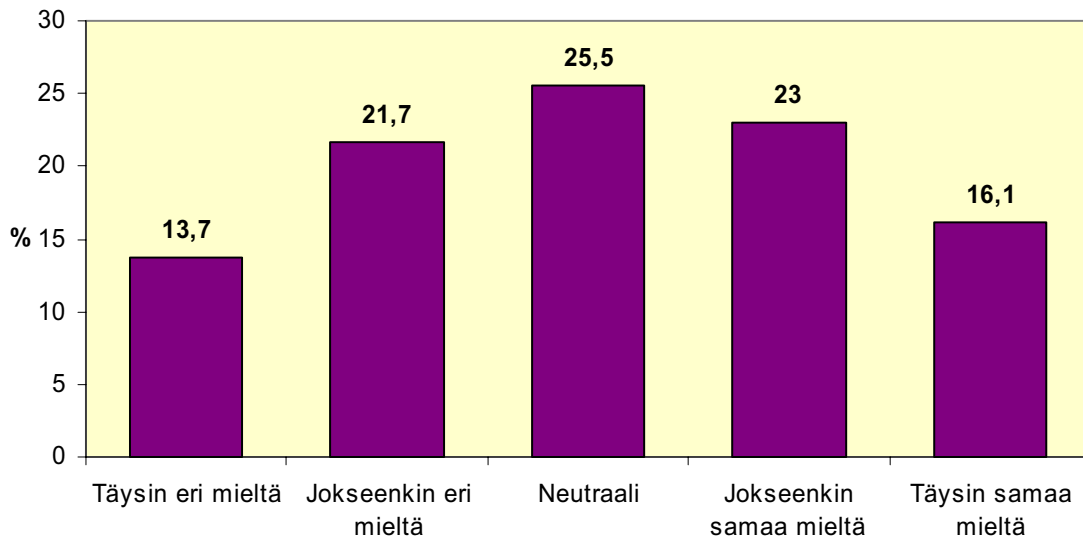

Mikroyritysten joukossa henkilökunnan palkkaamista harkitsevien ryhmä on systemaattisesti pienentynyt tarkastelukaudella. Vuonna 2002 vain 37,7 % uskoo lisäävänsä henkilöstöä ensi vuonna, vuosina 2003 ja 2004 luku oli enää runsas 31 % ja vuonna 2005 henkilökuntaansa kasvattavien mikroyritysten joukko kutistui 22 %:iin. Ero mikroyritysten ja pienten 10–49 henkeä työllistävien yritysten välillä on selvä – pienten yritysten odotukset henkilöstömäärän kasvun suhteen ovat olleet nousussa niin, että vuoden 2003 pohjalukemien (36,1 %) jälkeen kasvua odottaa vuonna 2005 jopa 52,1 %.

Yrittäjien henkilökohtaisten kasvutavoitteiden kysyminen tuo esiin erilaisen suhtautumisen yrityksen kasvuun. Kuvassa 16 esitetään merkittävää kasvutavoitetta käsittelevän väittämän tulokset. Kuviosta käy ilmi, että vain 39,1 % yrittäjistä vastasi selvästi positiivisesti kasvutavoite-kysymykseen. Toisaalta noin 35 % vastasi kasvutavoitteeseen negatiivisesti. Henkilökohtaisen tavoitetason osalta mielenkiintoista on se, että vastauksen kuvaaja noudattaa normaalijakaumaa hy-

vin puhtaasti ja siten molempia ääripäitä on vain hyvin pieni joukko – erittäin positiivisia 16,1 % vastaajista ja erittäin negatiivisia 13,7 % vastaajista.

Kuva 16. Tavoitteenani on kasvattaa yritystä merkittävästi suuremmaksi

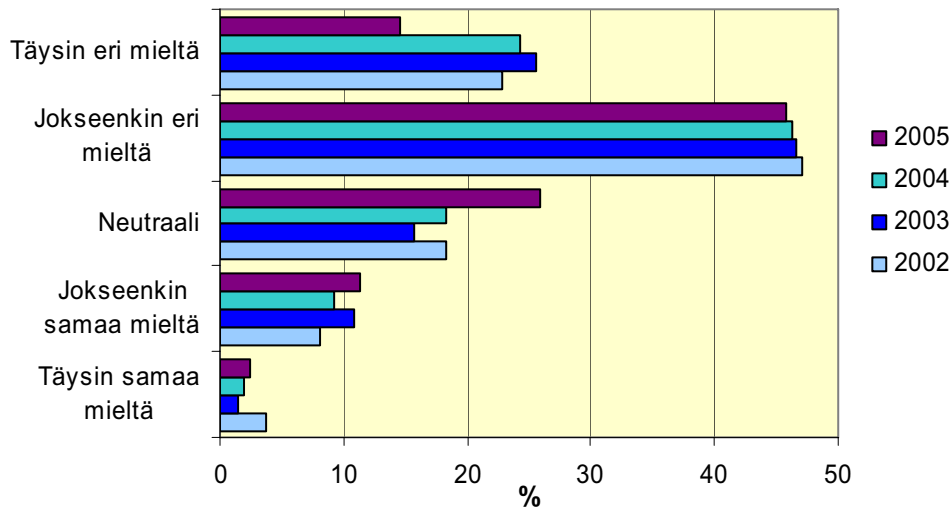

Analysoitaessa kasvutavoitteita yrityksen kokoluokittain, joitakin eroja nousee esiin. Pienimmässä kokoluokassa vain 26,8 % vastaajista suhtautuu positiivisesti yrityksen kasvattamiseen, kun taas negatiivinen suhtautuminen on 53,6 %:lla vastaajista. Toiseksi pienimmässä luokassa kasvuhalukkuus noudattaa suhteellisen hyvin koko aineiston keskiarvoista kuvaajaa, kasvuhalukkuuden ollessa 37 % tasolla. Suurempien yritysten joukossa kasvuun suhtaudutaan hyvin eri tavoin. Keskisuurten (50–250 henkeä) joukossa jo 50 % suhtautuu kasvuun selvästi positiivisesti kun taas negatiivisesti asiaan suhtautuu vain 23,7 % vastaajista. Lopulta suurimmassa kokoluokassa vain yksi vastaaja eli 11,1 % suhtautuu yrityksen kasvutavoitteisiin negatiivisesti.

Tulosten perusteella näyttää siis siltä, että yrityksen koko on positiivisesti yhteydessä yrittäjän halukkuuteen kasvattaa yritystään. Pienten yritysten joukossa vain joka neljäs yrittäjä on asettanut kasvutavoitteita ja keskisuurten yritysten joukossa jo joka toinen tavoittelee kasvu. Tämä ero on tilastollisesti merkitsevällä tasolla.

Kuvasta 17 voidaan nähdä, että suurin osa yrityksistä (yli 70 %) on sitä mieltä, että yrityksen kasvattaminen ei ole helppoa. Aikasarjassa on jonkin verran muutoksia, joita on syytä tarkastella lähemmin. Vuonna 2002 noin 12 % vastaajista piti yrityksen kasvattamista helppona. Tämä pysyi suhteellisen vakaana vuosien 2003 ja 2004 aikana. Vuonna 2005 vastaava luku nousi aavistuksen niin, että kaikkiaan 13,6 % vastaajista katsoi kasvattamisen helpoksi tehtäväksi.

Kuva 17. Yritykseni kasvattaminen on helppoa

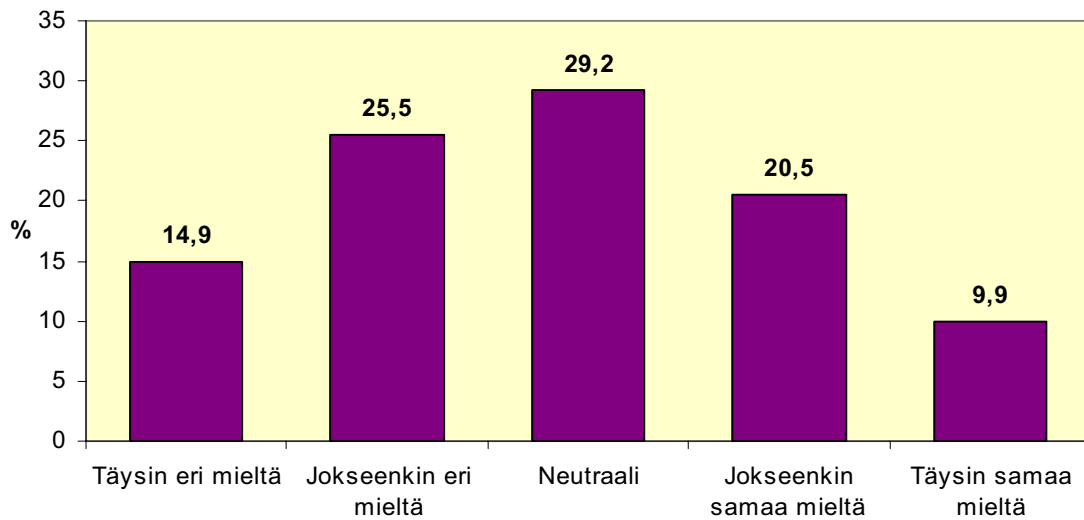

Mikroyritysten näkökulmasta yrityskoon kasvattaminen on kehittymässä vaikeammaksi – vuonna 2003 12,2 % mikroyrityksistä piti kasvattamista helppona kun vastaavaa mieltä oli vuonna 2005 enää 7,2 % mikroyrityksistä. Muiden kokoluokkien osalta yrityskoon kasvattaminen on vastausten perusteella hieman helpottumassa.

Yrityksen kasvuponnistelut vaativat rahoitusta ja muita resursseja ja sen vuoksi onkin mielekästä kysyä, missä määrin yrittäjät arvioivat tarvitsevansa lisärahoitusta. Kuvassa 18 on esillä lisärahoituksen tarpeeseen liittyvän vastauksen kuvaaja. Lisärahoitusta koskevaan kysymykseen vastattiin koko aineistossa hyvin tasaisesti, noin 30 % vastasi positiivisesti, 30 % oli asian suhteen neutraali ja 40 % suhtautui asiaan negatiivisesti. Tämä tulos pitää tällä tasolla hyvin yhtä edellisen kasvutavoitteita mitanneen kysymyksen kanssa, sillä oletettavasti tavoitteiden ja resursointitarpeiden pitäisi kulkea käsi kädessä.

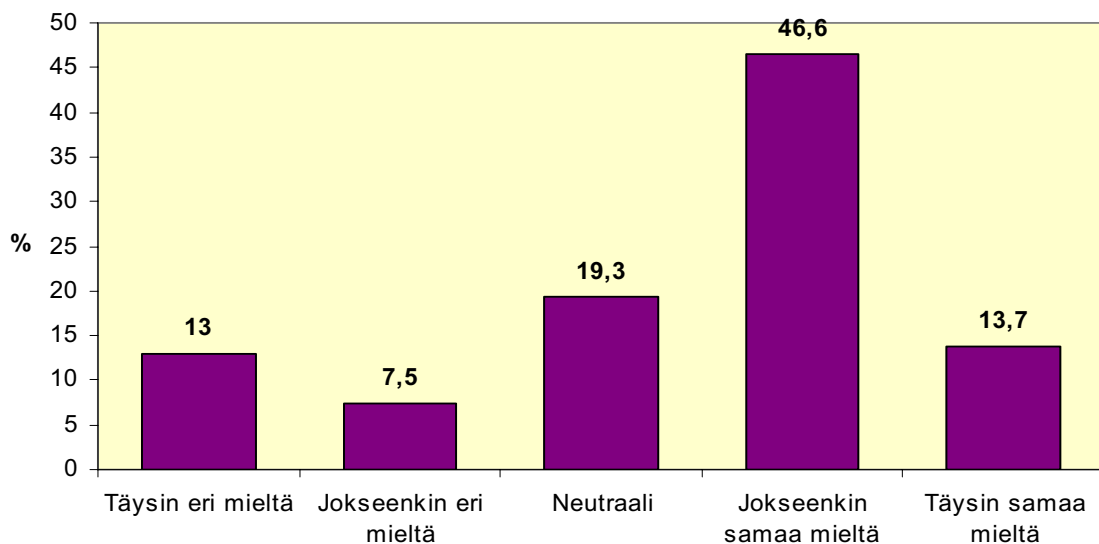
Lisärahoitustarve näyttää kokoluokkavertailussa suhteellisen vakaalta. Pienimmässä luokassa eli 1–9 henkeä työllistävissä yrityksissä rahoitusta arvioi tarvitsevansa noin 20 % yrittäjistä. Seuraavassa kokoluokassa rahoitustarvetta on noin joka kolmannella eli 34,2 % prosentilla vastaajista. Suunnilleen sama osuus lisärahoitustarpeessa olevia on seuraavassa kokoluokassa. Lopulta suurimmassa kokoluokassa rahoitustarve on pudonnut merkittävästi. Tämä voidaan tulkita yritysten mahdollisuutena rahoittaa kasvua tulorahoituksella ja/tai vahvalla taaseella.

Kuva 18. Yritykseni tarvitsee lähitulevaisuudessa lisärahoitusta

Tuotekehitys on yksi perinteisimmistä kasvustrategioista. Uusien tuotteiden ja palveluiden kehittäminen on usein kallista ja riskialtistakin, mutta toisaalta se on yrityksen keino uudistaa tarjontaansa aktiivisesti ja siten pysyä ajan tasalla. Tulokset kuviossa 19 osoittavat, että noin 60 % vastaajista on panostamassa uusien tuotteiden ja palveluiden kehittämiseen. Toisaalta, vain 20,5 % eli joka viides aikoo pysyä nykyisessä tarjonnassaan.

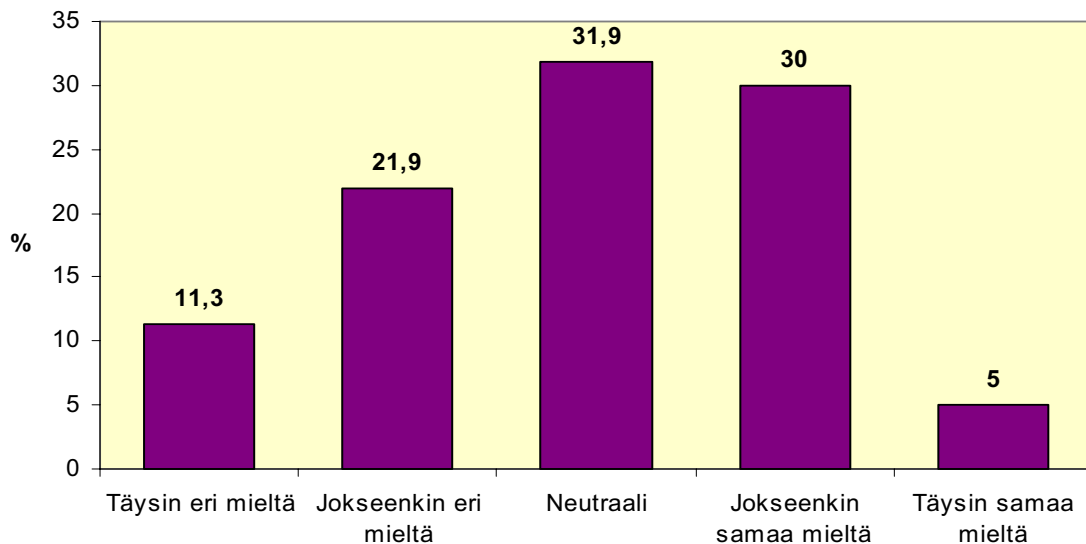
Kuva 19. Yritykseni kasvaa panostamalla uusiin tuotteisiin ja palveluihin

Tarkasteltaessa tuotekehitysaikomuksia yrityskoon suhteen, on selvästi nähtävissä että tuotekehitystoiminta keskittyy jatkossakin suurempiin yrityksiin. Vain 43,9 % mikroyrityksistä aikoo toteuttaa kasvuaan tuotekehityksen kautta, kun taas pienyrityksillä vastaava luku on 63 % ja keskikokoisilla yrityksillä 68,4 %. Suurimmassa kokoluokassa 77,8 % yrityksistä ilmoitti kasvavansa tuotekehityksen kautta.

Myynnin ja markkinoinnin tehostamista pidetään yleisesti yhtenä parhaista pk-yritysten liiketoiminnan kehittämisen keinoista. Kuvassa 20 nähdään, että vastaukset jakautuvat suhteellisen tasaisesti. Noin joka kolmas yrittäjä uskoo myynti- ja markkinointi-investointeihin kasvutapana. Toisaalta 32 % vastaajista suhtautuu asiaan neutraalisti ja 35 % vastaajista negatiivisesti.

Kuva 20. Kasvamme pääasiassa markkinointi- ja myynti-investoinnein

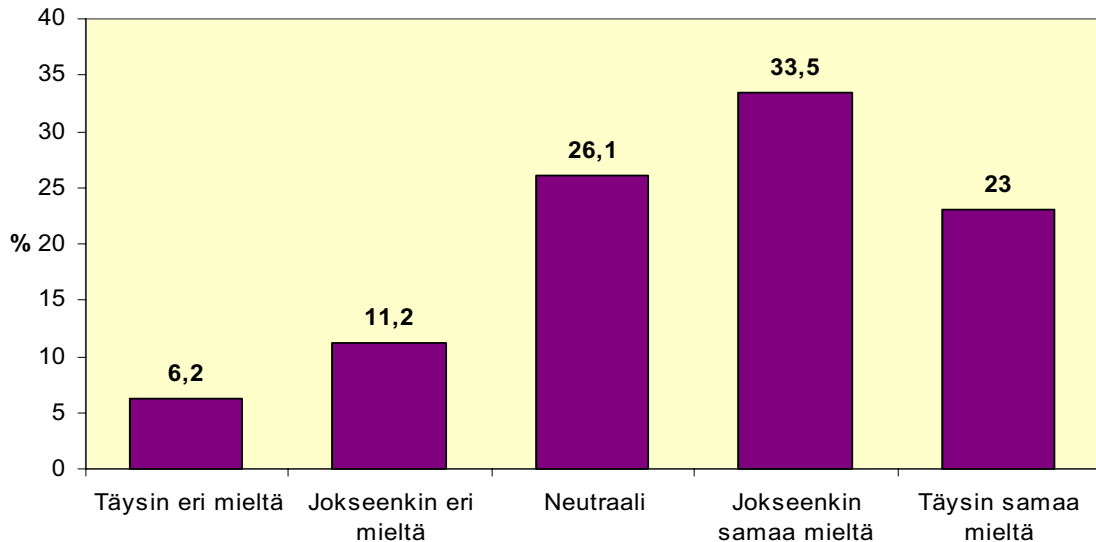
Ristiintaulukointi eri kokoluokissa osoittaa, että myynti ja markkinointi-investointeihin suhtaudutaan jonkin verran eri tavoin erikokoisissa yrityksissä. Mikroyrityksissä myynti- ja markkinointipanostuksia aikoo tehdä 40 % yrityksistä kun taas kielteisesti siihen suhtautuu myös 40 %. Pienten yritysten joukossa 35 % suhtautuu myönteisesti myynti- ja markkinointiponnistusten lisäämiseen ja keskisuurissa yrityksissä positiivisella kannalla on enää 30 %. Tulokset viittaavat siihen, että tämä kasvukeino sopii erityisen hyvin mikroyrityksissä toimivien yrittäjien ajatusmaailmaan ja yritysten toiminnan muotoihin.

Viime vuosina verkostoituminen on saavuttanut hegemonisen aseman liiketoiminnan kehittämisessä – yhteistyön voimaan uskotaan lujasti. Myös tässä tutkimuksessa kysyttiin verkostoitumisen merkityksestä yritysten kasvuille ja tulokset ovat hyvin positiivisia. Kuvassa 21 voidaan nähdä että 56,5 % vastaajista katsoo

verkostoitumisen olevan kasvun kannalta keskeinen tekijä. Toisaalta vain 17,4 % suhtautuu asiaan epäilevästi.

Kuva 21. Verkostoituminen ja yhteistyö on kasvun kannalta keskeistä

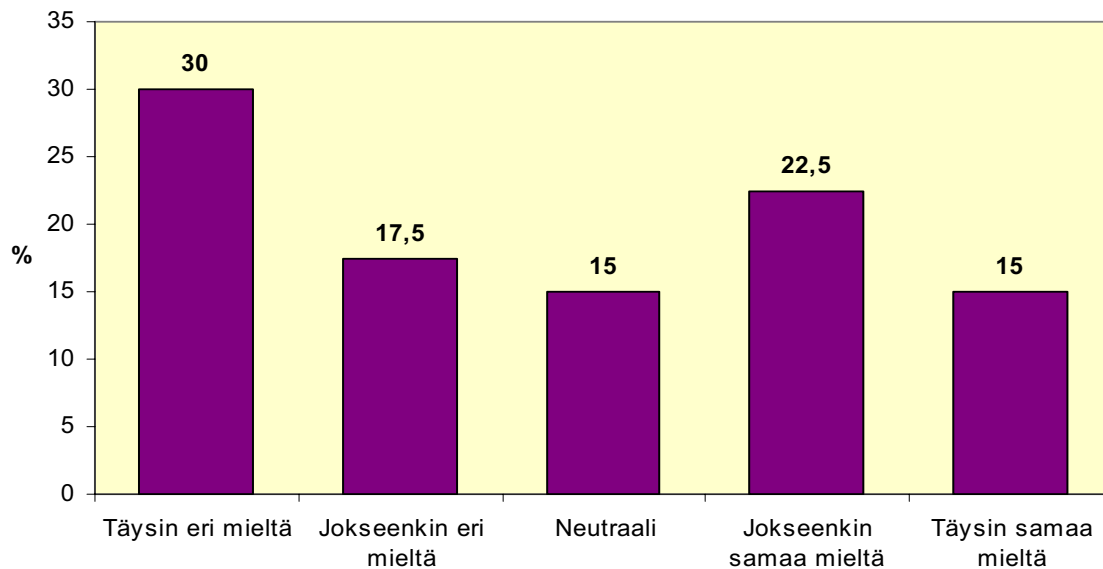
Ristiintaulukointi eri kokoluokissa osoittaa uskon verkostoitumiseen olevan suhteellisen vakaata. Pienimmässä mikroyritysten luokassa noin 51 % vastaajista uskoo verkostoitumisen keskeisyyteen kasvun kannalta, ja pienten (10–48 henkilöä) yritysten joukosta jopa noin 61 % on samalla kannalla. Keskisuurten ja suurten yritysten kanta asiaan myötäilee pienempiä.

4.2 Kansainvälistyminen

Suomen kotoisten markkinoiden pienen koon vuoksi ja toisaalta etenevän globalisaation vuoksi kansainvälistymisen uskotaan olevan yhä suuremmalle suomalaisten yritysten joukolle ainoa kasvun ja menestymisen vaihtoehto. Siitä huolimatta, että aina tulee olemaan puhtaasti kotimarkkinoilla operoivia yrityksiä, kotimaiset yritykset tulevat altistuneeksi kansainväliselle kilpailulle ennen pitkää.

Kansainvälisen liiketoiminnan osuutta pyritään nostamaan silloin, kun katsotaan että kotimarkkinoilla toimiminen saattaa olla liian riskialtista esimerkiksi suhdanteiden tai asiakaskunnan keskittymisen vuoksi. Kuvassa 22 on esitetty vastaajien reaktiot väittämäämme 'Tavoitteenamme on lisätä kansainvälisen liiketoiminnan osuutta'. Vastaajien tavoitteet kansainvälisen liiketoiminnan osuuden kasvattamiseen jakautuivat suhteellisen tasaisesti. Suurin osa eli 47,5 % suhtautui asiaan negatiivisesti ja 15 % otti neutraalin kannan. 37,5 % vastaajista katsoo tavoitteeseen lisätä kansainvälisen liiketoiminnan osuutta toiminnassaan.

Kuva 22. Tavoitteenamme on lisätä kansainvälisen liiketoiminnan osuutta

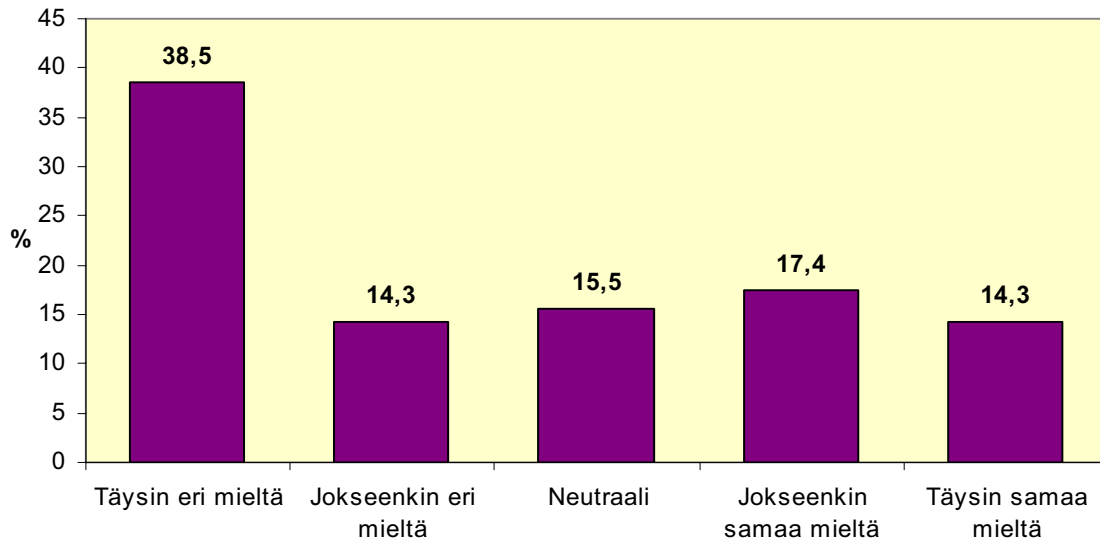
Kansainvälistymiseen liittyvät tavoitteet korreloivat yrityksen koon kanssa selvästi. Mikroyrityksissä vain 22,5 % on asettanut itselleen kansainvälistymisen tavoitteita, kun taas 65 % suhtautuu asiaan torjuvasti. Pienistä yrityksistä noin 27 % on orientoitunut kansainväliseen suuntaan ja asiaan negatiivisesti suhtautuvia on noin 53 %. Keskisuurten yritysten ryhmästä kaikkiaan 68,4 % katsoo tavoitteeseen kansainvälisen liiketoiminnan osuuden kasvun, kun asiaan negatiivisesti suhtautuvia on tässä ryhmässä enää 23,5 % ja lopulta suurten yritysten joukossa vain kaksi yritystä suhtautuu kansainväliseen liiketoiminnan kasvuun negatiivisesti.

Kysyimme yrittäjien aikomuksesta kasvattaa yritystään suuntautumalla kansainvälisille markkinoille. Kuvassa 23 voidaan nähdä, että noin 53 % vastaajista suhtautui asiaan kielteisesti ja neutraalin kannan otti 15,5 % vastaajista. Kansainvälisen kasvun suuntaan orientoituneita yrittäjiä vastaajajoukossa oli 31,7 %, mikä on hieman vähemmän kuin niiden osuus, jotka aikovat kasvattaa kansainvälisen toiminnan osuutta toiminnassaan. Siten kaikki kansainvälisyyden suuntaan toimiminen ei selvästikään pidä sisällään liiketoiminnan kasvattamistavoitteita.

Tavoitteet kansainvälisillä markkinoilla kasvamiseen riippuvat yrityksen koosta selvästi. Mikroyritysten joukossa vain kuusi yritystä eli 14,6 % asetti asian suhteen tavoitteita. Tämä on osaltaan ymmärrettävissä jo senkin vuoksi, että mikroyritysten kasvuhaluut yleisemminkin olivat alhaisemmat kuin suurempien yritysten. Pienten yritysten ryhmässä kasvuorientoituneita oli jo selvästi enemmän, positiivisesti kansainväliseen kasvuun suhtautuvia oli 21,9 % eli joka viides yritys. Keskisuurten ja suurten yritysten kasvutarpeet näkyvät selvästi niiden vastauksessa, sillä 60,5 % keskisuurista ja jopa 66,9 % suurista yrityksistä näkivät

kansainvälisyyden omana kasvutapanaan. Suurista yrityksistä vain yksi suhtautui asiaan negatiivisesti.

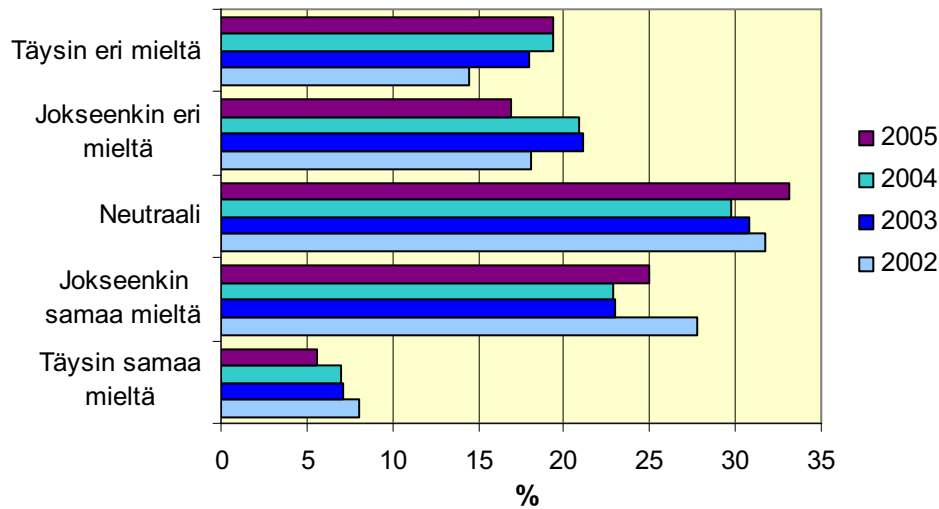
Kuva 23. Yritykseni kasvaa suuntautumalla kansainvälisille markkinoille

Tuloksista heijastuva erityisesti pienimpien yritysten haluttomuus kansainvälistymiseen voi osaltaan johtua osaamisen ja asiantuntemuksen puutteista. Kuvasta 24 nähdään, että hieman alle 40 % yrityksistä ei koe tarvitsevansa kansainvälistymiseen liittyviä neuvoja ja noin 30 % tarvitsee neuvoja. Kolmannes vastaajista on neutraali kysymyksen suhteen. Verrattaessa vastausten kehittymistä vuosien välillä voidaan todeta, että myönteinen näkemys sen suhteen, että yritykset kokevat tarvitsevansa neuvoja, on vähentynyt. Tämä voidaan nähdä mm. Jokseenkin samaa mieltä -vastausluokan pienenemisenä 27,8 %:sta 22,9 %:iin.

Mikroyritysten joukossa kansainvälistymiseen liittyviä neuvoja tarvitsee suhteellisen tasaisesti noin 25 % vastaajista. Pienten yritysten ryhmässä neuvontarpeessa on hieman suurempi joukko – noin 30–40 % vastaajista. Keskisuurten ja suurten yritysten ryhmissä vaihtelu on ollut suurempaa tarkastelujaksolla – vuonna 2002 jopa 46 % keskisuurista yrityksistä katsoi tarvitsevansa neuvoja kun vastaava luku vuonna 2005 oli vain 34,2 %. Vastaavasti suuryritysten joukossa vuonna 2004 lähes puolet eli 47,8 % vastaajista katsoi tarvitsevansa neuvoja, kun taas vuonna 2005 vain 22,2 % ilmoitti samasta tarpeesta. Verrattaessa kehitystä vuosien välillä tarkasteltaessa kysymystä ”Tarvitsisin neuvoja kansainvälistymiseen liittyen”, merkittävää on, että mikroyritykset ovat jokaisena vuonna suurin luokka, joka on täysin eri mieltä esitetystä väitteestä. Tämä selittyy osin sillä, että – niin kuin edellä olleet tulokset ovat näyttäneet – mikroyritykset eivät ole asettaneet itselleen kovin runsaasti kansainvälistymiseen liittyviä tavoitteita eivätkä sen myötä koe tarvitsevansa siihen neuvoja.

Kuva 24. Tarvitsisin neuvoja kansainvälistymiseen

4.3 Yritystoiminnan jatkuvuus

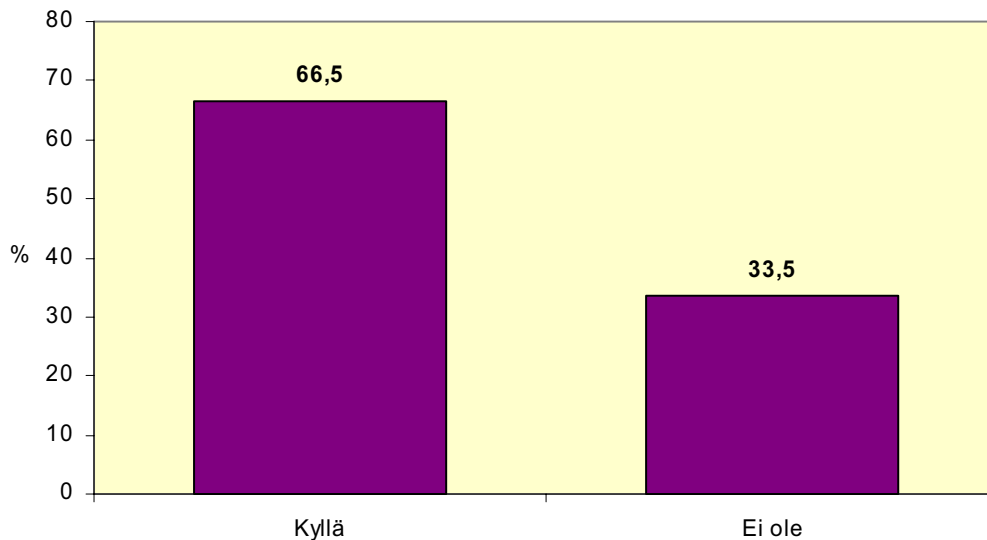
Yritysten liiketoimintojen jatkuvuus on viime aikoina ollut laajasti esillä talouden eri tahoilla. Suurten ikäpolvien tullessa eläkeikään myös pk-yritysten jatkuvuudessa tullaan kohtaamaan haasteita. Kansantalouden kannalta pk-yritysten työllistämisaikutus on erittäin merkittävä. Sen lisäksi useissa kansainvälisissä tutkimuksissa on todettu pk-sektorin toimivan merkittävimpänä talouden eri suhdanteissa toimivana joustavana tekijänä. Tämän lisäksi suomalaisista yrityksistä noin 90 % on pk-yrityksiä. Näin ollen myös näiden yritysten työllistämisaikutus kansantaloudessamme on erittäin merkittävä. Yhdistettäessä pk-sektorin tärkeä rooli kansantaloutemme promoottorina ja työllistäjänä suuren ikäluokkien eläkeiän lähentymiseen, on luonnollista todeta, että merkittävä osa pk-yrityksistämme kohtaa lähivuosina liiketoimintojen jatkumisen ja jatkamisen haasteita.

Liiketoimintojen jatkumisen tärkeyden lisäksi on huomattava, että perheyrietykset omistajuusrakenteena on todettu viimeaikaisissa kansainvälisissä tutkimuksissa olevan merkittävä omistajuuden muoto. Tämän lisäksi tutkimuksissa on todettu perheyrietysten olevan keskimäärin muita yrityksiä kannattavampia ja tehokkaampia. Tutkimuksissa on todettu muun muassa, että sekä Yhdysvalloissa että Euroopassa perheiden hallitsevan ja toimivan merkittävän omistajana suuressa osassa yrityksiä.

Tämän lisäksi aikaisemmat tutkimukset ovat havainneet, että S&P 500 -yritysten joukossa perheyrietykset ovat muita yrityksiä kannattavampia. Edellisten lisäksi aikaisemmissa tutkimuksissa on todettu, että myös suomalaisten pk-yritysten joukossa havaitaan ilmiö perheyrietysten muita kannattavammasta rakenteesta.

Kuvasta 25 voidaan nähdä, että 66,5 % kyselyyn vastanneista yrityksistä katsoo olevansa perheyrittäjiä. Näin ollen voidaan todeta, että kansantaloutemme kannalta olisi erittäin tärkeää, että pk-yritysten kentässä liiketoiminnot jatkuisivat omistajien ikääntyessäkin. Etenkin ottaen huomioon, että perheyrittäjät ovat keskimäärin muita yritysten omistusmuotoja kannattavampia.

Kuva 25. Perheyrittäjä

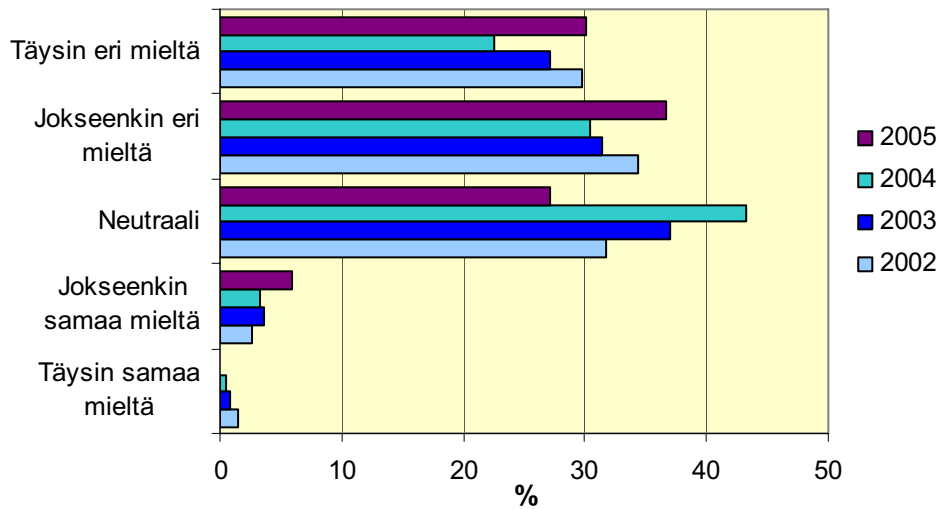

Kyselyssä on kartoitettu yritysten asennetta ja kokemuksia sukupolven vaihdoksen toteuttamisen helppoudesta. Kuvassa 26 nähdään vastaajien näkemyksiä väitteeseen ”Sukupolven vaihdoksen suorittaminen yrityksessä on helppoa”. Hieman yli puolet vastaajista vuonna 2004 on sitä mieltä, että sukupolvenvaihdoksen suorittaminen yrityksissä ei ole helppoa. Vain noin neljä prosenttia arvioi, että sukupolvenvaihdoksen suorittaminen on helppoa.

Vuodesta 2002 eri mieltä vastanneiden osuus on laskenut vuoteen 2004 mennessä ja neutraali-vaihtoehdon osuus on kasvanut. Vuonna 2005 täysin eri mieltä ja jokseenkin eri mieltä olevien vastaajien luokka on kasvanut merkittävästi (13,8 %) vuoteen 2004 verrattuna. Tämä indikoi, että sukupolven vaihdosten tullessa ajankohtaisemmaksi ja niiden yritysten määrän kasvaessa, jotka tämän tarpeen kohtaavat, havaitaan myös tämän ongelmakentän haasteellisuus konkreettisemmin.

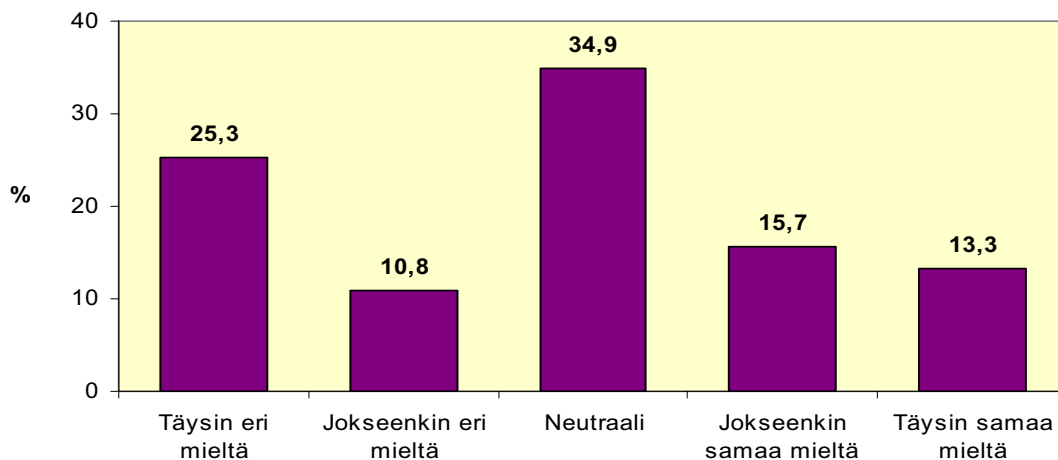
Yrityskoolla ei näyttäisi olevan suurta merkitystä vastausten jakautumiseen. Pienimmässä kokoluokassa voidaan todeta tapahtuneen selkeää vaihtelua tarkasteluajanjakson aikana. Vuonna 2002 mikroyritykset vastasivat täysin eri mieltä tai jokseenkin eri mieltä yhteensä 61,8 %. Vuonna 2003 vastaava luku oli 51,8 %. Vuonna 2004 vastaava luku oli 47,9 %. Vastaava luku vuonna 2005 oli 64,3 %.

Kuva 26. Sukupolvenvaihdoksen suorittaminen yrityksissä on helppoa

Liiketoimintojen jatkumisen kehikossa on jatkajan löytymisen tai jo olemassa olemisen tärkeys huomattava. Kuvassa 27 nähdään, että vain 13,3 % vastaajista selkeästi vastaa, että yrityksen liiketoiminnoilla on jatkaja. Vastaavasti 25,3 % vastaa olevansa täysin samaa mieltä. Neutraali vastausluokka on suhteellisen suuri. Tämä voidaan tulkita siten, että yritys mitä todennäköisimmin ei ole vielä kohdannut liiketoimintojen jatkamisen haasteita konkreettisesti. Yhteensä vastausluokat ”täysin eri mieltä” ja ”jokseenkin samaa mieltä” muodostavat 36,1 % vastauksista. ”Täysin samaa mieltä” ja ”jokseenkin samaa mieltä” vastaukset yhdessä kattavat 29 % vastauksista. Näin ollen on havaittavissa, että ne yritykset, jotka ovat kohdanneet tai tulevat kohtaamaan jatkajan puuttumisen haasteita, ovat havaintoaineistossa hiukan yleisempiä.

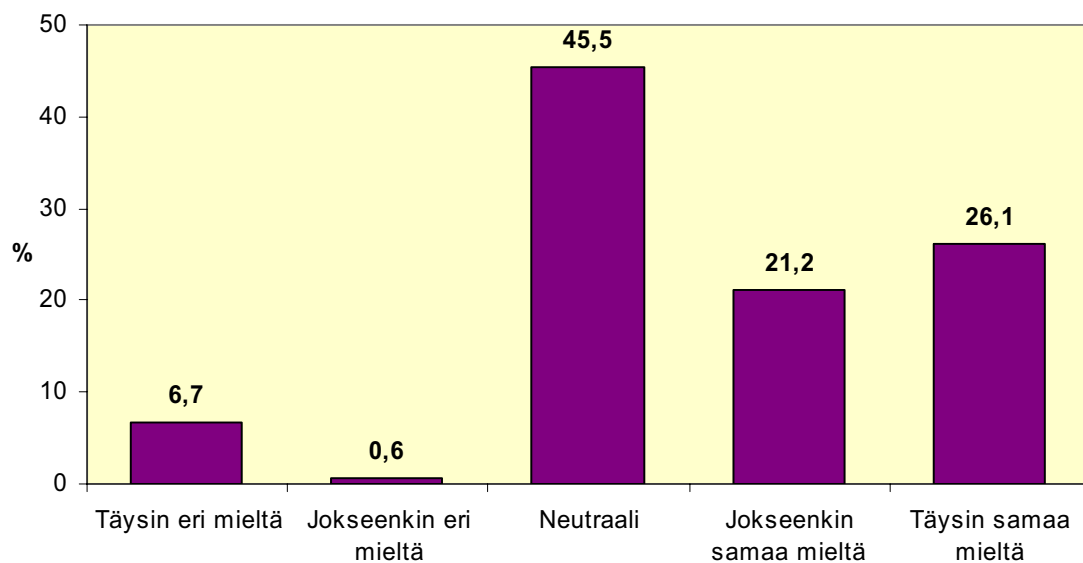
Kuva 27. Yritykselleni on tiedossa jatkaja

Yrityskokoluokkien välillä ei ole havaittavissa tilastollisesti merkittäviä eroja. On kuitenkin huomattavaa, että mikroyritysten kokoluokassa jatkajan puuttumisen ongelmatiikka on huomattavasti yleisempää kuin suurten yritysten kokoluokassa. Kuitenkin tämä ilmiö kuvastaa todennäköisesti suurten yritysten liiketoimintojen jatkamisen ja jatkumisen erilaista luonnetta mikroyritykseen verrattuna. Suurissa yrityksissä jatkamisen ja jatkajien haaste on laajemman omistuspuhjan ja liiketoimintojen laajemman pohjan vuoksi täysin eriluontoista kuin mikro- ja pienyritysten kokoluokassa.

Aikaisemmassa sukupolven vaihdoksiin liittyvässä kirjallisuudessa on kiinnitetty paljonkin huomiota siihen, käytetäänkö riittävästi asiantuntemusta sukupolven vaihdosten toteuttamiseen. Itse asiassa, on esitetty hypoteeseja, että sukupolven vaihdos koetaan ongelmallisena, nimenomaisesti sen vuoksi, että käytetään riittämättömästi asiantuntijapalveluita. Kuvassa 28 nähdään, että 47,3 % käyttää asiantuntija-apua sukupolvenvaihdoksen suunnitteluun. Tämä ilmentää edellä esitetyn näkökulman asiantuntijapalveluiden alhaisesta käytöstä sukupolvenvaihdosten suunnittelussa vajavaiseksi.

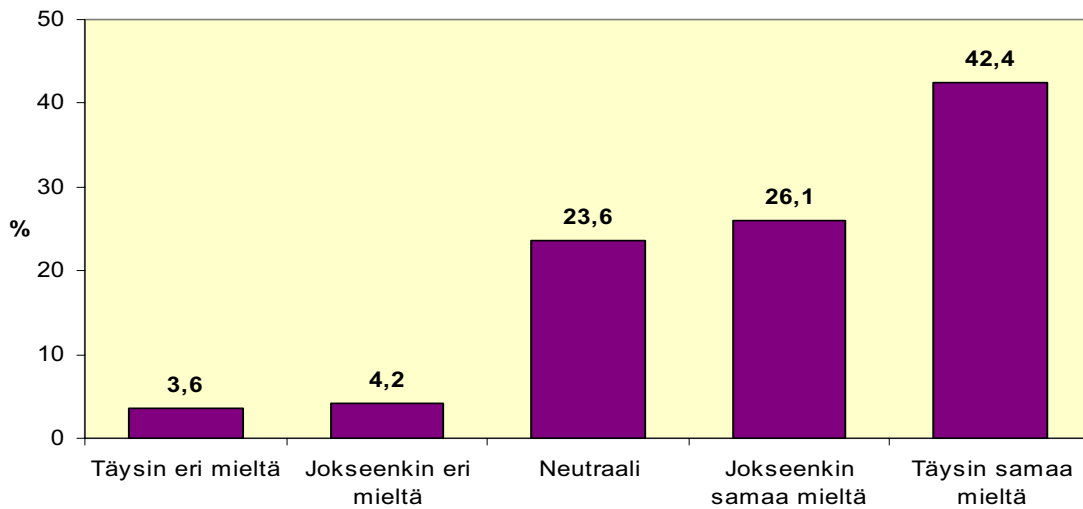
Kuva 28. Käytän asiantuntija-apua sukupolvenvaihdoksen suunnitteluun

Yrityskokoluokkien välillä on havaittavissa tilastollisesti merkittäviä eroja. Kuitenkin vastausluokka ”täysin samaa mieltä” on tasaisesti suurin kaikissa yrityskokoluokissa.

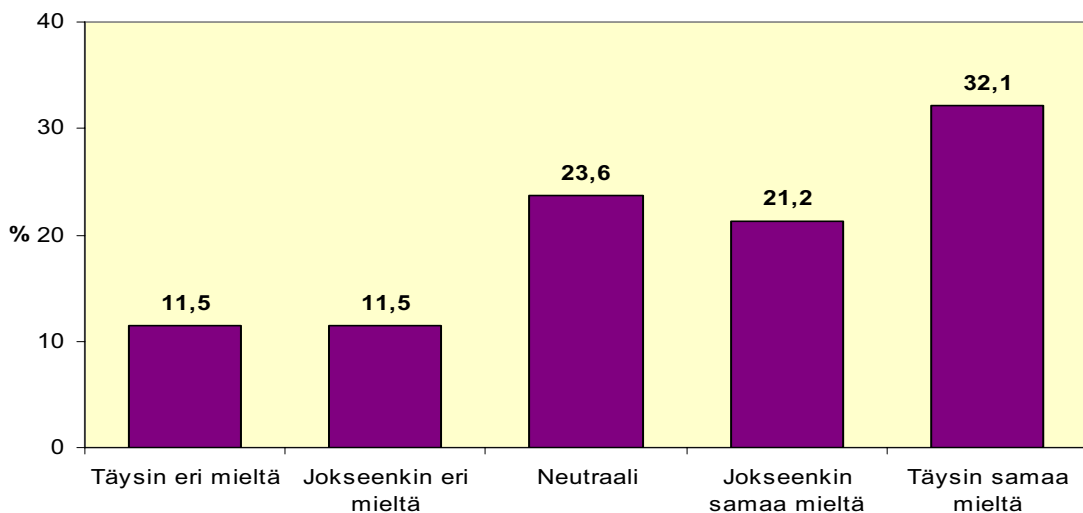
Kuvassa 29 nähdään, että 68,5 % vastaajia toimii siten, että pyrkii varmistamaan yrityksen olemassaolon jatkumisen työuransa jälkeen. Tämä kertoo tärkeästi siitä, että vastaajat toimivat yrityksessä pitkäjänteisesti. Yrityskokoluokkien välillä ei ole havaittavissa tilastollisesti merkittäviä eroja.

Kuva 29. Tavoitteenani on varmistaa yritykseni olemassaolon varmistaminen työurani jälkeen

Kuvassa 30 nähdään, että 53,3 % vastaajista on valmis myymään yrityksensä millä hetkellä hyvänsä sopivaan hintaan. Vastaajista 23 % sanoo olevansa asiasta täysin eri mieltä tai jokseenkin eri mieltä. Yrityskokoluokkien välillä vastauksissa on tilastollisesti merkittäviä eroja. Ero näkyy erityisesti vastausluokassa ”täysin eri mieltä”. Vastaajista 7,3 % on mikroyritysten kokoluokassa. Vastaavasti suuryritysten kokoluokassa täysin samaa mieltä on 27,3 % vastaajista. Tämä kertoo siitä, että suuryritykset eivät toimi vain yhden vastaajan tai yhden toimijan näkökulmasta strategisissa päätöksissään.

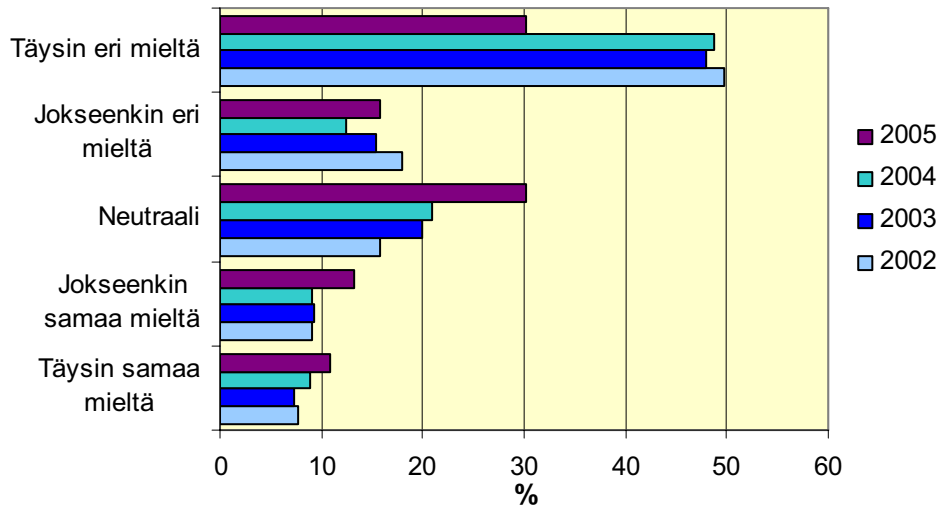
Kuva 30. Olen valmis myymään yritykseni millä hetkellä hyvänsä sopivaan hintaan

Tutkimuksessa kartoitettiin myös yrityksen ajatuksia yritystoiminnan lopettamisesta. Kuvassa 31 nähdään, että täysin samaa mieltä ja jokseenkin samaa mieltä olevat vastaajat ovat lisääntyneet 6 %. Samanaikaisesti täysin eri mieltä olevien vastaajien joukko on vähentynyt 18,7 %. Tämä voidaan tulkita hienoisena negatiivisuuden lisääntymisenä lopettamisaikomusten suhteen.

Kuva 31. Harkitsen yritystoiminnan lopettamista lähitulevaisuudessa

Yrityksen lopettamisnäkömät ovat läpi vuosien voimakkaimmat mikroyrityksillä. Vuonna 2002 26 % mikroyrityksistä vastaa täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä väitteeseen ”Harkitsen yritystoiminnan lopettamista lähitulevaisuudessa”. Vastaava luku on vuosina 2003, 2004 ja 2005 ollen 18,8 %, 16,9 % ja 38,1 %. Halukkuudessa jatkaa yritystoimintaa ei ole merkittäviä eroja eri kokoisten yritysten välillä. Mikroyrityskokoluokassa näyttää tapahtuneen suuri muutos negatiivisempaan suuntaan ajattelussa lopettamiseen liittyvien ajatusten suhteen vuosien 2004 ja 2005 välillä. Negatiiviset näkemykset tuntuvat voimakkaimmin mikroyrityksissä.

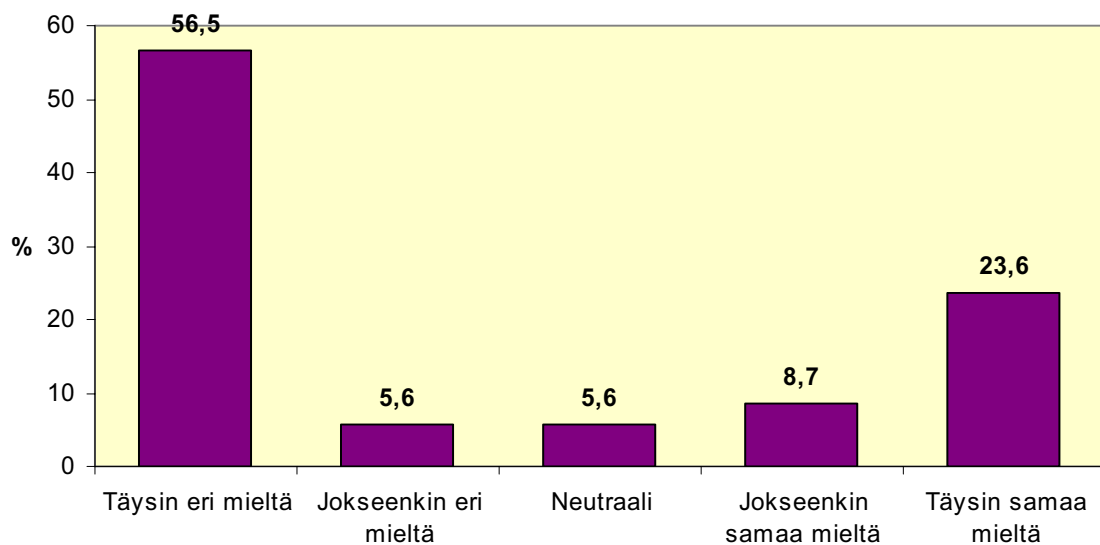
Yritystoiminnan tutkimus on paljolti perustunut olettamukselle, että yrittäjien liiketoiminnat toteutetaan yhden tunnistettavan ja kehitettävän yrityksen kautta. Pyrimme kontrolloimaan tämän oletuksen todenperäisyyden kysymällä, missä määrin yrittäjät ovat omistajina myös muissa yrityksissä.

4.4 Portfolioryrittäjät

Yhä yleisemmin on nähtävissä sarjayrittäjyyteen tai portfolioryrittäjyyteen laskettavia yrittäjien toimintatapoja. Portfolioryrittäjyyden voi määritellä yksinkertaisesti siten, että yrittäjä toteuttaa yritystoimintaansa yhtäaikaaisesti hyödyntämällä montaa omistuksessaan olevaa juridista yritystä. Kuvan 32 tulokset osoittavat, että yksittäinen yritys ei välttämättä ole ainoa oikea analyysitaso liiketoiminnan

kasvua tai kehittämistä tarkasteltaessa. Noin 62 % vastaajista vastasi kielteisesti väittämään ”Olen omistajana mukana useammassa kuin yhdessä yrityksessä”. Toisaalta 32,3% eli noin joka kolmas vastaajista vastasi samaan väittämään positiivisesti. Tämä tulos on merkittävä kasvuyrittäjyyden tutkimuksen kannalta. Yhden yrityksen kasvattamispyrkimykset tai kehittäminen ei välttämättä olekaan joka kolmannen yrittäjän keskeinen ongelma, sen sijaan heillä on kaksi tai useampi yritys, joiden liiketoimintaa he pyrkivät kehittämään. Tällöin myös kasvuhalukkuus tai kasvun toteutustavat voivat olla erilaisia kuin yhden yrityksen omistajilla.

Kuva 32. Olen omistajana useammassa kuin yhdessä yrityksessä

Monien yritysten omistajuus ei käyttäydy tasaisesti läpi yrittäjäpopulaation. Ristiintaulukointi yritysten kokoluokissa osoittaa, että pienimmässä yritysluokassa vain viidellä yrittäjällä eli 12,2 %:lla vastaajista on useampi kuin yksi yritys. Kokoluokassa 10–49 henkeä usean yrityksen omistaminen on huomattavasti yleisempää: kaikkiaan 35,7 % vastaajista ilmoitti olevansa mukana useamman yrityksen omistajina. Kokoluokassa 50–250 ero on kaikkein suurin: yhteensä 44,7 % vastaajista on useamman kuin yhden yrityksen omistaja ja vain 39,5 % vastaajista ilmoitti tähän asiaan negatiivisen kannan. Siten keskikokoisten yritysten osalta portfolioyrittäjyyden malli on yleisempi kuin vain yhden yrityksen kautta toimiminen. Suurimman kokoluokan kuvaaja on hyvin samantapainen edellisen kokoluokan kanssa. Tämä tulos vahvistaa edellisen tuloksen merkittävyyttä: yhä suurempi huomio kasvuyrittäjyyden kehittämisessä tulisi kohdistaa mikroyrityksiä suurempiin yrityksiin ja niiden omistajiin.

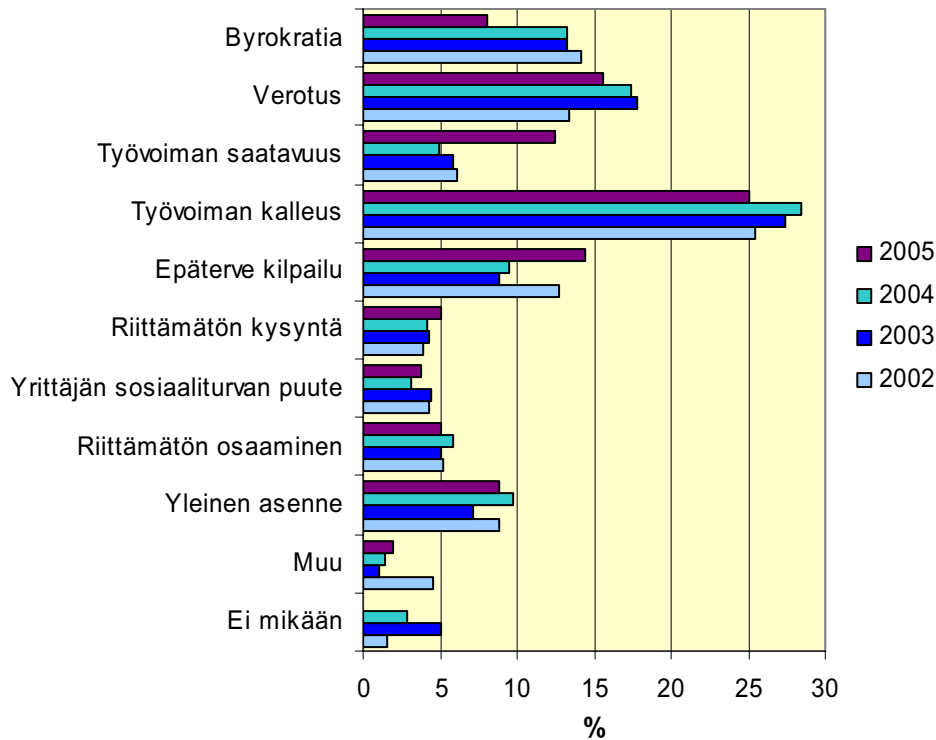
5 Julkinen valta ja yritykset

5.1 Yrittäjyyden ja yritystoiminnan toimintaympäristö

Tässä luvussa käsitellään vastauksia kysymyksiin, joilla kartoitettiin yritysten ja yrittäjien mielipiteitä julkisen vallan roolista. Kysymykset käsittelivät byrokrati-aa, verotusta, työllistämisen edellytyksiä ja yritystukia.

Aluksi vastaajia pyydettiin arvioimaan eniten yrittäjyyttä ja yritystoimintaa haittaava tekijä. Kuvassa 33 nähdään annetut vastausvaihtoehdot tähän kysymykseen. Kysymyksessä sallittiin myös vapaat näkemykset kohtaan ”muu, mikä?”.

Kuva 33. Valitse seuraavista yrittäjyyttä ja yritystoimintaa eniten haittaava tekijä Suomessa

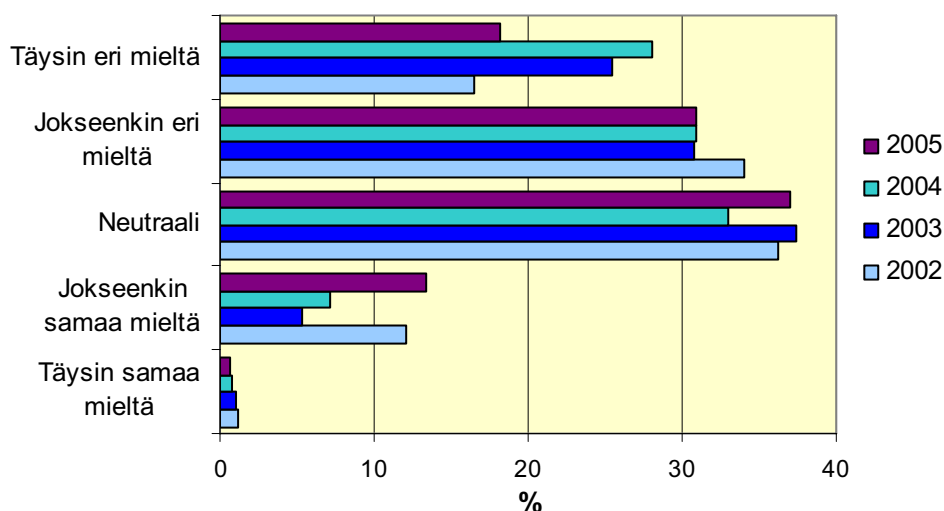
Kuvassa 33 on esitetty vastaajien näkemysten jakautuminen eniten yrittäjyyttä ja yritystoimintaa haittaavasta tekijästä. Työvoiman kalleus nousee esille selvästi eniten yritystoimintaa haittaavana tekijänä. Vastaajista lähes 30 % pitää työvoiman kalleutta suurimpana yritystoimintaa haittaavana tekijänä. Seuraavaksi suurimmat esteet ovat verotus (17 %), byrokratia (13 %) yleinen asenne yrittäjyyttä kohtaan sekä epäterve kilpailu (9,5 %). Pienempiä esteitä ovat riittämätön osaaminen (5,8), työvoiman saatavuus (4,9), riittämätön kysyntä (4,0), yrittäjän sosi-

aaliturvan puute (3,1) ja muu (1,4). Ainoastaan 2,7 % vastaajista ei näe haittoja yritystoiminnalle.

On merkittävää havaita, että työvoiman kalleuden sekä verotuksen merkitys yritystoimintaa haittaavina tekijöinä on kasvanut vuodesta 2002. Vastaavasti epäterveen kilpailun ja yrittäjän sosiaaliturvan puutteen merkitys yritystoimintaa haittaavana tekijänä on vastaajien näkemysten mukaan pienentynyt.

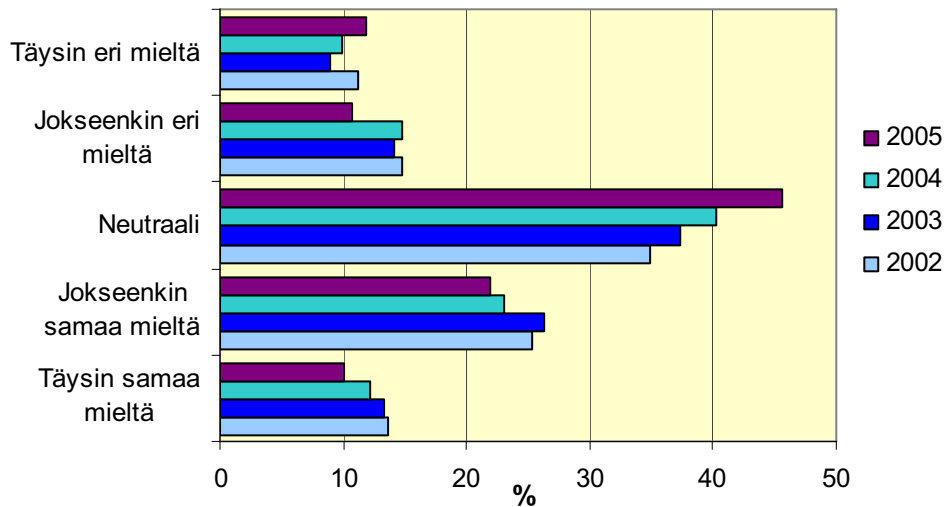
Kuvassa 34 nähdään vastaajien näkemyksiä väitteeseen ”Valtiovallan viimeaikaiset toimet ovat helpottaneet yrittäjän asemaa”. Keskimäärin vastaajista reilut 55 % arvioi, että valtiovallan viimeaikaiset toimet eivät ole helpottaneet yrittäjän asemaa Suomessa. Vuoteen 2002 verrattuna erityisesti täysin eri mieltä vastanneiden osuus on kasvanut huomattavasti. Vuonna 2002 50,4 vastanneista olivat täysin eri mieltä tai jokseenkin eri mieltä. Vuonna 2003 vastaava luku oli 56,2 %. Vuonna 2004 vastaava luku nousi jo 59 %:iin. Myös niiden, jotka olivat jokseenkin samaa mieltä, osuus on laskenut vuodesta 2002 selvästi.

Kuva 34. Valtiovallan viimeaikaiset toimet ovat helpottaneet yrittäjän asemaa

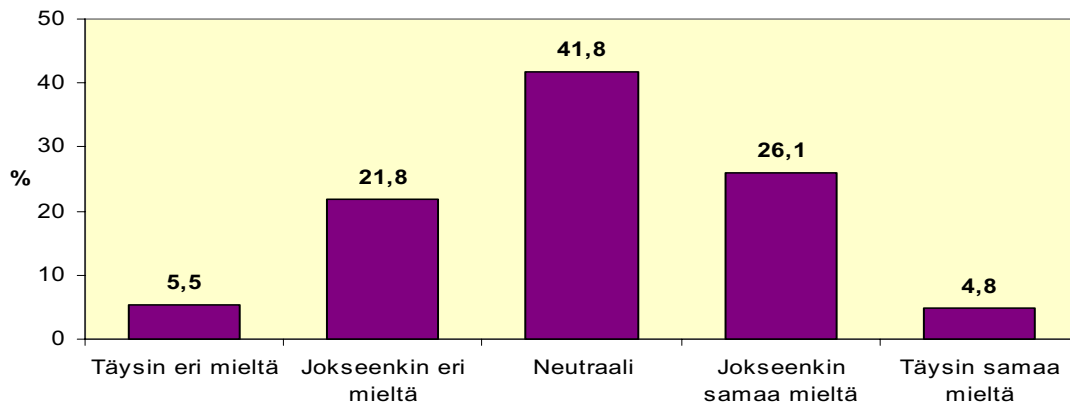
Kuvasta 35 voidaan havaita, että vastaajat uskovat julkisen palvelutuotannon avaamisen kilpailulle parantavan heidän asemaansa yrittäjänä suhteellisen vähän. Ero positiivisten ja negatiivisten vastausten välillä on suhteellisen pieni. Suurin osa vastauksista on kohdissa Neutraali (noin 40 %) ja Jokseenkin samaa mieltä (noin 25 %). Eri vuosien välillä aineistoissa ei ole suuria muutoksia mihinkään suuntaan. Vuoden 2003 aineistossa keskisuuret yritykset ovat eniten jokseenkin samaa mieltä (32,3 %) ja suuryritykset ovat ryhmänä eniten täysin samaa mieltä (25,9 %).

Kuva 35. Julkisen palvelutuotannon avaaminen kilpailulle parantaisi asemaani yrittäjänä

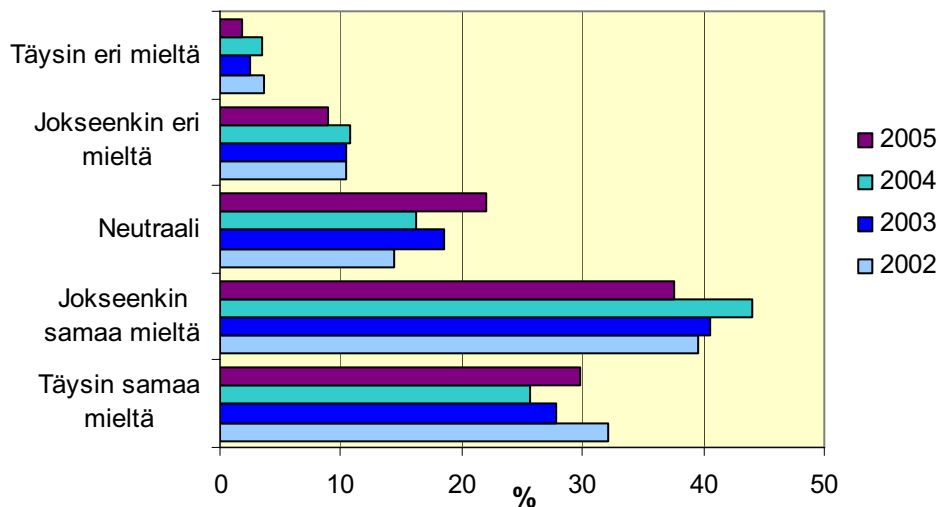
Kuvassa 36 nähdään vastaukset kysymykseen julkisten hankintojen kilpailutusprosessin raskaudesta. Vastaukset jakaantuvat verraten tasaisesti. Keski- ja suuryritykset (50–250 työntekijää työllistävät yritykset) olivat kysymyksestä eri mieltä, sen sijaan muiden kokoluokkien (sekä pienet että myös suuret yli 250 työntekijää työllistävät) yritykset pitivät kilpailutusprosessia liian raskaana.

Kuva 36. Kilpailutusprosessi on yritysten kannalta liian raskas

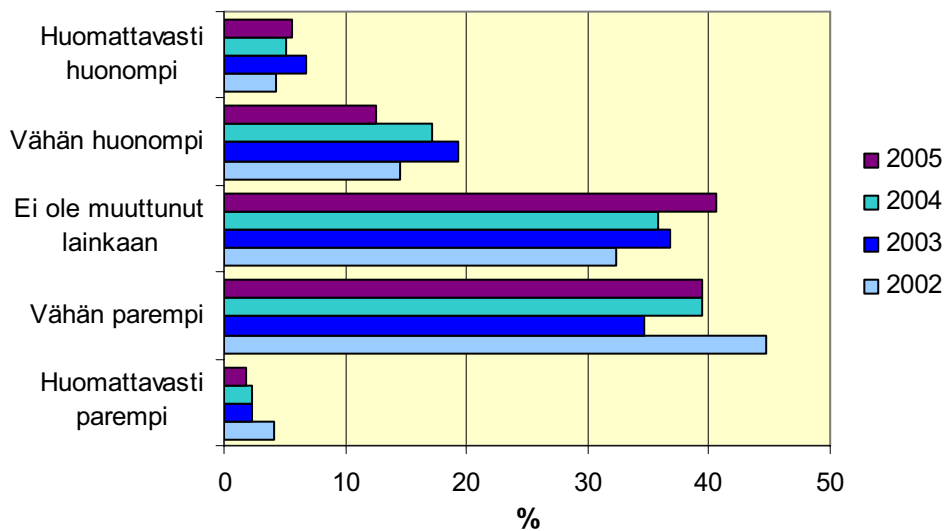
Kuvasta 37 voidaan havaita, että vastaajien näkemyksen mukaan liika byrokratia hyvin yksiselitteisesti haittaa yrittäjänä toimimista. Vastaajista jokseenkin samaa mieltä on noin 44 % ja täysin samaa mieltä noin 25 %. Vuodesta 2002 vuoteen 2004 Täysin samaa mieltä -vastanneiden osuus on hieman laskenut. Vastaavasti Jokseenkin samaa mieltä -vastanneiden osuus on kasvanut hieman. Muita merkittäviä muutoksia ei ole tapahtunut.

Kuva 37. Yrittäjänä toimimista haittaa liika byrokratia

Yrityskoon mukaan tarkasteltuna eri vuosien aineistoissa yritysnoolla ei näyttäisi olevan suurta merkitystä vastausten jakautumiseen. Kunkin vuoden aineisto yrityskokoryhmittäin tarkasteltuna noudattaa suunnilleen samaa jakaumaa kuin koko kyseisen vuoden aineisto.

Kuva 38. Yleinen asenne yrittäjyyttä kohtaan

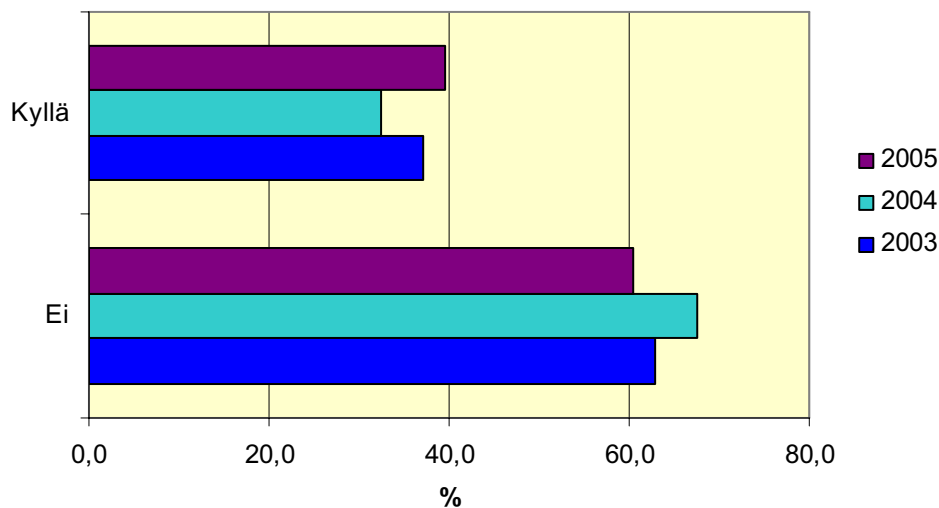

Kuvassa 38 on esitetty vastaajien näkemysten jakautuminen siitä, kuinka yleinen asenne yrittäjyyttä kohtaan on muuttunut muutaman viime vuoden aikana. Vuonna 2004 noin 40 % vastaajista on sitä mieltä, että yleinen asenne yrittäjyyttä kohtaan on muuttunut vähän parempaan suuntaan ja 2,3 %:n mukaan huomattavasti parempaan suuntaan. Vuonna 2004 reilu kolmannes vastaajista katsoo, että yleinen asenne ei ole muuttunut. Noin 20 % vastaajista näkemyksen mukaan yleinen

asenne on muuttunut huonompaan suuntaan. Vuodesta 2002 parempaan suuntaan muuttuneiden vastanneiden osuus on laskenut noin seitsemän prosenttiyksikköä vuoteen 2004 verrattuna. Mikroyritykset kokevat asenteiden muutoksen parempaan suuntaan selvästi suuria ja keskisuuria yrityksiä vähäisemmin kaikkina vuosina.

Kuvassa 39 kuvataan, kuinka hyvin vastaajat ovat tietoisia Yrittäjyyden politiikkaohjelmasta. Vastaajista 33 % on tietoinen Yrittäjyyden politiikkaohjelmasta ja 67 % vastaajista ei ole tietoisia. Vuodesta 2003 tietoisuus on laskenut viisi prosenttiyksikköä. Vuoden 2002 osalta tätä kysymystä ei ole tulkittu, koska vuoden 2002 aineistossa kysymys ei ole esitetty samassa muodossa. Vuoden 2003 aineistossa keskisuuret yritykset ovat parhaiten tietoisia ohjelmasta (43 %) ja suuryritykset vähiten tietoisia (29,6 %). Vuoden 2004 aineistossa keskisuuret yritykset ovat paremmin tietoisia ohjelmasta (41 %) verrattuna vuoden 2003 vastaavaan lukuun.

Kuva 39. Oletko tietoinen Yrittäjyyden politiikkaohjelmasta?

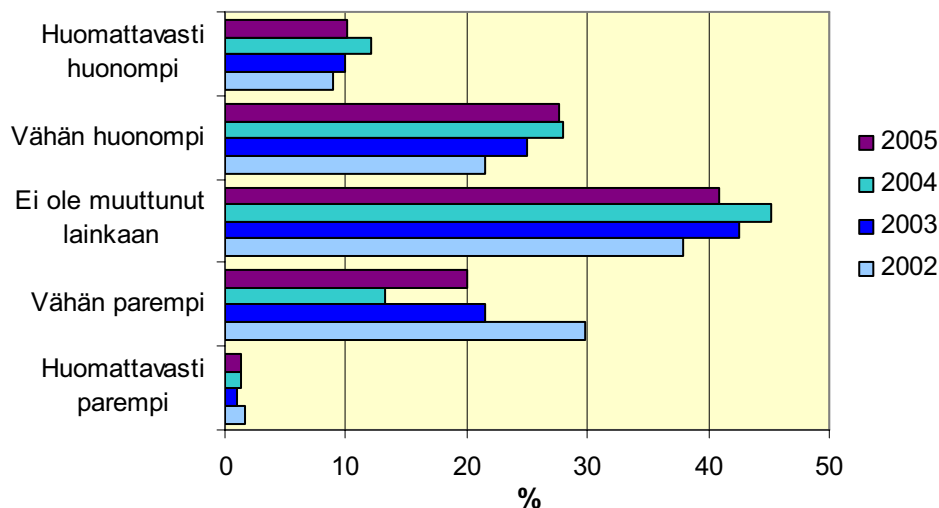
5.2 Yrittäjyyteen ja yritysten toimintaan vaikuttavien tekijöiden muutokset

Vastaajia pyydettiin arvioimaan, miten liitteessä 4 kysymyksessä 8 esitetyt yrittäjänä toimimiseen liittyvät tekijät ovat yrittäjien näkemysten mukaan muuttuneet muutaman viime vuoden aikana. Vastaajia pyydettiin antamaan arvionsa asteikolla -2:sta +2:een. Arvio -2 tarkoittaa, että asia on muuttunut huomattavasti huonompaan suuntaan ja +2 tarkoittaa, että asia on muuttunut huomattavasti parempaan suuntaan.

Kuvassa 40 on esitetty vastaajien näkemysten jakautuminen siitä, kuinka byrokratia on muuttunut muutaman viime vuoden aikana. Vuonna 2004 45 % vastaajista on sitä mieltä, että byrokratia ei ole muuttunut muutaman viime vuoden aikana. 28 % näkee, että byrokratia on muuttunut vähän ja 12,1 % huomattavasti huonompaan suuntaan. Vastaajien näkemysten mukaan byrokratia on muuttunut vähän parempaan 13,2 %:ssa vastauksista ja huomattavasti parempaan suuntaan 1,4 %:n näkemyksen mukaan. Tarkasteltaessa ilmiön kehittymistä eri vuosien välillä voidaan todeta, että vuodesta 2002 vähän parempaan suuntaan muuttaneiden osuus on pudonnut selkeästi ja huonompaan suuntaan muuttuneiden osuudet ovat kasvaneet.

Liitteessä 1 olevassa taulukossa 40 esitetään vastausten jakautuminen yrityskoon mukaan tarkasteltuna eri vuosien aineistoissa. Aineistosta voidaan todeta, että merkittäviä eroja yrityskokoryhmittäin ei ilmene eri vuosien välillä.

Kuva 40. Byrokratia

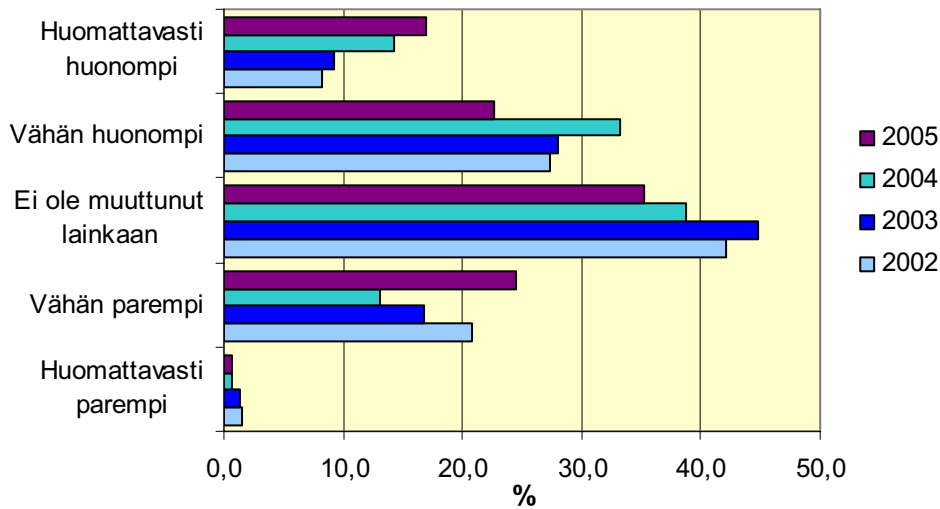

Kuvassa 41 on esitetty vastaajien näkemysten jakautuminen siitä, kuinka verotus on muuttunut muutaman viime vuoden aikana. Noin 40 % vastaajista on sitä mieltä, että verotus ei ole muuttunut huonompaan tai parempaan suuntaan. Kolmannes vastaajista katsoo, että verotus on muuttunut vähän huonompaan ja 15 % huomattavasti huonompaan suuntaan. Vähemmistö vastaajista (13 %) katsoo, että verotus on muuttunut vähän parempaan suuntaan. Kuvasta voidaan nähdä, että vuonna 2004 verotus on muuttunut huonompaan suuntaan verrattuna aikaisempien vuosien tuloksiin.

Verotuksen muutosten arvioinnissa on havaittavissa selvä yrityskokoefekti. Mikroyritykset esittävät järjestelmällisesti negatiivisimmat näkemykset verotuksen muutoksista.

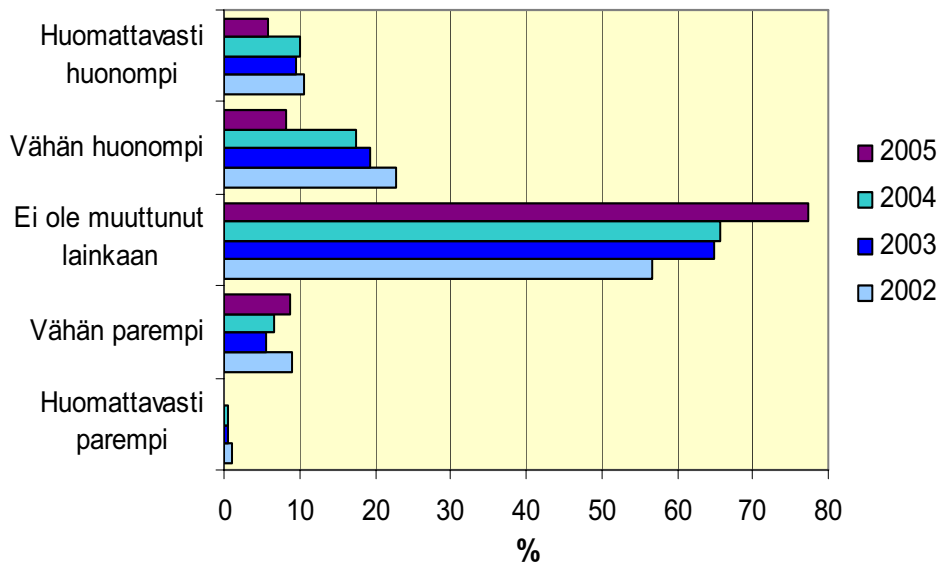

Kuva 41. Verotus

Merkittäväntä kuitenkin on verotuksen huomattava negatiivinen muutos kaikissa yrityskokoryhmissä vuodesta 2003 vuoteen 2004 verrattuna. Kaikki yrityskokoryhmät vastaavat vuonna 2004 noin 45 % ja 50 % välillä kohtiin ”muuttunut huomattavasti huonompaan suuntaan” tai ”muuttunut vähän huonompaan suuntaan”. Vastaavat luvut vaihtelivat vuonna 2003 noin 34 % ja 37 %:n välillä.

Kuva 42. Arvonlisäverotus

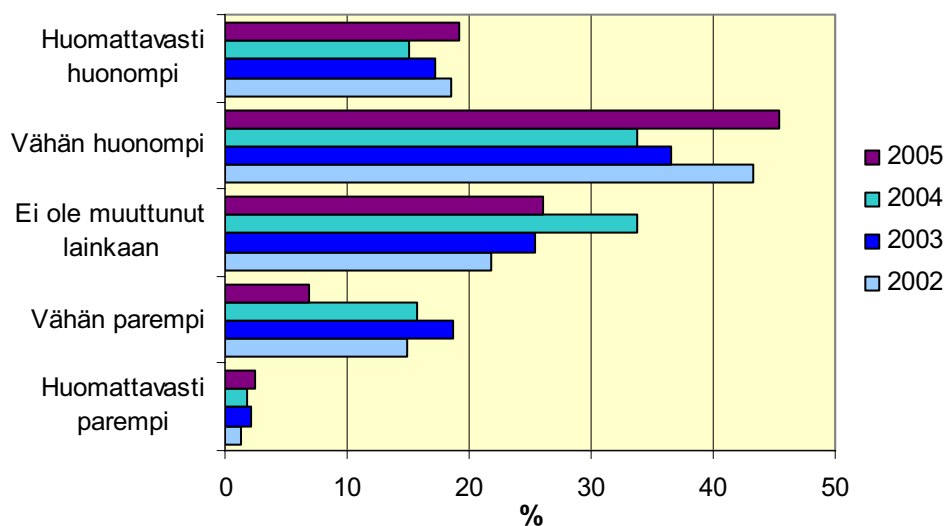
Kuvassa 42 on esitetty vastaajien näkemysten jakautuminen siitä, kuinka arvonlisäverotus on muuttunut muutaman viime vuoden aikana. Kaksi kolmannesta vastaajista on sitä mieltä, että arvonlisäverotus ei ole muuttunut huonompaan tai parempaan suuntaa. Noin 27 % mielestä arvonlisäverotus on muuttunut huonom-

paan suuntaan ja noin 7 % mielestä parempaan suuntaan. Vuodesta 2002 Muuttunut vähän huonompaan suuntaan -luokkaan tulleiden vastausten määrä on hie- man laskenut.

Tarkasteltaessa ilmiön kehittymistä eri yrityskokoryhmissä yli vuosien, voidaan havaita, että selkeitä eroja yrityskokoryhmien välisessä kehittämisessä ei ole näh- tävissä. Mikroyritysten negatiiviset näkemykset ”muuttunut huomattavasti huo- nompaan suuntaan” ja ”muuttunut vähän huonompaan suuntaan” on hiukan korkeampi kaikkina vuosina. Muuta havaittavissa olevaa trendiä ei ole.

Kuvassa 43 on esitetty vastaajien näkemysten jakautuminen siitä, kuinka työ- voiman saatavuus on muuttunut muutaman viime vuoden aikana. Kolmannes vastaajista on sitä mieltä, että työvoiman saatavuus on muuttunut vähän huonom- paan suuntaan tai pysynyt muuttumattomana. 15 % vastaajista katsoo, että työ- voiman saatavuus on muuttunut huomattavasti huonompaan tai vähän parempaan suuntaan. Vain noin 2 % vastaajista katsoo, että työvoiman saatavuus on paran- tunut huomattavasti. Vuodesta 2002 niiden osuus, jotka mielestä työvoiman saa- tavuus on muuttunut vähän huonompaan suuntaan, on selkeästi laskenut. Yrityskoolla ei näyttäisi olevan suurta merkitystä vastausten jakautumiseen. Lii- tetaulukosta 43 voidaan havaita, että suuryritykset ovat enemmän kuin muut yri- tuskokoryhmit sitä mieltä, että työvoiman saatavuus on parantunut.

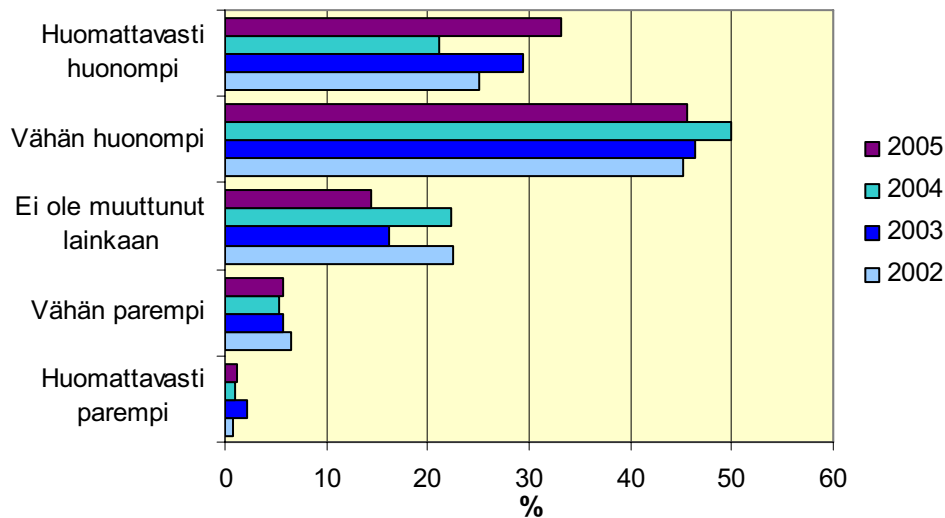
Kuva 43. Työvoiman saatavuus

Kuvassa 44 on esitetty vastaajien näkemysten jakautuminen siitä, kuinka työ- voiman kalleus on muuttunut muutaman viime vuoden aikana. Vuonna 2004 puolet vastaajista on sitä mieltä, että työvoiman kalleus on muuttunut vähän huo- nompaan suuntaan ja 21 % huomattavasti huonompaan suuntaan. Vain 22 % vas- taajista katsoo, että työvoima ei kallistunut muutaman viime vuoden aikana. Vain noin 6 % vastaajista katsoo, että työvoima on halventunut. Mikroyritykset ovat

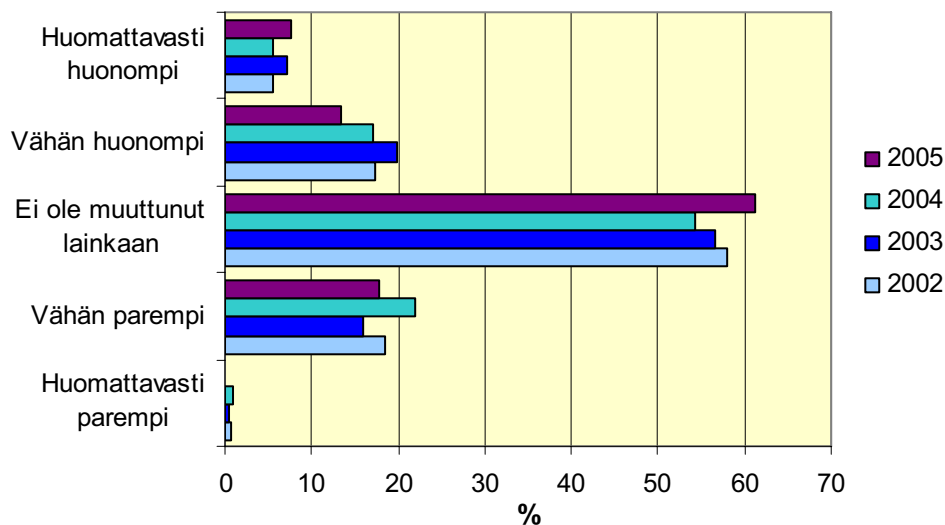
enemmän kuin muut yrityskokoryhmät sitä mieltä, että työvoima on tullut suhteellisesti kalliimmaksi muutaman viime vuoden aikana. Merkittävää tässä kysymyksessä on vastausten voimakas paino negatiivisen kehityksen suuntaan.

Kuva 44. Työvoiman kalleus

Kuvassa 45 on esitetty vastaajien näkemysten jakautuminen siitä, kuinka kilpailu julkisessa palvelutuotannossa on muuttunut muutaman viime vuoden aikana. Vuonna 2004 noin 55 % vastaajista on sitä mieltä, että kilpailu julkisessa palvelutuotannossa ei ole muuttunut muutaman viimeisen vuoden aikana. Samaan aikaan 22 % vastaajista on sitä mieltä, että kilpailu on muuttunut vähän parempaan ja noin 17 % vähän huonompaan suuntaan. Lisäksi jopa 6 % vastaajista on sitä mieltä, että kilpailu on muuttunut huomattavasti huonompaan suuntaan.

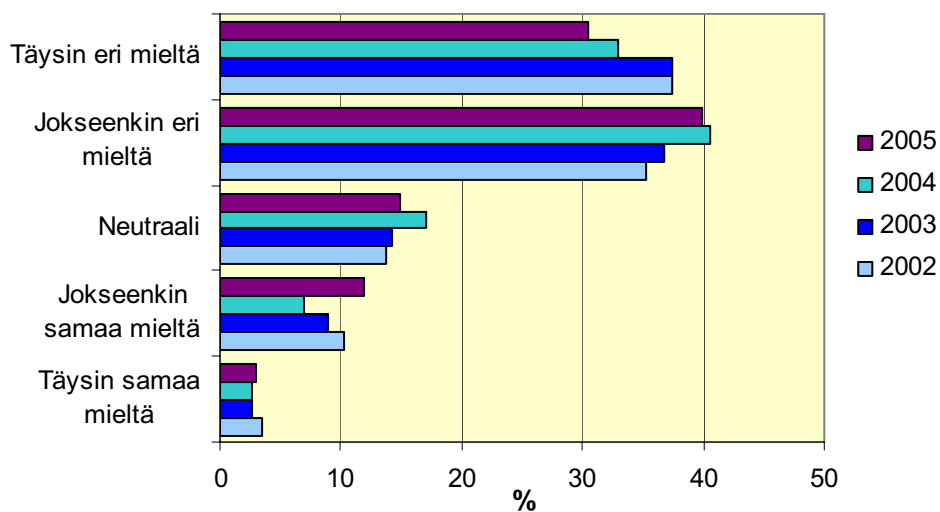
Kuva 45. Kilpailu julkisessa palvelutuotannossa

Aineisto näyttää olevan suhteellisen stabiili eri yritysryhmien välillä eri vuosina. Merkittävin muutos näyttää olevan vastausryhmän ”muuttunut vähän parempaan suuntaan” prosentuaalinen selvä kasvu vuodesta 2003 vuoteen 2004. Suurin prosentuaalinen kasvu näkyy suuryritysten kasvaneena positiivisuutena (prosentuaalinen kasvu 18,5 %:ista 39,1 %:iin). Suuryritysten näkemyksiä tulkittaessa on kuitenkin huomattava tämän ryhmän suhteellisen pieni koko. Myös keskisuurten yritysten ryhmän vastausten positiivisuuden lisääntyminen on selvästi havaittavissa. Tämän ryhmän Muuttunut vähän parempaan suuntaan -vastausten prosentuaalinen kasvu on vuoden 2003 16,5 %:ista 32,7 %:iin.

Kuvasta 46 voidaan havaita, että vastaajien näkemyksen mukaan yrittäjän sosiaaliturvassa on puutteita. Väitteeseen ”Yrittäjien sosiaaliturvassa ei ole puutteita” vastaajista täysin eri mieltä oli noin 35 % ja jokseenkin eri mieltä noin 40 %. Vastaajista pieni osa, kokonaisuutena alle 13 %, arvioi, että yrittäjän sosiaaliturvassa ei ole puutteita. Vastausten jakaumissa ei ole vuosien välillä tapahtunut suuria muutoksia.

Kuva 46. Yrittäjän sosiaaliturvassa ei ole puutteita

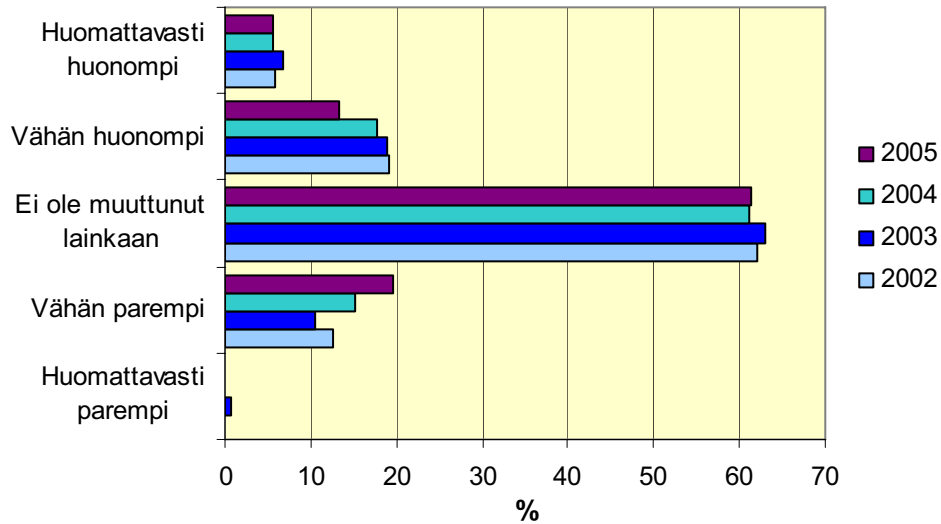

Vuoden 2002 aineistossa mikroyritykset ovat täysin eri mieltä suurelta osin (51,7 %). Vastaavasti keskisuuret ja suuret yritykset ovat vähemmän täysin eri mieltä (23,9 %) ja (24 %). Vuoden 2003 aineistossa voidaan havaita tapahtuneen selvä muutos näkemyksen Täysin samaa mieltä -vastausluokassa. Mikroyritysten Täysin samaa mieltä -vastaukset ovat vähentyneet tasolle 42,2 % ja suuryritykset ovat selvästi vähemmän täysin eri mieltä (14,8 %) verrattuna vuoteen 2002. Tämän lisäksi suuryritykset ovat enemmän jokseenkin samaa mieltä (51,9 %) vuoden 2003 aineistossa verrattuna vuoteen 2002 (28 %).

Kuvassa 47 on esitetty vastaajien näkemysten jakautuminen siitä, kuinka yrittäjän sosiaaliturva on muuttunut muutaman viime vuoden aikana. Noin 62 % vas-

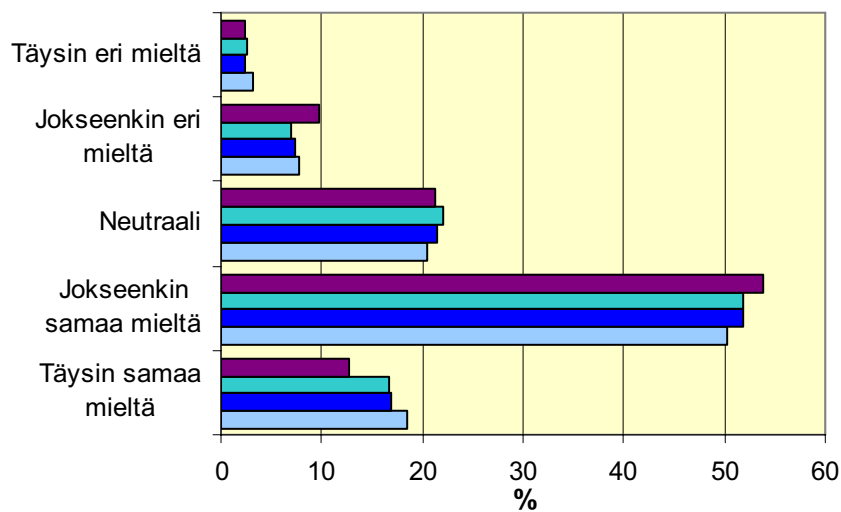
taajista on sitä mieltä, että yrittäjän sosiaaliturva ei ole muuttunut muutaman vii-meisen vuoden aikana. 18 % vastaajista on sitä mieltä, että kilpailu on muuttunut vähän huonompaan ja noin 15 % vähän parempaan suuntaan. Kuuden prosentin näkemysten mukaan kilpailu on muuttunut huomattavasti huonompaan suuntaan.

Kuva 47. Yrittäjän sosiaaliturva

Yritykset näyttävät pääosin vastaavan vastausvaihtoehdon keskimmäiseen koh-taan. Tämän lisäksi voidaan havaita, että mitä suurempi on yritys, sitä enemmän ne vastaavat keskimmäiseen vastausvaihtoehtoon. Keskimäinen vastaus on merkitty sanallisesti vastausvaihtoehdoksi ”ei ole muuttunut lainkaan”. Kysely-tutkimuksissa on myös havaittu aiemminkin, että keskimmäiseen vastausvaihto-ehtoon vastataan, kun asiaan ei ole voimakasta näkemystä (= neutraali näkemys).

Kuva 48. Sähköisten palvelujen lisääntyminen helpottaa yrittäjänä toimimista

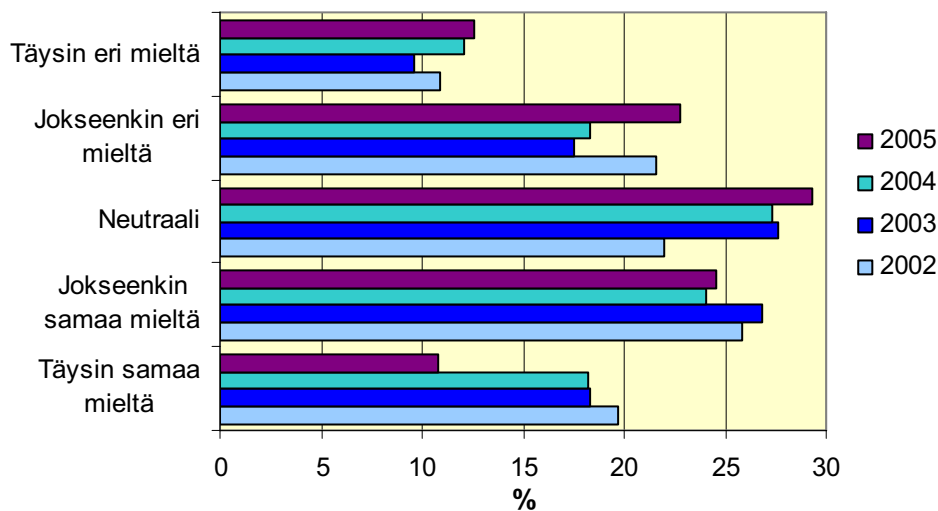
Kuvasta 48 nähdään, että valtaosa vastaajista (yli 65 %) arvioi, että sähköisten palveluiden lisääntyminen on helpottanut yrittäjänä toimimista. Vain alle kymmenen prosenttia vastaajista arvioi, että sähköiset palvelut eivät ole helpottaneet yrittäjänä toimimista. Verrattaessa ilmiön kehittymistä eri vuosina voidaan todeta, että aineisto on hyvin stabiili eri vuosien välillä. Yrityskoolla ei näyttäisi olevan suurta merkitystä vastausten jakautumiseen.

5.3 Verotus- ja työvoimakysymykset

Tässä jaksossa kartoitetaan tarkemmin yritysten mielipiteitä verotukseen ja työvoiman saatavuuteen ja hintaan liittyvissä kysymyksissä.

Arvonlisävero ei näytä aiheuttavan suurta haittaa yritystoiminnalle. Kuvassa 49 voidaan havaita, että neutraalien vastausten osuus on suuri. Arvonlisäveroa haittana pitäviä ei ole kovin paljon enempää kuin niitä, joiden mielestä se ei muodosta haittaa.

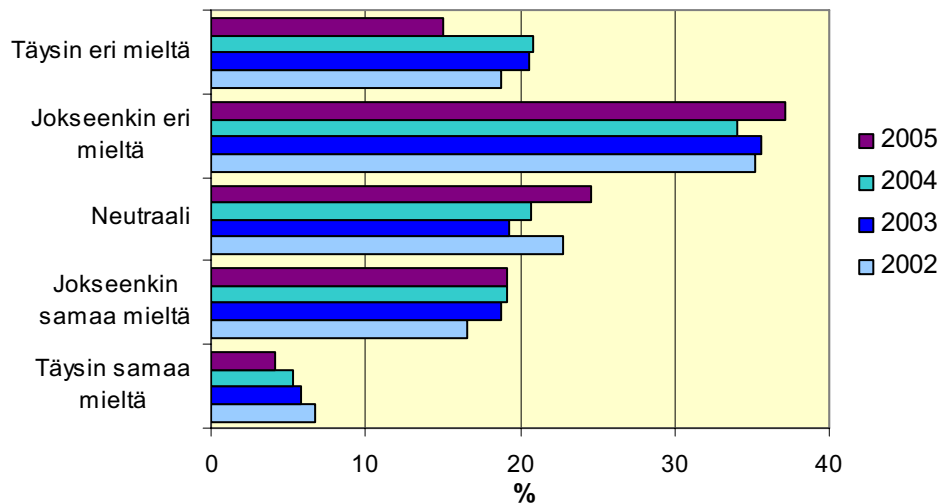
Kuva 49. Arvonlisävero aiheuttaa haittaa yrittäjänä toimimiselle

Verrattaessa vastausten jakautumista vuosittain eri yrityskokoluokissa voidaan todeta, että merkittävin ero ilmenee mikroyritysten ja suuryritysten vastausten välillä. Tämä ero säilyy verrattujen vuosien välillä. Vuonna 2002 56,7 % mikroyrityksistä vastasi olevansa täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä arvonlisäverojen haitoista. Vuosina 2003 ja 2004 vastaavat luvut olivat 56,5 ja 50,9. Vuonna 2002 36 % suuryrityksistä vastasi olevansa täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä arvonlisäveron haittavaikutuksista. Vuosina 2003 ja 2004 vastaavat luvut olivat 33,3 % ja 34,7 %. Mielenkiintoista on myös havaita arvonlisäverojen haitaksi kokemisen lisääntyvän systemaattisesti yrityksen koon pienentyessä.

Yrittäjät suhtautuvat yleensä aina kielteisesti verotukseen. Kuvassa 50 nähdään, että verotukseen liittyvät asiat tuottavat ongelmia noin 55 %:lle yrityksistä. Vain noin neljännes vastanneista kokee, että verotukseen liittyvät asiat eivät tuota ongelmia. Viidennes vastaajista kokee kysymyksen neutraalisti. Verrattaessa aineiston kehittymistä vuosien välillä ei ole havaittavissa suuria muutoksia vastausten jakaumissa.

Kuva 50. Verotukseen liittyvät asiat eivät tuota ongelmia yritystoiminnalle

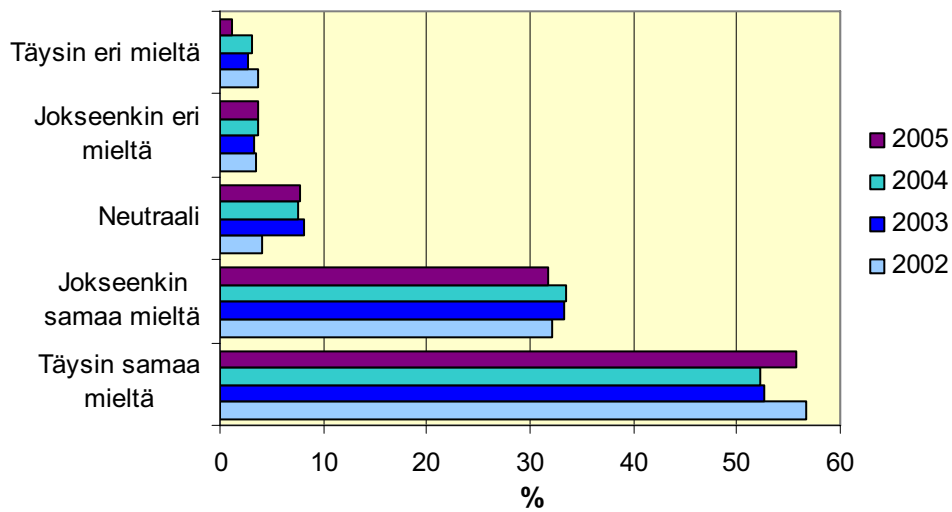

Yrityskoolla ei näyttäisi olevan suurta merkitystä vastausten jakautumiseen. Kaikki yrityskokoluokat jakautuvat suunnilleen samalla tavalla kuin koko kyseisen vuoden aineisto.

Verrattaessa jakaumia yrityskokoluokkien ja vuosien välillä merkittävimmäksi havainnoksi nousee se, että suuryritykset kokevat jokaisena vuonna selvästi eniten verotuksen aiheuttavan ongelmia. Vuonna 2002 yhteensä 64 % suuryrityksistä vastaa olevansa joko täysin eri mieltä tai jokseenkin eri mieltä väitteeseen ”Verotukseen liittyvät asiat eivät tuota ongelmia yritystoiminnalle”. Vastaava luku vuonna 2003 on 66,6 % ja vuonna 2004 luku saa arvon 60,9 %. Mikroyrityksistä sen sijaan vuonna 2002 yhteensä 55,9 % vastaa olevansa täysin eri mieltä tai jokseenkin eri mieltä, vuonna 2003 vastaavasti 58,9 % ja vuonna 2004 57,2 %.

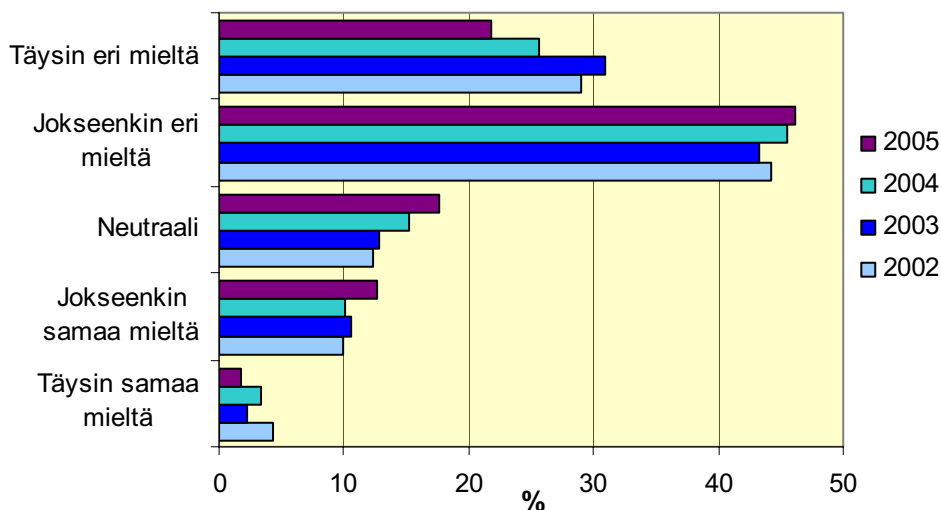
Yrittäjän suurin uhka on yritystoiminnan epäonnistuminen ja konkurssi. Kuvasta 51 nähdään, että vastaajat ovat lähes yhtä mieltä siitä, että epäonnistuminen yritystoiminnassa vie yrittäjän henkilökohtaisiin vaikeuksiin. Yli 85 % vastauksista on täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä. Ainoastaan noin 6 % vastaajista katsoo, että epäonnistuminen ei johda henkilökohtaisiin vaikeuksiin. Yrityskoon mukaan vaihtelua ei juuri ilmene eri vuosien aineistojen välillä.

Kuva 51. Epäonnistuminen yritystoiminnassa vie yrittäjän henkilökohtaisiin vaikeuksiin

Kuvasta 52 nähdään, että vastaajien näkemyksen mukaan työnantajaksi ryhtyminen ei ole helppoa. Noin 70 % vastauksista on täysin eri mieltä tai jokseenkin eri mieltä väitteeseen ”Työnantajaksi ryhtyminen on helppoa”. Samanaikaisesti vain noin kymmenen prosentin näkemyksen mukaan yrityksistä työnantajaksi ryhtyminen on helppoa. Yrityskoolla ei näyttäisi olevan suurta merkitystä vastausten jakautumiseen.

Kuva 52. Työnantajaksi ryhtyminen on helppoa

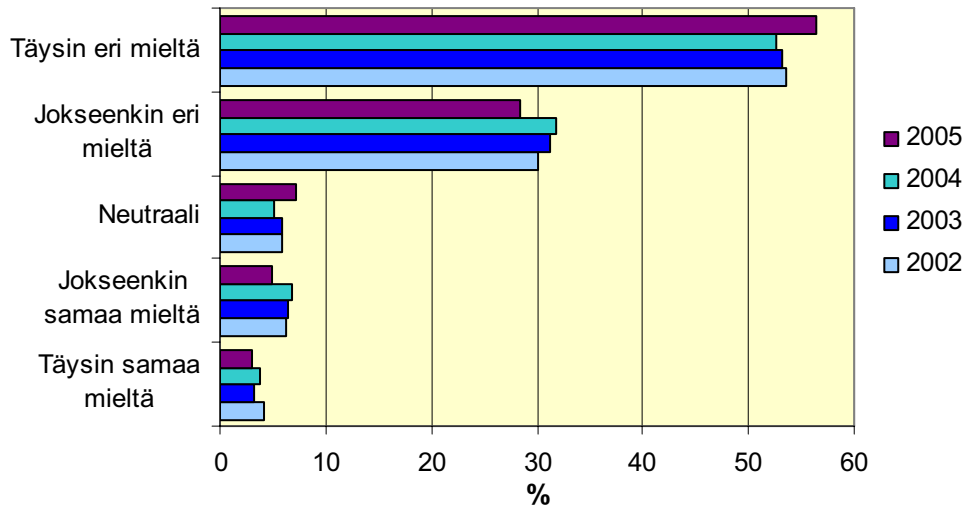

Yrittäjät pitävät monesti työn sivukustannuksia merkittävänä haittana. Kuvassa 53 nähdään vastaajien näkemysten jakautuminen väitteeseen ”Palkan sivukustannukset eivät rajoita uusien henkilöiden palkkaamista”. Vastaajista yhteensä noin

83 % arvioi, että palkan sivukustannukset rajoittavat uusien henkilöiden palkkaamista. Kuitenkin joka kymmenes vastaaja ei pidä sivukuluja palkkaamista rajoittavana tekijänä. Vastaukset eivät ole muuttuneet vuodesta toiseen. Yrityskoon mukaan tarkasteltuna eri vuosien aineistoissa yrityskoolla ei näyttäisi olevan suurta merkitystä vastausten jakautumiseen.

Kuva 53. Palkan sivukustannukset eivät rajoita uusien henkilöiden palkkaamista

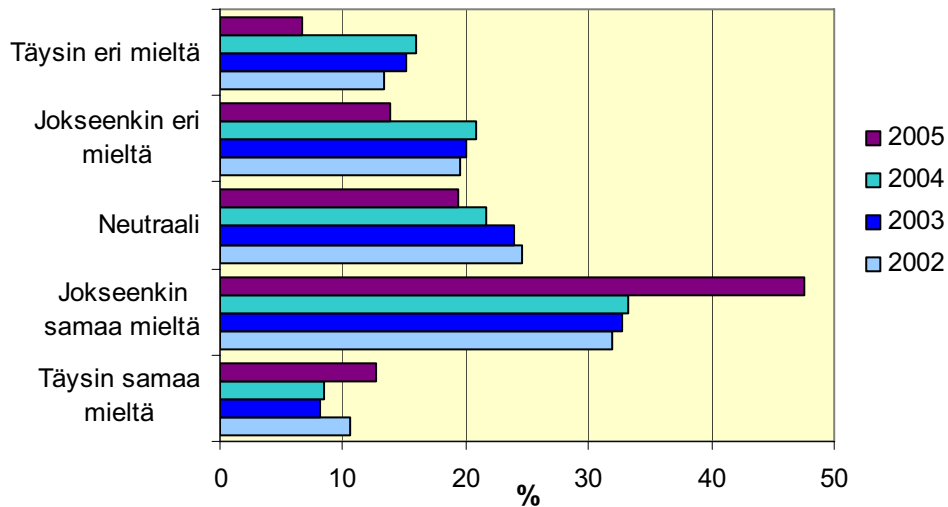
5.4 Tekes ja TE-keskukset tukiorganisaationa

Julkinen valta tarjoaa yrityksille tukea mm. tuotekehitysprojekteihin. Merkittävimmät valtion yritystukiorganisaatiot ovat Tekes ja alueelliset työvoima- ja elinkeinokeskukset. Seuraavissa kysymyksissä selvitetään yritysten mielipiteitä näiden organisaatioiden toiminnasta.

Kuvassa 54 nähdään, että vastanneista TE-keskuksen toimintaa kokee tuntevansa hieman yli 40 % vastaajista ja vastaavasti noin 35 % vastaajista ei koe tuntevansa TE-keskuksen toimintaa. Verrattaessa kehitystä eri vuosien välillä voidaan todeta, että jakauma on hyvinkin vakaa.

Yleisesti voidaan sanoa, että mikroyritykset tuntevat TE-keskuksen toimintaa muita vähemmän. Tämän lisäksi voidaan todeta, että keskisuuret yritykset tuntevat TE-keskuksen toimintaa muita selkeästi enemmän. Muilta osin vastausten jakaumissa ei ole suuria eroja.

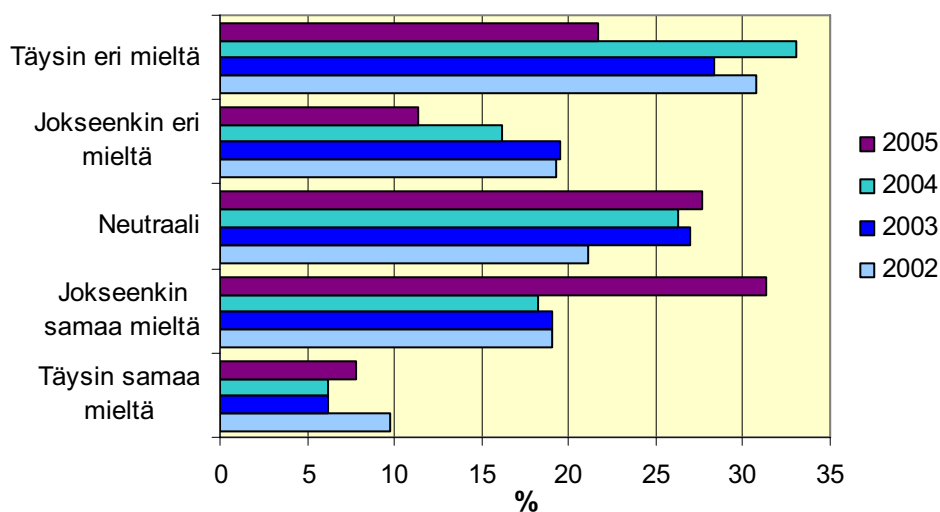
Kuva 54. Tunnen TE-keskuksen toimintaa

Vuonna 2002 39,4 % mikroyrityksistä vastasi väitteeseen ”Tunnen TE-keskusten toimintaa” täysin eri mieltä tai jokseenkin eri mieltä. Vastaava luku vuonna 2003 mikroyrityksillä oli 40,6 %. Vuonna 2004 vastaava luku sai arvon 41,7 %. Samanaikaisesti sama luku sai keskisuurilla yrityksillä arvot vuodesta 2002 vuoteen 2004 seuraavasti: 21,4 %, 19,6 % ja 18,5 %. TE-keskusten tunnettus vähenee merkittävästi tarkasteltaessa suuryritysten luokkaa.

Kuvasta 55 voidaan nähdä, että hieman alle puolet vastaajista arvioi, että TE-keskuksen toiminta ei ole auttanut heidän toimintaansa yrittäjänä. Kuitenkin myös noin neljännes vastaajista arvioi, että TE-keskuksen toiminta on auttanut heitä yrittäjinä.

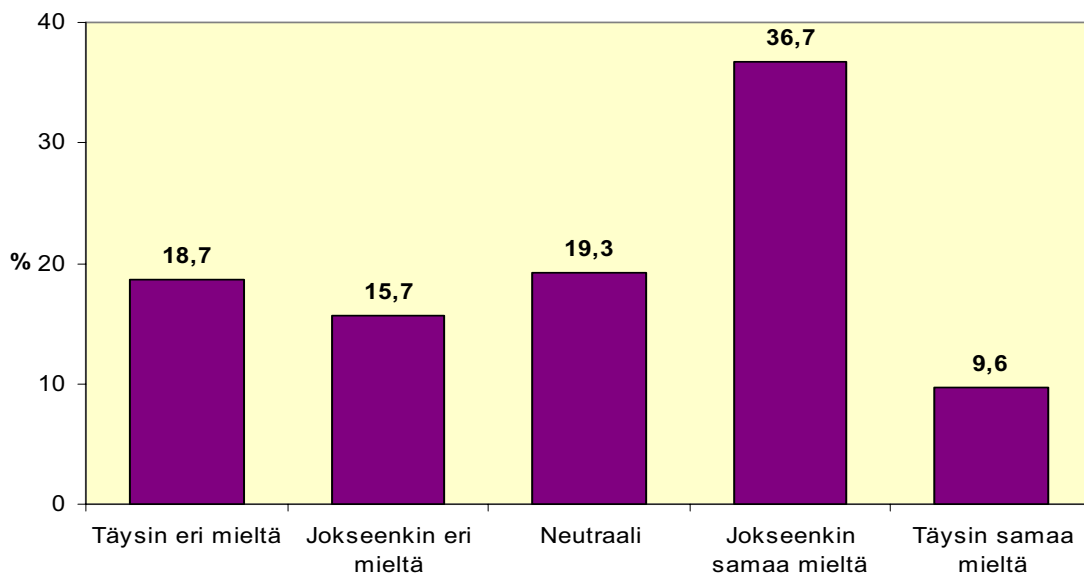
Kuva 55. TE-keskuksen toiminta on auttanut toimintaani yrittäjänä

Eniten TE-keskusten toiminta on auttanut erityisesti keskisuuria yrityksiä. Selvästi muita yritysryhmiä vähemmän TE-keskuksen toiminta on auttanut mikroyritysten yrittäjiä. Näiden vastausten ja edellisen kysymyksen välillä on merkittävä yhteys. Edellisessä kysymyksessä todettiin mikroyritysten tuntevan TE-keskusten toimintaa selvästi vähiten. Tämän lisäksi mikroyritykset toteavat selvästi muita enemmän olevansa eri mieltä tai jokseenkin eri mieltä väitteeseen ”TE-keskusten toiminta on auttanut toimintaani yrittäjänä”.

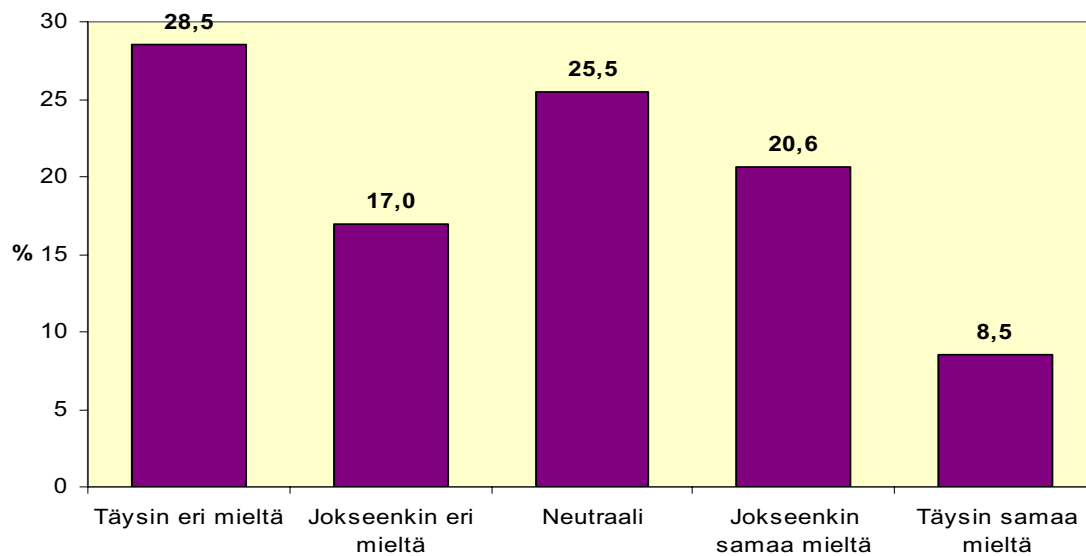
Yritykset tuntevat suhteellisen hyvin Tekesin toiminnan. Tämä on nähtävissä kuvassa 56. Noin 46 prosenttia yrityksistä tunsivat Tekesin toimintaa ainakin jonkin verran. Suurista yrityksistä Tekesin tunsivat kaikki (100 %) ja keskisuuristakin selvästi yli puolet.

Kuva 56. Tunnen Tekesin toimintaa

Huomattavan monet yritykset ovat myös saaneet Tekesiltä tukea toimintaansa jossain vaiheessa. Kuvassa 57 esitettyjen tulosten mukaan noin 29 prosenttia yrityksistä oli saanut Tekesiltä tukea. Luku on erittäin korkea. Yli 40 % keskisuurista yrityksistä oli saanut tukea ja suurista yrityksistä vajaa 40 %. Tekesin tuki oli harvinaisempaa vain mikroyritysten kohdalla.

Kuva 57. Tekesin toiminta on auttanut toimintaani yrittäjänä

6 Yhteenveto ja johtopäätökset

Tässä raportissa on esitetty yrittäjien vastauksia neljänä peräkkäisenä vuonna tehtyihin kyselyihin. Vastausten yleissävy on kriittinen. Niiden mukaan yrittäjyyttä eniten haittaavia tekijöitä ovat työvoiman kalleus (ja erityisesti työn sivukulut), verotus ja sen muutokset sekä byrokratia. Yrittämistä ja yrityksen kasvattamista pidetään vaikeana ja lisäksi epäonnistumisesta aiheutuvia menetyksiä suurina. Yrittäjyysilmapiirin nähdään kuitenkin muuttuneen hieman parempaan suuntaan. Mitä näistä vastauksista tulisi päätellä?

Yhteiskunnan kannalta yksi yritystoiminnan tärkeimmistä vaikutuksista on työpaikkojen luominen. Yritysten kannalta työllistäminen ei ole kuitenkaan mikään itsetarkoitus. Mitä pienempi yritys, sitä suurempi riski liittyy yhdenkin työntekijän palkkaamiseen. Yrittäjät eivät koe työnantajaksi ryhtymisen helpottuneen. Runsaat 80 % yrittäjistä pitää palkan sivukustannuksia uusien henkilöiden palkkaamisen rajoittimena. Työllistämiskynnyksen alentaminen (esim. koeaikoja pidentämällä) ja sivukulujen alentaminen (esim. siirtämällä sovamaksuja osaksi bruttopalkkaa) olisivat yritysten kannalta myönteisiä signaaleja ja ne voisivat parantaa pienyritysten työllistämisedellytyksiä. Merkittävin työllistämiseen vaikuttava tekijä näyttää kuitenkin olevan yleinen taloudellinen kehitys. Vuonna 2004 käynnistynyt talouden noususuhdanne näkyi selvästi vuonna 2005 tehdyn kyselyn vastauksissa, missä yritykset pitivät työvoimapulaa entistä vakavampana ongelmana.

Yrittäjät näkevät verotuksen usein yritystoimintaa haittaavana tekijänä. Vain vajaa neljännes kyselyyn vastanneista yrityksistä ei pitänyt verotusta ongelmallisena, lisäksi verotuksen ongelmaksi kokevien määrä näytti neljän vuoden aikana olevan kasvussa. Kaiken kokoisissa yrityksissä katsottiin, että verotuksen vaikutus oli muuttunut aiempaa kielteisemmäksi viimeisten vuosien aikana. Todellisuudessa verotus muuttui vain vuoden 2005 yritysverouudistuksen yhteydessä, jossa useimpien yritysten verotus keveni. Toisaalta joidenkin suurituloisten yrittäjien verotus kiristyi, mikä ehkä heijastui suurempien yritysten negatiivisissa vastauksissa. Arvonlisäverotukseen vuonna 2004 tullut liukuva alaraja ei myöskään onnistunut muuttamaan yrittäjien kielteistä suhtautumista arvonlisäverotukseen. Vastauksista on pääteltävissä, että parasta veropolitiikkaa saattaa olla vakaus ja jatkuvien muutosten välttäminen. Uudistusten suunnittelu ja niistä keskusteleminen herättävät huolta.

Yritysten kasvu on tärkeä talouspoliittinen tavoite. Talouden kasvun ja työllisyyden kannalta tärkeätä ei ole niinkään yritysten lukumäärä kuin yrityssektorin koko ja yritysten tarjoamien työpaikkojen lukumäärä. Yritysten kasvuhaluus oli suurinta vuoden 2005 kyselyssä. Mikroyritykset arvioivat kasvunäkymänsä muita yrityskokoluokkia heikommiksi. Tämä kertoo osaltaan siitä, että suurin kasvupotentiaali ei ole aivan pienissä yrityksissä. Rahoituksen saatavuus ei ollut yrityk-

sen toiminnan kasvattamisen este muiden kuin kaikkein pienimpien yritysten kohdalla. Mitä pienempi on yritys, sitä todennäköisemmin yritys kokee rahoituksen olevan yritystoiminnan kasvattamisen esteenä.

Vastaavasti yritystoiminnan lopettamisen todennäköisyys oli suurin mikroyrityksillä. Tämä voi heijastaa toisaalta yrittäjien ikärakennetta, toisaalta sitä, että monille mikroyrittäjille myös palkkatyö on mahdollinen uravaihtoehto.

Vastausten mukaan yritykset olivat varovaisia kasvustrategioissaan. Kansainvälistymiseen ja markkinointiin liittyvä tuki koettiin tarpeelliseksi. On selvää, että yrityspolitiikassa tulee suhtautua vakavasti yritysten kasvuedellytysten parantamiseen. Noin 40 prosenttia yrittäjistä kaipasi lisäkoulutusta. Eniten koulutustarpeita tunnistettiin olevan mikroyritysten kokoluokassa. Erityisesti koulutustarvetta oli liiketoiminta-, markkinointi- ja johtamisosaamisessa. Kansainvälistymiseen liittyvien neuvojen tarve oli kasvamassa.

Noin kolme neljästä vastaajasta uskoi, että epäonnistumisen riski rajoittaa yrittäjäksi ryhtymistä. Erityisesti mikroyritysten näkemykset olivat kuitenkin muuttuneet myönteisemmiksi tutkitulla ajanjaksolla. Noin viidennes piti yrittäjäksi ryhtymistä helppona.

Yrittäjien sosiaaliturvan puutteellisuutta kokevien määrä oli lievässä laskussa. Mikroyritykset olivat – ymmärrettävistä syistä – asian suhteen huomattavasti negatiivisempia kuin keskisuuret ja suuryritykset, joissa yritysten koon vuoksi yrittäjän sosiaaliturva on helpompi järjestää. Mikroyrittäjien ja aloittavien yrittäjien sosiaaliturva tarvinnee edelleen kehittämistä.

Julkisen vallan tarjoamia *yritysten neuvontapalveluja* on riittävästi; tätä mieltä oli noin 40 % vastaajista. Suuret yritykset ovat neuvontapalveluiden riittävyyden suhteen lievästi positiivisempia kuin pienet ja mikroyritykset. Suuremmat yritykset pystyvät muutenkin hyödyntämään paremmin julkista tukea. Tämä näkyi mm. Tekesiä koskevien kysymysten kohdalla. Elinkeino- ja yrityspolitiikan haasteena voidaan pitää sitä, miten pienten alle 10 työntekijän yritysten tarpeisiin pystyttäisiin vastaamaan nykyistä paremmin.

Lähteet

- Anderson, R. C. – D. M. Reeb (2003a): Founding family ownership and firm performance: evidence from the S&P 500. *Journal of Finance* 58, 1301–1328.
- Anderson, R. C. – D. M. Reeb (2003a): Founding family ownership, corporate diversification, and firm leverage. *Journal of Law and Economics* 46, 653–684.
- Anderson, R. C. – S. A. Mansi – D. M. Reeb (2003): Founding family ownership and the agency cost of debt. *Journal of Financial Economics* 68, 263–287.
- Kiander, J. – M. Martikainen – J. Ojasalo – K. Ojasalo – I. B. Voipio (2002): Hallituksen yrittäjyys Hankkeen arviointi. Kauppa- ja teollisuusministeriön julkaisu 3/2002.
- Martikainen, M – J. Nikkinen (2006): Family ownership, owner involvement and performance of small and medium-sized enterprises: the golden touch of active owners.

Liite 1. Vastausten jakaumat yrityskoon mukaan

Taulukko 1. Henkilöstön määrä

		Yrityksen koko							
		1-9 henkeä		10-49 henkeä		50-249 henkeä		yli 250 henkeä	
		Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineisto	2002	180	30,4%	271	45,7%	117	19,7%	25	4,2%
	2003	403	36,6%	513	46,6%	158	14,4%	27	2,5%
	2004	353	40,0%	406	46,0%	100	11,3%	24	2,7%
	2005	43	25,3%	76	44,7%	40	23,5%	11	6,5%

Taulukko 2. Yrityksen toimiala

		Aineisto							
		2002		2003		2004		2005	
		Count	Col %	Count	Col %	Count	Col %	Count	Col %
Yrityksen toimiala	Maa-, metsä- ja kalatalous	5	,8%	6	,5%	25	2,8%	3	1,8%
	Teollisuus	181	30,6%	259	23,6%	138	15,6%	77	45,3%
	Rakentaminen	101	17,1%	109	9,9%	96	10,9%	45	26,5%
	Kauppa	66	11,2%	185	16,8%	144	16,3%	9	5,3%
	Majoitus- ja ravitsemistoiminta	20	3,4%	109	9,9%	92	10,4%		
	Kuljetus, varastointi, tietoliikenne	20	3,4%	39	3,5%	13	1,5%	4	2,4%
	Rahoitus ja vakuutustoiminta	13	2,2%	17	1,5%	32	3,6%		
	Kiinteistö- ja vuokrauspalvelut	3	,5%	20	1,8%	12	1,4%	3	1,8%
	Tekninen palvelu, palvelut liike-elämälle	65	11,0%	96	8,7%	69	7,8%	11	6,5%
	Muu yksityinen palvel	63	10,7%	157	14,3%	159	18,0%	9	5,3%
	Muu toimiala	54	9,1%	102	9,3%	103	11,7%	9	5,3%
Total		591	100,0%	1099	100,0%	883	100,0%	170	100,0%

Taulukko 3. Yrityksen koko vs. Yrittäjäksi ryhtyminen on helppoa

Aineisto	Yrittäjäksi ryhtyminen on helppoa					Total		
	Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä			
2002	Yritykset 1-9 henkeä koko	Count	17	85	30	35	11	178
		% within Yrityksen	9,6%	47,8%	16,9%	19,7%	6,2%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	37	120	39	61	12	269
		% within Yrityksen	13,8%	44,6%	14,5%	22,7%	4,5%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	9	63	24	18	3	117
		% within Yrityksen	7,7%	53,8%	20,5%	15,4%	2,6%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	4	11	5	3	2	25
		% within Yrityksen	16,0%	44,0%	20,0%	12,0%	8,0%	100,0%
	Total	Count	67	279	98	117	28	589
		% within Yrityksen	11,4%	47,4%	16,6%	19,9%	4,8%	100,0%
2003	Yritykset 1-9 henkeä koko	Count	49	178	86	78	12	403
		% within Yrityksen	12,2%	44,2%	21,3%	19,4%	3,0%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	77	211	134	81	10	513
		% within Yrityksen	15,0%	41,1%	26,1%	15,8%	1,9%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	24	85	29	19	1	158
		% within Yrityksen	15,2%	53,8%	18,4%	12,0%	,6%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	1	14	7	5	0	27
		% within Yrityksen	3,7%	51,9%	25,9%	18,5%	,0%	100,0%
	Total	Count	151	488	256	183	23	1101
		% within Yrityksen	13,7%	44,3%	23,3%	16,6%	2,1%	100,0%
2004	Yritykset 1-9 henkeä koko	Count	32	147	77	69	14	339
		% within Yrityksen	9,4%	43,4%	22,7%	20,4%	4,1%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	45	173	92	85	6	401
		% within Yrityksen	11,2%	43,1%	22,9%	21,2%	1,5%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	11	48	29	9	2	99
		% within Yrityksen	11,1%	48,5%	29,3%	9,1%	2,0%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	1	10	7	4	1	23
		% within Yrityksen	4,3%	43,5%	30,4%	17,4%	4,3%	100,0%
	Total	Count	89	378	205	167	23	862
		% within Yrityksen	10,3%	43,9%	23,8%	19,4%	2,7%	100,0%
2005	Yritykset 1-9 henkeä koko	Count	4	12	9	14	3	42
		% within Yrityksen	9,5%	28,6%	21,4%	33,3%	7,1%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	12	33	20	8	3	76
		% within Yrityksen	15,8%	43,4%	26,3%	10,5%	3,9%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	1	22	9	7	1	40
		% within Yrityksen	2,5%	55,0%	22,5%	17,5%	2,5%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	2	4	4	1	0	11
		% within Yrityksen	18,2%	36,4%	36,4%	9,1%	,0%	100,0%
	Total	Count	19	71	42	30	7	169
		% within Yrityksen	11,2%	42,0%	24,9%	17,8%	4,1%	100,0%

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,383/ 2003 = 0,062/ 2004 = 0,219/ 2005 = 0,083

	Yrittäjäksi ryhtyminen on helppoa									
	Täysin eri mieltä		jokseenkin eri mieltä		neutraali		jokseenkin samaa mieltä		täysin samaa mieltä	
	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineisto 2002	67	11,4%	280	47,5%	98	16,6%	117	19,8%	28	4,7%
2003	151	13,7%	488	44,3%	256	23,3%	183	16,6%	23	2,1%
2004	89	10,3%	378	43,9%	205	23,8%	167	19,4%	23	2,7%
2005	19	11,2%	71	42,0%	42	24,9%	30	17,8%	7	4,1%
Total	326	12,0%	1217	44,7%	601	22,1%	497	18,3%	81	3,0%

Taulukko 4. Yrityskoko vs. Yrittäjien neuvontapalveluita on tarjolla tarpeeksi

				Crosstab					
				Yrittäjien neuvontapalveluita on tarjolla tarpeeksi					
Aineisto				Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	Total
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	9	53	38	60	16	176
			% within Yrityksen koko	5,1%	30,1%	21,6%	34,1%	9,1%	100,0%
			% of Total	1,5%	9,0%	6,5%	10,2%	2,7%	30,0%
		10-49 henkeä	Count	9	60	69	113	18	269
			% within Yrityksen koko	3,3%	22,3%	25,7%	42,0%	6,7%	100,0%
			% of Total	1,5%	10,2%	11,8%	19,3%	3,1%	45,8%
		50-249 henkeä	Count	1	18	38	55	5	117
			% within Yrityksen koko	,9%	15,4%	32,5%	47,0%	4,3%	100,0%
			% of Total	,2%	3,1%	6,5%	9,4%	,9%	19,9%
		yli 250 henkeä	Count	2	5	4	13	1	25
			% within Yrityksen koko	8,0%	20,0%	16,0%	52,0%	4,0%	100,0%
			% of Total	,3%	,9%	,7%	2,2%	,2%	4,3%
	Total		Count	21	136	149	241	40	587
			% within Yrityksen koko	3,6%	23,2%	25,4%	41,1%	6,8%	100,0%
% of Total			3,6%	23,2%	25,4%	41,1%	6,8%	100,0%	
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	19	96	123	140	25	403
			% within Yrityksen koko	4,7%	23,8%	30,5%	34,7%	6,2%	100,0%
			% of Total	1,7%	8,7%	11,2%	12,7%	2,3%	36,6%
		10-49 henkeä	Count	20	111	163	186	33	513
			% within Yrityksen koko	3,9%	21,6%	31,8%	36,3%	6,4%	100,0%
			% of Total	1,8%	10,1%	14,8%	16,9%	3,0%	46,6%
		50-249 henkeä	Count	0	37	47	64	10	158
			% within Yrityksen koko	,0%	23,4%	29,7%	40,5%	6,3%	100,0%
			% of Total	,0%	3,4%	4,3%	5,8%	,9%	14,4%
		yli 250 henkeä	Count	2	5	6	13	1	27
			% within Yrityksen koko	7,4%	18,5%	22,2%	48,1%	3,7%	100,0%
			% of Total	,2%	,5%	,5%	1,2%	,1%	2,5%
	Total		Count	41	249	339	403	69	1101
			% within Yrityksen koko	3,7%	22,6%	30,8%	36,6%	6,3%	100,0%
% of Total			3,7%	22,6%	30,8%	36,6%	6,3%	100,0%	
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	15	78	97	121	26	337
			% within Yrityksen koko	4,5%	23,1%	28,8%	35,9%	7,7%	100,0%
			% of Total	1,7%	9,1%	11,3%	14,1%	3,0%	39,3%
		10-49 henkeä	Count	17	79	130	150	23	399
			% within Yrityksen koko	4,3%	19,8%	32,6%	37,6%	5,8%	100,0%
			% of Total	2,0%	9,2%	15,2%	17,5%	2,7%	46,5%
		50-249 henkeä	Count	0	16	32	46	5	99
			% within Yrityksen koko	,0%	16,2%	32,3%	46,5%	5,1%	100,0%
			% of Total	,0%	1,9%	3,7%	5,4%	,6%	11,5%
		yli 250 henkeä	Count	1	5	2	13	2	23
			% within Yrityksen koko	4,3%	21,7%	8,7%	56,5%	8,7%	100,0%
			% of Total	,1%	,6%	,2%	1,5%	,2%	2,7%
	Total		Count	33	178	261	330	56	858
			% within Yrityksen koko	3,8%	20,7%	30,4%	38,5%	6,5%	100,0%
% of Total			3,8%	20,7%	30,4%	38,5%	6,5%	100,0%	
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	3	4	18	15	3	43
			% within Yrityksen koko	7,0%	9,3%	41,9%	34,9%	7,0%	100,0%
			% of Total	1,8%	2,4%	10,6%	8,8%	1,8%	25,3%
		10-49 henkeä	Count	2	13	30	26	5	76
			% within Yrityksen koko	2,6%	17,1%	39,5%	34,2%	6,6%	100,0%
			% of Total	1,2%	7,6%	17,6%	15,3%	2,9%	44,7%
		50-249 henkeä	Count	0	3	15	21	1	40
			% within Yrityksen koko	,0%	7,5%	37,5%	52,5%	2,5%	100,0%
			% of Total	,0%	1,8%	8,8%	12,4%	,6%	23,5%
		yli 250 henkeä	Count	0	1	3	6	1	11
			% within Yrityksen koko	,0%	9,1%	27,3%	54,5%	9,1%	100,0%
			% of Total	,0%	,6%	1,8%	3,5%	,6%	6,5%
	Total		Count	5	21	66	68	10	170
			% within Yrityksen koko	2,9%	12,4%	38,8%	40,0%	5,9%	100,0%
% of Total			2,9%	12,4%	38,8%	40,0%	5,9%	100,0%	

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,030/ 2003 = 0,453/ 2004 = 0,155/ 2005 = 0,515

	Yrittäjien neuvontapalveluita on tarjolla tarpeeksi									
	Täysin eri mieltä		jokseenkin eri mieltä		neutraali		jokseenkin samaa mieltä		täysin samaa mieltä	
	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineisto 2002	21	3,6%	136	23,1%	150	25,5%	241	41,0%	40	6,8%
2003	41	3,7%	249	22,6%	339	30,8%	403	36,6%	69	6,3%
2004	33	3,8%	178	20,7%	261	30,4%	330	38,5%	56	6,5%
2005	5	2,9%	21	12,4%	66	38,8%	68	40,0%	10	5,9%
Total	100	3,7%	584	21,5%	816	30,0%	1042	38,4%	175	6,4%

Taulukko 5. Yrityskoko vs. Kouluissa annetaan tarpeeksi tietoa yrittäjänä toimimisesta

Crosstab

Aineisto			Kouluissa annetaan tarpeeksi tietoa yrittäjäksi ryhtymisestä					Total	
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä		
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	82	62	24	8	2	178
			% within Yrityksen koko	46,1%	34,8%	13,5%	4,5%	1,1%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	87	122	33	22	4	268	
		% within Yrityksen koko	32,5%	45,5%	12,3%	8,2%	1,5%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	47	50	13	6	1	117	
		% within Yrityksen koko	40,2%	42,7%	11,1%	5,1%	,9%	100,0%	
	yli 250 henkeä	Count	11	11	2	1	0	25	
		% within Yrityksen koko	44,0%	44,0%	8,0%	4,0%	,0%	100,0%	
	Total	Count	227	245	72	37	7	588	
		% within Yrityksen koko	38,6%	41,7%	12,2%	6,3%	1,2%	100,0%	
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	131	168	80	16	8	403
			% within Yrityksen koko	32,5%	41,7%	19,9%	4,0%	2,0%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	185	199	103	25	1	513	
		% within Yrityksen koko	36,1%	38,8%	20,1%	4,9%	,2%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	50	79	22	7	0	158	
		% within Yrityksen koko	31,6%	50,0%	13,9%	4,4%	,0%	100,0%	
	yli 250 henkeä	Count	6	15	4	1	1	27	
		% within Yrityksen koko	22,2%	55,6%	14,8%	3,7%	3,7%	100,0%	
	Total	Count	372	461	209	49	10	1101	
		% within Yrityksen koko	33,8%	41,9%	19,0%	4,5%	,9%	100,0%	
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	102	121	93	14	8	338
			% within Yrityksen koko	30,2%	35,8%	27,5%	4,1%	2,4%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	128	160	94	14	2	398	
		% within Yrityksen koko	32,2%	40,2%	23,6%	3,5%	,5%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	27	49	20	3	0	99	
		% within Yrityksen koko	27,3%	49,5%	20,2%	3,0%	,0%	100,0%	
	yli 250 henkeä	Count	8	10	2	3	0	23	
		% within Yrityksen koko	34,8%	43,5%	8,7%	13,0%	,0%	100,0%	
	Total	Count	265	340	209	34	10	858	
		% within Yrityksen koko	30,9%	39,6%	24,4%	4,0%	1,2%	100,0%	
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	11	19	11	2		43
			% within Yrityksen koko	25,6%	44,2%	25,6%	4,7%		100,0%
	10-49 henkeä	Count	19	36	16	5		76	
		% within Yrityksen koko	25,0%	47,4%	21,1%	6,6%		100,0%	
	50-249 henkeä	Count	17	14	6	3		40	
		% within Yrityksen koko	42,5%	35,0%	15,0%	7,5%		100,0%	
	yli 250 henkeä	Count	4	4	2	1		11	
		% within Yrityksen koko	36,4%	36,4%	18,2%	9,1%		100,0%	
	Total	Count	51	73	35	11		170	
		% within Yrityksen koko	30,0%	42,9%	20,6%	6,5%		100,0%	

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,388/ 2003 = 0,035/ 2004 = 0,044/ 2005 = 0,762

		Kouluissa annetaan tarpeeksi tietoa yrittäjäksi ryhtymisestä									
		Täysin eri mieltä		jokseenkin eri mieltä		neutraali		jokseenkin samaa mieltä		täysin samaa mieltä	
		Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineisto	2002	228	38,7%	245	41,6%	72	12,2%	37	6,3%	7	1,2%
	2003	372	33,8%	461	41,9%	209	19,0%	49	4,5%	10	,9%
	2004	265	30,9%	340	39,6%	209	24,4%	34	4,0%	10	1,2%
	2005	51	30,0%	73	42,9%	35	20,6%	11	6,5%		
Total		916	33,7%	1119	41,2%	525	19,3%	131	4,8%	27	1,0%

Taulukko 6. Yrityskoko vs. Yrittäjänä toimimisen edellytykset ovat parantuneet parin viime vuoden aikana

Aineisto				Yrittäjänä toimimisen edellytykset ovat parantuneet parin viime vuoden aikana					Total
				Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	19	47	61	47	4	178
			% within Yrityksen koko	10,7%	26,4%	34,3%	26,4%	2,2%	100,0%
		10-49 henkeä	Count	21	67	89	83	7	267
			% within Yrityksen koko	7,9%	25,1%	33,3%	31,1%	2,6%	100,0%
		50-249 henkeä	Count	2	22	45	43	5	117
			% within Yrityksen koko	1,7%	18,8%	38,5%	36,8%	4,3%	100,0%
		yli 250 henkeä	Count	0	8	7	10	0	25
	% within Yrityksen koko	,0%	32,0%	28,0%	40,0%	,0%	100,0%		
	Total	Count	42	144	202	183	16	587	
		% within Yrityksen koko	7,2%	24,5%	34,4%	31,2%	2,7%	100,0%	
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	53	122	136	87	5	403
			% within Yrityksen koko	13,2%	30,3%	33,7%	21,6%	1,2%	100,0%
		10-49 henkeä	Count	43	133	215	112	10	513
			% within Yrityksen koko	8,4%	25,9%	41,9%	21,8%	1,9%	100,0%
		50-249 henkeä	Count	7	47	64	36	4	158
			% within Yrityksen koko	4,4%	29,7%	40,5%	22,8%	2,5%	100,0%
		yli 250 henkeä	Count	2	7	12	5	1	27
	% within Yrityksen koko	7,4%	25,9%	44,4%	18,5%	3,7%	100,0%		
	Total	Count	105	309	427	240	20	1101	
		% within Yrityksen koko	9,5%	28,1%	38,8%	21,8%	1,8%	100,0%	
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	27	96	130	80	6	339
			% within Yrityksen koko	8,0%	28,3%	38,3%	23,6%	1,8%	100,0%
		10-49 henkeä	Count	38	90	171	91	8	398
			% within Yrityksen koko	9,5%	22,6%	43,0%	22,9%	2,0%	100,0%
		50-249 henkeä	Count	9	29	33	27	1	99
			% within Yrityksen koko	9,1%	29,3%	33,3%	27,3%	1,0%	100,0%
		yli 250 henkeä	Count	2	2	13	6	0	23
	% within Yrityksen koko	8,7%	8,7%	56,5%	26,1%	,0%	100,0%		
	Total	Count	76	217	347	204	15	859	
		% within Yrityksen koko	8,8%	25,3%	40,4%	23,7%	1,7%	100,0%	
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	4	8	18	12	1	43
			% within Yrityksen koko	9,3%	18,6%	41,9%	27,9%	2,3%	100,0%
		10-49 henkeä	Count	10	18	32	15	1	76
			% within Yrityksen koko	13,2%	23,7%	42,1%	19,7%	1,3%	100,0%
		50-249 henkeä	Count	2	7	22	9	0	40
			% within Yrityksen koko	5,0%	17,5%	55,0%	22,5%	,0%	100,0%
		yli 250 henkeä	Count	1	5	4	1	0	11
	% within Yrityksen koko	9,1%	45,5%	36,4%	9,1%	,0%	100,0%		
	Total	Count	17	38	76	37	2	170	
		% within Yrityksen koko	10,0%	22,4%	44,7%	21,8%	1,2%	100,0%	

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,109/ 2003 = 0,097/ 2004 = 0,503/ 2005 = 0,678

	Yrittäjänä toimimisen edellytykset ovat parantuneet parin viime vuoden aikana									
	Täysin eri mieltä		jokseenkin eri mieltä		neutraali		jokseenkin samaa mieltä		täysin samaa mieltä	
	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineisto 2002	43	7,3%	144	24,5%	202	34,4%	183	31,1%	16	2,7%
2003	105	9,5%	309	28,1%	427	38,8%	240	21,8%	20	1,8%
2004	76	8,8%	217	25,3%	347	40,4%	204	23,7%	15	1,7%
2005	17	10,0%	38	22,4%	76	44,7%	37	21,8%	2	1,2%
Total	241	8,9%	708	26,0%	1052	38,7%	664	24,4%	53	1,9%

Taulukko 7. Yrityskoko vs. Tarvitsisin lisäkoulutusta yrittäjänä toimimiseen

Crosstab

Aineisto			Tarvitsisin lisäkoulutusta yrittäjänä toimimiseen					Total	
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä		
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	11	28	53	61	23	176
			% within Yrityksen koko	6,3%	15,9%	30,1%	34,7%	13,1%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	17	62	95	80	15	269	
		% within Yrityksen koko	6,3%	23,0%	35,3%	29,7%	5,6%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	6	27	32	48	4	117	
		% within Yrityksen koko	5,1%	23,1%	27,4%	41,0%	3,4%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	3	3	10	7	1	24		
	% within Yrityksen koko	12,5%	12,5%	41,7%	29,2%	4,2%	100,0%		
Total		Count	37	120	190	196	43	586	
		% within Yrityksen koko	6,3%	20,5%	32,4%	33,4%	7,3%	100,0%	
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	17	77	129	144	35	402
			% within Yrityksen koko	4,2%	19,2%	32,1%	35,8%	8,7%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	30	96	176	168	43	513	
		% within Yrityksen koko	5,8%	18,7%	34,3%	32,7%	8,4%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	8	35	54	56	5	158	
		% within Yrityksen koko	5,1%	22,2%	34,2%	35,4%	3,2%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	2	8	9	7	1	27		
	% within Yrityksen koko	7,4%	29,6%	33,3%	25,9%	3,7%	100,0%		
Total		Count	57	216	368	375	84	1100	
		% within Yrityksen koko	5,2%	19,6%	33,5%	34,1%	7,6%	100,0%	
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	28	59	105	111	34	337
			% within Yrityksen koko	8,3%	17,5%	31,2%	32,9%	10,1%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	27	86	123	138	22	396	
		% within Yrityksen koko	6,8%	21,7%	31,1%	34,8%	5,6%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	10	12	33	37	6	98	
		% within Yrityksen koko	10,2%	12,2%	33,7%	37,8%	6,1%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	4	4	9	4	2	23		
	% within Yrityksen koko	17,4%	17,4%	39,1%	17,4%	8,7%	100,0%		
Total		Count	69	161	270	290	64	854	
		% within Yrityksen koko	8,1%	18,9%	31,6%	34,0%	7,5%	100,0%	
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	5	7	16	9	4	41
			% within Yrityksen koko	12,2%	17,1%	39,0%	22,0%	9,8%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	5	20	29	15	4	73	
		% within Yrityksen koko	6,8%	27,4%	39,7%	20,5%	5,5%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	4	13	12	9	0	38	
		% within Yrityksen koko	10,5%	34,2%	31,6%	23,7%	,0%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	1	1	5	2	0	9		
	% within Yrityksen koko	11,1%	11,1%	55,6%	22,2%	,0%	100,0%		
Total		Count	15	41	62	35	8	161	
		% within Yrityksen koko	9,3%	25,5%	38,5%	21,7%	5,0%	100,0%	

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,026/ 2003 = 0,545/ 2004 = 0,168/ 2005 = 0,650

	Tarvitsisin lisäkoulutusta yrittäjänä toimimiseen									
	Täysin eri mieltä		jokseenkin eri mieltä		neutraali		jokseenkin samaa mieltä		täysin samaa mieltä	
	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineisto 2002	37	6,3%	121	20,6%	190	32,4%	196	33,4%	43	7,3%
2003	57	5,2%	216	19,6%	368	33,5%	375	34,1%	84	7,6%
2004	69	8,1%	161	18,9%	270	31,6%	290	34,0%	64	7,5%
2005	15	9,3%	41	25,5%	62	38,5%	35	21,7%	8	5,0%
Total	178	6,6%	539	19,9%	890	32,9%	896	33,2%	199	7,4%

Taulukko 8. Yrityskoko vs. Tarvitsisin lisää liiketoiminta-, markkinointi- ja/tai johtamisosaamista

Crosstab

Aineisto			Tarvitsisin lisää liiketoiminta-, markkinointi- ja/tai johtamisosaamis					Total	
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä		
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	11	22	34	82	28	177
			% within Yrityksen koko	6,2%	12,4%	19,2%	46,3%	15,8%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	12	56	70	110	20	268	
		% within Yrityksen koko	4,5%	20,9%	26,1%	41,0%	7,5%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	6	24	25	53	9	117	
		% within Yrityksen koko	5,1%	20,5%	21,4%	45,3%	7,7%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	1	6	8	9	1	25		
	% within Yrityksen koko	4,0%	24,0%	32,0%	36,0%	4,0%	100,0%		
Total		Count	30	108	137	254	58	587	
		% within Yrityksen koko	5,1%	18,4%	23,3%	43,3%	9,9%	100,0%	
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	18	60	115	159	50	402
			% within Yrityksen koko	4,5%	14,9%	28,6%	39,6%	12,4%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	23	77	153	202	58	513	
		% within Yrityksen koko	4,5%	15,0%	29,8%	39,4%	11,3%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	6	30	37	77	8	158	
		% within Yrityksen koko	3,8%	19,0%	23,4%	48,7%	5,1%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	4	8	7	8	0	27		
	% within Yrityksen koko	14,8%	29,6%	25,9%	29,6%	,0%	100,0%		
Total		Count	51	175	312	446	116	1100	
		% within Yrityksen koko	4,6%	15,9%	28,4%	40,5%	10,5%	100,0%	
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	17	57	80	144	39	337
			% within Yrityksen koko	5,0%	16,9%	23,7%	42,7%	11,6%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	16	65	112	175	27	395	
		% within Yrityksen koko	4,1%	16,5%	28,4%	44,3%	6,8%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	8	16	23	43	7	97	
		% within Yrityksen koko	8,2%	16,5%	23,7%	44,3%	7,2%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	1	5	4	12	1	23		
	% within Yrityksen koko	4,3%	21,7%	17,4%	52,2%	4,3%	100,0%		
Total		Count	42	143	219	374	74	852	
		% within Yrityksen koko	4,9%	16,8%	25,7%	43,9%	8,7%	100,0%	
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	4	8	6	17	6	41
			% within Yrityksen koko	9,8%	19,5%	14,6%	41,5%	14,6%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	5	12	21	27	8	73	
		% within Yrityksen koko	6,8%	16,4%	28,8%	37,0%	11,0%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	3	6	15	12	2	38	
		% within Yrityksen koko	7,9%	15,8%	39,5%	31,6%	5,3%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	1	0	4	3	1	9		
	% within Yrityksen koko	11,1%	,0%	44,4%	33,3%	11,1%	100,0%		
Total		Count	13	26	46	59	17	161	
		% within Yrityksen koko	8,1%	16,1%	28,6%	36,6%	10,6%	100,0%	

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,080/ 2003 = 0,013/ 2004 = 0,483/ 2005 = 0,658

	Tarvisin lisää liiketoiminta-, markkinointi- ja/tai johtamisosaamista									
	Täysin eri mieltä		jokseenkin eri mieltä		neutraali		jokseenkin samaa mieltä		täysin samaa mieltä	
	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineistc 2002	30	5,1%	109	18,5%	137	23,3%	254	43,2%	58	9,9%
2003	51	4,6%	175	15,9%	312	28,4%	446	40,5%	116	10,5%
2004	42	4,9%	143	16,8%	219	25,7%	374	43,9%	74	8,7%
2005	13	8,1%	26	16,1%	46	28,6%	59	36,6%	17	10,6%
Total	136	5,0%	453	16,8%	714	26,4%	1133	41,9%	265	9,8%

Taulukko 9. Yrityskoko vs. Yrittäjyys nähdään yleisesti houkuttelevana uravaihtoehtona

Crosstab

Aineisto			Yrittäjyys nähdään yleisesti houkuttelevana uravaihtoehtona					Total	
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä		
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	35	89	21	27	6	178
			% within Yrityksen k	19,7%	50,0%	11,8%	15,2%	3,4%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	46	136	50	32	3	267	
		% within Yrityksen k	17,2%	50,9%	18,7%	12,0%	1,1%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	12	61	22	18	4	117	
		% within Yrityksen k	10,3%	52,1%	18,8%	15,4%	3,4%	100,0%	
	yli 250 henkeä	Count	6	9	5	4	1	25	
		% within Yrityksen k	24,0%	36,0%	20,0%	16,0%	4,0%	100,0%	
	Total	Count	99	295	98	81	14	587	
		% within Yrityksen k	16,9%	50,3%	16,7%	13,8%	2,4%	100,0%	
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	88	173	72	64	6	403
			% within Yrityksen k	21,8%	42,9%	17,9%	15,9%	1,5%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	80	265	93	68	7	513	
		% within Yrityksen k	15,6%	51,7%	18,1%	13,3%	1,4%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	31	80	34	13	0	158	
		% within Yrityksen k	19,6%	50,6%	21,5%	8,2%	,0%	100,0%	
	yli 250 henkeä	Count	6	12	3	6	0	27	
		% within Yrityksen k	22,2%	44,4%	11,1%	22,2%	,0%	100,0%	
	Total	Count	205	530	202	151	13	1101	
		% within Yrityksen k	18,6%	48,1%	18,3%	13,7%	1,2%	100,0%	
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	41	182	62	41	13	339
			% within Yrityksen k	12,1%	53,7%	18,3%	12,1%	3,8%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	50	207	73	62	5	397	
		% within Yrityksen k	12,6%	52,1%	18,4%	15,6%	1,3%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	19	54	14	11	1	99	
		% within Yrityksen k	19,2%	54,5%	14,1%	11,1%	1,0%	100,0%	
	yli 250 henkeä	Count	1	11	6	4	0	22	
		% within Yrityksen k	4,5%	50,0%	27,3%	18,2%	,0%	100,0%	
	Total	Count	111	454	155	118	19	857	
		% within Yrityksen k	13,0%	53,0%	18,1%	13,8%	2,2%	100,0%	
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	4	24	9	6	0	43
			% within Yrityksen k	9,3%	55,8%	20,9%	14,0%	,0%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	8	39	20	9	0	76	
		% within Yrityksen k	10,5%	51,3%	26,3%	11,8%	,0%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	5	19	11	4	1	40	
		% within Yrityksen k	12,5%	47,5%	27,5%	10,0%	2,5%	100,0%	
	yli 250 henkeä	Count	0	8	2	1	0	11	
		% within Yrityksen k	,0%	72,7%	18,2%	9,1%	,0%	100,0%	
	Total	Count	17	90	42	20	1	170	
		% within Yrityksen k	10,0%	52,9%	24,7%	11,8%	,6%	100,0%	

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,305/ 2003 = 0,075/ 2004 = 0,203/ 2005 = 0,872

		Yrittäjyys nähdään yleisesti houkuttelevana uravaihtoehtona									
		Täysin eri mieltä		jokseenkin eri mieltä		neutraali		jokseenkin samaa mieltä		täysin samaa mieltä	
		Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineisto	2002	99	16,8%	296	50,3%	98	16,7%	81	13,8%	14	2,4%
	2003	205	18,6%	530	48,1%	202	18,3%	151	13,7%	13	1,2%
	2004	111	13,0%	454	53,0%	155	18,1%	118	13,8%	19	2,2%
	2005	17	10,0%	90	52,9%	42	24,7%	20	11,8%	1	,6%
Total		432	15,9%	1370	50,4%	497	18,3%	370	13,6%	47	1,7%

Taulukko 10. Yrityskoko vs. Epäonnistuminen rajoittaa yrittäjäksi ryhtymistä Suomessa

Crosstab

Aineisto			Epäonnistumisen riski rajoittaa yrittäjäksi ryhtymistä Suomessa					Total
			Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	neutraali	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	
2002	Yritykset 1-9 henkeä koko	Count	11	18	16	68	65	178
		% within Yrityksen	6,2%	10,1%	9,0%	38,2%	36,5%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	16	24	19	127	82	268
		% within Yrityksen	6,0%	9,0%	7,1%	47,4%	30,6%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	9	14	8	56	30	117
		% within Yrityksen	7,7%	12,0%	6,8%	47,9%	25,6%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	3	2	3	11	6	25
		% within Yrityksen	12,0%	8,0%	12,0%	44,0%	24,0%	100,0%
	Total	Count	39	58	46	262	183	588
		% within Yrityksen	6,6%	9,9%	7,8%	44,6%	31,1%	100,0%
2003	Yritykset 1-9 henkeä koko	Count	20	62	36	168	117	403
		% within Yrityksen	5,0%	15,4%	8,9%	41,7%	29,0%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	23	71	51	217	151	513
		% within Yrityksen	4,5%	13,8%	9,9%	42,3%	29,4%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	8	22	21	73	34	158
		% within Yrityksen	5,1%	13,9%	13,3%	46,2%	21,5%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	3	5	3	9	7	27
		% within Yrityksen	11,1%	18,5%	11,1%	33,3%	25,9%	100,0%
	Total	Count	54	160	111	467	309	1101
		% within Yrityksen	4,9%	14,5%	10,1%	42,4%	28,1%	100,0%
2004	Yritykset 1-9 henkeä koko	Count	19	39	30	141	109	338
		% within Yrityksen	5,6%	11,5%	8,9%	41,7%	32,2%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	11	59	30	186	113	399
		% within Yrityksen	2,8%	14,8%	7,5%	46,6%	28,3%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	4	16	6	38	35	99
		% within Yrityksen	4,0%	16,2%	6,1%	38,4%	35,4%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	0	9	1	11	2	23
		% within Yrityksen	,0%	39,1%	4,3%	47,8%	8,7%	100,0%
	Total	Count	34	123	67	376	259	859
		% within Yrityksen	4,0%	14,3%	7,8%	43,8%	30,2%	100,0%
2005	Yritykset 1-9 henkeä koko	Count	1	4	1	25	12	43
		% within Yrityksen	2,3%	9,3%	2,3%	58,1%	27,9%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	5	6	8	31	25	75
		% within Yrityksen	6,7%	8,0%	10,7%	41,3%	33,3%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	0	2	7	21	9	39
		% within Yrityksen	,0%	5,1%	17,9%	53,8%	23,1%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	0	0	3	5	3	11
		% within Yrityksen	,0%	,0%	27,3%	45,5%	27,3%	100,0%
	Total	Count	6	12	19	82	49	168
		% within Yrityksen	3,6%	7,1%	11,3%	48,8%	29,2%	100,0%

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,688/ 2003 = 0,682/ 2004 = 0,014/ 2005 = 0,227

Epäonnistumisen riski rajoittaa yrittäjäksi ryhtymistä Suomessa										
	Täysin eri mieltä		jokseenkin eri mieltä		neutraali		jokseenkin samaa mieltä		täysin samaa mieltä	
	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineisto 2002	39	6,6%	58	9,8%	46	7,8%	262	44,5%	184	31,2%
2003	54	4,9%	160	14,5%	111	10,1%	467	42,4%	309	28,1%
2004	34	4,0%	123	14,3%	67	7,8%	376	43,8%	259	30,2%
2005	6	3,6%	12	7,1%	19	11,3%	82	48,8%	49	29,2%
Total	133	4,9%	353	13,0%	243	8,9%	1187	43,7%	801	29,5%

Taulukko 11. Yrityskoko vs. Yleistä yrittäjyysmyönteisyyttä tulisi kasvattaa

Crosstab

Aineisto			Yleistä yrittäjyysmyönteisyyttä tulisi kasvattaa					Total	
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä		
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	5	1	6	44	122	178
			% within Yrityksen koko	2,8%	,6%	3,4%	24,7%	68,5%	100,0%
		10-49 henkeä	Count	5	4	14	73	173	269
			% within Yrityksen koko	1,9%	1,5%	5,2%	27,1%	64,3%	100,0%
		50-249 henkeä	Count	2	1	3	37	73	116
			% within Yrityksen koko	1,7%	,9%	2,6%	31,9%	62,9%	100,0%
		yli 250 henkeä	Count	0	0	2	7	16	25
			% within Yrityksen koko	,0%	,0%	8,0%	28,0%	64,0%	100,0%
		Total	Count	12	6	25	161	384	588
			% within Yrityksen koko	2,0%	1,0%	4,3%	27,4%	65,3%	100,0%
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	7	8	23	108	256	402
			% within Yrityksen koko	1,7%	2,0%	5,7%	26,9%	63,7%	100,0%
		10-49 henkeä	Count	6	6	31	133	332	508
			% within Yrityksen koko	1,2%	1,2%	6,1%	26,2%	65,4%	100,0%
		50-249 henkeä	Count	3	1	5	40	108	157
			% within Yrityksen koko	1,9%	,6%	3,2%	25,5%	68,8%	100,0%
		yli 250 henkeä	Count	2	1	0	6	18	27
			% within Yrityksen koko	7,4%	3,7%	,0%	22,2%	66,7%	100,0%
		Total	Count	18	16	59	287	714	1094
			% within Yrityksen koko	1,6%	1,5%	5,4%	26,2%	65,3%	100,0%
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	4	4	20	109	202	339
			% within Yrityksen koko	1,2%	1,2%	5,9%	32,2%	59,6%	100,0%
		10-49 henkeä	Count	3	8	12	121	255	399
			% within Yrityksen koko	,8%	2,0%	3,0%	30,3%	63,9%	100,0%
		50-249 henkeä	Count	0	0	5	28	66	99
			% within Yrityksen koko	,0%	,0%	5,1%	28,3%	66,7%	100,0%
		yli 250 henkeä	Count	1	1	1	6	14	23
			% within Yrityksen koko	4,3%	4,3%	4,3%	26,1%	60,9%	100,0%
		Total	Count	8	13	38	264	537	860
			% within Yrityksen koko	,9%	1,5%	4,4%	30,7%	62,4%	100,0%
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	1	0	0	11	31	43
			% within Yrityksen koko	2,3%	,0%	,0%	25,6%	72,1%	100,0%
		10-49 henkeä	Count	0	0	3	17	56	76
			% within Yrityksen koko	,0%	,0%	3,9%	22,4%	73,7%	100,0%
		50-249 henkeä	Count	0	0	1	10	29	40
			% within Yrityksen koko	,0%	,0%	2,5%	25,0%	72,5%	100,0%
		yli 250 henkeä	Count	0	1	1	3	6	11
			% within Yrityksen koko	,0%	9,1%	9,1%	27,3%	54,5%	100,0%
		Total	Count	1	1	5	41	122	170
			% within Yrityksen koko	,6%	,6%	2,9%	24,1%	71,8%	100,0%

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,883/ 2003 = 0,365/ 2004 = 0,382/ 2005 = 0,049

		Yleistä yrittäjyysmyönteisyyttä tulisi kasvattaa									
		Täysin eri mieltä		jokseenkin eri mieltä		neutraali		jokseenkin samaa mieltä		täysin samaa mieltä	
		Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineisto	2002	12	2,0%	6	1,0%	25	4,2%	161	27,3%	385	65,4%
	2003	18	1,6%	16	1,5%	59	5,4%	287	26,2%	714	65,3%
	2004	8	,9%	13	1,5%	38	4,4%	264	30,7%	537	62,4%
	2005	1	,6%	1	,6%	5	2,9%	41	24,1%	122	71,8%
Total		39	1,4%	36	1,3%	127	4,7%	753	27,8%	1758	64,8%

Taulukko 12. Yrityskoko vs. Yritystoiminnan rahoittaminen ei tuota minulle vaikeuksia

Aineisto				Yritystoiminnan rahoittaminen ei tuota minulle vaikeuksia					Total
				Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	18	48	36	46	28	176
			% within rahoitus ei tuota vaikeuksia	36,7%	30,8%	30,8%	27,5%	29,5%	30,1%
			% of Total	3,1%	8,2%	6,2%	7,9%	4,8%	30,1%
		10-49 henkeä	Count	22	74	54	71	45	266
		% within rahoitus ei tuota vaikeuksia	44,9%	47,4%	46,2%	42,5%	47,4%	45,5%	
		% of Total	3,8%	12,7%	9,2%	12,2%	7,7%	45,5%	
		50-249 henkeä	Count	8	31	24	38	16	117
		% within rahoitus ei tuota vaikeuksia	16,3%	19,9%	20,5%	22,8%	16,8%	20,0%	
		% of Total	1,4%	5,3%	4,1%	6,5%	2,7%	20,0%	
		yli 250 henkeä	Count	1	3	3	12	6	25
		% within rahoitus ei tuota vaikeuksia	2,0%	1,9%	2,6%	7,2%	6,3%	4,3%	
		% of Total	,2%	,5%	,5%	2,1%	1,0%	4,3%	
		Total	Count	49	156	117	167	95	584
		% within rahoitus ei tuota vaikeuksia	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
		% of Total	8,4%	26,7%	20,0%	28,6%	16,3%	100,0%	
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	40	105	93	114	47	399
			% within rahoitus ei tuota vaikeuksia	36,7%	37,1%	37,5%	36,8%	32,9%	36,5%
			% of Total	3,7%	9,6%	8,5%	10,4%	4,3%	36,5%
		10-49 henkeä	Count	54	126	113	131	85	509
		% within rahoitus ei tuota vaikeuksia	49,5%	44,5%	45,6%	42,3%	59,4%	46,6%	
		% of Total	4,9%	11,5%	10,3%	12,0%	7,8%	46,6%	
		50-249 henkeä	Count	12	42	36	57	11	158
		% within rahoitus ei tuota vaikeuksia	11,0%	14,8%	14,5%	18,4%	7,7%	14,5%	
		% of Total	1,1%	3,8%	3,3%	5,2%	1,0%	14,5%	
		yli 250 henkeä	Count	3	10	6	8	0	27
		% within rahoitus ei tuota vaikeuksia	2,8%	3,5%	2,4%	2,6%	,0%	2,5%	
		% of Total	,3%	,9%	,5%	,7%	,0%	2,5%	
		Total	Count	109	283	248	310	143	1093
		% within rahoitus ei tuota vaikeuksia	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
		% of Total	10,0%	25,9%	22,7%	28,4%	13,1%	100,0%	
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	40	76	78	85	58	337
			% within rahoitus ei tuota vaikeuksia	50,0%	38,0%	40,4%	34,8%	42,0%	39,4%
			% of Total	4,7%	8,9%	9,1%	9,9%	6,8%	39,4%
		10-49 henkeä	Count	33	90	86	125	64	398
		% within rahoitus ei tuota vaikeuksia	41,3%	45,0%	44,6%	51,2%	46,4%	46,5%	
		% of Total	3,9%	10,5%	10,1%	14,6%	7,5%	46,5%	
		50-249 henkeä	Count	5	30	23	27	12	97
		% within rahoitus ei tuota vaikeuksia	6,3%	15,0%	11,9%	11,1%	8,7%	11,3%	
		% of Total	,6%	3,5%	2,7%	3,2%	1,4%	11,3%	
		yli 250 henkeä	Count	2	4	6	7	4	23
		% within rahoitus ei tuota vaikeuksia	2,5%	2,0%	3,1%	2,9%	2,9%	2,7%	
		% of Total	,2%	,5%	,7%	,8%	,5%	2,7%	
		Total	Count	80	200	193	244	138	855
		% within rahoitus ei tuota vaikeuksia	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
		% of Total	9,4%	23,4%	22,6%	28,5%	16,1%	100,0%	
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	4	11	12	13	2	42
			% within rahoitus ei tuota vaikeuksia	44,4%	22,9%	24,0%	25,0%	28,6%	25,3%
			% of Total	2,4%	6,6%	7,2%	7,8%	1,2%	25,3%
		10-49 henkeä	Count	4	20	23	22	5	74
		% within rahoitus ei tuota vaikeuksia	44,4%	41,7%	46,0%	42,3%	71,4%	44,6%	
		% of Total	2,4%	12,0%	13,9%	13,3%	3,0%	44,6%	
		50-249 henkeä	Count	1	13	13	12	0	39
		% within rahoitus ei tuota vaikeuksia	11,1%	27,1%	26,0%	23,1%	,0%	23,5%	
		% of Total	,6%	7,8%	7,8%	7,2%	,0%	23,5%	
		yli 250 henkeä	Count	0	4	2	5	0	11
		% within rahoitus ei tuota vaikeuksia	,0%	8,3%	4,0%	9,6%	,0%	6,6%	
		% of Total	,0%	2,4%	1,2%	3,0%	,0%	6,6%	
		Total	Count	9	48	50	52	7	166
		% within rahoitus ei tuota vaikeuksia	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
		% of Total	5,4%	28,9%	30,1%	31,3%	4,2%	100,0%	

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,551/ 2003 = 0,049/ 2004 = 0,485/ 2005 = 0,792

Taulukko 13. Yrityskoko vs. Ammattitaitoista henkilöstöä on saatavilla riittävästi

Crosstab

Aineisto		Ammattitaitoista henkilöstöä on saatavilla riittävästi					Total	
		Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä		
2002	Yrityksen 1-9 henkeä koko	Count	48	68	27	27	8	178
		% within Yrityksen k	27,0%	38,2%	15,2%	15,2%	4,5%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	69	117	41	36	5	268
		% within Yrityksen k	25,7%	43,7%	15,3%	13,4%	1,9%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	25	47	21	18	4	115
		% within Yrityksen k	21,7%	40,9%	18,3%	15,7%	3,5%	100,0%
yli 250 henkeä	Count	1	13	5	6	0	25	
	% within Yrityksen k	4,0%	52,0%	20,0%	24,0%	,0%	100,0%	
Total		Count	143	245	94	87	17	586
		% within Yrityksen k	24,4%	41,8%	16,0%	14,8%	2,9%	100,0%
2003	Yrityksen 1-9 henkeä koko	Count	101	158	63	65	15	402
		% within Yrityksen k	25,1%	39,3%	15,7%	16,2%	3,7%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	146	183	84	85	15	513
		% within Yrityksen k	28,5%	35,7%	16,4%	16,6%	2,9%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	24	73	31	27	3	158
		% within Yrityksen k	15,2%	46,2%	19,6%	17,1%	1,9%	100,0%
yli 250 henkeä	Count	2	12	8	5	0	27	
	% within Yrityksen k	7,4%	44,4%	29,6%	18,5%	,0%	100,0%	
Total		Count	273	426	186	182	33	1100
		% within Yrityksen k	24,8%	38,7%	16,9%	16,5%	3,0%	100,0%
2004	Yrityksen 1-9 henkeä koko	Count	81	110	70	58	20	339
		% within Yrityksen k	23,9%	32,4%	20,6%	17,1%	5,9%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	111	154	52	62	19	398
		% within Yrityksen k	27,9%	38,7%	13,1%	15,6%	4,8%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	20	36	20	19	2	97
		% within Yrityksen k	20,6%	37,1%	20,6%	19,6%	2,1%	100,0%
yli 250 henkeä	Count	3	5	8	6	1	23	
	% within Yrityksen k	13,0%	21,7%	34,8%	26,1%	4,3%	100,0%	
Total		Count	215	305	150	145	42	857
		% within Yrityksen k	25,1%	35,6%	17,5%	16,9%	4,9%	100,0%
2005	Yrityksen 1-9 henkeä koko	Count	13	16	9	3	1	42
		% within Yrityksen k	31,0%	38,1%	21,4%	7,1%	2,4%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	19	41	11	3	0	74
		% within Yrityksen k	25,7%	55,4%	14,9%	4,1%	,0%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	13	15	9	1	1	39
		% within Yrityksen k	33,3%	38,5%	23,1%	2,6%	2,6%	100,0%
yli 250 henkeä	Count	1	4	1	5	0	11	
	% within Yrityksen k	9,1%	36,4%	9,1%	45,5%	,0%	100,0%	
Total		Count	46	76	30	12	2	166
		% within Yrityksen k	27,7%	45,8%	18,1%	7,2%	1,2%	100,0%

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,391/ 2003 = 0,040/ 2004 = 0,037/ 2005 = 0,001

	Ammattitaitoista henkilöstöä on saatavilla riittävästi									
	Täysin eri mieltä		jokseenkin eri mieltä		neutraali		jokseenkin samaa mieltä		täysin samaa mieltä	
	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineistc 2002	143	24,4%	245	41,7%	94	16,0%	88	15,0%	17	2,9%
2003	273	24,8%	426	38,7%	186	16,9%	182	16,5%	33	3,0%
2004	215	25,1%	305	35,6%	150	17,5%	145	16,9%	42	4,9%
2005	46	27,7%	76	45,8%	30	18,1%	12	7,2%	2	1,2%
Total	677	25,0%	1052	38,8%	460	17,0%	427	15,8%	94	3,5%

Taulukko 14. Yrityskoko vs. Yritykseni liikevaihto kasvaa lähitulevaisuudessa

				Yritykseni liikevaihto kasvaa lähitulevaisuudessa					Total	
				Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä		
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	15	18	59	64	22	178	
			% within Liikevaihto kasvaa	65,2%	30,5%	38,3%	24,3%	25,0%	30,3%	
				% of Total	2,6%	3,1%	10,1%	10,9%	3,7%	30,3%
		10-49 henkeä	Count	7	26	72	121	41	267	
			% within Liikevaihto kasvaa	30,4%	44,1%	46,8%	46,0%	46,6%	45,5%	
				% of Total	1,2%	4,4%	12,3%	20,6%	7,0%	45,5%
		50-249 henkeä	Count	1	12	17	65	22	117	
			% within Liikevaihto kasvaa	4,3%	20,3%	11,0%	24,7%	25,0%	19,9%	
				% of Total	,2%	2,0%	2,9%	11,1%	3,7%	19,9%
		yli 250 henkeä	Count	0	3	6	13	3	25	
			% within Liikevaihto kasvaa	,0%	5,1%	3,9%	4,9%	3,4%	4,3%	
				% of Total	,0%	,5%	1,0%	2,2%	,5%	4,3%
		Total	Count	23	59	154	263	88	587	
			% within Liikevaihto kasvaa	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
			% of Total	3,9%	10,1%	26,2%	44,8%	15,0%	100,0%	
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	23	63	139	129	48	402	
			% within Liikevaihto kasvaa	40,4%	43,2%	41,5%	30,9%	33,1%	36,5%	
				% of Total	2,1%	5,7%	12,6%	11,7%	4,4%	36,5%
		10-49 henkeä	Count	28	64	149	206	66	513	
			% within Liikevaihto kasvaa	49,1%	43,8%	44,5%	49,4%	45,5%	46,6%	
				% of Total	2,5%	5,8%	13,5%	18,7%	6,0%	46,6%
		50-249 henkeä	Count	4	13	42	70	29	158	
			% within Liikevaihto kasvaa	7,0%	8,9%	12,5%	16,8%	20,0%	14,4%	
				% of Total	,4%	1,2%	3,8%	6,4%	2,6%	14,4%
		yli 250 henkeä	Count	2	6	5	12	2	27	
			% within Liikevaihto kasvaa	3,5%	4,1%	1,5%	2,9%	1,4%	2,5%	
				% of Total	,2%	,5%	,5%	1,1%	,2%	2,5%
		Total	Count	57	146	335	417	145	1100	
			% within Liikevaihto kasvaa	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
			% of Total	5,2%	13,3%	30,5%	37,9%	13,2%	100,0%	
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	24	41	134	105	33	337	
			% within Liikevaihto kasvaa	61,5%	43,2%	45,7%	32,2%	32,4%	39,4%	
				% of Total	2,8%	4,8%	15,7%	12,3%	3,9%	39,4%
		10-49 henkeä	Count	12	49	126	156	55	398	
			% within Liikevaihto kasvaa	30,8%	51,6%	43,0%	47,9%	53,9%	46,5%	
				% of Total	1,4%	5,7%	14,7%	18,2%	6,4%	46,5%
		50-249 henkeä	Count	2	3	27	53	12	97	
			% within Liikevaihto kasvaa	5,1%	3,2%	9,2%	16,3%	11,8%	11,3%	
				% of Total	,2%	,4%	3,2%	6,2%	1,4%	11,3%
		yli 250 henkeä	Count	1	2	6	12	2	23	
			% within Liikevaihto kasvaa	2,6%	2,1%	2,0%	3,7%	2,0%	2,7%	
				% of Total	,1%	,2%	,7%	1,4%	,2%	2,7%
		Total	Count	39	95	293	326	102	855	
			% within Liikevaihto kasvaa	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
			% of Total	4,6%	11,1%	34,3%	38,1%	11,9%	100,0%	
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	1	4	14	15	7	41	
			% within Liikevaihto kasvaa	33,3%	33,3%	37,8%	21,1%	18,4%	25,5%	
				% of Total	,6%	2,5%	8,7%	9,3%	4,3%	25,5%
		10-49 henkeä	Count	1	7	13	33	19	73	
			% within Liikevaihto kasvaa	33,3%	58,3%	35,1%	46,5%	50,0%	45,3%	
				% of Total	,6%	4,3%	8,1%	20,5%	11,8%	45,3%
		50-249 henkeä	Count	1	0	8	20	9	38	
			% within Liikevaihto kasvaa	33,3%	,0%	21,6%	28,2%	23,7%	23,6%	
				% of Total	,6%	,0%	5,0%	12,4%	5,6%	23,6%
		yli 250 henkeä	Count	0	1	2	3	3	9	
			% within Liikevaihto kasvaa	,0%	8,3%	5,4%	4,2%	7,9%	5,6%	
				% of Total	,0%	,6%	1,2%	1,9%	1,9%	5,6%
		Total	Count	3	12	37	71	38	161	
			% within Liikevaihto kasvaa	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
			% of Total	1,9%	7,5%	23,0%	44,1%	23,6%	100,0%	

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,001/ 2003 = 0,017/ 2004 = 0,000/ 2005 = 0,614

		Yritykseni liikevaihto kasvaa lähitulevaisuudessa									
		Täysin eri mieltä		jokseenkin eri mieltä		neutraali		jokseenkin samaa mieltä		täysin samaa mieltä	
		Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineisto	2002	23	3,9%	59	10,0%	154	26,2%	264	44,9%	88	15,0%
	2003	57	5,2%	146	13,3%	335	30,5%	417	37,9%	145	13,2%
	2004	39	4,6%	95	11,1%	293	34,3%	326	38,1%	102	11,9%
	2005	3	1,9%	12	7,5%	37	23,0%	71	44,1%	38	23,6%

Taulukko 15. Yrityskoko vs. Harkitsen lisääväni yritykseni henkilöstön määrää lähitulevaisuudessa

Crosstab

Aineisto			Harkitsen lisääväni henkilöstön määrää lähitulevaisuudessa					Total
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	
2002	Yrityksen 1-9 henkeä koko	Count	34	37	40	50	17	178
		% within Yrityksen k	19,1%	20,8%	22,5%	28,1%	9,6%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	27	53	62	96	31	269
		% within Yrityksen k	10,0%	19,7%	23,0%	35,7%	11,5%	100,0%
	50-249 henke	Count	8	19	23	50	17	117
% within Yrityksen k		6,8%	16,2%	19,7%	42,7%	14,5%	100,0%	
yli 250 henke:	Count	4	5	5	9	2	25	
	% within Yrityksen k	16,0%	20,0%	20,0%	36,0%	8,0%	100,0%	
Total	Count	73	114	130	205	67	589	
	% within Yrityksen k	12,4%	19,4%	22,1%	34,8%	11,4%	100,0%	
2003	Yrityksen 1-9 henkeä koko	Count	84	87	105	100	26	402
		% within Yrityksen k	20,9%	21,6%	26,1%	24,9%	6,5%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	77	103	148	157	28	513
		% within Yrityksen k	15,0%	20,1%	28,8%	30,6%	5,5%	100,0%
	50-249 henke	Count	11	35	43	50	19	158
% within Yrityksen k		7,0%	22,2%	27,2%	31,6%	12,0%	100,0%	
yli 250 henke:	Count	6	6	9	4	2	27	
	% within Yrityksen k	22,2%	22,2%	33,3%	14,8%	7,4%	100,0%	
Total	Count	178	231	305	311	75	1100	
	% within Yrityksen k	16,2%	21,0%	27,7%	28,3%	6,8%	100,0%	
2004	Yrityksen 1-9 henkeä koko	Count	75	81	76	89	18	339
		% within Yrityksen k	22,1%	23,9%	22,4%	26,3%	5,3%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	38	83	101	144	32	398
		% within Yrityksen k	9,5%	20,9%	25,4%	36,2%	8,0%	100,0%
	50-249 henke	Count	10	18	24	37	7	96
% within Yrityksen k		10,4%	18,8%	25,0%	38,5%	7,3%	100,0%	
yli 250 henke:	Count	2	4	5	11	1	23	
	% within Yrityksen k	8,7%	17,4%	21,7%	47,8%	4,3%	100,0%	
Total	Count	125	186	206	281	58	856	
	% within Yrityksen k	14,6%	21,7%	24,1%	32,8%	6,8%	100,0%	
2005	Yrityksen 1-9 henkeä koko	Count	6	6	20	7	2	41
		% within Yrityksen k	14,6%	14,6%	48,8%	17,1%	4,9%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	4	12	19	24	14	73
		% within Yrityksen k	5,5%	16,4%	26,0%	32,9%	19,2%	100,0%
	50-249 henke	Count	3	6	15	8	6	38
% within Yrityksen k		7,9%	15,8%	39,5%	21,1%	15,8%	100,0%	
yli 250 henke:	Count	2	1	2	3	1	9	
	% within Yrityksen k	22,2%	11,1%	22,2%	33,3%	11,1%	100,0%	
Total	Count	15	25	56	42	23	161	
	% within Yrityksen k	9,3%	15,5%	34,8%	26,1%	14,3%	100,0%	

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,104/ 2003 = 0,004/ 2004 = 0,001/ 2005 = 0,199

	Harkitsen lisääväni henkilöstön määrää lähitulevaisuudessa									
	Täysin eri mieltä		jokseenkin eri mieltä		neutraali		jokseenkin samaa mieltä		täysin samaa mieltä	
	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineistc 2002	74	12,5%	114	19,3%	130	22,0%	205	34,7%	67	11,4%
2003	178	16,2%	231	21,0%	305	27,7%	311	28,3%	75	6,8%
2004	125	14,6%	186	21,7%	206	24,1%	281	32,8%	58	6,8%
2005	15	9,3%	25	15,5%	56	34,8%	42	26,1%	23	14,3%
Total	392	14,5%	556	20,5%	697	25,7%	839	31,0%	223	8,2%

Taulukko 16. Yrityskoko vs. Tavoitteenani on kasvattaa yritystä merkittävästi suuremmaksi

Crosstab

			Tavoitteenani on kasvattaa yritystä merkittävästi suuremmaksi					Total
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	11	11	8	6	5	41
		% within Yrityksen koko	26,8%	26,8%	19,5%	14,6%	12,2%	100,0%
		% of Total	6,8%	6,8%	5,0%	3,7%	3,1%	25,5%
	10-49 henkeä	Count	8	17	21	16	11	73
		% within Yrityksen koko	11,0%	23,3%	28,8%	21,9%	15,1%	100,0%
		% of Total	5,0%	10,6%	13,0%	9,9%	6,8%	45,3%
	50-249 henkeä	Count	3	6	10	11	8	38
		% within Yrityksen koko	7,9%	15,8%	26,3%	28,9%	21,1%	100,0%
		% of Total	1,9%	3,7%	6,2%	6,8%	5,0%	23,6%
	yli 250 henkeä	Count	0	1	2	4	2	9
		% within Yrityksen koko	,0%	11,1%	22,2%	44,4%	22,2%	100,0%
		% of Total	,0%	,6%	1,2%	2,5%	1,2%	5,6%
Total	Count	22	35	41	37	26	161	
	% within Yrityksen koko	13,7%	21,7%	25,5%	23,0%	16,1%	100,0%	
	% of Total	13,7%	21,7%	25,5%	23,0%	16,1%	100,0%	

Taulukko 17. Yrityskoko vs. Yritykseni kasvattaminen on helppoa

Aineisto				Yrityksen kasvattaminen on helppoa					Total
				Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	49	87	23	13	5	177
			% within kasvu on helppoa	36,8%	31,4%	21,3%	27,1%	22,7%	30,1%
			% of Total	8,3%	14,8%	3,9%	2,2%	,9%	30,1%
	10-49 henkeä	Count	63	115	50	27	14	269	
		% within kasvu on helppoa	47,4%	41,5%	46,3%	56,3%	63,6%	45,7%	
		% of Total	10,7%	19,6%	8,5%	4,6%	2,4%	45,7%	
	50-249 henkeä	Count	17	61	30	7	2	117	
		% within kasvu on helppoa	12,8%	22,0%	27,8%	14,6%	9,1%	19,9%	
		% of Total	2,9%	10,4%	5,1%	1,2%	,3%	19,9%	
	yli 250 henkeä	Count	4	14	5	1	1	25	
% within kasvu on helppoa		3,0%	5,1%	4,6%	2,1%	4,5%	4,3%		
	% of Total	,7%	2,4%	,9%	,2%	,2%	4,3%		
Total		Count	133	277	108	48	22	588	
		% within kasvu on helppoa	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
		% of Total	22,6%	47,1%	18,4%	8,2%	3,7%	100,0%	
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	107	194	52	41	8	402
		% within kasvu on helppoa	38,1%	37,9%	30,2%	34,5%	50,0%	36,5%	
		% of Total	9,7%	17,6%	4,7%	3,7%	,7%	36,5%	
	10-49 henkeä	Count	135	230	93	49	6	513	
		% within kasvu on helppoa	48,0%	44,9%	54,1%	41,2%	37,5%	46,6%	
		% of Total	12,3%	20,9%	8,5%	4,5%	,5%	46,6%	
	50-249 henkeä	Count	34	77	22	25	0	158	
		% within kasvu on helppoa	12,1%	15,0%	12,8%	21,0%	,0%	14,4%	
		% of Total	3,1%	7,0%	2,0%	2,3%	,0%	14,4%	
	yli 250 henkeä	Count	5	11	5	4	2	27	
% within kasvu on helppoa		1,8%	2,1%	2,9%	3,4%	12,5%	2,5%		
	% of Total	,5%	1,0%	,5%	,4%	,2%	2,5%		
Total		Count	281	512	172	119	16	1100	
		% within kasvu on helppoa	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
		% of Total	25,5%	46,5%	15,6%	10,8%	1,5%	100,0%	
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	90	157	60	24	8	339
		% within kasvu on helppoa	43,5%	39,6%	38,5%	30,4%	47,1%	39,6%	
		% of Total	10,5%	18,4%	7,0%	2,8%	,9%	39,6%	
	10-49 henkeä	Count	94	182	74	40	8	398	
		% within kasvu on helppoa	45,4%	46,0%	47,4%	50,6%	47,1%	46,5%	
		% of Total	11,0%	21,3%	8,7%	4,7%	,9%	46,5%	
	50-249 henkeä	Count	21	45	17	12	0	95	
		% within kasvu on helppoa	10,1%	11,4%	10,9%	15,2%	,0%	11,1%	
		% of Total	2,5%	5,3%	2,0%	1,4%	,0%	11,1%	
	yli 250 henkeä	Count	2	12	5	3	1	23	
% within kasvu on helppoa		1,0%	3,0%	3,2%	3,8%	5,9%	2,7%		
	% of Total	,2%	1,4%	,6%	,4%	,1%	2,7%		
Total		Count	207	396	156	79	17	855	
		% within kasvu on helppoa	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
		% of Total	24,2%	46,3%	18,2%	9,2%	2,0%	100,0%	
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	12	13	14	2	1	42
		% within kasvu on helppoa	50,0%	17,1%	32,6%	10,5%	25,0%	25,3%	
		% of Total	7,2%	7,8%	8,4%	1,2%	,6%	25,3%	
	10-49 henkeä	Count	7	36	19	11	1	74	
		% within kasvu on helppoa	29,2%	47,4%	44,2%	57,9%	25,0%	44,6%	
		% of Total	4,2%	21,7%	11,4%	6,6%	,6%	44,6%	
	50-249 henkeä	Count	4	18	10	5	2	39	
		% within kasvu on helppoa	16,7%	23,7%	23,3%	26,3%	50,0%	23,5%	
		% of Total	2,4%	10,8%	6,0%	3,0%	1,2%	23,5%	
	yli 250 henkeä	Count	1	9	0	1	0	11	
% within kasvu on helppoa		4,2%	11,8%	,0%	5,3%	,0%	6,6%		
	% of Total	,6%	5,4%	,0%	,6%	,0%	6,6%		
Total		Count	24	76	43	19	4	166	
		% within kasvu on helppoa	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
		% of Total	14,5%	45,8%	25,9%	11,4%	2,4%	100,0%	

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)2002 = 0,064 / 2003 = 0,037/ 2004 = 0,611 / 2005 = 0,049

		Yrityksen kasvattaminen on helppoa									
		Täysin eri mieltä		jokseenkin eri mieltä		neutraali		jokseenkin samaa mieltä		täysin samaa mieltä	
		Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineisto	2002	134	22,8%	277	47,0%	108	18,3%	48	8,1%	22	3,7%
	2003	281	25,5%	512	46,5%	172	15,6%	119	10,8%	16	1,5%
	2004	207	24,2%	396	46,3%	156	18,2%	79	9,2%	17	2,0%
	2005	24	14,5%	76	45,8%	43	25,9%	19	11,4%	4	2,4%

Taulukko 18. Yrityskoko vs. Yritykseni tarvitsee lähitulevaisuudessa lisärahoitusta

			Yritykseni tarvitsee lähitulevaisuudessa lisärahoitusta					Total
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	8	9	16	5	3	41
		% within Yrityksen koko	19,5%	22,0%	39,0%	12,2%	7,3%	100,0%
		% of Total	5,0%	5,6%	9,9%	3,1%	1,9%	25,5%
	10-49 henkeä	Count	11	21	16	15	10	73
		% within Yrityksen koko	15,1%	28,8%	21,9%	20,5%	13,7%	100,0%
		% of Total	6,8%	13,0%	9,9%	9,3%	6,2%	45,3%
	50-249 henkeä	Count	4	9	11	11	3	38
		% within Yrityksen koko	10,5%	23,7%	28,9%	28,9%	7,9%	100,0%
		% of Total	2,5%	5,6%	6,8%	6,8%	1,9%	23,6%
	yli 250 henkeä	Count	1	2	4	2	0	9
		% within Yrityksen koko	11,1%	22,2%	44,4%	22,2%	,0%	100,0%
		% of Total	,6%	1,2%	2,5%	1,2%	,0%	5,6%
Total	Count	24	41	47	33	16	161	
	% within Yrityksen koko	14,9%	25,5%	29,2%	20,5%	9,9%	100,0%	
	% of Total	14,9%	25,5%	29,2%	20,5%	9,9%	100,0%	

Taulukko 19. Yrityskoko vs. Yritykseni kasvaa panostamalla uusiin tuotteisiin ja palveluihin

			Yritykseni kasvaa panostamalla uusiin tuotteisiin ja palveluihin					Total
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	8	7	8	14	4	41
		% within Yrityksen koko	19,5%	17,1%	19,5%	34,1%	9,8%	100,0%
		% of Total	5,0%	4,3%	5,0%	8,7%	2,5%	25,5%
	10-49 henkeä	Count	10	4	13	36	10	73
		% within Yrityksen koko	13,7%	5,5%	17,8%	49,3%	13,7%	100,0%
		% of Total	6,2%	2,5%	8,1%	22,4%	6,2%	45,3%
	50-249 henkeä	Count	2	1	9	19	7	38
		% within Yrityksen koko	5,3%	2,6%	23,7%	50,0%	18,4%	100,0%
		% of Total	1,2%	,6%	5,6%	11,8%	4,3%	23,6%
	yli 250 henkeä	Count	1	0	1	6	1	9
		% within Yrityksen koko	11,1%	,0%	11,1%	66,7%	11,1%	100,0%
		% of Total	,6%	,0%	,6%	3,7%	,6%	5,6%
Total	Count	21	12	31	75	22	161	
	% within Yrityksen koko	13,0%	7,5%	19,3%	46,6%	13,7%	100,0%	
	% of Total	13,0%	7,5%	19,3%	46,6%	13,7%	100,0%	

Taulukko 20. Yrityskoko vs. Kasvamme pääasiassa markkinointi- ja myynti-investoinnein

Crosstab

			Kasvamme pääasiassa markkinointi- ja myynti-investoinnein					Total
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	6	10	8	13	3	40
		% within Yrityksen koko	15,0%	25,0%	20,0%	32,5%	7,5%	100,0%
		% of Total	3,8%	6,3%	5,0%	8,1%	1,9%	25,0%
	10-49 henkeä	Count	8	13	27	22	3	73
		% within Yrityksen koko	11,0%	17,8%	37,0%	30,1%	4,1%	100,0%
		% of Total	5,0%	8,1%	16,9%	13,8%	1,9%	45,6%
	50-249 henkeä	Count	3	12	12	9	2	38
		% within Yrityksen koko	7,9%	31,6%	31,6%	23,7%	5,3%	100,0%
		% of Total	1,9%	7,5%	7,5%	5,6%	1,3%	23,8%
	yli 250 henkeä	Count	1	0	4	4	0	9
		% within Yrityksen koko	11,1%	,0%	44,4%	44,4%	,0%	100,0%
		% of Total	,6%	,0%	2,5%	2,5%	,0%	5,6%
Total	Count	18	35	51	48	8	160	
	% within Yrityksen koko	11,3%	21,9%	31,9%	30,0%	5,0%	100,0%	
	% of Total	11,3%	21,9%	31,9%	30,0%	5,0%	100,0%	

Taulukko 21. Yrityskoko vs. Verkostoituminen ja yhteistyö on kasvun kannalta keskeistä

Crosstab

			Verkostoituminen ja yhteistyö on kasvun kannalta keskeistä					Total
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	2	6	12	15	6	41
		% within Yrityksen koko	4,9%	14,6%	29,3%	36,6%	14,6%	100,0%
		% of Total	1,2%	3,7%	7,5%	9,3%	3,7%	25,5%
	10-49 henkeä	Count	4	7	17	25	20	73
		% within Yrityksen koko	5,5%	9,6%	23,3%	34,2%	27,4%	100,0%
		% of Total	2,5%	4,3%	10,6%	15,5%	12,4%	45,3%
	50-249 henkeä	Count	3	5	11	9	10	38
		% within Yrityksen koko	7,9%	13,2%	28,9%	23,7%	26,3%	100,0%
		% of Total	1,9%	3,1%	6,8%	5,6%	6,2%	23,6%
	yli 250 henkeä	Count	1	0	2	5	1	9
		% within Yrityksen koko	11,1%	,0%	22,2%	55,6%	11,1%	100,0%
		% of Total	,6%	,0%	1,2%	3,1%	,6%	5,6%
Total	Count	10	18	42	54	37	161	
	% within Yrityksen koko	6,2%	11,2%	26,1%	33,5%	23,0%	100,0%	
	% of Total	6,2%	11,2%	26,1%	33,5%	23,0%	100,0%	

Taulukko 22. Yrityskoko vs. Tavoitteenamme on lisätä kansainvälisen liiketoiminnan osuutta

			Tavoitteenamme on lisätä kansainvälisen liiketoiminnan osuutta					Total
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	16	10	5	5	4	40
		% within Yrityksen koko	40,0%	25,0%	12,5%	12,5%	10,0%	100,0%
		% of Total	10,0%	6,3%	3,1%	3,1%	2,5%	25,0%
	10-49 henkeä	Count	26	13	14	13	7	73
		% within Yrityksen koko	35,6%	17,8%	19,2%	17,8%	9,6%	100,0%
		% of Total	16,3%	8,1%	8,8%	8,1%	4,4%	45,6%
	50-249 henkeä	Count	5	4	3	16	10	38
		% within Yrityksen koko	13,2%	10,5%	7,9%	42,1%	26,3%	100,0%
		% of Total	3,1%	2,5%	1,9%	10,0%	6,3%	23,8%
	yli 250 henkeä	Count	1	1	2	2	3	9
		% within Yrityksen koko	11,1%	11,1%	22,2%	22,2%	33,3%	100,0%
		% of Total	,6%	,6%	1,3%	1,3%	1,9%	5,6%
Total	Count	48	28	24	36	24	160	
	% within Yrityksen koko	30,0%	17,5%	15,0%	22,5%	15,0%	100,0%	
	% of Total	30,0%	17,5%	15,0%	22,5%	15,0%	100,0%	

Taulukko 23. Yrityskoko vs. Yritykseni kasvaa suuntautumalla kansainvälisille markkinoille

			Yritykseni kasvaa suuntautumalla kansainvälisille markkinoille					Total
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	23	7	5	3	3	41
		% within Yrityksen koko	56,1%	17,1%	12,2%	7,3%	7,3%	100,0%
		% of Total	14,3%	4,3%	3,1%	1,9%	1,9%	25,5%
	10-49 henkeä	Count	33	12	12	9	7	73
		% within Yrityksen koko	45,2%	16,4%	16,4%	12,3%	9,6%	100,0%
		% of Total	20,5%	7,5%	7,5%	5,6%	4,3%	45,3%
	50-249 henkeä	Count	6	3	6	13	10	38
		% within Yrityksen koko	15,8%	7,9%	15,8%	34,2%	26,3%	100,0%
		% of Total	3,7%	1,9%	3,7%	8,1%	6,2%	23,6%
	yli 250 henkeä	Count	0	1	2	3	3	9
		% within Yrityksen koko	,0%	11,1%	22,2%	33,3%	33,3%	100,0%
		% of Total	,0%	,6%	1,2%	1,9%	1,9%	5,6%
Total	Count	62	23	25	28	23	161	
	% within Yrityksen koko	38,5%	14,3%	15,5%	17,4%	14,3%	100,0%	
	% of Total	38,5%	14,3%	15,5%	17,4%	14,3%	100,0%	

Taulukko 24. Yrityskoko vs. Tarvitsisin neuvoja kansainvälistymiseen liittyen

Crosstab

Aineisto			Tarvitsisin neuvoja kansainvälistymiseen liittyen					Total
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	
2002	Yrityksen 1-9 henkeä koko	Count	39	36	58	31	11	175
		% within Yrityksen k	22,3%	20,6%	33,1%	17,7%	6,3%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	36	44	86	78	25	269
		% within Yrityksen k	13,4%	16,4%	32,0%	29,0%	9,3%	100,0%
	50-249 henke	Count	7	22	34	43	11	117
		% within Yrityksen k	6,0%	18,8%	29,1%	36,8%	9,4%	100,0%
yli 250 henke.	Count	3	3	8	11	0	25	
	% within Yrityksen k	12,0%	12,0%	32,0%	44,0%	,0%	100,0%	
Total		Count	85	105	186	163	47	586
		% within Yrityksen k	14,5%	17,9%	31,7%	27,8%	8,0%	100,0%
2003	Yrityksen 1-9 henkeä koko	Count	88	80	133	74	27	402
		% within Yrityksen k	21,9%	19,9%	33,1%	18,4%	6,7%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	95	106	157	117	38	513
		% within Yrityksen k	18,5%	20,7%	30,6%	22,8%	7,4%	100,0%
	50-249 henke	Count	13	36	45	55	9	158
		% within Yrityksen k	8,2%	22,8%	28,5%	34,8%	5,7%	100,0%
yli 250 henke.	Count	2	10	4	7	4	27	
	% within Yrityksen k	7,4%	37,0%	14,8%	25,9%	14,8%	100,0%	
Total		Count	198	232	339	253	78	1100
		% within Yrityksen k	18,0%	21,1%	30,8%	23,0%	7,1%	100,0%
2004	Yrityksen 1-9 henkeä koko	Count	73	75	99	69	22	338
		% within Yrityksen k	21,6%	22,2%	29,3%	20,4%	6,5%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	76	82	120	91	27	396
		% within Yrityksen k	19,2%	20,7%	30,3%	23,0%	6,8%	100,0%
	50-249 henke	Count	13	19	30	27	9	98
		% within Yrityksen k	13,3%	19,4%	30,6%	27,6%	9,2%	100,0%
yli 250 henke.	Count	4	3	5	9	2	23	
	% within Yrityksen k	17,4%	13,0%	21,7%	39,1%	8,7%	100,0%	
Total		Count	166	179	254	196	60	855
		% within Yrityksen k	19,4%	20,9%	29,7%	22,9%	7,0%	100,0%
2005	Yrityksen 1-9 henkeä koko	Count	11	8	12	9	0	40
		% within Yrityksen k	27,5%	20,0%	30,0%	22,5%	,0%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	12	11	25	18	7	73
		% within Yrityksen k	16,4%	15,1%	34,2%	24,7%	9,6%	100,0%
	50-249 henke	Count	7	7	11	12	1	38
		% within Yrityksen k	18,4%	18,4%	28,9%	31,6%	2,6%	100,0%
yli 250 henke.	Count	1	1	5	1	1	9	
	% within Yrityksen k	11,1%	11,1%	55,6%	11,1%	11,1%	100,0%	
Total		Count	31	27	53	40	9	160
		% within Yrityksen k	19,4%	16,9%	33,1%	25,0%	5,6%	100,0%

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,002/ 2003 = 0,000/ 2004 = 0,632/ 2005 = 0,514

	Tarvitsisin neuvoja kansainvälistymiseen liittyen									
	Täysin eri mieltä		jokseenkin eri mieltä		neutraali		jokseenkin samaa mieltä		täysin samaa mieltä	
	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineisto 2002	85	14,5%	106	18,1%	186	31,7%	163	27,8%	47	8,0%
2003	198	18,0%	232	21,1%	339	30,8%	253	23,0%	78	7,1%
2004	166	19,4%	179	20,9%	254	29,7%	196	22,9%	60	7,0%
2005	31	19,4%	27	16,9%	53	33,1%	40	25,0%	9	5,6%
Total	480	17,8%	544	20,1%	832	30,8%	652	24,1%	194	7,2%

Taulukko 25. Yrityskoko vs. Perheyritys

Crosstab

			Perheyritys		Total
			On	Ei	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	32	11	43
		% within Yrityksen koko	74,4%	25,6%	100,0%
		% of Total	18,8%	6,5%	25,3%
	10-49 henkeä	Count	50	26	76
		% within Yrityksen koko	65,8%	34,2%	100,0%
		% of Total	29,4%	15,3%	44,7%
	50-249 henkeä	Count	26	14	40
		% within Yrityksen koko	65,0%	35,0%	100,0%
		% of Total	15,3%	8,2%	23,5%
	yli 250 henkeä	Count	5	6	11
		% within Yrityksen koko	45,5%	54,5%	100,0%
		% of Total	2,9%	3,5%	6,5%
Total	Count	113	57	170	
	% within Yrityksen koko	66,5%	33,5%	100,0%	
	% of Total	66,5%	33,5%	100,0%	

Perheyritys

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	On	113	66,5	66,5	66,5
	Ei	57	33,5	33,5	100,0
Total		170	100,0	100,0	

Taulukko 26. Yrityskoko vs. Sukupolvenvaihdoksen suorittaminen yrityksissä on helppoa

Crosstab

Aineisto			Sukupolvenvaihdoksen suorittaminen yrityksissä on helppoa					Total	
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä		
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	47	61	60	5	2	175
			% within Yrityksen koko	26,9%	34,9%	34,3%	2,9%	1,1%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	81	89	87	6	4	267	
		% within Yrityksen koko	30,3%	33,3%	32,6%	2,2%	1,5%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	37	40	35	2	2	116	
		% within Yrityksen koko	31,9%	34,5%	30,2%	1,7%	1,7%	100,0%	
	yli 250 henkeä	Count	8	11	4	2	0	25	
		% within Yrityksen koko	32,0%	44,0%	16,0%	8,0%	,0%	100,0%	
	Total	Count	173	201	186	15	8	583	
		% within Yrityksen koko	29,7%	34,5%	31,9%	2,6%	1,4%	100,0%	
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	90	118	176	12	6	402
			% within Yrityksen koko	22,4%	29,4%	43,8%	3,0%	1,5%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	149	160	179	23	2	513	
		% within Yrityksen koko	29,0%	31,2%	34,9%	4,5%	,4%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	51	60	45	2	0	158	
		% within Yrityksen koko	32,3%	38,0%	28,5%	1,3%	,0%	100,0%	
	yli 250 henkeä	Count	8	7	7	3	2	27	
		% within Yrityksen koko	29,6%	25,9%	25,9%	11,1%	7,4%	100,0%	
	Total	Count	298	345	407	40	10	1100	
		% within Yrityksen koko	27,1%	31,4%	37,0%	3,6%	,9%	100,0%	
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	68	93	161	12	2	336
			% within Yrityksen koko	20,2%	27,7%	47,9%	3,6%	,6%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	101	119	159	14	2	395	
		% within Yrityksen koko	25,6%	30,1%	40,3%	3,5%	,5%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	18	42	35	1	0	96	
		% within Yrityksen koko	18,8%	43,8%	36,5%	1,0%	,0%	100,0%	
	yli 250 henkeä	Count	4	5	13	1	0	23	
		% within Yrityksen koko	17,4%	21,7%	56,5%	4,3%	,0%	100,0%	
	Total	Count	191	259	368	28	4	850	
		% within Yrityksen koko	22,5%	30,5%	43,3%	3,3%	,5%	100,0%	
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	13	14	13	2		42
			% within Yrityksen koko	31,0%	33,3%	31,0%	4,8%		100,0%
	10-49 henkeä	Count	22	27	19	6		74	
		% within Yrityksen koko	29,7%	36,5%	25,7%	8,1%		100,0%	
	50-249 henkeä	Count	12	14	12	1		39	
		% within Yrityksen koko	30,8%	35,9%	30,8%	2,6%		100,0%	
	yli 250 henkeä	Count	3	6	1	1		11	
		% within Yrityksen koko	27,3%	54,5%	9,1%	9,1%		100,0%	
	Total	Count	50	61	45	10		166	
		% within Yrityksen koko	30,1%	36,7%	27,1%	6,0%		100,0%	

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,797 / 2003 = 0,000 / 2004 = 0,144 / 2005 = 0,874

	Sukupolvenvaihdoksen suorittaminen yrityksissä on helppoa									
	Täysin eri mieltä		jokseenkin eri mieltä		neutraali		jokseenkin samaa mieltä		täysin samaa mieltä	
	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineistc 2002	174	29,8%	201	34,4%	186	31,8%	15	2,6%	8	1,4%
2003	298	27,1%	345	31,4%	407	37,0%	40	3,6%	10	,9%
2004	191	22,5%	259	30,5%	368	43,3%	28	3,3%	4	,5%
2005	50	30,1%	61	36,7%	45	27,1%	10	6,0%		
Total	713	26,4%	866	32,1%	1006	37,3%	93	3,4%	22	,8%

Taulukko 27. Yrityskoko vs. Yritykselleni on tiedossa jatkaja

Crosstab

		Yritykselleni on tiedossa jatkaja					Total	
		Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä		
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	16	5	10	6	5	42
		% within Yrityksen koko	38,1%	11,9%	23,8%	14,3%	11,9%	100,0%
		% of Total	9,6%	3,0%	6,0%	3,6%	3,0%	25,3%
	10-49 henkeä	Count	18	10	27	11	8	74
		% within Yrityksen koko	24,3%	13,5%	36,5%	14,9%	10,8%	100,0%
		% of Total	10,8%	6,0%	16,3%	6,6%	4,8%	44,6%
	50-249 henkeä	Count	7	3	17	5	7	39
		% within Yrityksen koko	17,9%	7,7%	43,6%	12,8%	17,9%	100,0%
		% of Total	4,2%	1,8%	10,2%	3,0%	4,2%	23,5%
	yli 250 henkeä	Count	1	0	4	4	2	11
		% within Yrityksen koko	9,1%	,0%	36,4%	36,4%	18,2%	100,0%
		% of Total	,6%	,0%	2,4%	2,4%	1,2%	6,6%
Total	Count	42	18	58	26	22	166	
	% within Yrityksen koko	25,3%	10,8%	34,9%	15,7%	13,3%	100,0%	
	% of Total	25,3%	10,8%	34,9%	15,7%	13,3%	100,0%	

Yritykselleni on tiedossa jatkaja

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Täysin eri mieltä	42	24,7	25,3	25,3
	jokseenkin eri mieltä	18	10,6	10,8	36,1
	neutraali	58	34,1	34,9	71,1
	jokseenkin samaa mieltä	26	15,3	15,7	86,7
	täysin samaa mieltä	22	12,9	13,3	100,0
	Total	166	97,6	100,0	
Missing	System	4	2,4		
Total		170	100,0		

Taulukko 28. Yrityskoko vs. Käytän asiantuntija-apua sukupolvenvaihdoksen suunnitteluun

Crosstab

			Käytän asiantuntija-apua sukupolvenvaihdoksen suunnitteluun					Total
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	2	0	21	7	11	41
		% within Yrityksen koko	4,9%	,0%	51,2%	17,1%	26,8%	100,0%
		% of Total	1,2%	,0%	12,7%	4,2%	6,7%	24,8%
	10-49 henkeä	Count	7	0	28	21	18	74
		% within Yrityksen koko	9,5%	,0%	37,8%	28,4%	24,3%	100,0%
		% of Total	4,2%	,0%	17,0%	12,7%	10,9%	44,8%
	50-249 henkeä	Count	1	0	20	7	11	39
		% within Yrityksen koko	2,6%	,0%	51,3%	17,9%	28,2%	100,0%
		% of Total	,6%	,0%	12,1%	4,2%	6,7%	23,6%
	yli 250 henkeä	Count	1	1	6	0	3	11
		% within Yrityksen koko	9,1%	9,1%	54,5%	,0%	27,3%	100,0%
		% of Total	,6%	,6%	3,6%	,0%	1,8%	6,7%
Total	Count	11	1	75	35	43	165	
	% within Yrityksen koko	6,7%	,6%	45,5%	21,2%	26,1%	100,0%	
	% of Total	6,7%	,6%	45,5%	21,2%	26,1%	100,0%	

khiin neliö on 0,030

Käytän asiantuntija-apua sukupolvenvaihdoksen suunnitteluun

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Täysin eri mieltä	11	6,5	6,7	6,7
	jokseenkin eri mieltä	1	,6	,6	7,3
	neutraali	75	44,1	45,5	52,7
	jokseenkin samaa mieltä	35	20,6	21,2	73,9
	täysin samaa mieltä	43	25,3	26,1	100,0
Total		165	97,1	100,0	
Missing	System	5	2,9		
Total		170	100,0		

Taulukko 29. Yrityskoko vs. Tavoitteenani on varmistaa yritykseni olemassaolon varmistaminen työurani jälkeen

Crosstab

			Tavoitteeni on varmistaa yritykseni olemassaolon varmistaminen työurani jälkeen					Total
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	2	1	10	14	14	41
		% within Yrityksen koko	4,9%	2,4%	24,4%	34,1%	34,1%	100,0%
			% of Total	1,2%	,6%	6,1%	8,5%	24,8%
	10-49 henkeä	Count	2	5	15	17	35	74
		% within Yrityksen koko	2,7%	6,8%	20,3%	23,0%	47,3%	100,0%
			% of Total	1,2%	3,0%	9,1%	10,3%	44,8%
50-249 henkeä	Count	2	1	11	8	17	39	
	% within Yrityksen koko	5,1%	2,6%	28,2%	20,5%	43,6%	100,0%	
		% of Total	1,2%	,6%	6,7%	4,8%	23,6%	
yli 250 henkeä	Count	0	0	3	4	4	11	
	% within Yrityksen koko	,0%	,0%	27,3%	36,4%	36,4%	100,0%	
		% of Total	,0%	,0%	1,8%	2,4%	6,7%	
Total	Count		6	7	39	43	70	165
	% within Yrityksen koko		3,6%	4,2%	23,6%	26,1%	42,4%	100,0%
	% of Total		3,6%	4,2%	23,6%	26,1%	42,4%	100,0%

khiin neliö on 0,838

Tavoitteeni on varmistaa yritykseni olemassaolon varmistaminen työurani jälkeen

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Täysin eri mieltä	6	3,5	3,6	3,6
	jokseenkin eri mieltä	7	4,1	4,2	7,9
	neutraali	39	22,9	23,6	31,5
	jokseenkin samaa mieltä	43	25,3	26,1	57,6
	täysin samaa mieltä	70	41,2	42,4	100,0
Total		165	97,1	100,0	
Missing	System	5	2,9		
Total		170	100,0		

Taulukko 30. Yrityskoko vs. Olen valmis myymään yritykseni millä hetkellä hyvänsä sopivaan hintaan

Crosstab

			Olen valmis myymään yritykseni millä hetkellä hyvänsä sopivaan hintaan					Total
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	3	7	8	5	18	41
		% within Yrityksen koko	7,3%	17,1%	19,5%	12,2%	43,9%	100,0%
		% of Total	1,8%	4,2%	4,8%	3,0%	10,9%	24,8%
	10-49 henkeä	Count	8	6	13	21	26	74
		% within Yrityksen koko	10,8%	8,1%	17,6%	28,4%	35,1%	100,0%
		% of Total	4,8%	3,6%	7,9%	12,7%	15,8%	44,8%
	50-249 henkeä	Count	5	6	13	6	9	39
		% within Yrityksen koko	12,8%	15,4%	33,3%	15,4%	23,1%	100,0%
		% of Total	3,0%	3,6%	7,9%	3,6%	5,5%	23,6%
	yli 250 henkeä	Count	3	0	5	3	0	11
		% within Yrityksen koko	27,3%	,0%	45,5%	27,3%	,0%	100,0%
		% of Total	1,8%	,0%	3,0%	1,8%	,0%	6,7%
Total	Count	19	19	39	35	53	165	
	% within Yrityksen koko	11,5%	11,5%	23,6%	21,2%	32,1%	100,0%	
	% of Total	11,5%	11,5%	23,6%	21,2%	32,1%	100,0%	

khiin neliö on 0,031

Olen valmis myymään yritykseni millä hetkellä hyvänsä sopivaan hintaan

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Täysin eri mieltä	19	11,2	11,5	11,5
	jokseenkin eri mieltä	19	11,2	11,5	23,0
	neutraali	39	22,9	23,6	46,7
	jokseenkin samaa mieltä	35	20,6	21,2	67,9
	täysin samaa mieltä	53	31,2	32,1	100,0
	Total	165	97,1	100,0	
Missing	System	5	2,9		
Total		170	100,0		

Taulukko 31. Yrityskoko vs. Harkitsen yritystoiminnan lopettamista lähitulevaisuudessa

Aineisto			Harkitsen yritystoiminnan lopettamista lähitulevaisuudessa					Total
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	
2002	Yrityksen 1-9 henkeä koko	Count	70	32	29	24	22	177
		% within Yrityksen k	39,5%	18,1%	16,4%	13,6%	12,4%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	133	49	51	19	17	269
		% within Yrityksen k	49,4%	18,2%	19,0%	7,1%	6,3%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	68	23	12	8	5	116
		% within Yrityksen k	58,6%	19,8%	10,3%	6,9%	4,3%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	21	1	1	1	1	25
		% within Yrityksen k	84,0%	4,0%	4,0%	4,0%	4,0%	100,0%
	Total	Count	292	105	93	52	45	587
		% within Yrityksen k	49,7%	17,9%	15,8%	8,9%	7,7%	100,0%
2003	Yrityksen 1-9 henkeä koko	Count	188	54	83	41	34	400
		% within Yrityksen k	47,0%	13,5%	20,8%	10,3%	8,5%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	232	84	106	49	37	508
		% within Yrityksen k	45,7%	16,5%	20,9%	9,6%	7,3%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	90	27	26	8	7	158
		% within Yrityksen k	57,0%	17,1%	16,5%	5,1%	4,4%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	15	3	4	3	2	27
		% within Yrityksen k	55,6%	11,1%	14,8%	11,1%	7,4%	100,0%
	Total	Count	525	168	219	101	80	1093
		% within Yrityksen k	48,0%	15,4%	20,0%	9,2%	7,3%	100,0%
2004	Yrityksen 1-9 henkeä koko	Count	152	45	85	29	28	339
		% within Yrityksen k	44,8%	13,3%	25,1%	8,6%	8,3%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	201	44	71	42	40	398
		% within Yrityksen k	50,5%	11,1%	17,8%	10,6%	10,1%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	54	16	17	5	5	97
		% within Yrityksen k	55,7%	16,5%	17,5%	5,2%	5,2%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	11	2	6	2	2	23
		% within Yrityksen k	47,8%	8,7%	26,1%	8,7%	8,7%	100,0%
	Total	Count	418	107	179	78	75	857
		% within Yrityksen k	48,8%	12,5%	20,9%	9,1%	8,8%	100,0%
2005	Yrityksen 1-9 henkeä koko	Count	12	3	11	12	4	42
		% within Yrityksen k	28,6%	7,1%	26,2%	28,6%	9,5%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	24	12	21	8	9	74
		% within Yrityksen k	32,4%	16,2%	28,4%	10,8%	12,2%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	11	9	13	2	4	39
		% within Yrityksen k	28,2%	23,1%	33,3%	5,1%	10,3%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	3	2	5	0	1	11
		% within Yrityksen k	27,3%	18,2%	45,5%	,0%	9,1%	100,0%
	Total	Count	50	26	50	22	18	166
		% within Yrityksen k	30,1%	15,7%	30,1%	13,3%	10,8%	100,0%

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,000 / 2003 = 0,338 / 2004 = 0,240 / 2005 = 0,178

	Harkitsen yritystoiminnan lopettamista lähitulevaisuudessa										
	Täysin eri mieltä		jokseenkin eri mieltä		neutraali		jokseenkin samaa mieltä		täysin samaa mieltä		
	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	
Aineist.	2002	292	49,7%	105	17,9%	93	15,8%	53	9,0%	45	7,7%
	2003	525	48,0%	168	15,4%	219	20,0%	101	9,2%	80	7,3%
	2004	418	48,8%	107	12,5%	179	20,9%	78	9,1%	75	8,8%
	2005	50	30,1%	26	15,7%	50	30,1%	22	13,3%	18	10,8%
	Total	1285	47,5%	406	15,0%	541	20,0%	254	9,4%	218	8,1%

Taulukko 32. Yrityskoko vs. Olen omistajana useammassa kuin yhdessä yrityksessä

Crosstab

			Olen omistajana mukana useammassa kuin yhdessä yrityksessä					Total
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	31	4	1	2	3	41
		% within Yrityksen koko	75,6%	9,8%	2,4%	4,9%	7,3%	100,0%
		% of Total	19,3%	2,5%	,6%	1,2%	1,9%	25,5%
	10-49 henkeä	Count	43	3	1	8	18	73
		% within Yrityksen koko	58,9%	4,1%	1,4%	11,0%	24,7%	100,0%
		% of Total	26,7%	1,9%	,6%	5,0%	11,2%	45,3%
	50-249 henkeä	Count	13	2	6	3	14	38
		% within Yrityksen koko	34,2%	5,3%	15,8%	7,9%	36,8%	100,0%
		% of Total	8,1%	1,2%	3,7%	1,9%	8,7%	23,6%
	yli 250 henkeä	Count	4	0	1	1	3	9
		% within Yrityksen koko	44,4%	,0%	11,1%	11,1%	33,3%	100,0%
		% of Total	2,5%	,0%	,6%	,6%	1,9%	5,6%
Total	Count	91	9	9	14	38	161	
	% within Yrityksen koko	56,5%	5,6%	5,6%	8,7%	23,6%	100,0%	
	% of Total	56,5%	5,6%	5,6%	8,7%	23,6%	100,0%	

		Aineisto							
		2002		2003		2004		2005	
		Count	Col %	Count	Col %	Count	Col %	Count	Col %
Yritystoimintaa eniten haittaava tekijä	byrokratia	79	14,1%	145	13,2%	111	13,2%	13	8,1%
	verotus	75	13,4%	196	17,8%	147	17,4%	25	15,6%
	työvoiman saatavuus	34	6,1%	65	5,9%	41	4,9%	20	12,5%
	työvoiman kalleus	143	25,5%	301	27,4%	240	28,4%	40	25,0%
	epäterve kilpailu	71	12,7%	97	8,8%	80	9,5%	23	14,4%
	riittämätön kysyntä	22	3,9%	47	4,3%	34	4,0%	8	5,0%
	yrittäjän sosiaaliturvan puute	24	4,3%	48	4,4%	26	3,1%	6	3,8%
	riittämätön osaaminen	29	5,2%	56	5,1%	49	5,8%	8	5,0%
	yleinen asenne yrittäjyyttä kohtaan	49	8,8%	78	7,1%	81	9,6%	14	8,8%
	muu	25	4,5%	12	1,1%	12	1,4%	3	1,9%
	ei mikään, kaikki on kunnossa	9	1,6%	55	5,0%	23	2,7%		

Taulukko 34. Yrityskoko vs. Valtiovallan viimeaikaiset toimet ovat helpottaneet yrittäjän asemaa

Crosstab

Aineisto			Valtiovallan viimeaikaiset toimet ovat helpottaneet yrittäjän asemaa					Total	
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä		
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	39	59	61	17	2	178
		% within Yrityksen koko		21,9%	33,1%	34,3%	9,6%	1,1%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	47	93	91	33	4	268	
		% within Yrityksen koko		17,5%	34,7%	34,0%	12,3%	1,5%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	6	40	52	19	0	117	
		% within Yrityksen koko		5,1%	34,2%	44,4%	16,2%	,0%	100,0%
yli 250 henkeä	Count	5	7	9	2	1	24		
	% within Yrityksen koko		20,8%	29,2%	37,5%	8,3%	4,2%	100,0%	
Total		Count	97	199	213	71	7	587	
		% within Yrityksen koko	16,5%	33,9%	36,3%	12,1%	1,2%	100,0%	
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	117	116	149	14	6	402
		% within Yrityksen koko		29,1%	28,9%	37,1%	3,5%	1,5%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	128	169	186	27	3	513	
		% within Yrityksen koko		25,0%	32,9%	36,3%	5,3%	,6%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	29	47	65	15	2	158	
		% within Yrityksen koko		18,4%	29,7%	41,1%	9,5%	1,3%	100,0%
yli 250 henkeä	Count	6	6	12	3	0	27		
	% within Yrityksen koko		22,2%	22,2%	44,4%	11,1%	,0%	100,0%	
Total		Count	280	338	412	59	11	1100	
		% within Yrityksen koko	25,5%	30,7%	37,5%	5,4%	1,0%	100,0%	
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	88	110	116	21	3	338
		% within Yrityksen koko		26,0%	32,5%	34,3%	6,2%	,9%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	119	121	126	30	2	398	
		% within Yrityksen koko		29,9%	30,4%	31,7%	7,5%	,5%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	29	26	31	7	2	95	
		% within Yrityksen koko		30,5%	27,4%	32,6%	7,4%	2,1%	100,0%
yli 250 henkeä	Count	4	7	9	3	0	23		
	% within Yrityksen koko		17,4%	30,4%	39,1%	13,0%	,0%	100,0%	
Total		Count	240	264	282	61	7	854	
		% within Yrityksen koko	28,1%	30,9%	33,0%	7,1%	,8%	100,0%	
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	3	11	19	8	0	41
		% within Yrityksen koko		7,3%	26,8%	46,3%	19,5%	,0%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	20	23	24	7	0	74	
		% within Yrityksen koko		27,0%	31,1%	32,4%	9,5%	,0%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	6	14	14	5	0	39	
		% within Yrityksen koko		15,4%	35,9%	35,9%	12,8%	,0%	100,0%
yli 250 henkeä	Count	1	3	4	2	1	11		
	% within Yrityksen koko		9,1%	27,3%	36,4%	18,2%	9,1%	100,0%	
Total		Count	30	51	61	22	1	165	
		% within Yrityksen koko	18,2%	30,9%	37,0%	13,3%	,6%	100,0%	

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)2002 = 0,037 / 2003 = 0,065 / 2004 = 0,870 / 2005 = 0,016

	Valtiovallan viimeaikaiset toimet ovat helpottaneet yrittäjän asemaa									
	Täysin eri mieltä		jokseenkin eri mieltä		neutraali		jokseenkin samaa mieltä		täysin samaa mieltä	
	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineisto 2002	97	16,5%	200	34,0%	213	36,2%	71	12,1%	7	1,2%
2003	280	25,5%	338	30,7%	412	37,5%	59	5,4%	11	1,0%
2004	240	28,1%	264	30,9%	282	33,0%	61	7,1%	7	,8%
2005	30	18,2%	51	30,9%	61	37,0%	22	13,3%	1	,6%
Total	647	23,9%	853	31,5%	968	35,8%	213	7,9%	26	1,0%

Taulukko 35. Yrityskoko vs. Julkisen palvelutuotannon avaaminen kilpailulle parantaisi asemaani yrittäjänä

Aineisto			sen palvelun tuotannon avaaminen kilpailulle parantaisi asemaani yrittäjänä					Total	
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä		
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	20	33	51	48	26	178
			% within Yrityksen koko	11,2%	18,5%	28,7%	27,0%	14,6%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	27	32	106	65	37	267	
		% within Yrityksen koko	10,1%	12,0%	39,7%	24,3%	13,9%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	15	19	37	30	14	115	
		% within Yrityksen koko	13,0%	16,5%	32,2%	26,1%	12,2%	100,0%	
	yli 250 henkeä	Count	4	3	10	5	3	25	
% within Yrityksen koko		16,0%	12,0%	40,0%	20,0%	12,0%	100,0%		
Total	Count	66	87	204	148	80	585		
	% within Yrityksen koko	11,3%	14,9%	34,9%	25,3%	13,7%	100,0%		
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	33	54	163	99	54	403
			% within Yrityksen koko	8,2%	13,4%	40,4%	24,6%	13,4%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	51	68	191	133	70	513	
		% within Yrityksen koko	9,9%	13,3%	37,2%	25,9%	13,6%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	12	29	50	51	16	158	
		% within Yrityksen koko	7,6%	18,4%	31,6%	32,3%	10,1%	100,0%	
	yli 250 henkeä	Count	3	4	7	6	7	27	
% within Yrityksen koko		11,1%	14,8%	25,9%	22,2%	25,9%	100,0%		
Total	Count	99	155	411	289	147	1101		
	% within Yrityksen koko	9,0%	14,1%	37,3%	26,2%	13,4%	100,0%		
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	38	42	136	80	42	338
			% within Yrityksen koko	11,2%	12,4%	40,2%	23,7%	12,4%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	37	67	154	92	46	396	
		% within Yrityksen koko	9,3%	16,9%	38,9%	23,2%	11,6%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	6	16	45	19	12	98	
		% within Yrityksen koko	6,1%	16,3%	45,9%	19,4%	12,2%	100,0%	
	yli 250 henkeä	Count	3	1	9	6	4	23	
% within Yrityksen koko		13,0%	4,3%	39,1%	26,1%	17,4%	100,0%		
Total	Count	84	126	344	197	104	855		
	% within Yrityksen koko	9,8%	14,7%	40,2%	23,0%	12,2%	100,0%		
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	6	2	20	11	4	43
			% within Yrityksen koko	14,0%	4,7%	46,5%	25,6%	9,3%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	7	10	35	16	7	75	
		% within Yrityksen koko	9,3%	13,3%	46,7%	21,3%	9,3%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	7	6	17	8	2	40	
		% within Yrityksen koko	17,5%	15,0%	42,5%	20,0%	5,0%	100,0%	
	yli 250 henkeä	Count	0	0	5	2	4	11	
% within Yrityksen koko		,0%	,0%	45,5%	18,2%	36,4%	100,0%		
Total	Count	20	18	77	37	17	169		
	% within Yrityksen koko	11,8%	10,7%	45,6%	21,9%	10,1%	100,0%		

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,639/ 2003 = 0,279/ 2004 = 0,696/ 2005 = 0,193

	Julkisen palvelun tuotannon avaaminen kilpailulle parantaisi asemaani yrittäjänä									
	Täysin eri mieltä		jokseenkin eri mieltä		neutraali		jokseenkin samaa mieltä		täysin samaa mieltä	
	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineisto 2002	66	11,3%	87	14,8%	205	35,0%	148	25,3%	80	13,7%
2003	99	9,0%	155	14,1%	411	37,3%	289	26,2%	147	13,4%
2004	84	9,8%	126	14,7%	344	40,2%	197	23,0%	104	12,2%
2005	20	11,8%	18	10,7%	77	45,6%	37	21,9%	17	10,1%
Total	269	9,9%	386	14,2%	1037	38,3%	671	24,8%	348	12,8%

Taulukko 36. Yrityskoko vs. Kilpailuprosessi on yrityksemme kannalta liian raskas

Crosstab

			Kilpailutusprosessi on yrityksemme kannalta liian raskas					Total
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	2	6	20	11	4	43
		% within Yrityksen koko	4,7%	14,0%	46,5%	25,6%	9,3%	100,0%
		% of Total	1,2%	3,6%	12,1%	6,7%	2,4%	26,1%
	10-49 henkeä	Count	1	16	34	19	3	73
		% within Yrityksen koko	1,4%	21,9%	46,6%	26,0%	4,1%	100,0%
		% of Total	,6%	9,7%	20,6%	11,5%	1,8%	44,2%
	50-249 henkeä	Count	5	12	12	9	1	39
		% within Yrityksen koko	12,8%	30,8%	30,8%	23,1%	2,6%	100,0%
		% of Total	3,0%	7,3%	7,3%	5,5%	,6%	23,6%
	yli 250 henkeä	Count	1	2	3	4	0	10
		% within Yrityksen koko	10,0%	20,0%	30,0%	40,0%	,0%	100,0%
		% of Total	,6%	1,2%	1,8%	2,4%	,0%	6,1%
Total	Count	9	36	69	43	8	165	
	% within Yrityksen koko	5,5%	21,8%	41,8%	26,1%	4,8%	100,0%	
	% of Total	5,5%	21,8%	41,8%	26,1%	4,8%	100,0%	

Kilpailutusprosessi on yrityksemme kannalta liian raskas

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Täysin eri mieltä	9	5,3	5,5	5,5
	jokseenkin eri mieltä	36	21,2	21,8	27,3
	neutraali	69	40,6	41,8	69,1
	jokseenkin samaa mieltä	43	25,3	26,1	95,2
	täysin samaa mieltä	8	4,7	4,8	100,0
	Total	165	97,1	100,0	
Missing	System	5	2,9		
Total		170	100,0		

Taulukko 37. Yrityskoko vs. Yrittäjänä toimimista haittaa liika byrokratia

Crosstab

Aineisto				Yrittäjänä toimimista haittaa liika byrokratia					Total
				Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	6	25	17	60	69	177
			% within Yrityksen koko	3,4%	14,1%	9,6%	33,9%	39,0%	100,0%
		10-49 henkeä	Count	12	27	39	105	86	269
			% within Yrityksen koko	4,5%	10,0%	14,5%	39,0%	32,0%	100,0%
		50-249 henkeä	Count	3	7	26	57	24	117
			% within Yrityksen koko	2,6%	6,0%	22,2%	48,7%	20,5%	100,0%
		yli 250 henkeä	Count	0	2	3	10	10	25
			% within Yrityksen koko	,0%	8,0%	12,0%	40,0%	40,0%	100,0%
		Total	Count	21	61	85	232	189	588
			% within Yrityksen koko	3,6%	10,4%	14,5%	39,5%	32,1%	100,0%
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	10	42	59	154	138	403
			% within Yrityksen koko	2,5%	10,4%	14,6%	38,2%	34,2%	100,0%
		10-49 henkeä	Count	9	54	105	226	119	513
			% within Yrityksen koko	1,8%	10,5%	20,5%	44,1%	23,2%	100,0%
		50-249 henkeä	Count	7	16	37	59	39	158
			% within Yrityksen koko	4,4%	10,1%	23,4%	37,3%	24,7%	100,0%
		yli 250 henkeä	Count	1	4	4	8	10	27
			% within Yrityksen koko	3,7%	14,8%	14,8%	29,6%	37,0%	100,0%
		Total	Count	27	116	205	447	306	1101
			% within Yrityksen koko	2,5%	10,5%	18,6%	40,6%	27,8%	100,0%
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	8	37	42	150	100	337
			% within Yrityksen koko	2,4%	11,0%	12,5%	44,5%	29,7%	100,0%
		10-49 henkeä	Count	17	40	71	175	95	398
			% within Yrityksen koko	4,3%	10,1%	17,8%	44,0%	23,9%	100,0%
		50-249 henkeä	Count	3	11	21	41	23	99
			% within Yrityksen koko	3,0%	11,1%	21,2%	41,4%	23,2%	100,0%
		yli 250 henkeä	Count	1	4	5	11	2	23
			% within Yrityksen koko	4,3%	17,4%	21,7%	47,8%	8,7%	100,0%
		Total	Count	29	92	139	377	220	857
			% within Yrityksen koko	3,4%	10,7%	16,2%	44,0%	25,7%	100,0%
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	1	5	6	17	14	43
			% within Yrityksen koko	2,3%	11,6%	14,0%	39,5%	32,6%	100,0%
		10-49 henkeä	Count	2	6	15	26	27	76
			% within Yrityksen koko	2,6%	7,9%	19,7%	34,2%	35,5%	100,0%
		50-249 henkeä	Count	0	4	14	16	5	39
			% within Yrityksen koko	,0%	10,3%	35,9%	41,0%	12,8%	100,0%
		yli 250 henkeä	Count	0	0	2	4	4	10
			% within Yrityksen koko	,0%	,0%	20,0%	40,0%	40,0%	100,0%
		Total	Count	3	15	37	63	50	168
			% within Yrityksen koko	1,8%	8,9%	22,0%	37,5%	29,8%	100,0%

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,010/ 2003 = 0,013/ 2004 = 0,276/ 2005 = 0,376

	Yrittäjänä toimimista haittaa liika byrokratia									
	Täysin eri mieltä		jokseenkin eri mieltä		neutraali		jokseenkin samaa mieltä		täysin samaa mieltä	
	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineisto 2002	21	3,6%	61	10,4%	85	14,4%	233	39,6%	189	32,1%
2003	27	2,5%	116	10,5%	205	18,6%	447	40,6%	306	27,8%
2004	29	3,4%	92	10,7%	139	16,2%	377	44,0%	220	25,7%
2005	3	1,8%	15	8,9%	37	22,0%	63	37,5%	50	29,8%
Total	80	2,9%	284	10,5%	466	17,2%	1120	41,3%	765	28,2%

Taulukko 38. Yrityskoko vs. Yleinen asenne yrittäjyyttä kohtaan

Aineisto			Crosstab					Total	
			Yleinen asenne yrittäjyyttä kohtaan						
			huomattavasti huonompi	vähän huonompi	ei ole muuttunut lainkaan	vähän parempi	huomattavasti parempi		
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	15	29	57	66	9	176
		% within Yrityksen koko		8,5%	16,5%	32,4%	37,5%	5,1%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	9	36	91	122	9	267	
		% within Yrityksen koko		3,4%	13,5%	34,1%	45,7%	3,4%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	1	17	37	56	4	115	
		% within Yrityksen koko		,9%	14,8%	32,2%	48,7%	3,5%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	0	3	4	16	2	25	
		% within Yrityksen koko		,0%	12,0%	16,0%	64,0%	8,0%	100,0%
	Total	Count	25	85	189	260	24	583	
		% within Yrityksen koko		4,3%	14,6%	32,4%	44,6%	4,1%	100,0%
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	31	88	139	132	12	402
		% within Yrityksen koko		7,7%	21,9%	34,6%	32,8%	3,0%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	38	96	201	164	14	513	
		% within Yrityksen koko		7,4%	18,7%	39,2%	32,0%	2,7%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	3	27	53	75	0	158	
		% within Yrityksen koko		1,9%	17,1%	33,5%	47,5%	,0%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	2	2	12	11	0	27	
		% within Yrityksen koko		7,4%	7,4%	44,4%	40,7%	,0%	100,0%
	Total	Count	74	213	405	382	26	1100	
		% within Yrityksen koko		6,7%	19,4%	36,8%	34,7%	2,4%	100,0%
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	19	56	125	129	9	338
		% within Yrityksen koko		5,6%	16,6%	37,0%	38,2%	2,7%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	21	65	142	158	8	394	
		% within Yrityksen koko		5,3%	16,5%	36,0%	40,1%	2,0%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	4	22	32	38	2	98	
		% within Yrityksen koko		4,1%	22,4%	32,7%	38,8%	2,0%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	0	4	7	11	1	23	
		% within Yrityksen koko		,0%	17,4%	30,4%	47,8%	4,3%	100,0%
	Total	Count	44	147	306	336	20	853	
		% within Yrityksen koko		5,2%	17,2%	35,9%	39,4%	2,3%	100,0%
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	2	5	17	15	1	40
		% within Yrityksen koko		5,0%	12,5%	42,5%	37,5%	2,5%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	5	11	32	24	1	73	
		% within Yrityksen koko		6,8%	15,1%	43,8%	32,9%	1,4%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	1	3	14	20	0	38	
		% within Yrityksen koko		2,6%	7,9%	36,8%	52,6%	,0%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	1	1	2	4	1	9	
		% within Yrityksen koko		11,1%	11,1%	22,2%	44,4%	11,1%	100,0%
	Total	Count	9	20	65	63	3	160	
		% within Yrityksen koko		5,6%	12,5%	40,6%	39,4%	1,9%	100,0%

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,042 / 2003 = 0,008 / 2004 = 0,948 / 2005 = 0,527

	Yleinen asenne yrittäjyyttä kohtaan									
	huomattavasti huonompi		vähän huonompi		ei ole muuttunut lainkaan		vähän parempi		huomattavasti parempi	
	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineisto 2002	25	4,3%	85	14,6%	189	32,4%	261	44,7%	24	4,1%
2003	74	6,7%	213	19,4%	405	36,8%	382	34,7%	26	2,4%
2004	44	5,2%	147	17,2%	306	35,9%	336	39,4%	20	2,3%
2005	9	5,6%	20	12,5%	65	40,6%	63	39,4%	3	1,9%
Total	152	5,6%	465	17,2%	965	35,8%	1042	38,6%	73	2,7%

Taulukko 39. Yrityskoko vs. Oletko tietoinen Yrittäjyyden politiikkaohjelmasta

Crosstab

Aineisto				Oletko tietoinen yrittäjyyden politiikkaohjelmasta		Total
				Kyllä	Ei	
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	140	262	402
			% within Yrityksen koko	34,8%	65,2%	100,0%
		10-49 henkeä	Count	193	320	513
		% within Yrityksen koko	37,6%	62,4%	100,0%	
		50-249 henkeä	Count	68	90	158
		% within Yrityksen koko	43,0%	57,0%	100,0%	
		yli 250 henkeä	Count	8	19	27
		% within Yrityksen koko	29,6%	70,4%	100,0%	
		Total	Count	409	691	1100
			% within Yrityksen koko	37,2%	62,8%	100,0%
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	109	243	352
			% within Yrityksen koko	31,0%	69,0%	100,0%
		10-49 henkeä	Count	128	278	406
		% within Yrityksen koko	31,5%	68,5%	100,0%	
		50-249 henkeä	Count	41	59	100
		% within Yrityksen koko	41,0%	59,0%	100,0%	
		yli 250 henkeä	Count	8	15	23
		% within Yrityksen koko	34,8%	65,2%	100,0%	
		Total	Count	286	595	881
			% within Yrityksen koko	32,5%	67,5%	100,0%
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	18	23	41
			% within Yrityksen koko	43,9%	56,1%	100,0%
		10-49 henkeä	Count	28	45	73
		% within Yrityksen koko	38,4%	61,6%	100,0%	
		50-249 henkeä	Count	12	24	36
		% within Yrityksen koko	33,3%	66,7%	100,0%	
		yli 250 henkeä	Count	5	4	9
		% within Yrityksen koko	55,6%	44,4%	100,0%	
		Total	Count	63	96	159
			% within Yrityksen koko	39,6%	60,4%	100,0%

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2003 = 0,264/ 2004 = 0,272/ 2005 = 0,591

		Oletko tietoinen yrittäjyyden politiikkaohjelmasta			
		Kyllä		Ei	
		Count	Row %	Count	Row %
Aineisto	2003	409	37,2%	691	62,8%
	2004	286	32,5%	595	67,5%
	2005	63	39,6%	96	60,4%
Total		758	35,4%	1382	64,6%

Taulukko 40. Yrityskoko vs. Byrokrazia

Crosstab

Aineisto			Byrokrazia					Total	
			huomattavasti huonompi	vähän huonompi	ei ole muuttunut lainkaan	vähän parempi	huomattavasti parempi		
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	21	35	60	57	4	177
			% within Yrityksen k	11,9%	19,8%	33,9%	32,2%	2,3%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	22	51	108	79	5	265	
		% within Yrityksen k	8,3%	19,2%	40,8%	29,8%	1,9%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	8	30	42	34	1	115	
		% within Yrityksen k	7,0%	26,1%	36,5%	29,6%	,9%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	1	9	11	4	0	25		
	% within Yrityksen k	4,0%	36,0%	44,0%	16,0%	,0%	100,0%		
Total		Count	52	125	221	174	10	582	
		% within Yrityksen k	8,9%	21,5%	38,0%	29,9%	1,7%	100,0%	
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	47	99	157	92	7	402
			% within Yrityksen k	11,7%	24,6%	39,1%	22,9%	1,7%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	50	129	234	96	4	513	
		% within Yrityksen k	9,7%	25,1%	45,6%	18,7%	,8%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	11	38	66	43	0	158	
		% within Yrityksen k	7,0%	24,1%	41,8%	27,2%	,0%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	1	9	12	5	0	27		
	% within Yrityksen k	3,7%	33,3%	44,4%	18,5%	,0%	100,0%		
Total		Count	109	275	469	236	11	1100	
		% within Yrityksen k	9,9%	25,0%	42,6%	21,5%	1,0%	100,0%	
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	44	93	157	40	4	338
			% within Yrityksen k	13,0%	27,5%	46,4%	11,8%	1,2%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	52	112	173	53	6	396	
		% within Yrityksen k	13,1%	28,3%	43,7%	13,4%	1,5%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	7	24	48	18	1	98	
		% within Yrityksen k	7,1%	24,5%	49,0%	18,4%	1,0%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	1	11	9	2	1	24		
	% within Yrityksen k	4,2%	45,8%	37,5%	8,3%	4,2%	100,0%		
Total		Count	104	240	387	113	12	856	
		% within Yrityksen k	12,1%	28,0%	45,2%	13,2%	1,4%	100,0%	
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	2	11	18	7	1	39
			% within Yrityksen k	5,1%	28,2%	46,2%	17,9%	2,6%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	11	19	30	12	1	73	
		% within Yrityksen k	15,1%	26,0%	41,1%	16,4%	1,4%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	3	11	13	11	0	38	
		% within Yrityksen k	7,9%	28,9%	34,2%	28,9%	,0%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	0	3	4	2	0	9		
	% within Yrityksen k	,0%	33,3%	44,4%	22,2%	,0%	100,0%		
Total		Count	16	44	65	32	2	159	
		% within Yrityksen k	10,1%	27,7%	40,9%	20,1%	1,3%	100,0%	

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,425 / 2003 = 0,194 / 2004 = 0,414 / 2005 = 0,789

	Byrokraatia									
	huomattavasti huonompi		vähän huonompi		ei ole muuttunut lainkaan		vähän parempi		huomattavasti parempi	
	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineisto 2002	52	8,9%	126	21,6%	221	37,9%	174	29,8%	10	1,7%
2003	109	9,9%	275	25,0%	469	42,6%	236	21,5%	11	1,0%
2004	104	12,1%	240	28,0%	387	45,2%	113	13,2%	12	1,4%
2005	16	10,1%	44	27,7%	65	40,9%	32	20,1%	2	1,3%
Total	281	10,4%	685	25,4%	1142	42,3%	555	20,6%	35	1,3%

Taulukko 41. Yrityskoko vs. Verotus

Aineisto			Verotus					Total	
			huomattavasti huonompi	vähän huonompi	ei ole muuttunut lainkaan	vähän parempi	huomattavasti parempi		
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	16	57	72	29	3	177
			% within Yrityksen k	9,0%	32,2%	40,7%	16,4%	1,7%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	24	61	116	63	3	267	
		% within Yrityksen k	9,0%	22,8%	43,4%	23,6%	1,1%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	7	35	46	26	1	115	
		% within Yrityksen k	6,1%	30,4%	40,0%	22,6%	,9%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	1	7	12	3	2	25		
	% within Yrityksen k	4,0%	28,0%	48,0%	12,0%	8,0%	100,0%		
Total		Count	48	160	246	121	9	584	
		% within Yrityksen k	8,2%	27,4%	42,1%	20,7%	1,5%	100,0%	
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	45	116	169	67	5	402
			% within Yrityksen k	11,2%	28,9%	42,0%	16,7%	1,2%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	40	144	245	77	7	513	
		% within Yrityksen k	7,8%	28,1%	47,8%	15,0%	1,4%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	11	43	70	32	2	158	
		% within Yrityksen k	7,0%	27,2%	44,3%	20,3%	1,3%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	5	5	9	8	0	27		
	% within Yrityksen k	18,5%	18,5%	33,3%	29,6%	,0%	100,0%		
Total		Count	101	308	493	184	14	1100	
		% within Yrityksen k	9,2%	28,0%	44,8%	16,7%	1,3%	100,0%	
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	49	122	130	38	0	339
			% within Yrityksen k	14,5%	36,0%	38,3%	11,2%	,0%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	56	122	161	53	5	397	
		% within Yrityksen k	14,1%	30,7%	40,6%	13,4%	1,3%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	15	32	35	15	1	98	
		% within Yrityksen k	15,3%	32,7%	35,7%	15,3%	1,0%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	2	9	7	6	0	24		
	% within Yrityksen k	8,3%	37,5%	29,2%	25,0%	,0%	100,0%		
Total		Count	122	285	333	112	6	858	
		% within Yrityksen k	14,2%	33,2%	38,8%	13,1%	,7%	100,0%	
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	4	10	16	10	0	40
			% within Yrityksen k	10,0%	25,0%	40,0%	25,0%	,0%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	10	18	25	19	1	73	
		% within Yrityksen k	13,7%	24,7%	34,2%	26,0%	1,4%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	10	7	14	6	0	37	
		% within Yrityksen k	27,0%	18,9%	37,8%	16,2%	,0%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	3	1	1	4	0	9		
	% within Yrityksen k	33,3%	11,1%	11,1%	44,4%	,0%	100,0%		
Total		Count	27	36	56	39	1	159	
		% within Yrityksen k	17,0%	22,6%	35,2%	24,5%	,6%	100,0%	

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,144 / 2003 = 0,247 / 2004 = 0,456 / 2005 = 0,462

	Verotus										
	huomattavasti huonompi		vähän huonompi		ei ole muuttunut lainkaan		vähän parempi		huomattavasti parempi		
	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	
Aineist	2002	48	8,2%	160	27,4%	246	42,1%	122	20,9%	9	1,5%
	2003	101	9,2%	308	28,0%	493	44,8%	184	16,7%	14	1,3%
	2004	122	14,2%	285	33,2%	333	38,8%	112	13,1%	6	,7%
	2005	27	17,0%	36	22,6%	56	35,2%	39	24,5%	1	,6%
Total		298	11,0%	789	29,2%	1128	41,7%	457	16,9%	30	1,1%

Taulukko 42. Yrityskoko vs. Arvonlisäverotus

Crosstab

Aineisto			Arvonlisäverotus					Total	
			huomattavasti huonompi	vähän huonompi	ei ole muuttunut lainkaan	vähän parempi	huomattavasti parempi		
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	29	41	90	14	1	175
			% within Yrityksen koko	16,6%	23,4%	51,4%	8,0%	,6%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	26	57	156	24	4	267	
		% within Yrityksen koko	9,7%	21,3%	58,4%	9,0%	1,5%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	4	31	67	12	1	115	
		% within Yrityksen koko	3,5%	27,0%	58,3%	10,4%	,9%	100,0%	
	yli 250 henkeä	Count	2	4	17	2	0	25	
% within Yrityksen koko		8,0%	16,0%	68,0%	8,0%	,0%	100,0%		
Total	Count	61	133	330	52	6	582		
	% within Yrityksen koko	10,5%	22,9%	56,7%	8,9%	1,0%	100,0%		
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	56	83	239	21	3	402
			% within Yrityksen koko	13,9%	20,6%	59,5%	5,2%	,7%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	42	91	351	26	3	513	
		% within Yrityksen koko	8,2%	17,7%	68,4%	5,1%	,6%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	4	32	110	12	0	158	
		% within Yrityksen koko	2,5%	20,3%	69,6%	7,6%	,0%	100,0%	
	yli 250 henkeä	Count	3	6	15	3	0	27	
% within Yrityksen koko		11,1%	22,2%	55,6%	11,1%	,0%	100,0%		
Total	Count	105	212	715	62	6	1100		
	% within Yrityksen koko	9,5%	19,3%	65,0%	5,6%	,5%	100,0%		
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	43	65	211	16	2	337
			% within Yrityksen koko	12,8%	19,3%	62,6%	4,7%	,6%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	38	68	265	23	1	395	
		% within Yrityksen koko	9,6%	17,2%	67,1%	5,8%	,3%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	3	10	71	14	0	98	
		% within Yrityksen koko	3,1%	10,2%	72,4%	14,3%	,0%	100,0%	
	yli 250 henkeä	Count	1	6	13	4	0	24	
% within Yrityksen koko		4,2%	25,0%	54,2%	16,7%	,0%	100,0%		
Total	Count	85	149	560	57	3	854		
	% within Yrityksen koko	10,0%	17,4%	65,6%	6,7%	,4%	100,0%		
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	3	3	29	4		39
			% within Yrityksen koko	7,7%	7,7%	74,4%	10,3%		100,0%
	10-49 henkeä	Count	6	7	53	7		73	
		% within Yrityksen koko	8,2%	9,6%	72,6%	9,6%		100,0%	
	50-249 henkeä	Count	0	2	35	1		38	
		% within Yrityksen koko	,0%	5,3%	92,1%	2,6%		100,0%	
	yli 250 henkeä	Count	0	1	6	2		9	
% within Yrityksen koko		,0%	11,1%	66,7%	22,2%		100,0%		
Total	Count	9	13	123	14		159		
	% within Yrityksen koko	5,7%	8,2%	77,4%	8,8%		100,0%		

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,157 / 2003 = 0,009 / 2004 = 0,008 / 2005 = 0,388

	Arvonlisäverotus									
	huomattavasti huonompi		vähän huonompi		ei ole muuttunut lainkaan		vähän parempi		huomattavasti parempi	
	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineisto 2002	61	10,5%	133	22,8%	330	56,6%	53	9,1%	6	1,0%
2003	105	9,5%	212	19,3%	715	65,0%	62	5,6%	6	,5%
2004	85	10,0%	149	17,4%	560	65,6%	57	6,7%	3	,4%
2005	9	5,7%	13	8,2%	123	77,4%	14	8,8%		
Total	260	9,6%	507	18,8%	1728	64,1%	186	6,9%	15	,6%

Taulukko 43. Yrityskoko vs. Työvoiman saatavuus

Crosstab

Aineisto			Työvoiman saatavuus					Total	
			huomattavasti huonompi	vähän huonompi	ei ole muuttunut lainkaan	vähän parempi	huomattavasti parempi		
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	33	67	42	29	5	176
			% within Yrityksen koko	18,8%	38,1%	23,9%	16,5%	2,8%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	56	118	53	37	2	266	
		% within Yrityksen koko	21,1%	44,4%	19,9%	13,9%	,8%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	17	56	25	15	1	114	
		% within Yrityksen koko	14,9%	49,1%	21,9%	13,2%	,9%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	2	11	6	6	0	25		
	% within Yrityksen koko	8,0%	44,0%	24,0%	24,0%	,0%	100,0%		
Total		Count	108	252	126	87	8	581	
		% within Yrityksen koko	18,6%	43,4%	21,7%	15,0%	1,4%	100,0%	
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	72	140	107	75	8	402
			% within Yrityksen koko	17,9%	34,8%	26,6%	18,7%	2,0%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	101	191	117	90	14	513	
		% within Yrityksen koko	19,7%	37,2%	22,8%	17,5%	2,7%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	14	62	47	34	1	158	
		% within Yrityksen koko	8,9%	39,2%	29,7%	21,5%	,6%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	3	9	8	7	0	27		
	% within Yrityksen koko	11,1%	33,3%	29,6%	25,9%	,0%	100,0%		
Total		Count	190	402	279	206	23	1100	
		% within Yrityksen koko	17,3%	36,5%	25,4%	18,7%	2,1%	100,0%	
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	50	100	131	49	8	338
			% within Yrityksen koko	14,8%	29,6%	38,8%	14,5%	2,4%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	68	139	122	63	5	397	
		% within Yrityksen koko	17,1%	35,0%	30,7%	15,9%	1,3%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	11	41	29	16	1	98	
		% within Yrityksen koko	11,2%	41,8%	29,6%	16,3%	1,0%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	0	9	7	7	1	24		
	% within Yrityksen koko	,0%	37,5%	29,2%	29,2%	4,2%	100,0%		
Total		Count	129	289	289	135	15	857	
		% within Yrityksen koko	15,1%	33,7%	33,7%	15,8%	1,8%	100,0%	
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	10	14	12	4	1	41
			% within Yrityksen koko	24,4%	34,1%	29,3%	9,8%	2,4%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	10	41	15	5	2	73	
		% within Yrityksen koko	13,7%	56,2%	20,5%	6,8%	2,7%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	9	16	11	1	1	38	
		% within Yrityksen koko	23,7%	42,1%	28,9%	2,6%	2,6%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	2	2	4	1	0	9		
	% within Yrityksen koko	22,2%	22,2%	44,4%	11,1%	,0%	100,0%		
Total		Count	31	73	42	11	4	161	
		% within Yrityksen koko	19,3%	45,3%	26,1%	6,8%	2,5%	100,0%	

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,427 / 2003 = 0,128 / 2004 = 0,080 / 2005 = 0,563

	Työvoiman saatavuus									
	huomattavasti huonompi		vähän huonompi		ei ole muuttunut lainkaan		vähän parempi		huomattavasti parempi	
	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineisto 2002	108	18,6%	252	43,3%	127	21,8%	87	14,9%	8	1,4%
2003	190	17,3%	402	36,5%	279	25,4%	206	18,7%	23	2,1%
2004	129	15,1%	289	33,7%	289	33,7%	135	15,8%	15	1,8%
2005	31	19,3%	73	45,3%	42	26,1%	11	6,8%	4	2,5%
Total	458	17,0%	1016	37,6%	737	27,3%	439	16,3%	50	1,9%

Taulukko 44. Yrityskoko vs. Työvoiman kalleus

Crosstab

Aineisto			Työvoiman kalleus					Total	
			huomattavasti huonompi	vähän huonompi	ei ole muuttunut lainkaan	vähän parempi	huomattavasti parempi		
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	59	71	35	11	1	177
			% within Yrityksen koko	33,3%	40,1%	19,8%	6,2%	,6%	100,0%
		10-49 henkeä	Count	59	125	63	17	2	266
			% within Yrityksen koko	22,2%	47,0%	23,7%	6,4%	,8%	100,0%
		50-249 henkeä	Count	24	56	26	8	1	115
			% within Yrityksen koko	20,9%	48,7%	22,6%	7,0%	,9%	100,0%
		yli 250 henkeä	Count	4	11	7	2	1	25
			% within Yrityksen koko	16,0%	44,0%	28,0%	8,0%	4,0%	100,0%
	Total		Count	146	263	131	38	5	583
			% within Yrityksen koko	25,0%	45,1%	22,5%	6,5%	,9%	100,0%
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	150	168	57	19	8	402
			% within Yrityksen koko	37,3%	41,8%	14,2%	4,7%	2,0%	100,0%
		10-49 henkeä	Count	134	242	92	34	11	513
			% within Yrityksen koko	26,1%	47,2%	17,9%	6,6%	2,1%	100,0%
		50-249 henkeä	Count	36	83	26	9	4	158
			% within Yrityksen koko	22,8%	52,5%	16,5%	5,7%	2,5%	100,0%
		yli 250 henkeä	Count	4	17	4	2	0	27
			% within Yrityksen koko	14,8%	63,0%	14,8%	7,4%	,0%	100,0%
	Total		Count	324	510	179	64	23	1100
			% within Yrityksen koko	29,5%	46,4%	16,3%	5,8%	2,1%	100,0%
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	75	166	82	13	3	339
			% within Yrityksen koko	22,1%	49,0%	24,2%	3,8%	,9%	100,0%
		10-49 henkeä	Count	93	195	84	20	5	397
			% within Yrityksen koko	23,4%	49,1%	21,2%	5,0%	1,3%	100,0%
		50-249 henkeä	Count	14	54	21	8	1	98
			% within Yrityksen koko	14,3%	55,1%	21,4%	8,2%	1,0%	100,0%
		yli 250 henkeä	Count	0	14	5	5	0	24
			% within Yrityksen koko	,0%	58,3%	20,8%	20,8%	,0%	100,0%
	Total		Count	182	429	192	46	9	858
			% within Yrityksen koko	21,2%	50,0%	22,4%	5,4%	1,0%	100,0%
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	15	15	7	3	0	40
			% within Yrityksen koko	37,5%	37,5%	17,5%	7,5%	,0%	100,0%
		10-49 henkeä	Count	24	37	8	3	1	73
			% within Yrityksen koko	32,9%	50,7%	11,0%	4,1%	1,4%	100,0%
		50-249 henkeä	Count	12	19	4	2	1	38
			% within Yrityksen koko	31,6%	50,0%	10,5%	5,3%	2,6%	100,0%
		yli 250 henkeä	Count	2	2	4	1	0	9
			% within Yrityksen koko	22,2%	22,2%	44,4%	11,1%	,0%	100,0%
	Total		Count	53	73	23	9	2	160
			% within Yrityksen koko	33,1%	45,6%	14,4%	5,6%	1,3%	100,0%

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,355 / 2003 = 0,022 / 2004 = 0,018 / 2005 = 0,448

	Työvoiman kalleus									
	huomattavasti huonompi		vähän huonompi		ei ole muuttunut lainkaan		vähän parempi		huomattavasti parempi	
	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineisto 2002	146	25,0%	264	45,2%	131	22,4%	38	6,5%	5	,9%
2003	324	29,5%	510	46,4%	179	16,3%	64	5,8%	23	2,1%
2004	182	21,2%	429	50,0%	192	22,4%	46	5,4%	9	1,0%
2005	53	33,1%	73	45,6%	23	14,4%	9	5,6%	2	1,3%
Total	705	26,1%	1276	47,2%	525	19,4%	157	5,8%	39	1,4%

Taulukko 45. Yrityskoko vs. Kilpailu julkisessa palveluntuotannossa

Aineisto			Crosstab					Total	
			Kilpailu julkisessa palvelun tuotannossa						
			huomattavasti huonompi	vähän huonompi	ei ole muuttunut lainkaan	vähän parempi	huomattavasti parempi		
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	15	36	86	37	2	176
			% within Yrityksen k	8,5%	20,5%	48,9%	21,0%	1,1%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	13	43	171	38	1	266	
		% within Yrityksen k	4,9%	16,2%	64,3%	14,3%	,4%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	2	18	65	28	1	114	
		% within Yrityksen k	1,8%	15,8%	57,0%	24,6%	,9%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	2	4	14	5	0	25		
	% within Yrityksen k	8,0%	16,0%	56,0%	20,0%	,0%	100,0%		
Total		Count	32	101	336	108	4	581	
		% within Yrityksen k	5,5%	17,4%	57,8%	18,6%	,7%	100,0%	
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	37	78	225	61	1	402
			% within Yrityksen k	9,2%	19,4%	56,0%	15,2%	,2%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	35	104	287	84	3	513	
		% within Yrityksen k	6,8%	20,3%	55,9%	16,4%	,6%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	6	31	95	26	0	158	
		% within Yrityksen k	3,8%	19,6%	60,1%	16,5%	,0%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	0	6	15	5	1	27		
	% within Yrityksen k	,0%	22,2%	55,6%	18,5%	3,7%	100,0%		
Total		Count	78	219	622	176	5	1100	
		% within Yrityksen k	7,1%	19,9%	56,5%	16,0%	,5%	100,0%	
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	23	65	183	63	4	338
			% within Yrityksen k	6,8%	19,2%	54,1%	18,6%	1,2%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	22	59	226	84	3	394	
		% within Yrityksen k	5,6%	15,0%	57,4%	21,3%	,8%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	3	19	44	32	0	98	
		% within Yrityksen k	3,1%	19,4%	44,9%	32,7%	,0%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	0	3	11	9	0	23		
	% within Yrityksen k	,0%	13,0%	47,8%	39,1%	,0%	100,0%		
Total		Count	48	146	464	188	7	853	
		% within Yrityksen k	5,6%	17,1%	54,4%	22,0%	,8%	100,0%	
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	3	10	21	4		38
			% within Yrityksen k	7,9%	26,3%	55,3%	10,5%		100,0%
	10-49 henkeä	Count	7	8	47	10		72	
		% within Yrityksen k	9,7%	11,1%	65,3%	13,9%		100,0%	
	50-249 henkeä	Count	2	2	24	10		38	
		% within Yrityksen k	5,3%	5,3%	63,2%	26,3%		100,0%	
yli 250 henkeä	Count	0	1	4	4		9		
	% within Yrityksen k	,0%	11,1%	44,4%	44,4%		100,0%		
Total		Count	12	21	96	28		157	
		% within Yrityksen k	7,6%	13,4%	61,1%	17,8%		100,0%	

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,099/ 2003 = 0,220/ 2004 = 0,074/ 2005 = 0,066

	Kilpailu julkisessa palvelun tuotannossa									
	huomattavasti huonompi		vähän huonompi		ei ole muuttunut lainkaan		vähän parempi		huomattavasti parempi	
	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineisto 2002	32	5,5%	101	17,4%	337	57,9%	108	18,6%	4	,7%
2003	78	7,1%	219	19,9%	622	56,5%	176	16,0%	5	,5%
2004	48	5,6%	146	17,1%	464	54,4%	188	22,0%	7	,8%
2005	12	7,6%	21	13,4%	96	61,1%	28	17,8%		
Total	170	6,3%	487	18,1%	1519	56,4%	500	18,6%	16	,6%

Taulukko 46. Yrityskoko vs. Yrittäjän sosiaaliturvassa ei ole puutteita

Aineisto			Yrittäjän sosiaaliturvassa ei ole puutteita					Total	
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä		
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	92	53	11	17	5	178
			% within Yrityksen k	51,7%	29,8%	6,2%	9,6%	2,8%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	94	98	41	24	10	267	
		% within Yrityksen k	35,2%	36,7%	15,4%	9,0%	3,7%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	28	48	23	14	4	117	
		% within Yrityksen k	23,9%	41,0%	19,7%	12,0%	3,4%	100,0%	
	yli 250 henkeä	Count	6	7	6	5	1	25	
		% within Yrityksen k	24,0%	28,0%	24,0%	20,0%	4,0%	100,0%	
	Total	Count	220	206	81	60	20	587	
		% within Yrityksen k	37,5%	35,1%	13,8%	10,2%	3,4%	100,0%	
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	170	141	48	37	7	403
			% within Yrityksen k	42,2%	35,0%	11,9%	9,2%	1,7%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	190	183	76	47	17	513	
		% within Yrityksen k	37,0%	35,7%	14,8%	9,2%	3,3%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	48	66	27	12	5	158	
		% within Yrityksen k	30,4%	41,8%	17,1%	7,6%	3,2%	100,0%	
	yli 250 henkeä	Count	4	14	6	3	0	27	
		% within Yrityksen k	14,8%	51,9%	22,2%	11,1%	,0%	100,0%	
	Total	Count	412	404	157	99	29	1101	
		% within Yrityksen k	37,4%	36,7%	14,3%	9,0%	2,6%	100,0%	
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	117	131	60	22	9	339
			% within Yrityksen k	34,5%	38,6%	17,7%	6,5%	2,7%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	140	155	64	28	11	398	
		% within Yrityksen k	35,2%	38,9%	16,1%	7,0%	2,8%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	24	50	18	5	1	98	
		% within Yrityksen k	24,5%	51,0%	18,4%	5,1%	1,0%	100,0%	
	yli 250 henkeä	Count	1	12	5	4	1	23	
		% within Yrityksen k	4,3%	52,2%	21,7%	17,4%	4,3%	100,0%	
	Total	Count	282	348	147	59	22	858	
		% within Yrityksen k	32,9%	40,6%	17,1%	6,9%	2,6%	100,0%	
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	17	17	3	3	3	43
			% within Yrityksen k	39,5%	39,5%	7,0%	7,0%	7,0%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	27	26	11	8	2	74	
		% within Yrityksen k	36,5%	35,1%	14,9%	10,8%	2,7%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	6	20	7	7	0	40	
		% within Yrityksen k	15,0%	50,0%	17,5%	17,5%	,0%	100,0%	
	yli 250 henkeä	Count	1	4	4	2	0	11	
		% within Yrityksen k	9,1%	36,4%	36,4%	18,2%	,0%	100,0%	
	Total	Count	51	67	25	20	5	168	
		% within Yrityksen k	30,4%	39,9%	14,9%	11,9%	3,0%	100,0%	

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,000/ 2003 = 0,094/ 2004 = 0,092/ 2005 = 0,068

	Yrittäjän sosiaaliturvassa ei ole puutteita									
	Täysin eri mieltä		jokseenkin eri mieltä		neutraali		jokseenkin samaa mieltä		täysin samaa mieltä	
	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineisto 2002	220	37,4%	207	35,2%	81	13,8%	60	10,2%	20	3,4%
2003	412	37,4%	404	36,7%	157	14,3%	99	9,0%	29	2,6%
2004	282	32,9%	348	40,6%	147	17,1%	59	6,9%	22	2,6%
2005	51	30,4%	67	39,9%	25	14,9%	20	11,9%	5	3,0%
Total	965	35,5%	1026	37,8%	410	15,1%	238	8,8%	76	2,8%

Taulukko 47. Yrityskoko vs. Yrittäjän sosiaaliturva

Aineisto			Yrittäjän sosiaaliturva					Total	
			huomattavasti huonompi	vähän huonompi	ei ole muuttunut lainkaan	vähän parempi	huomattavasti parempi		
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	17	47	90	21	1	176
			% within Yrityksen koko	9,7%	26,7%	51,1%	11,9%	,6%	100,0%
		10-49 henkeä	Count	16	46	172	30	1	265
			% within Yrityksen koko	6,0%	17,4%	64,9%	11,3%	,4%	100,0%
		50-249 henkeä	Count	1	12	81	21	0	115
	% within Yrityksen koko	,9%	10,4%	70,4%	18,3%	,0%	100,0%		
	yli 250 henkeä	Count	0	6	17	1	0	24	
	% within Yrityksen koko	,0%	25,0%	70,8%	4,2%	,0%	100,0%		
	Total	Count	34	111	360	73	2	580	
	% within Yrityksen koko	5,9%	19,1%	62,1%	12,6%	,3%	100,0%		
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	41	88	230	37	6	402
			% within Yrityksen koko	10,2%	21,9%	57,2%	9,2%	1,5%	100,0%
		10-49 henkeä	Count	29	92	335	56	1	513
			% within Yrityksen koko	5,7%	17,9%	65,3%	10,9%	,2%	100,0%
		50-249 henkeä	Count	4	26	108	20	0	158
	% within Yrityksen koko	2,5%	16,5%	68,4%	12,7%	,0%	100,0%		
	yli 250 henkeä	Count	0	2	21	4	0	27	
	% within Yrityksen koko	,0%	7,4%	77,8%	14,8%	,0%	100,0%		
	Total	Count	74	208	694	117	7	1100	
	% within Yrityksen koko	6,7%	18,9%	63,1%	10,6%	,6%	100,0%		
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	23	71	197	46	0	337
			% within Yrityksen koko	6,8%	21,1%	58,5%	13,6%	,0%	100,0%
		10-49 henkeä	Count	20	67	242	65	2	396
			% within Yrityksen koko	5,1%	16,9%	61,1%	16,4%	,5%	100,0%
		50-249 henkeä	Count	4	8	72	14	0	98
	% within Yrityksen koko	4,1%	8,2%	73,5%	14,3%	,0%	100,0%		
	yli 250 henkeä	Count	0	6	12	5	0	23	
	% within Yrityksen koko	,0%	26,1%	52,2%	21,7%	,0%	100,0%		
	Total	Count	47	152	523	130	2	854	
	% within Yrityksen koko	5,5%	17,8%	61,2%	15,2%	,2%	100,0%		
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	2	5	25	7		39
			% within Yrityksen koko	5,1%	12,8%	64,1%	17,9%		100,0%
		10-49 henkeä	Count	7	12	40	14		73
			% within Yrityksen koko	9,6%	16,4%	54,8%	19,2%		100,0%
		50-249 henkeä	Count	0	3	27	7		37
	% within Yrityksen koko	,0%	8,1%	73,0%	18,9%		100,0%		
	yli 250 henkeä	Count	0	1	5	3		9	
	% within Yrityksen koko	,0%	11,1%	55,6%	33,3%		100,0%		
	Total	Count	9	21	97	31		158	
	% within Yrityksen koko	5,7%	13,3%	61,4%	19,6%		100,0%		

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,001 / 2003 = 0,001 / 2004 = 0,113 / 2005 = 0,507

	Yrittäjän sosiaaliturva									
	huomattavasti huonompi		vähän huonompi		ei ole muuttunut lainkaan		vähän parempi		huomattavasti parempi	
	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineisto 2002	34	5,9%	111	19,1%	360	62,0%	74	12,7%	2	,3%
2003	74	6,7%	208	18,9%	694	63,1%	117	10,6%	7	,6%
2004	47	5,5%	152	17,8%	523	61,2%	130	15,2%	2	,2%
2005	9	5,7%	21	13,3%	97	61,4%	31	19,6%		
Total	164	6,1%	492	18,3%	1674	62,2%	352	13,1%	11	,4%

Taulukko 48. Yrityskoko vs. Sähköisten palvelujen lisääntyminen helpottaa yrittäjänä toimimista

			Crosstab					Total	
			Sähköisten palvelujen lisääntyminen helpottaa yrittäjänä toimimista						
Aineisto			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä		
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	6	12	34	85	41	178
			% within Yrityksen k	3,4%	6,7%	19,1%	47,8%	23,0%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	8	22	58	133	47	268	
		% within Yrityksen k	3,0%	8,2%	21,6%	49,6%	17,5%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	3	8	25	65	16	117	
		% within Yrityksen k	2,6%	6,8%	21,4%	55,6%	13,7%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	1	3	3	12	5	24		
	% within Yrityksen k	4,2%	12,5%	12,5%	50,0%	20,8%	100,0%		
Total		Count	18	45	120	295	109	587	
		% within Yrityksen k	3,1%	7,7%	20,4%	50,3%	18,6%	100,0%	
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	8	31	81	197	85	402
			% within Yrityksen k	2,0%	7,7%	20,1%	49,0%	21,1%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	15	33	119	261	85	513	
		% within Yrityksen k	2,9%	6,4%	23,2%	50,9%	16,6%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	3	14	34	95	12	158	
		% within Yrityksen k	1,9%	8,9%	21,5%	60,1%	7,6%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	0	3	3	17	4	27		
	% within Yrityksen k	,0%	11,1%	11,1%	63,0%	14,8%	100,0%		
Total		Count	26	81	237	570	186	1100	
		% within Yrityksen k	2,4%	7,4%	21,5%	51,8%	16,9%	100,0%	
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	10	23	79	168	59	339
			% within Yrityksen k	2,9%	6,8%	23,3%	49,6%	17,4%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	9	27	84	215	63	398	
		% within Yrityksen k	2,3%	6,8%	21,1%	54,0%	15,8%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	1	7	20	52	17	97	
		% within Yrityksen k	1,0%	7,2%	20,6%	53,6%	17,5%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	1	3	6	9	4	23		
	% within Yrityksen k	4,3%	13,0%	26,1%	39,1%	17,4%	100,0%		
Total		Count	21	60	189	444	143	857	
		% within Yrityksen k	2,5%	7,0%	22,1%	51,8%	16,7%	100,0%	
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	1	3	7	26	5	42
			% within Yrityksen k	2,4%	7,1%	16,7%	61,9%	11,9%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	3	6	15	36	13	73	
		% within Yrityksen k	4,1%	8,2%	20,5%	49,3%	17,8%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	0	3	13	20	3	39	
		% within Yrityksen k	,0%	7,7%	33,3%	51,3%	7,7%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	0	4	0	7	0	11		
	% within Yrityksen k	,0%	36,4%	,0%	63,6%	,0%	100,0%		
Total		Count	4	16	35	89	21	165	
		% within Yrityksen k	2,4%	9,7%	21,2%	53,9%	12,7%	100,0%	

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,854 / 2003 = 0,041 / 2004 = 0,948 / 2005 = 0,052

	Sähköisten palvelujen lisääntyminen helpottaa yrittäjänä toimista									
	Täysin eri mieltä		Jokseenkin eri mieltä		neutraali		Jokseenkin samaa mieltä		Täysin samaa mieltä	
	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineisto 2002	18	3,1%	45	7,7%	120	20,4%	296	50,3%	109	18,5%
2003	26	2,4%	81	7,4%	237	21,5%	570	51,8%	186	16,9%
2004	21	2,5%	60	7,0%	189	22,1%	444	51,8%	143	16,7%
2005	4	2,4%	16	9,7%	35	21,2%	89	53,9%	21	12,7%
Total	69	2,5%	202	7,5%	581	21,4%	1399	51,6%	459	16,9%

Taulukko 49. Yrityskoko vs. Arvonlisävero aiheuttaa haittaa yrittäjänä toimimiselle

Crosstab

Aineisto			Arvonlisäverotus aiheuttaa haittaa yrittäjänä toimimiselle					Total	
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä		
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	17	28	32	49	52	178
		% within Yrityksen koko		9,6%	15,7%	18,0%	27,5%	29,2%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	29	64	59	63	52	267	
		% within Yrityksen koko		10,9%	24,0%	22,1%	23,6%	19,5%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	16	30	29	33	9	117	
		% within Yrityksen koko		13,7%	25,6%	24,8%	28,2%	7,7%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	2	5	9	6	3	25	
		% within Yrityksen koko		8,0%	20,0%	36,0%	24,0%	12,0%	100,0%
	Total	Count	64	127	129	151	116	587	
		% within Yrityksen koko		10,9%	21,6%	22,0%	25,7%	19,8%	100,0%
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	36	48	91	117	110	402
		% within Yrityksen koko		9,0%	11,9%	22,6%	29,1%	27,4%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	55	103	144	131	80	513	
		% within Yrityksen koko		10,7%	20,1%	28,1%	25,5%	15,6%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	14	34	60	41	9	158	
		% within Yrityksen koko		8,9%	21,5%	38,0%	25,9%	5,7%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	1	8	9	6	3	27	
		% within Yrityksen koko		3,7%	29,6%	33,3%	22,2%	11,1%	100,0%
	Total	Count	106	193	304	295	202	1100	
		% within Yrityksen koko		9,6%	17,5%	27,6%	26,8%	18,4%	100,0%
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	36	51	79	89	83	338
		% within Yrityksen koko		10,7%	15,1%	23,4%	26,3%	24,6%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	48	82	118	88	63	399	
		% within Yrityksen koko		12,0%	20,6%	29,6%	22,1%	15,8%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	17	20	28	24	7	96	
		% within Yrityksen koko		17,7%	20,8%	29,2%	25,0%	7,3%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	2	4	9	5	3	23	
		% within Yrityksen koko		8,7%	17,4%	39,1%	21,7%	13,0%	100,0%
	Total	Count	103	157	234	206	156	856	
		% within Yrityksen koko		12,0%	18,3%	27,3%	24,1%	18,2%	100,0%
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	2	11	10	10	10	43
		% within Yrityksen koko		4,7%	25,6%	23,3%	23,3%	23,3%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	6	16	24	20	7	73	
		% within Yrityksen koko		8,2%	21,9%	32,9%	27,4%	9,6%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	12	10	11	7	0	40	
		% within Yrityksen koko		30,0%	25,0%	27,5%	17,5%	,0%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	1	1	4	4	1	11	
		% within Yrityksen koko		9,1%	9,1%	36,4%	36,4%	9,1%	100,0%
	Total	Count	21	38	49	41	18	167	
		% within Yrityksen koko		12,6%	22,8%	29,3%	24,6%	10,8%	100,0%

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,005/ 2003 = 0,000/ 2004 = 0,007/ 2005 = 0,006

	Arvonlisäverotus aiheuttaa haittaa yrittäjänä toimimiselle									
	Täysin eri mieltä		jokseenkin eri mieltä		neutraali		jokseenkin samaa mieltä		täysin samaa mieltä	
	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineisto 2002	64	10,9%	127	21,6%	129	21,9%	152	25,9%	116	19,7%
2003	106	9,6%	193	17,5%	304	27,6%	295	26,8%	202	18,4%
2004	103	12,0%	157	18,3%	234	27,3%	206	24,1%	156	18,2%
2005	21	12,6%	38	22,8%	49	29,3%	41	24,6%	18	10,8%
Total	294	10,8%	515	19,0%	716	26,4%	694	25,6%	492	18,1%

Taulukko 50. Yrityskoko vs. Verotukseen liittyvät asiat eivät tuota ongelmia yritystoiminnalle

			Crosstab						
			Verotukseen liittyvät asiat eivät tuota ongelmia yritystoiminnalle						
Aineisto			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	Total	
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	37	62	38	29	11	177
			% within Yrityksen k	20,9%	35,0%	21,5%	16,4%	6,2%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	46	90	69	39	23	267	
		% within Yrityksen k	17,2%	33,7%	25,8%	14,6%	8,6%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	21	44	22	24	4	115	
		% within Yrityksen k	18,3%	38,3%	19,1%	20,9%	3,5%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	6	10	4	4	1	25		
	% within Yrityksen k	24,0%	40,0%	16,0%	16,0%	4,0%	100,0%		
Total		Count	110	206	133	96	39	584	
		% within Yrityksen k	18,8%	35,3%	22,8%	16,4%	6,7%	100,0%	
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	95	142	77	63	25	402
			% within Yrityksen k	23,6%	35,3%	19,2%	15,7%	6,2%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	100	171	99	109	34	513	
		% within Yrityksen k	19,5%	33,3%	19,3%	21,2%	6,6%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	26	65	34	29	4	158	
		% within Yrityksen k	16,5%	41,1%	21,5%	18,4%	2,5%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	5	13	2	6	1	27		
	% within Yrityksen k	18,5%	48,1%	7,4%	22,2%	3,7%	100,0%		
Total		Count	226	391	212	207	64	1100	
		% within Yrityksen k	20,5%	35,5%	19,3%	18,8%	5,8%	100,0%	
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	63	129	60	62	22	336
			% within Yrityksen k	18,8%	38,4%	17,9%	18,5%	6,5%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	91	117	85	88	18	399	
		% within Yrityksen k	22,8%	29,3%	21,3%	22,1%	4,5%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	20	35	25	13	4	97	
		% within Yrityksen k	20,6%	36,1%	25,8%	13,4%	4,1%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	4	10	7	1	1	23		
	% within Yrityksen k	17,4%	43,5%	30,4%	4,3%	4,3%	100,0%		
Total		Count	178	291	177	164	45	855	
		% within Yrityksen k	20,8%	34,0%	20,7%	19,2%	5,3%	100,0%	
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	1	19	13	7	3	43
			% within Yrityksen k	2,3%	44,2%	30,2%	16,3%	7,0%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	12	25	18	17	1	73	
		% within Yrityksen k	16,4%	34,2%	24,7%	23,3%	1,4%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	8	14	10	6	2	40	
		% within Yrityksen k	20,0%	35,0%	25,0%	15,0%	5,0%	100,0%	
yli 250 henkeä	Count	4	4	0	2	1	11		
	% within Yrityksen k	36,4%	36,4%	0,0%	18,2%	9,1%	100,0%		
Total		Count	25	62	41	32	7	167	
		% within Yrityksen k	15,0%	37,1%	24,6%	19,2%	4,2%	100,0%	

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,642 / 2003 = 0,153/ 2004 = 0,106/ 2005 = 0,154

	Verotukseen liittyvät asiat eivät tuota ongelmia yritystoiminnalle									
	Täysin eri mieltä		Jokseenkin eri mieltä		neutraali		Jokseenkin samaa mieltä		Täysin samaa mieltä	
	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineisto 2002	110	18,8%	206	35,2%	133	22,7%	97	16,6%	39	6,7%
2003	226	20,5%	391	35,5%	212	19,3%	207	18,8%	64	5,8%
2004	178	20,8%	291	34,0%	177	20,7%	164	19,2%	45	5,3%
2005	25	15,0%	62	37,1%	41	24,6%	32	19,2%	7	4,2%
Total	539	19,9%	950	35,1%	563	20,8%	500	18,5%	155	5,7%

Taulukko 51. Yrityskoko vs. Epäonnistuminen yritystoiminnassa vie yrittäjän henkilökohtaisiin vaikeuksiin

Aineisto				Epäonnistuminen yritystoiminnassa vie yrittäjän henkilökohtaisiin vaikeuksiin					Total
				Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	8	4	7	43	116	178
			% within Epäonnistuminen vie vaikeuksiin	36,4%	20,0%	29,2%	22,8%	34,9%	30,3%
			% of Total	1,4%	,7%	1,2%	7,3%	19,8%	30,3%
		10-49 henkeä	Count	10	12	8	92	145	267
			% within Epäonnistuminen vie vaikeuksiin	45,5%	60,0%	33,3%	48,7%	43,7%	45,5%
		% of Total	1,7%	2,0%	1,4%	15,7%	24,7%	45,5%	
		50-249 henkeä	Count	4	4	8	42	59	117
		% within Epäonnistuminen vie vaikeuksiin	18,2%	20,0%	33,3%	22,2%	17,8%	19,9%	
		% of Total	,7%	,7%	1,4%	7,2%	10,1%	19,9%	
		yli 250 henkeä	Count	0	0	1	12	12	25
	% within Epäonnistuminen vie vaikeuksiin	,0%	,0%	4,2%	6,3%	3,6%	4,3%		
	% of Total	,0%	,0%	,2%	2,0%	2,0%	4,3%		
	Total	Count	22	20	24	189	332	587	
	% within Epäonnistuminen vie vaikeuksiin	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%		
	% of Total	3,7%	3,4%	4,1%	32,2%	56,6%	100%		
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	14	9	27	130	222	402
			% within Epäonnistuminen vie vaikeuksiin	48,3%	25,0%	30,3%	35,5%	38,3%	36,5%
			% of Total	1,3%	,8%	2,5%	11,8%	20,2%	36,5%
		10-49 henkeä	Count	11	21	47	149	285	513
			% within Epäonnistuminen vie vaikeuksiin	37,9%	58,3%	52,8%	40,7%	49,1%	46,6%
		% of Total	1,0%	1,9%	4,3%	13,5%	25,9%	46,6%	
		50-249 henkeä	Count	1	5	12	75	65	158
		% within Epäonnistuminen vie vaikeuksiin	3,4%	13,9%	13,5%	20,5%	11,2%	14,4%	
		% of Total	,1%	,5%	1,1%	6,8%	5,9%	14,4%	
		yli 250 henkeä	Count	3	1	3	12	8	27
	% within Epäonnistuminen vie vaikeuksiin	10,3%	2,8%	3,4%	3,3%	1,4%	2,5%		
	% of Total	,3%	,1%	,3%	1,1%	,7%	2,5%		
	Total	Count	29	36	89	366	580	1100	
	% within Epäonnistuminen vie vaikeuksiin	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100%		
	% of Total	2,6%	3,3%	8,1%	33,3%	52,7%	100%		
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	7	15	20	123	172	337
			% within Epäonnistuminen vie vaikeuksiin	26,9%	46,9%	31,3%	43,0%	38,4%	39,4%
			% of Total	,8%	1,8%	2,3%	14,4%	20,1%	39,4%
		10-49 henkeä	Count	14	11	30	127	217	399
			% within Epäonnistuminen vie vaikeuksiin	53,8%	34,4%	46,9%	44,4%	48,4%	46,6%
		% of Total	1,6%	1,3%	3,5%	14,8%	25,4%	46,6%	
		50-249 henkeä	Count	3	4	10	28	52	97
		% within Epäonnistuminen vie vaikeuksiin	11,5%	12,5%	15,6%	9,8%	11,6%	11,3%	
		% of Total	,4%	,5%	1,2%	3,3%	6,1%	11,3%	
		yli 250 henkeä	Count	2	2	4	8	7	23
	% within Epäonnistuminen vie vaikeuksiin	7,7%	6,3%	6,3%	2,8%	1,6%	2,7%		
	% of Total	,2%	,2%	,5%	,9%	,8%	2,7%		
	Total	Count	26	32	64	286	448	856	
	% within Epäonnistuminen vie vaikeuksiin	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100%		
	% of Total	3,0%	3,7%	7,5%	33,4%	52,3%	100%		
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	1	3	4	12	23	43
			% within Epäonnistuminen vie vaikeuksiin	50,0%	50,0%	30,8%	23,1%	24,5%	25,7%
			% of Total	,6%	1,8%	2,4%	7,2%	13,8%	25,7%
		10-49 henkeä	Count	1	3	5	20	44	73
			% within Epäonnistuminen vie vaikeuksiin	50,0%	50,0%	38,5%	38,5%	46,8%	43,7%
		% of Total	,6%	1,8%	3,0%	12,0%	26,3%	43,7%	
		50-249 henkeä	Count	0	0	2	18	20	40
		% within Epäonnistuminen vie vaikeuksiin	,0%	,0%	15,4%	34,6%	21,3%	24,0%	
		% of Total	,0%	,0%	1,2%	10,8%	12,0%	24,0%	
		yli 250 henkeä	Count	0	0	2	2	7	11
	% within Epäonnistuminen vie vaikeuksiin	,0%	,0%	15,4%	3,8%	7,4%	6,6%		
	% of Total	,0%	,0%	1,2%	1,2%	4,2%	6,6%		
	Total	Count	2	6	13	52	94	167	
	% within Epäonnistuminen vie vaikeuksiin	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100%		
	% of Total	1,2%	3,6%	7,8%	31,1%	56,3%	100%		

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)2002 = 0,158/ 2003 = 0,000/ 2004 = 0,176/ 2005 = 0,558

	Epäonnistuminen yritystoiminnassa vie yrittäjän henkilökohtaisiin vaikeuksiin									
	Täysin eri mieltä		jokseenkin eri mieltä		neutraali		jokseenkin samaa mieltä		täysin samaa mieltä	
	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineisto 2002	22	3,7%	20	3,4%	24	4,1%	189	32,1%	333	56,6%
2003	29	2,6%	36	3,3%	89	8,1%	366	33,3%	580	52,7%
2004	26	3,0%	32	3,7%	64	7,5%	286	33,4%	448	52,3%
2005	2	1,2%	6	3,6%	13	7,8%	53	31,7%	93	55,7%
Total	79	2,9%	94	3,5%	190	7,0%	894	33,0%	1454	53,6%

Taulukko 52. Yrityskoko vs. Työnantajaksi ryhtyminen on helppoa

Aineisto			Työnantajaksi ryhtyminen on helppoa					Total	
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä		
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	52	72	21	21	10	176
			% within Yrityksen k	29,5%	40,9%	11,9%	11,9%	5,7%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	71	127	33	27	10	268	
		% within Yrityksen k	26,5%	47,4%	12,3%	10,1%	3,7%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	37	50	17	9	4	117	
		% within Yrityksen k	31,6%	42,7%	14,5%	7,7%	3,4%	100,0%	
	yli 250 henkeä	Count	9	11	2	1	2	25	
		% within Yrityksen k	36,0%	44,0%	8,0%	4,0%	8,0%	100,0%	
	Total	Count	169	260	73	58	26	586	
		% within Yrityksen k	28,8%	44,4%	12,5%	9,9%	4,4%	100,0%	
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	119	173	49	49	12	402
			% within Yrityksen k	29,6%	43,0%	12,2%	12,2%	3,0%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	159	220	72	52	10	513	
		% within Yrityksen k	31,0%	42,9%	14,0%	10,1%	1,9%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	55	71	19	12	1	158	
		% within Yrityksen k	34,8%	44,9%	12,0%	7,6%	,6%	100,0%	
	yli 250 henkeä	Count	8	12	2	4	1	27	
		% within Yrityksen k	29,6%	44,4%	7,4%	14,8%	3,7%	100,0%	
	Total	Count	341	476	142	117	24	1100	
		% within Yrityksen k	31,0%	43,3%	12,9%	10,6%	2,2%	100,0%	
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	76	147	66	32	16	337
			% within Yrityksen k	22,6%	43,6%	19,6%	9,5%	4,7%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	112	178	51	45	12	398	
		% within Yrityksen k	28,1%	44,7%	12,8%	11,3%	3,0%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	29	49	12	6	1	97	
		% within Yrityksen k	29,9%	50,5%	12,4%	6,2%	1,0%	100,0%	
	yli 250 henkeä	Count	3	15	2	3	0	23	
		% within Yrityksen k	13,0%	65,2%	8,7%	13,0%	,0%	100,0%	
	Total	Count	220	389	131	86	29	855	
		% within Yrityksen k	25,7%	45,5%	15,3%	10,1%	3,4%	100,0%	
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	10	18	6	7	1	42
			% within Yrityksen k	23,8%	42,9%	14,3%	16,7%	2,4%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	19	32	15	6	2	74	
		% within Yrityksen k	25,7%	43,2%	20,3%	8,1%	2,7%	100,0%	
	50-249 henkeä	Count	6	18	8	6	0	38	
		% within Yrityksen k	15,8%	47,4%	21,1%	15,8%	,0%	100,0%	
	yli 250 henkeä	Count	1	8	0	2	0	11	
		% within Yrityksen k	9,1%	72,7%	,0%	18,2%	,0%	100,0%	
	Total	Count	36	76	29	21	3	165	
		% within Yrityksen k	21,8%	46,1%	17,6%	12,7%	1,8%	100,0%	

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,834/ 2003 = 0,726/ 2004 = 0,055/ 2005 = 0,590

	Työnantajaksi ryhtyminen on helppoa									
	Täysin eri mieltä		jokseenkin eri mieltä		neutraali		jokseenkin samaa mieltä		täysin samaa mieltä	
	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineisto 2002	170	29,0%	260	44,3%	73	12,4%	58	9,9%	26	4,4%
2003	341	31,0%	476	43,3%	142	12,9%	117	10,6%	24	2,2%
2004	220	25,7%	389	45,5%	131	15,3%	86	10,1%	29	3,4%
2005	36	21,8%	76	46,1%	29	17,6%	21	12,7%	3	1,8%
Total	767	28,3%	1201	44,4%	375	13,9%	282	10,4%	82	3,0%

Taulukko 53. Yrityskoko vs. Palkan sivukustannukset eivät rajoita uusien henkilöiden palkkaamista

Crosstab

Aineisto			n sivukustannukset eivät rajoita uusien henkilöiden palkkaa					Total
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	
2002	Yrityksen 1-9 henkeä koko	Count	101	44	12	12	9	178
		% within Yrityksen koko	56,7%	24,7%	6,7%	6,7%	5,1%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	146	77	14	18	12	267
		% within Yrityksen koko	54,7%	28,8%	5,2%	6,7%	4,5%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	54	46	7	7	3	117
		% within Yrityksen koko	46,2%	39,3%	6,0%	6,0%	2,6%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	14	9	1	0	1	25
		% within Yrityksen koko	56,0%	36,0%	4,0%	,0%	4,0%	100,0%
	Total	Count	315	176	34	37	25	587
		% within Yrityksen koko	53,7%	30,0%	5,8%	6,3%	4,3%	100,0%
2003	Yrityksen 1-9 henkeä koko	Count	221	121	22	22	16	402
		% within Yrityksen koko	55,0%	30,1%	5,5%	5,5%	4,0%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	273	160	26	37	17	513
		% within Yrityksen koko	53,2%	31,2%	5,1%	7,2%	3,3%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	81	51	15	9	2	158
		% within Yrityksen koko	51,3%	32,3%	9,5%	5,7%	1,3%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	11	11	1	3	1	27
		% within Yrityksen koko	40,7%	40,7%	3,7%	11,1%	3,7%	100,0%
	Total	Count	586	343	64	71	36	1100
		% within Yrityksen koko	53,3%	31,2%	5,8%	6,5%	3,3%	100,0%
2004	Yrityksen 1-9 henkeä koko	Count	185	91	19	26	18	339
		% within Yrityksen koko	54,6%	26,8%	5,6%	7,7%	5,3%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	211	134	21	24	9	399
		% within Yrityksen koko	52,9%	33,6%	5,3%	6,0%	2,3%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	47	38	4	3	5	97
		% within Yrityksen koko	48,5%	39,2%	4,1%	3,1%	5,2%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	8	10	0	5	0	23
		% within Yrityksen koko	34,8%	43,5%	,0%	21,7%	,0%	100,0%
	Total	Count	451	273	44	58	32	858
		% within Yrityksen koko	52,6%	31,8%	5,1%	6,8%	3,7%	100,0%
2005	Yrityksen 1-9 henkeä koko	Count	27	10	2	2	0	41
		% within Yrityksen koko	65,9%	24,4%	4,9%	4,9%	,0%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	44	21	4	3	2	74
		% within Yrityksen koko	59,5%	28,4%	5,4%	4,1%	2,7%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	17	12	5	2	3	39
		% within Yrityksen koko	43,6%	30,8%	12,8%	5,1%	7,7%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	5	4	1	1	0	11
		% within Yrityksen koko	45,5%	36,4%	9,1%	9,1%	,0%	100,0%
	Total	Count	93	47	12	8	5	165
		% within Yrityksen koko	56,4%	28,5%	7,3%	4,8%	3,0%	100,0%

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,575/ 2003 = 0,506/ 2004 = 0,013/ 2005 = 0,617

	Palkan sivukustannukset eivät rajoita uusien henkilöiden palkkaamista									
	Täysin eri mieltä		jokseenkin eri mieltä		neutraali		jokseenkin samaa mieltä		täysin samaa mieltä	
	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineisto 2002	315	53,6%	177	30,1%	34	5,8%	37	6,3%	25	4,3%
2003	586	53,3%	343	31,2%	64	5,8%	71	6,5%	36	3,3%
2004	451	52,6%	273	31,8%	44	5,1%	58	6,8%	32	3,7%
2005	93	56,4%	47	28,5%	12	7,3%	8	4,8%	5	3,0%
Total	1445	53,3%	840	31,0%	154	5,7%	174	6,4%	98	3,6%

Taulukko 54. Yrityskoko vs. Tunnen TE-keskuksen toimintaa

Aineisto				Tunnen TE-keskuksen toimintaa					Total
				Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	32	37	44	46	16	175
			% within Tunnen TE-keskus	41,0%	32,5%	30,6%	24,7%	25,8%	30,0%
			% of Total	5,5%	6,3%	7,5%	7,9%	2,7%	30,0%
		10-49 henkeä	Count	37	54	57	88	31	267
			% within Tunnen TE-keskus	47,4%	47,4%	39,6%	47,3%	50,0%	45,7%
			% of Total	6,3%	9,2%	9,8%	15,1%	5,3%	45,7%
		50-249 henkeä	Count	5	20	36	43	13	117
			% within Tunnen TE-keskus	6,4%	17,5%	25,0%	23,1%	21,0%	20,0%
			% of Total	,9%	3,4%	6,2%	7,4%	2,2%	20,0%
		yli 250 henkeä	Count	4	3	7	9	2	25
			% within Tunnen TE-keskus	5,1%	2,6%	4,9%	4,8%	3,2%	4,3%
			% of Total	,7%	,5%	1,2%	1,5%	,3%	4,3%
		Total	Count	78	114	144	186	62	584
			% within Tunnen TE-keskus	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
% of Total	13,4%		19,5%	24,7%	31,8%	10,6%	100,0%		
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	75	88	96	110	33	402
			% within Tunnen TE-keskus	45,2%	40,0%	36,4%	30,5%	37,1%	36,5%
			% of Total	6,8%	8,0%	8,7%	10,0%	3,0%	36,5%
		10-49 henkeä	Count	77	106	119	172	39	513
			% within Tunnen TE-keskus	46,4%	48,2%	45,1%	47,6%	43,8%	46,6%
			% of Total	7,0%	9,6%	10,8%	15,6%	3,5%	46,6%
		50-249 henkeä	Count	10	21	39	72	16	158
			% within Tunnen TE-keskus	6,0%	9,5%	14,8%	19,9%	18,0%	14,4%
			% of Total	,9%	1,9%	3,5%	6,5%	1,5%	14,4%
		yli 250 henkeä	Count	4	5	10	7	1	27
			% within Tunnen TE-keskus	2,4%	2,3%	3,8%	1,9%	1,1%	2,5%
			% of Total	,4%	,5%	,9%	,6%	,1%	2,5%
		Total	Count	166	220	264	361	89	1100
			% within Tunnen TE-keskus	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
% of Total	15,1%		20,0%	24,0%	32,8%	8,1%	100,0%		
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	68	73	80	94	23	338
			% within Tunnen TE-keskus	50,0%	40,8%	43,2%	33,1%	31,9%	39,5%
			% of Total	7,9%	8,5%	9,3%	11,0%	2,7%	39,5%
		10-49 henkeä	Count	58	87	81	137	35	398
			% within Tunnen TE-keskus	42,6%	48,6%	43,8%	48,2%	48,6%	46,5%
			% of Total	6,8%	10,2%	9,5%	16,0%	4,1%	46,5%
		50-249 henkeä	Count	7	11	20	47	12	97
			% within Tunnen TE-keskus	5,1%	6,1%	10,8%	16,5%	16,7%	11,3%
			% of Total	,8%	1,3%	2,3%	5,5%	1,4%	11,3%
		yli 250 henkeä	Count	3	8	4	6	2	23
			% within Tunnen TE-keskus	2,2%	4,5%	2,2%	2,1%	2,8%	2,7%
			% of Total	,4%	,9%	,5%	,7%	,2%	2,7%
		Total	Count	136	179	185	284	72	856
			% within Tunnen TE-keskus	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
% of Total	15,9%		20,9%	21,6%	33,2%	8,4%	100,0%		
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	3	9	10	15	5	42
			% within Tunnen TE-keskus	27,3%	39,1%	32,3%	18,8%	23,8%	25,3%
			% of Total	1,8%	5,4%	6,0%	9,0%	3,0%	25,3%
		10-49 henkeä	Count	6	10	15	37	6	74
			% within Tunnen TE-keskus	54,5%	43,5%	48,4%	46,3%	28,6%	44,6%
			% of Total	3,6%	6,0%	9,0%	22,3%	3,6%	44,6%
		50-249 henkeä	Count	2	2	2	23	10	39
			% within Tunnen TE-keskus	18,2%	8,7%	6,5%	28,8%	47,6%	23,5%
			% of Total	1,2%	1,2%	1,2%	13,9%	6,0%	23,5%
		yli 250 henkeä	Count	0	2	4	5	0	11
			% within Tunnen TE-keskus	,0%	8,7%	12,9%	6,3%	,0%	6,6%
			% of Total	,0%	1,2%	2,4%	3,0%	,0%	6,6%
		Total	Count	11	23	31	80	21	166
			% within Tunnen TE-keskus	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
% of Total	6,6%		13,9%	18,7%	48,2%	12,7%	100,0%		

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,097 / 2003 = 0,002 / 2004 = 0,000 / 2005 = 0,088

	Tunnen TE-keskuksen toimintaa									
	Täysin eri mieltä		jokseenkin eri mieltä		neutraali		jokseenkin samaa mieltä		täysin samaa mieltä	
	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineist 2002	78	13,3%	114	19,5%	144	24,6%	187	32,0%	62	10,6%
2003	166	15,1%	220	20,0%	264	24,0%	361	32,8%	89	8,1%
2004	136	15,9%	179	20,9%	185	21,6%	284	33,2%	72	8,4%
2005	11	6,6%	23	13,9%	32	19,3%	79	47,6%	21	12,7%
Total	391	14,4%	536	19,8%	625	23,1%	911	33,7%	244	9,0%

Taulukko 55. Yrityskoko vs. TE-keskuksen toiminta on auttanut toimintaani yrittäjänä

Crosstab

Aineisto			TE-keskuksen toiminta on auttanut toimintaani yrittäjänä					Total
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	
2002	Yrityksen 1-9 henkeä koko	Count	65	40	29	28	14	176
		% within Yrityksen koko	36,9%	22,7%	16,5%	15,9%	8,0%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	80	53	55	50	30	268
		% within Yrityksen koko	29,9%	19,8%	20,5%	18,7%	11,2%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	26	18	30	32	11	117
		% within Yrityksen koko	22,2%	15,4%	25,6%	27,4%	9,4%	100,0%
yli 250 henkeä	Count	10	2	10	2	1	25	
	% within Yrityksen koko	40,0%	8,0%	40,0%	8,0%	4,0%	100,0%	
Total		Count	181	113	124	112	56	586
		% within Yrityksen koko	30,9%	19,3%	21,2%	19,1%	9,6%	100,0%
2003	Yrityksen 1-9 henkeä koko	Count	141	83	107	48	23	402
		% within Yrityksen koko	35,1%	20,6%	26,6%	11,9%	5,7%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	143	97	133	106	34	513
		% within Yrityksen koko	27,9%	18,9%	25,9%	20,7%	6,6%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	23	28	48	48	11	158
		% within Yrityksen koko	14,6%	17,7%	30,4%	30,4%	7,0%	100,0%
yli 250 henkeä	Count	5	6	9	7	0	27	
	% within Yrityksen koko	18,5%	22,2%	33,3%	25,9%	,0%	100,0%	
Total		Count	312	214	297	209	68	1100
		% within Yrityksen koko	28,4%	19,5%	27,0%	19,0%	6,2%	100,0%
2004	Yrityksen 1-9 henkeä koko	Count	127	55	89	50	18	339
		% within Yrityksen koko	37,5%	16,2%	26,3%	14,7%	5,3%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	131	67	99	75	25	397
		% within Yrityksen koko	33,0%	16,9%	24,9%	18,9%	6,3%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	18	16	27	27	9	97
		% within Yrityksen koko	18,6%	16,5%	27,8%	27,8%	9,3%	100,0%
yli 250 henkeä	Count	7	1	10	4	1	23	
	% within Yrityksen koko	30,4%	4,3%	43,5%	17,4%	4,3%	100,0%	
Total		Count	283	139	225	156	53	856
		% within Yrityksen koko	33,1%	16,2%	26,3%	18,2%	6,2%	100,0%
2005	Yrityksen 1-9 henkeä koko	Count	8	4	14	13	3	42
		% within Yrityksen koko	19,0%	9,5%	33,3%	31,0%	7,1%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	20	11	17	20	6	74
		% within Yrityksen koko	27,0%	14,9%	23,0%	27,0%	8,1%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	7	4	5	19	4	39
		% within Yrityksen koko	17,9%	10,3%	12,8%	48,7%	10,3%	100,0%
yli 250 henkeä	Count	1	0	10	0	0	11	
	% within Yrityksen koko	9,1%	,0%	90,9%	,0%	,0%	100,0%	
Total		Count	36	19	46	52	13	166
		% within Yrityksen koko	21,7%	11,4%	27,7%	31,3%	7,8%	100,0%

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,013 / 2003 = 0,000 / 2004 = 0,031 / 2005 = 0,041

		TE-keskuksen toiminta on auttanut toimintaani yrittäjänä									
		Täysin eri mieltä		jokseenkin eri mieltä		neutraali		jokseenkin samaa mieltä		täysin samaa mieltä	
		Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %	Count	Row %
Aineisto	2002	181	30,8%	113	19,3%	124	21,1%	112	19,1%	57	9,7%
	2003	312	28,4%	214	19,5%	297	27,0%	209	19,0%	68	6,2%
	2004	283	33,1%	139	16,2%	225	26,3%	156	18,2%	53	6,2%
	2005	36	21,7%	19	11,4%	46	27,7%	52	31,3%	13	7,8%
Total		812	30,0%	485	17,9%	692	25,5%	529	19,5%	191	7,1%

Taulukko 56. Yrityskoko vs. Tunnen Tekesin toimintaa

Crosstab

			Tunnen TEKESin toimintaa					Total
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	12	6	13	8	3	42
		% within Yrityksen koko	28,6%	14,3%	31,0%	19,0%	7,1%	100,0%
		% of Total	7,2%	3,6%	7,8%	4,8%	1,8%	25,3%
	10-49 henkeä	Count	16	15	12	25	6	74
		% within Yrityksen koko	21,6%	20,3%	16,2%	33,8%	8,1%	100,0%
		% of Total	9,6%	9,0%	7,2%	15,1%	3,6%	44,6%
	50-249 henkeä	Count	3	5	7	18	6	39
		% within Yrityksen koko	7,7%	12,8%	17,9%	46,2%	15,4%	100,0%
		% of Total	1,8%	3,0%	4,2%	10,8%	3,6%	23,5%
	yli 250 henkeä	Count	0	0	0	10	1	11
		% within Yrityksen koko	,0%	,0%	,0%	90,9%	9,1%	100,0%
		% of Total	,0%	,0%	,0%	6,0%	,6%	6,6%
Total	Count	31	26	32	61	16	166	
	% within Yrityksen koko	18,7%	15,7%	19,3%	36,7%	9,6%	100,0%	
	% of Total	18,7%	15,7%	19,3%	36,7%	9,6%	100,0%	

khiin neliö on 0,002

Tunnen TEKESin toimintaa

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Täysin eri mieltä	31	18,2	18,7	18,7
	jokseenkin eri mieltä	26	15,3	15,7	34,3
	neutraali	32	18,8	19,3	53,6
	jokseenkin samaa mieltä	61	35,9	36,7	90,4
	täysin samaa mieltä	16	9,4	9,6	100,0
	Total	166	97,6	100,0	
Missing	System	4	2,4		
Total		170	100,0		

Taulukko 57. Tekesin toiminta on auttanut toimintaani yrittäjänä

Crosstab

			TEKESin toiminta on auttanut toimintaani yrittäjänä					Total
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	13	6	16	3	4	42
		% within Yrityksen koko	31,0%	14,3%	38,1%	7,1%	9,5%	100,0%
		% of Total	7,9%	3,6%	9,7%	1,8%	2,4%	25,5%
	10-49 henkeä	Count	23	16	13	12	9	73
		% within Yrityksen koko	31,5%	21,9%	17,8%	16,4%	12,3%	100,0%
		% of Total	13,9%	9,7%	7,9%	7,3%	5,5%	44,2%
	50-249 henkeä	Count	10	6	7	15	1	39
		% within Yrityksen koko	25,6%	15,4%	17,9%	38,5%	2,6%	100,0%
		% of Total	6,1%	3,6%	4,2%	9,1%	,6%	23,6%
	yli 250 henkeä	Count	1	0	6	4	0	11
		% within Yrityksen koko	9,1%	,0%	54,5%	36,4%	,0%	100,0%
		% of Total	,6%	,0%	3,6%	2,4%	,0%	6,7%
Total	Count	47	28	42	34	14	165	
	% within Yrityksen koko	28,5%	17,0%	25,5%	20,6%	8,5%	100,0%	
	% of Total	28,5%	17,0%	25,5%	20,6%	8,5%	100,0%	

TEKESin toiminta on auttanut toimintaani yrittäjänä

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Täysin eri mieltä	47	27,6	28,5	28,5
	jokseenkin eri mieltä	28	16,5	17,0	45,5
	neutraali	42	24,7	25,5	70,9
	jokseenkin samaa mieltä	34	20,0	20,6	91,5
	täysin samaa mieltä	14	8,2	8,5	100,0
	Total	165	97,1	100,0	
Missing	System	5	2,9		
Total		170	100,0		

Liite 2. Vastauksia vuosien 2002–2004 kysymyksiin yrityskoon mukaan

Taulukko 58. Ristiintaulukointi yrityskoko vs. toimiala vuosittain

			Yrityksen koko * Yrityksen toimiala * Aineisto Crosstabulation												
			Yrityksen toimiala												
Aineisto			Maa-, metsä- ja kalatalous	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Majoitus- ja ravitsemistoiminta	Kuljetus, varastointi, tietoliikenne	Rahoitus ja vakuutus-toiminta	Kiinteistö- ja vuokrauspalvelut	Tekninen palvelu, palvelut liike-elämälle	Muu yksityinen palvelu	Muu toimiala	Total	
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	1	22	35	22	11	4	3	2	24	32	23	179
		% within Yrityksen koko		,6%	12,3%	19,6%	12,3%	6,1%	2,2%	1,7%	1,1%	13,4%	17,9%	12,8%	100,0%
		% of Total		,2%	3,7%	5,9%	3,7%	1,9%	,7%	,5%	,3%	4,1%	5,4%	3,9%	30,3%
	10-49 henkeä	Count	2	86	56	32	9	8	3	0	32	23	18	269	
		% within Yrityksen koko		,7%	32,0%	20,8%	11,9%	3,3%	3,0%	1,1%	,0%	11,9%	8,6%	6,7%	100,0%
		% of Total		,3%	14,6%	9,5%	5,4%	1,5%	1,4%	,5%	,0%	5,4%	3,9%	3,1%	45,6%
	50-249 henkeä	Count	1	60	7	10	0	7	7	1	7	8	9	117	
		% within Yrityksen koko		,9%	51,3%	6,0%	8,5%	,0%	6,0%	6,0%	,9%	6,0%	6,8%	7,7%	100,0%
		% of Total		,2%	10,2%	1,2%	1,7%	,0%	1,2%	1,2%	,2%	1,2%	1,4%	1,5%	19,8%
	yli 250 henkeä	Count	1	12	3	2	0	1	0	0	2	0	4	25	
% within Yrityksen koko			4,0%	48,0%	12,0%	8,0%	,0%	4,0%	,0%	,0%	8,0%	,0%	16,0%	100,0%	
% of Total			,2%	2,0%	,5%	,3%	,0%	,2%	,0%	,0%	,3%	,0%	,7%	4,2%	
Total	Count	5	180	101	66	20	20	13	3	65	63	54	590		
	% within Yrityksen koko		,8%	30,5%	17,1%	11,2%	3,4%	3,4%	2,2%	,5%	11,0%	10,7%	9,2%	100,0%	
	% of Total		,8%	30,5%	17,1%	11,2%	3,4%	3,4%	2,2%	,5%	11,0%	10,7%	9,2%	100,0%	
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	0	27	33	88	64	9	9	9	35	78	50	402
		% within Yrityksen koko		,0%	6,7%	8,2%	21,9%	15,9%	2,2%	2,2%	2,2%	8,7%	19,4%	12,4%	100,0%
		% of Total		,0%	2,5%	3,0%	8,0%	5,8%	,8%	,8%	,8%	3,2%	7,1%	4,5%	36,6%
	10-49 henkeä	Count	6	125	59	86	42	21	8	10	46	68	41	512	
		% within Yrityksen koko		1,2%	24,4%	11,5%	16,8%	8,2%	4,1%	1,6%	2,0%	9,0%	13,3%	8,0%	100,0%
		% of Total		,5%	11,4%	5,4%	7,8%	3,8%	1,9%	,7%	,9%	4,2%	6,2%	3,7%	46,6%
	50-249 henkeä	Count	0	90	14	10	3	9	0	1	12	10	9	158	
		% within Yrityksen koko		,0%	57,0%	8,9%	6,3%	1,9%	5,7%	,0%	,6%	7,6%	6,3%	5,7%	100,0%
		% of Total		,0%	8,2%	1,3%	,9%	,3%	,8%	,0%	,1%	1,1%	,9%	,8%	14,4%
	yli 250 henkeä	Count	0	17	3	1	0	0	0	0	3	1	2	27	
% within Yrityksen koko			,0%	63,0%	11,1%	3,7%	,0%	,0%	,0%	11,1%	3,7%	7,4%	100,0%		
% of Total			,0%	1,5%	,3%	,1%	,0%	,0%	,0%	,3%	,1%	,2%	2,5%		
Total	Count	6	259	109	185	109	39	17	20	96	157	102	1099		
	% within Yrityksen koko		,5%	23,6%	9,9%	16,8%	9,9%	3,5%	1,5%	1,8%	8,7%	14,3%	9,3%	100,0%	
	% of Total		,5%	23,6%	9,9%	16,8%	9,9%	3,5%	1,5%	1,8%	8,7%	14,3%	9,3%	100,0%	
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	17	22	31	56	51	5	11	8	25	82	45	353
		% within Yrityksen koko		4,8%	6,2%	8,8%	15,9%	14,4%	1,4%	3,1%	2,3%	7,1%	23,2%	12,7%	100,0%
		% of Total		1,9%	2,5%	3,5%	6,3%	5,8%	,6%	1,2%	,9%	2,8%	9,3%	5,1%	40,0%
	10-49 henkeä	Count	4	72	54	72	34	6	18	4	31	66	45	406	
		% within Yrityksen koko		1,0%	17,7%	13,3%	17,7%	8,4%	1,5%	4,4%	1,0%	7,6%	16,3%	11,1%	100,0%
		% of Total		,5%	8,2%	6,1%	8,2%	3,9%	,7%	2,0%	,5%	3,5%	7,5%	5,1%	46,0%
	50-249 henkeä	Count	3	38	9	12	4	1	2	0	11	10	10	100	
		% within Yrityksen koko		3,0%	38,0%	9,0%	12,0%	4,0%	1,0%	2,0%	,0%	11,0%	10,0%	10,0%	100,0%
		% of Total		,3%	4,3%	1,0%	1,4%	,5%	,1%	,2%	,0%	1,2%	1,1%	1,1%	11,3%
	yli 250 henkeä	Count	1	6	2	4	3	1	1	0	2	1	3	24	
% within Yrityksen koko			4,2%	25,0%	8,3%	16,7%	12,5%	4,2%	4,2%	,0%	8,3%	4,2%	12,5%	100,0%	
% of Total			,1%	,7%	,2%	,5%	,3%	,1%	,1%	,0%	,2%	,1%	,3%	2,7%	
Total	Count	25	138	96	144	92	13	32	12	69	159	103	883		
	% within Yrityksen koko		2,8%	15,6%	10,9%	16,3%	10,4%	1,5%	3,6%	1,4%	7,8%	18,0%	11,7%	100,0%	
	% of Total		2,8%	15,6%	10,9%	16,3%	10,4%	1,5%	3,6%	1,4%	7,8%	18,0%	11,7%	100,0%	
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	1	14	10	5		0	2	0	7	4	43	
		% within Yrityksen koko		2,3%	32,6%	23,3%	11,6%		,0%	4,7%	,0%	16,3%	9,3%	100,0%	
		% of Total		,6%	8,2%	5,9%	2,9%		,0%	1,2%	,0%	4,1%	2,4%	25,3%	
	10-49 henkeä	Count	1	32	27	2		3		0	7	1	3	76	
		% within Yrityksen koko		1,3%	42,1%	35,5%	2,6%		3,9%		,0%	9,2%	1,3%	3,9%	100,0%
		% of Total		,6%	18,8%	15,9%	1,2%		1,8%		,0%	4,1%	,6%	1,8%	44,7%
	50-249 henkeä	Count	1	25	6	1		1		1	3	1	1	40	
		% within Yrityksen koko		2,5%	62,5%	15,0%	2,5%		2,5%		2,5%	7,5%	2,5%	2,5%	100,0%
		% of Total		,6%	14,7%	3,5%	,6%		,6%		,6%	1,8%	,6%	,6%	23,5%
	yli 250 henkeä	Count	0	6	2	1		0		0	1	0	1	11	
% within Yrityksen koko			,0%	54,5%	18,2%	9,1%		,0%		,0%	9,1%	,0%	9,1%	100,0%	
% of Total			,0%	3,5%	1,2%	,6%		,0%		,0%	,6%	,0%	,6%	6,5%	
Total	Count	3	77	45	9		4		3	11	9	9	170		
	% within Yrityksen koko		1,8%	45,3%	26,5%	5,3%		2,4%		1,8%	6,5%	5,3%	5,3%	100,0%	
	% of Total		1,8%	45,3%	26,5%	5,3%		2,4%		1,8%	6,5%	5,3%	5,3%	100,0%	

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,000/ 2003 = 0,000/ 2004 = 0,000/ 2005 = 0,020

Taulukko 59. Yrityskoko vs. Kotipaikan asukasmäärä

Aineisto				Kotipaikan asukasmäärä				Total
				alle 10.000	10.001-40.000	40.001-100.000	yli 100.000	
2002	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	50	52	34	38	174
			% within Yrityksen koko	28,7%	29,9%	19,5%	21,8%	100,0%
		% of Total	8,6%	8,9%	5,8%	6,5%	29,8%	
		10-49 henkeä	Count	53	76	43	95	267
			% within Yrityksen koko	19,9%	28,5%	16,1%	35,6%	100,0%
		% of Total	9,1%	13,0%	7,4%	16,3%	45,8%	
	50-249 henkeä	Count	26	27	17	47	117	
		% within Yrityksen koko	22,2%	23,1%	14,5%	40,2%	100,0%	
	% of Total	4,5%	4,6%	2,9%	8,1%	20,1%		
	yli 250 henkeä	Count	4	3	4	14	25	
		% within Yrityksen koko	16,0%	12,0%	16,0%	56,0%	100,0%	
	% of Total	,7%	,5%	,7%	2,4%	4,3%		
	Total	Count	133	158	98	194	583	
		% within Yrityksen koko	22,8%	27,1%	16,8%	33,3%	100,0%	
% of Total		22,8%	27,1%	16,8%	33,3%	100,0%		
2003	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	100	116	61	126	403
			% within Yrityksen koko	24,8%	28,8%	15,1%	31,3%	100,0%
		% of Total	9,1%	10,5%	5,5%	11,4%	36,6%	
		10-49 henkeä	Count	99	164	81	169	513
			% within Yrityksen koko	19,3%	32,0%	15,8%	32,9%	100,0%
		% of Total	9,0%	14,9%	7,4%	15,3%	46,6%	
	50-249 henkeä	Count	38	50	28	42	158	
		% within Yrityksen koko	24,1%	31,6%	17,7%	26,6%	100,0%	
	% of Total	3,5%	4,5%	2,5%	3,8%	14,4%		
	yli 250 henkeä	Count	5	6	4	12	27	
		% within Yrityksen koko	18,5%	22,2%	14,8%	44,4%	100,0%	
	% of Total	,5%	,5%	,4%	1,1%	2,5%		
	Total	Count	242	336	174	349	1101	
		% within Yrityksen koko	22,0%	30,5%	15,8%	31,7%	100,0%	
% of Total		22,0%	30,5%	15,8%	31,7%	100,0%		
2004	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	115	93	57	88	353
			% within Yrityksen koko	32,6%	26,3%	16,1%	24,9%	100,0%
		% of Total	13,0%	10,5%	6,5%	10,0%	40,0%	
		10-49 henkeä	Count	77	127	73	129	406
			% within Yrityksen koko	19,0%	31,3%	18,0%	31,8%	100,0%
		% of Total	8,7%	14,4%	8,3%	14,6%	46,0%	
	50-249 henkeä	Count	16	20	21	43	100	
		% within Yrityksen koko	16,0%	20,0%	21,0%	43,0%	100,0%	
	% of Total	1,8%	2,3%	2,4%	4,9%	11,3%		
	yli 250 henkeä	Count	3	8	5	8	24	
		% within Yrityksen koko	12,5%	33,3%	20,8%	33,3%	100,0%	
	% of Total	,3%	,9%	,6%	,9%	2,7%		
	Total	Count	211	248	156	268	883	
		% within Yrityksen koko	23,9%	28,1%	17,7%	30,4%	100,0%	
% of Total		23,9%	28,1%	17,7%	30,4%	100,0%		
2005	Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	12	12	5	14	43
			% within Yrityksen koko	27,9%	27,9%	11,6%	32,6%	100,0%
		% of Total	7,1%	7,1%	2,9%	8,2%	25,3%	
		10-49 henkeä	Count	21	27	11	17	76
			% within Yrityksen koko	27,6%	35,5%	14,5%	22,4%	100,0%
		% of Total	12,4%	15,9%	6,5%	10,0%	44,7%	
	50-249 henkeä	Count	11	12	6	11	40	
		% within Yrityksen koko	27,5%	30,0%	15,0%	27,5%	100,0%	
	% of Total	6,5%	7,1%	3,5%	6,5%	23,5%		
	yli 250 henkeä	Count	3	1	1	6	11	
		% within Yrityksen koko	27,3%	9,1%	9,1%	54,5%	100,0%	
	% of Total	1,8%	,6%	,6%	3,5%	6,5%		
	Total	Count	47	52	23	48	170	
		% within Yrityksen koko	27,6%	30,6%	13,5%	28,2%	100,0%	
% of Total		27,6%	30,6%	13,5%	28,2%	100,0%		

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,010/ 2003 = 0,485/ 2004 = 0,000/ 2005 = 0,670

Taulukko 60. Yrityskoko vs. Haluaisin hyödyntää paremmin tieto- ja muuta teknologiaa liiketoiminnassa

Crosstab

Aineisto			Haluaisin hyödyntää paremmin tieto- ja muuta teknologiaa liiketoiminnassa					Total
			Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	
2002	Yritykset 1-9 henkeä koko	Count	7	16	46	73	35	177
		% within Yrityksen	4,0%	9,0%	26,0%	41,2%	19,8%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	7	31	72	121	36	267
		% within Yrityksen	2,6%	11,6%	27,0%	45,3%	13,5%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	3	15	33	55	11	117
		% within Yrityksen	2,6%	12,8%	28,2%	47,0%	9,4%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	0	4	5	13	2	24
% within Yrityksen		,0%	16,7%	20,8%	54,2%	8,3%	100,0%	
Total	Count	17	66	156	262	84	585	
	% within Yrityksen	2,9%	11,3%	26,7%	44,8%	14,4%	100,0%	
2003	Yritykset 1-9 henkeä koko	Count	20	45	107	169	61	402
		% within Yrityksen	5,0%	11,2%	26,6%	42,0%	15,2%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	12	58	144	226	73	513
		% within Yrityksen	2,3%	11,3%	28,1%	44,1%	14,2%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	3	19	44	77	15	158
		% within Yrityksen	1,9%	12,0%	27,8%	48,7%	9,5%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	1	6	5	13	2	27
% within Yrityksen		3,7%	22,2%	18,5%	48,1%	7,4%	100,0%	
Total	Count	36	128	300	485	151	1100	
	% within Yrityksen	3,3%	11,6%	27,3%	44,1%	13,7%	100,0%	
2004	Yritykset 1-9 henkeä koko	Count	11	45	99	130	53	338
		% within Yrityksen	3,3%	13,3%	29,3%	38,5%	15,7%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	10	50	108	184	45	397
		% within Yrityksen	2,5%	12,6%	27,2%	46,3%	11,3%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	4	10	31	41	12	98
		% within Yrityksen	4,1%	10,2%	31,6%	41,8%	12,2%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	1	4	5	12	1	23
% within Yrityksen		4,3%	17,4%	21,7%	52,2%	4,3%	100,0%	
Total	Count	26	109	243	367	111	856	
	% within Yrityksen	3,0%	12,7%	28,4%	42,9%	13,0%	100,0%	

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,521/ 2003 = 0,278/ 2004 = 0,606

Taulukko 61. Yrityskoko vs. Yritykseni kasvattamisen esteenä on rahoituksen hankkiminen

Crosstab

Aineist		Yritykseni kasvattamisen esteenä on rahoituksen hankkiminen					Total	
		Ääysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Neutraali	Jokseenkin samaa mieltä	Ääysin samaa mieltä		
2002	Yrityksei 1-9 henkeä koko	Count	37	46	40	43	10	176
		% within Yritykser	21,0%	26,1%	22,7%	24,4%	5,7%	100,0%
	10-49 henke	Count	44	81	63	58	19	265
		% within Yritykser	16,6%	30,6%	23,8%	21,9%	7,2%	100,0%
	50-249 henke	Count	20	41	28	22	4	115
		% within Yritykser	17,4%	35,7%	24,3%	19,1%	3,5%	100,0%
	yli 250 henke	Count	9	4	9	3	0	25
		% within Yritykser	36,0%	16,0%	36,0%	12,0%	,0%	100,0%
	Total	Count	110	172	140	126	33	581
		% within Yritykser	18,9%	29,6%	24,1%	21,7%	5,7%	100,0%
2003	Yrityksei 1-9 henkeä koko	Count	58	127	110	76	31	402
		% within Yritykser	14,4%	31,6%	27,4%	18,9%	7,7%	100,0%
	10-49 henke	Count	82	168	130	95	38	513
		% within Yritykser	16,0%	32,7%	25,3%	18,5%	7,4%	100,0%
	50-249 henke	Count	19	61	40	32	6	158
		% within Yritykser	12,0%	38,6%	25,3%	20,3%	3,8%	100,0%
	yli 250 henke	Count	3	11	7	5	1	27
		% within Yritykser	11,1%	40,7%	25,9%	18,5%	3,7%	100,0%
	Total	Count	162	367	287	208	76	1100
		% within Yritykser	14,7%	33,4%	26,1%	18,9%	6,9%	100,0%
2004	Yrityksei 1-9 henkeä koko	Count	75	79	103	56	25	338
		% within Yritykser	22,2%	23,4%	30,5%	16,6%	7,4%	100,0%
	10-49 henke	Count	87	133	102	53	22	397
		% within Yritykser	21,9%	33,5%	25,7%	13,4%	5,5%	100,0%
	50-249 henke	Count	18	43	19	15	2	97
		% within Yritykser	18,6%	44,3%	19,6%	15,5%	2,1%	100,0%
	yli 250 henke	Count	5	8	8	2	0	23
		% within Yritykser	21,7%	34,8%	34,8%	8,7%	,0%	100,0%
	Total	Count	185	263	232	126	49	855
		% within Yritykser	21,6%	30,8%	27,1%	14,7%	5,7%	100,0%

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,189 / 2003 = 0,820 / 2004 = 0,016

Taulukko 62. Yrityskoko vs. Yrittäjyyspäivistä on ollut hyötyä alueen yrittäjille

Crosstab

Aineisto		Yrittäjyyspäivistä on ollut hyötyä alueen yrittäjille					Total	
		Täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	neutraali	jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä		
2002	Yritykset 1-9 henkeä koko	Count	18	21	104	25	5	173
		% within Yrityksen	10,4%	12,1%	60,1%	14,5%	2,9%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	34	23	151	46	11	265
		% within Yrityksen	12,8%	8,7%	57,0%	17,4%	4,2%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	7	9	75	22	4	117
		% within Yrityksen	6,0%	7,7%	64,1%	18,8%	3,4%	100,0%
yli 250 henkeä	Count	3	2	10	9	1	25	
	% within Yrityksen	12,0%	8,0%	40,0%	36,0%	4,0%	100,0%	
Total		Count	62	55	340	102	21	580
		% within Yrityksen	10,7%	9,5%	58,6%	17,6%	3,6%	100,0%
2003	Yritykset 1-9 henkeä koko	Count	51	43	255	40	13	402
		% within Yrityksen	12,7%	10,7%	63,4%	10,0%	3,2%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	56	46	340	58	13	513
		% within Yrityksen	10,9%	9,0%	66,3%	11,3%	2,5%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	9	18	98	29	4	158
		% within Yrityksen	5,7%	11,4%	62,0%	18,4%	2,5%	100,0%
yli 250 henkeä	Count	3	0	16	7	1	27	
	% within Yrityksen	11,1%	,0%	59,3%	25,9%	3,7%	100,0%	
Total		Count	119	107	709	134	31	1100
		% within Yrityksen	10,8%	9,7%	64,5%	12,2%	2,8%	100,0%
2004	Yritykset 1-9 henkeä koko	Count	43	25	209	48	8	333
		% within Yrityksen	12,9%	7,5%	62,8%	14,4%	2,4%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	37	39	248	58	7	389
		% within Yrityksen	9,5%	10,0%	63,8%	14,9%	1,8%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	5	8	61	19	4	97
		% within Yrityksen	5,2%	8,2%	62,9%	19,6%	4,1%	100,0%
yli 250 henkeä	Count	2	4	13	4	0	23	
	% within Yrityksen	8,7%	17,4%	56,5%	17,4%	,0%	100,0%	
Total		Count	87	76	531	129	19	842
		% within Yrityksen	10,3%	9,0%	63,1%	15,3%	2,3%	100,0%

Pearson Chi Square χ^2 (Asymp. Sig. 2-sided)

2002 = 0,289 / 2003 = 0,049 / 2004 = 0,434

Taulukko 63. Yrityskoko vs. Valtiovalta

Vuosi 2002			Valtiovalta					Total
			Ei vaikuta ollenkaan	ei vaikuta merkittävästi	neutraali	vaikuttaa hiukan merkittävästi	vaikuttaa merkittävästi	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	2	7	22	57	90	178
		% within Yrityksen koko	1,1%	3,9%	12,4%	32,0%	50,6%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	2	15	36	103	112	268
		% within Yrityksen koko	,7%	5,6%	13,4%	38,4%	41,8%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	3	6	16	49	43	117
		% within Yrityksen koko	2,6%	5,1%	13,7%	41,9%	36,8%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	1	1	2	3	18	25
		% within Yrityksen koko	4,0%	4,0%	8,0%	12,0%	72,0%	100,0%
Total		Count	8	29	76	212	263	588
		% within Yrityksen koko	1,4%	4,9%	12,9%	36,1%	44,7%	100,0%

Pearson Chi Square $\chi^2 = 0,098$ (Asymp. Sig. 2-sided)

Vuosi 2003			Valtiovalta					Total
			Ei vaikuta ollenkaan	ei vaikuta merkittävästi	neutraali	vaikuttaa hiukan merkittävästi	vaikuttaa merkittävästi	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	5	27	58	134	178	402
		% within Yrityksen koko	1,2%	6,7%	14,4%	33,3%	44,3%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	7	31	68	199	208	513
		% within Yrityksen koko	1,4%	6,0%	13,3%	38,8%	40,5%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	2	8	15	80	53	158
		% within Yrityksen koko	1,3%	5,1%	9,5%	50,6%	33,5%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	0	0	1	12	14	27
		% within Yrityksen koko	,0%	,0%	3,7%	44,4%	51,9%	100,0%
Total		Count	14	66	142	425	453	1100
		% within Yrityksen koko	1,3%	6,0%	12,9%	38,6%	41,2%	100,0%

Pearson Chi Square $\chi^2 = 0,076$ (Asymp. Sig. 2-sided)

Vuosi 2004			Valtiovalta					Total
			Ei vaikuta ollenkaan	ei vaikuta merkittävästi	neutraali	vaikuttaa hiukan merkittävästi	vaikuttaa merkittävästi	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	5	23	57	116	138	339
		% within Yrityksen koko	1,5%	6,8%	16,8%	34,2%	40,7%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	8	28	47	151	165	399
		% within Yrityksen koko	2,0%	7,0%	11,8%	37,8%	41,4%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	4	5	6	34	49	98
		% within Yrityksen koko	4,1%	5,1%	6,1%	34,7%	50,0%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	0	0	5	10	9	24
		% within Yrityksen koko	,0%	,0%	20,8%	41,7%	37,5%	100,0%
Total		Count	17	56	115	311	361	860
		% within Yrityksen koko	2,0%	6,5%	13,4%	36,2%	42,0%	100,0%

Pearson Chi Square $\chi^2 = 0,170$ (Asymp. Sig. 2-sided)

Taulukko 64. Yrityskoko vs. Yrittäjä itse

Vuosi 2002			Yrittäjä itse					Total
			Ei vaikuta ollenkaan	ei vaikuta merkittävästi	neutraali	vaikuttaa hiukan merkittävästi	vaikuttaa merkittävästi	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	3	0	5	18	152	178
		% within Yrityksen koko	1,7%	,0%	2,8%	10,1%	85,4%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	1	0	5	33	229	268
		% within Yrityksen koko	,4%	,0%	1,9%	12,3%	85,4%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	0	1	2	7	107	117
		% within Yrityksen koko	,0%	,9%	1,7%	6,0%	91,5%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	0	0	0	2	23	25
		% within Yrityksen koko	,0%	,0%	,0%	8,0%	92,0%	100,0%
Total		Count	4	1	12	60	511	588
		% within Yrityksen koko	,7%	,2%	2,0%	10,2%	86,9%	100,0%

Pearson Chi Square $\chi^2 = 0,374$ (Asymp. Sig. 2-sided)

Vuosi 2003			Yrittäjä itse					Total
			Ei vaikuta ollenkaan	ei vaikuta merkittävästi	neutraali	vaikuttaa hiukan merkittävästi	vaikuttaa merkittävästi	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	0	0	10	52	340	402
		% within Yrityksen koko	,0%	,0%	2,5%	12,9%	84,6%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	2	1	14	72	424	513
		% within Yrityksen koko	,4%	,2%	2,7%	14,0%	82,7%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	0	0	2	18	138	158
		% within Yrityksen koko	,0%	,0%	1,3%	11,4%	87,3%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	0	0	1	1	25	27
		% within Yrityksen koko	,0%	,0%	3,7%	3,7%	92,6%	100,0%
Total		Count	2	1	27	143	927	1100
		% within Yrityksen koko	,2%	,1%	2,5%	13,0%	84,3%	100,0%

Pearson Chi Square $\chi^2 = 0,803$ (Asymp. Sig. 2-sided)

Vuosi 2004			Yrittäjä itse					Total
			Ei vaikuta ollenkaan	ei vaikuta merkittävästi	neutraali	vaikuttaa hiukan merkittävästi	vaikuttaa merkittävästi	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	0	1	9	42	287	339
		% within Yrityksen koko	,0%	,3%	2,7%	12,4%	84,7%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	1	3	5	47	344	400
		% within Yrityksen koko	,3%	,8%	1,3%	11,8%	86,0%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	1	0	1	6	90	98
		% within Yrityksen koko	1,0%	,0%	1,0%	6,1%	91,8%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	0	0	1	0	23	24
		% within Yrityksen koko	,0%	,0%	4,2%	,0%	95,8%	100,0%
Total		Count	2	4	16	95	744	861
		% within Yrityksen koko	,2%	,5%	1,9%	11,0%	86,4%	100,0%

Pearson Chi Square $\chi^2 = 0,288$ (Asymp. Sig. 2-sided)

Taulukko 65. Yrityskoko vs. Kunta

Vuosi 2002			Kunta					Total	
			Ei vaikuta ollenkaan	ei vaikuta merkittävästi	neutraali	vaikuttaa hiukan merkittävästi	vaikuttaa merkittävästi		6
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	2	14	48	70	42	1	177
		% within Yrityksen koko	1,1%	7,9%	27,1%	39,5%	23,7%	,6%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	7	28	60	133	37	1	266
		% within Yrityksen koko	2,6%	10,5%	22,6%	50,0%	13,9%	,4%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	4	12	32	57	12	0	117
		% within Yrityksen koko	3,4%	10,3%	27,4%	48,7%	10,3%	,0%	100,0%
yli 250 henkeä	Count	0	3	7	11	4	0	25	
	% within Yrityksen koko	,0%	12,0%	28,0%	44,0%	16,0%	,0%	100,0%	
Total	Count	13	57	147	271	95	2	585	
	% within Yrityksen koko	2,2%	9,7%	25,1%	46,3%	16,2%	,3%	100,0%	

Pearson Chi Square $\chi^2 = 0,277$ (Asymp. Sig. 2-sided)

			Kunta					Total
			Ei vaikuta ollenkaan	ei vaikuta merkittävästi	neutraali	vaikuttaa hiukan merkittävästi	vaikuttaa merkittävästi	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	10	41	79	191	81	402
		% within Yrityksen koko	2,5%	10,2%	19,7%	47,5%	20,1%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	12	50	127	252	72	513
		% within Yrityksen koko	2,3%	9,7%	24,8%	49,1%	14,0%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	1	16	47	81	13	158
		% within Yrityksen koko	,6%	10,1%	29,7%	51,3%	8,2%	100,0%
yli 250 henkeä	Count	0	3	8	13	3	27	
	% within Yrityksen koko	,0%	11,1%	29,6%	48,1%	11,1%	100,0%	
Total	Count	23	110	261	537	169	1100	
	% within Yrityksen koko	2,1%	10,0%	23,7%	48,8%	15,4%	100,0%	

Pearson Chi Square $\chi^2 = 0,050$ (Asymp. Sig. 2-sided)

Vuosi 2004			Kunta					Total
			Ei vaikuta ollenkaan	ei vaikuta merkittävästi	neutraali	vaikuttaa hiukan merkittävästi	vaikuttaa merkittävästi	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	15	27	80	146	71	339
		% within Yrityksen koko	4,4%	8,0%	23,6%	43,1%	20,9%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	15	41	103	170	68	397
		% within Yrityksen koko	3,8%	10,3%	25,9%	42,8%	17,1%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	1	11	27	44	14	97
		% within Yrityksen koko	1,0%	11,3%	27,8%	45,4%	14,4%	100,0%
yli 250 henkeä	Count	0	1	8	12	3	24	
	% within Yrityksen koko	,0%	4,2%	33,3%	50,0%	12,5%	100,0%	
Total	Count	31	80	218	372	156	857	
	% within Yrityksen koko	3,6%	9,3%	25,4%	43,4%	18,2%	100,0%	

Pearson Chi Square $\chi^2 = 0,615$ (Asymp. Sig. 2-sided)

Taulukko 66. Yrityskoko vs. Alueellinen TE-keskus

Vuosi 2002			Alueellinen TE-keskus					Total
			Ei vaikuta ollenkaan	ei vaikuta merkittävästi	neutraali	vaikuttaa hiukan merkittävästi	vaikuttaa merkittävästi	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	16	32	75	33	18	174
		% within Yrityksen koko	9,2%	18,4%	43,1%	19,0%	10,3%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	26	50	108	69	15	268
		% within Yrityksen koko	9,7%	18,7%	40,3%	25,7%	5,6%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	11	23	37	39	7	117
		% within Yrityksen koko	9,4%	19,7%	31,6%	33,3%	6,0%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	1	6	14	4	0	25
		% within Yrityksen koko	4,0%	24,0%	56,0%	16,0%	,0%	100,0%
Total		Count	54	111	234	145	40	584
		% within Yrityksen koko	9,2%	19,0%	40,1%	24,8%	6,8%	100,0%

Pearson Chi Square $\chi^2 = 0,131$ (Asymp. Sig. 2-sided)

Vuosi 2003			Alueellinen TE-keskus					Total
			Ei vaikuta ollenkaan	ei vaikuta merkittävästi	neutraali	vaikuttaa hiukan merkittävästi	vaikuttaa merkittävästi	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	27	79	178	96	22	402
		% within Yrityksen koko	6,7%	19,7%	44,3%	23,9%	5,5%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	43	92	218	130	30	513
		% within Yrityksen koko	8,4%	17,9%	42,5%	25,3%	5,8%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	9	31	62	47	9	158
		% within Yrityksen koko	5,7%	19,6%	39,2%	29,7%	5,7%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	3	7	7	9	1	27
		% within Yrityksen koko	11,1%	25,9%	25,9%	33,3%	3,7%	100,0%
Total		Count	82	209	465	282	62	1100
		% within Yrityksen koko	7,5%	19,0%	42,3%	25,6%	5,6%	100,0%

Pearson Chi Square $\chi^2 = 0,787$ (Asymp. Sig. 2-sided)

Vuosi 2004			Alueellinen TE-keskus					Total
			Ei vaikuta ollenkaan	ei vaikuta merkittävästi	neutraali	vaikuttaa hiukan merkittävästi	vaikuttaa merkittävästi	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	32	73	141	70	20	336
		% within Yrityksen koko	9,5%	21,7%	42,0%	20,8%	6,0%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	39	74	163	99	22	397
		% within Yrityksen koko	9,8%	18,6%	41,1%	24,9%	5,5%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	3	21	45	25	4	98
		% within Yrityksen koko	3,1%	21,4%	45,9%	25,5%	4,1%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	1	4	12	5	1	23
		% within Yrityksen koko	4,3%	17,4%	52,2%	21,7%	4,3%	100,0%
Total		Count	75	172	361	199	47	854
		% within Yrityksen koko	8,8%	20,1%	42,3%	23,3%	5,5%	100,0%

Pearson Chi Square $\chi^2 = 0,704$ (Asymp. Sig. 2-sided)

Taulukko 67. Yrityskoko vs. Yrittäjäjärjestö

Vuosi 2002			Yrittäjäjärjestö					Total
			Ei vaikuta ollenkaan	ei vaikuta merkittävästi	neutraali	vaikuttaa hiukan merkittävästi	vaikuttaa merkittävästi	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	11	35	47	60	24	177
		% within Yrityksen koko	6,2%	19,8%	26,6%	33,9%	13,6%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	26	65	89	71	17	268
		% within Yrityksen koko	9,7%	24,3%	33,2%	26,5%	6,3%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	11	30	42	33	1	117
		% within Yrityksen koko	9,4%	25,6%	35,9%	28,2%	,9%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	1	5	12	6	0	24
		% within Yrityksen koko	4,2%	20,8%	50,0%	25,0%	,0%	100,0%
Total		Count	49	135	190	170	42	586
		% within Yrityksen koko	8,4%	23,0%	32,4%	29,0%	7,2%	100,0%

Pearson Chi Square $\chi^2 = 0,004$ (Asymp. Sig. 2-sided)

Vuosi 2003			Yrittäjäjärjestö					Total
			Ei vaikuta ollenkaan	ei vaikuta merkittävästi	neutraali	vaikuttaa hiukan merkittävästi	vaikuttaa merkittävästi	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	28	85	165	103	21	402
		% within Yrityksen koko	7,0%	21,1%	41,0%	25,6%	5,2%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	38	127	197	127	24	513
		% within Yrityksen koko	7,4%	24,8%	38,4%	24,8%	4,7%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	9	45	66	31	7	158
		% within Yrityksen koko	5,7%	28,5%	41,8%	19,6%	4,4%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	2	9	9	7	0	27
		% within Yrityksen koko	7,4%	33,3%	33,3%	25,9%	,0%	100,0%
Total		Count	77	266	437	268	52	1100
		% within Yrityksen koko	7,0%	24,2%	39,7%	24,4%	4,7%	100,0%

Pearson Chi Square $\chi^2 = 0,753$ (Asymp. Sig. 2-sided)

Vuosi 2004			Yrittäjäjärjestö					Total	
			0	Ei vaikuta ollenkaan	ei vaikuta merkittävästi	neutraali	vaikuttaa hiukan merkittävästi		vaikuttaa merkittävästi
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	0	26	80	131	77	24	338
		% within Yrityksen koko	,0%	7,7%	23,7%	38,8%	22,8%	7,1%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	0	39	84	160	95	19	397
		% within Yrityksen koko	,0%	9,8%	21,2%	40,3%	23,9%	4,8%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	0	5	27	44	18	4	98
		% within Yrityksen koko	,0%	5,1%	27,6%	44,9%	18,4%	4,1%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	1	1	5	12	4	1	24
		% within Yrityksen koko	4,2%	4,2%	20,8%	50,0%	16,7%	4,2%	100,0%
Total		Count	1	71	196	347	194	48	857
		% within Yrityksen koko	,1%	8,3%	22,9%	40,5%	22,6%	5,6%	100,0%

Pearson Chi Square $\chi^2 = 0,000$ (Asymp. Sig. 2-sided)

Taulukko 68. Yrityskoko vs. Koulut ja oppilaitokset

Vuosi 2002			Koulut ja oppilaitokset					Total
			Ei vaikuta ollenkaan	ei vaikuta merkittävästi	neutraali	vaikuttaa hiukan merkittävästi	vaikuttaa merkittävästi	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	14	32	60	54	17	177
		% within Yrityksen koko	7,9%	18,1%	33,9%	30,5%	9,6%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	20	62	67	91	26	266
		% within Yrityksen koko	7,5%	23,3%	25,2%	34,2%	9,8%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	11	22	33	46	4	116
		% within Yrityksen koko	9,5%	19,0%	28,4%	39,7%	3,4%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	0	3	10	9	3	25
		% within Yrityksen koko	,0%	12,0%	40,0%	36,0%	12,0%	100,0%
Total	Count	45	119	170	200	50	584	
	% within Yrityksen koko	7,7%	20,4%	29,1%	34,2%	8,6%	100,0%	

Pearson Chi Square $\chi^2 = 0,235$ (Asymp. Sig. 2-sided)

Vuosi 2003			Koulut ja oppilaitokset					Total
			Ei vaikuta ollenkaan	ei vaikuta merkittävästi	neutraali	vaikuttaa hiukan merkittävästi	vaikuttaa merkittävästi	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	33	88	132	121	28	402
		% within Yrityksen koko	8,2%	21,9%	32,8%	30,1%	7,0%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	39	106	176	153	39	513
		% within Yrityksen koko	7,6%	20,7%	34,3%	29,8%	7,6%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	10	43	55	45	5	158
		% within Yrityksen koko	6,3%	27,2%	34,8%	28,5%	3,2%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	2	5	10	9	1	27
		% within Yrityksen koko	7,4%	18,5%	37,0%	33,3%	3,7%	100,0%
Total	Count	84	242	373	328	73	1100	
	% within Yrityksen koko	7,6%	22,0%	33,9%	29,8%	6,6%	100,0%	

Pearson Chi Square $\chi^2 = 0,819$ (Asymp. Sig. 2-sided)

Vuosi 2004			Koulut ja oppilaitokset					Total
			Ei vaikuta ollenkaan	ei vaikuta merkittävästi	neutraali	vaikuttaa hiukan merkittävästi	vaikuttaa merkittävästi	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	32	66	117	94	29	338
		% within Yrityksen koko	9,5%	19,5%	34,6%	27,8%	8,6%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	42	86	117	127	25	397
		% within Yrityksen koko	10,6%	21,7%	29,5%	32,0%	6,3%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	5	31	26	28	8	98
		% within Yrityksen koko	5,1%	31,6%	26,5%	28,6%	8,2%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	1	4	5	12	2	24
		% within Yrityksen koko	4,2%	16,7%	20,8%	50,0%	8,3%	100,0%
Total	Count	80	187	265	261	64	857	
	% within Yrityksen koko	9,3%	21,8%	30,9%	30,5%	7,5%	100,0%	

Pearson Chi Square $\chi^2 = 0,135$ (Asymp. Sig. 2-sided)

Taulukko 69. Yrityskoko vs. Rahoittajat

Vuosi 2002			Rahoittajat					Total	
			Ei vaikuta ollenkaan	ei vaikuta merkittävästi	neutraali	vaikuttaa hiukan merkittävästi	vaikuttaa merkittävästi		6
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	1	9	28	88	52	0	178
		% within Yrityksen koko	,6%	5,1%	15,7%	49,4%	29,2%	,0%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	1	13	34	126	92	1	267
		% within Yrityksen koko	,4%	4,9%	12,7%	47,2%	34,5%	,4%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	1	4	18	58	34	0	115
		% within Yrityksen koko	,9%	3,5%	15,7%	50,4%	29,6%	,0%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	0	0	2	17	6	0	25
		% within Yrityksen koko	,0%	,0%	8,0%	68,0%	24,0%	,0%	100,0%
Total		Count	3	26	82	289	184	1	585
		% within Yrityksen koko	,5%	4,4%	14,0%	49,4%	31,5%	,2%	100,0%

Pearson Chi Square $\chi^2 = 0,901$ (Asymp. Sig. 2-sided)

Vuosi 2003			Rahoittajat					Total
			Ei vaikuta ollenkaan	ei vaikuta merkittävästi	neutraali	vaikuttaa hiukan merkittävästi	vaikuttaa merkittävästi	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	3	23	55	183	138	402
		% within Yrityksen koko	,7%	5,7%	13,7%	45,5%	34,3%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	6	21	97	240	149	513
		% within Yrityksen koko	1,2%	4,1%	18,9%	46,8%	29,0%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	0	7	23	83	45	158
		% within Yrityksen koko	,0%	4,4%	14,6%	52,5%	28,5%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	0	0	5	16	6	27
		% within Yrityksen koko	,0%	,0%	18,5%	59,3%	22,2%	100,0%
Total		Count	9	51	180	522	338	1100
		% within Yrityksen koko	,8%	4,6%	16,4%	47,5%	30,7%	100,0%

Pearson Chi Square $\chi^2 = 0,288$ (Asymp. Sig. 2-sided)

Vuosi 2004			Rahoittajat					Total
			Ei vaikuta ollenkaan	ei vaikuta merkittävästi	neutraali	vaikuttaa hiukan merkittävästi	vaikuttaa merkittävästi	
Yrityksen koko	1-9 henkeä	Count	3	19	57	125	134	338
		% within Yrityksen koko	,9%	5,6%	16,9%	37,0%	39,6%	100,0%
	10-49 henkeä	Count	5	24	57	152	160	398
		% within Yrityksen koko	1,3%	6,0%	14,3%	38,2%	40,2%	100,0%
	50-249 henkeä	Count	0	3	11	49	35	98
		% within Yrityksen koko	,0%	3,1%	11,2%	50,0%	35,7%	100,0%
	yli 250 henkeä	Count	1	2	4	11	5	23
		% within Yrityksen koko	4,3%	8,7%	17,4%	47,8%	21,7%	100,0%
Total		Count	9	48	129	337	334	857
		% within Yrityksen koko	1,1%	5,6%	15,1%	39,3%	39,0%	100,0%

Pearson Chi Square $\chi^2 = 0,347$ (Asymp. Sig. 2-sided)

Liite 3. Yhteenvedotaulukko

Vastausten keskiarvot

	Aineisto			
	2002	2003	2004	2005
	Mean	Mean	Mean	Mean
Yrittäjäksi ryhtyminen on helppoa	2,59	2,49	2,60	2,62
Yrittäjien neuvontapalveluita on tarjolla tarpeeksi	3,24	3,19	3,23	3,34
Yrittäjyys nähdään yleisesti houkuttelevana uravaihtoehtona	2,35	2,31	2,39	2,40
Epäonnistumisen riski rajoittaa yrittäjäksi ryhtymistä Suomessa	3,84	3,74	3,82	3,93
Kouluissa annetaan tarpeeksi tietoa yrittäjäksi ryhtymisestä	1,90	1,97	2,05	2,04
Yleistä yrittäjyysmyönteisyyttä tulisi kasvattaa	4,53	4,52	4,52	4,66
Yrittäjänä toimimisen edellytykset ovat parantuneet parin viime vuoden aikana	2,97	2,78	2,84	2,82
Yrittäjänä toimimista haittaa liika byrokratia	3,86	3,81	3,78	3,85
Julkisen palvelun tuotannon avaaminen kilpailulle parantaisi asemaani yrittäjänä	3,15	3,21	3,13	3,08
Yrittäjän sosiaaliturvassa ei ole puutteita	2,07	2,03	2,06	2,17
Tarvitsisin lisäkoulutusta yrittäjänä toimimiseen	3,15	3,19	3,14	2,88
Tarvitsisin lisää liiketoiminta-, markkinointi- ja/tai johtamisosaamista	3,34	3,36	3,35	3,25
Tarvitsisin neuvoja kansainvälistymiseen liittyen	2,97	2,80	2,77	2,81
Haluaisin hyödyntää paremmin tieto- ja muuta teknologiaa liiketoiminnassa	3,56	3,53	3,50	.
Yritystoiminnan rahoittaminen ei tuota minulle vaikeuksia	3,17	3,09	3,19	2,88
Arvonlisäverotus aiheuttaa haittaa yrittäjänä toimimiselle	3,22	3,27	3,18	2,98
Verotukseen liittyvät asiat eivät tuota ongelmia yritystoiminnalle	2,57	2,54	2,54	2,60
Epäonnistuminen yritystoiminnassa vie yrittäjän henkilökohtaisiin vaikeuksiin	4,35	4,30	4,28	4,38
Työnantajaksi ryhtyminen on helppoa	2,17	2,10	2,20	2,27
Palkan sivukustannukset eivät rajoita uusien henkilöiden palkkaamista	1,78	1,75	1,77	1,70
Ammattitaitoista henkilöstöä on saatavilla riittävästi	2,30	2,34	2,41	2,08
Yritykseni liikevaihto kasvaa lähitulevaisuudessa	3,57	3,41	3,42	3,57
Harkitsen lisääväni henkilöstön määrää lähitulevaisuudessa	3,13	2,89	2,95	3,20
Politiittiset päätöksen tekijät ymmärtävät tarpeeksi yrityksen toimintaa	.	.	2,52	2,81
Yrityksen kasvattaminen on helppoa	2,23	2,16	2,18	3,25
Yritykseni kasvattamisen esteenä on rahoituksen hankkiminen	2,65	2,70	2,52	.
Harkitsen yritystoiminnan lopettamista lähitulevaisuudessa	2,07	2,12	2,17	2,59
Valtiovallan viimeaikaiset toimet ovat helpottaneet yrittäjän asemaa	2,47	2,26	2,22	2,47
Sähköisten palvelujen lisääntyminen helpottaa yrittäjänä toimimista	3,74	3,74	3,73	3,65
Sukupolvenvaihdon suorittaminen yrityksissä on helppoa	2,11	2,20	2,29	2,09
Tunnen TE-keskuksen toimintaa	3,07	2,99	2,97	3,46
TE-keskuksen toiminta on auttanut toimintaani yrittäjänä	2,58	2,55	2,48	2,92
Olen osallistunut TE-keskuksen alueelliselle yrittäjyyspäiville	2,03	1,85	1,84	.
Yrittäjyyspäivistä on ollut hyötyä alueen yrittäjille	2,94	2,86	2,90	.
Valtiovalta	4,18	4,12	4,10	.
Yrittäjä itse	4,83	4,81	4,83	.
Kunta	3,65	3,65	3,63	.
Alueellinen TE-keskus	3,01	3,03	2,97	.
Yrittäjäjärjestö	3,04	2,96	2,94	.
Koulut ja oppilaitokset	3,16	3,06	3,05	.
Rahoittajat	4,07	4,03	4,10	.
Byrokratia	2,94	2,79	2,64	2,75
Verotus	2,80	2,73	2,53	2,69
Arvonlisäverotus	2,67	2,68	2,70	2,89
Työvoiman saatavuus	2,37	2,52	2,55	2,28
Työvoiman kalleus	2,13	2,05	2,15	1,96
Kilpailu julkisessa palvelun tuotannossa	2,92	2,83	2,95	2,89
Yrittäjän sosiaaliturva	2,83	2,80	2,87	3,95
Liikeriskin suuruus	2,65	.	.	.
Yleinen asenne yrittäjyyttä kohtaan	3,30	3,07	3,17	3,19
Yrityksemme oma kasvu- ja kehitysmotivaatio	.	.	3,17	3,63

Liite 4. Kyselylomake

KYSELY YRITTÄJILLE

1. Yrityksen henkilöstön lukumäärä	1	1-9 henkeä
	2	10-49 henkeä
	3	50-249 henkeä
	4	yli 250 henkeä
2. Yrityksen toimiala	1	Maa-, niesta, metsä-, kalatalous
	2	Teollisuus
	3	Rakentaminen
	4	Kauppa
	5	Majoitus- ja ravitsemistoiminta
	6	Kuljetus, varastointi, tietoliikenne
	7	Rahoitus- ja vakuutus toiminta
	8	Kiinteistö- ja vuokrauspalvelut
	9	Tekninen palvelu, palvelut liike-elämälle
	10	Muu yksityinen palvelu
	11	Muu toimiala
3. Yrityksen kotipaikkakunnan asukasmäärä	1	alle 10.000
	2	10.000-40.000
	3	40.001-100.000
	4	yli 100.00

4. Millä suuntanumeralueella on yrityksen kotipaikka? _____

5. Vastaa seuraaviin väittämiin asteikolla 1 – 5, jossa
 1 = "täysin eri mieltä"
 2 = "jokseenkin eri mieltä"
 3 = "neutraali"
 4 = "jokseenkin samaa mieltä"
 5 = "täysin samaa mieltä"

Yrittäjäksi ryhtyminen on helppoa	1	2	3	4	5
Yrittäjien neuvontapalveluja on tarjolla tarpeeksi	1	2	3	4	5
Yrittäjyys nähdään yleisesti houkuttelevana uravaihtoehtona	1	2	3	4	5
Epäonnistumisen riski rajoittaa yrittäjäksi ryhtymistä Suomessa	1	2	3	4	5
Kouluissa annetaan tarpeeksi tietoa yrittäjänä toimimisesta	1	2	3	4	5
Yleistä yrittäjyysmyönteisyyttä tulisi kasvattaa	1	2	3	4	5
Yrittäjänä toimimisen edellytykset ovat parantuneet parin viime vuoden aikana	1	2	3	4	5
Yrittäjänä toimimista haittaa liika byrokratia	1	2	3	4	5
Julkisen palvelutuotannon avaaminen kilpailulle parantaisi asemaani yrittäjänä	1	2	3	4	5
Yrittäjän sosiaaliturvassa ei ole puutteita	1	2	3	4	5
Yrityksemme kasvu- ja kehittymotivaatio on hyvä	1	2	3	4	5
Tarvisisin lisäkoulutusta yrittäjänä toimimiseen	1	2	3	4	5
Tarvisisin lisää liiketoiminta-, markkinointi- ja/tai johtamisosaamista	1	2	3	4	5
Tarvisisin neuvoja kansainvälistymiseen liittyen	1	2	3	4	5
Haluaisin hyödyntää paremmin tieto- ja muuta teknologiaa liiketoiminnassa	1	2	3	4	5
Yritystoiminnan rahoittaminen ei tuota minulle vaikeuksia	1	2	3	4	5
Arvonlisävero aiheuttaa haittaa yrittäjänä toimimiselle	1	2	3	4	5
Verotukseen liittyvät asiat eivät tuota ongelmia yritystoiminnalle	1	2	3	4	5
Epäonnistuminen yritystoiminnassa vie yrittäjän henkilökohtaisiin vaikeuksiin	1	2	3	4	5
Työnantajaksi ryhtyminen on helppoa	1	2	3	4	5
Palkan sivukustannukset eivät rajoita uusien henkilöiden palkkaamista	1	2	3	4	5
Ammattitaitoista henkilöstöä on saatavilla riittävästi	1	2	3	4	5
Yritykseni liikevaihto kasvaa lähitulevaisuudessa	1	2	3	4	5
Päättöksentekijät ymmärtävät riittävästi yritysten toimintaa	1	2	3	4	5
Harkitsen lisääväni yritykseni henkilöstön määrää lähitulevaisuudessa	1	2	3	4	5
Yrityksen kasvattaminen on helppoa	1	2	3	4	5
Yritykseni kasvattamisen esteenä on rahoituksen hankkiminen	1	2	3	4	5

Harkitsen yritystoiminnan lopettamista lähitulevaisuudessa	1	2	3	4	5
Valtiovallan viimeaikaiset toimet ovat helpottaneet yrittäjän asemaa	1	2	3	4	5
Sähköisten palvelujen lisääntyminen helpottaa yrittäjänä toimimista	1	2	3	4	5
Sukupolvenvaihdoksen suorittaminen yrityksissä on helppoa	1	2	3	4	5
Tunnen TE-keskuksen toimintaa	1	2	3	4	5
TE-keskuksen toiminta on auttanut toimintaani yrittäjänä	1	2	3	4	5
Olen osallistunut TE-keskusten alueellisille yrittäjyyspäiville	1	2	3	4	5
Yrittäjyyspäivistä on ollut hyötyä alueen yrittäjille	1	2	3	4	5

6. Arvioi yrittäjyyteen ja yritystoimintaan vaikuttavat tahot antamalla arvosana 1 – 5(1 = "ei vaikuta ollenkaan" ... 5 = "vaikuttaa merkittävästi") sen mukaan kuinka tärkeänä näet tahon yrittäjäksi ryhtymisen ja yrittäjänä toimimisen edellytyksien kannalta.

valtiovalta	_____
yrittäjä itse	_____
kunta	_____
alueellinen TE-keskus	_____
elinkeinoelämän järjestöt	_____
koulut ja oppilaitokset	_____
rahoittajat	_____

7. Valitse seuraavista yrittäjyyttä ja yritystoimintaa eniten haittaava tekijä Suomessa (rastita vain yksi tekijä).

_____	byrokratia
_____	verotus
_____	työvoiman saatavuus
_____	työvoiman kalleus
_____	epäterve kilpailu
_____	riittämätön kysyntä
_____	yrittäjän sosiaaliturvan puute
_____	riittämätön osaaminen
_____	yleinen asenne yrittäjyyttä kohtaan
_____	muu, mikä? _____
_____	ei mikään, kaikki on kunnossa

8. Miten seuraavat yrittäjänä toimimiseen liittyvät tekijät ovat muuttuneet muutaman viime vuoden aikana?

Vastaa asteikolla, jossa -2 = muuttunut huomattavasti huonompaan suuntaan
 -1 = muuttunut vähän huonompaan suuntaan
 0 = ei ole muuttunut lainkaan
 1 = muuttunut vähän parempaan suuntaan
 2 = muuttunut huomattavasti parempaan suuntaan

byrokratia	-2	-1	0	1	2
verotus	-2	-1	0	1	2
arvonlisäverotus	-2	-1	0	1	2
työvoiman saatavuus	-2	-1	0	1	2
työvoiman kalleus	-2	-1	0	1	2
kilpailu julkisessa palvelutuotannossa	-2	-1	0	1	2
yrittäjän sosiaaliturva	-2	-1	0	1	2
yleinen asenne yrittäjyyttä kohtaan	-2	-1	0	1	2
yityksemme oma kasvu- ja kehitysmotivaatio	-2	-1	0	1	2

9. Oletko tietoinen hallituksen Yrittäjyyden politiikkaohjelmasta?

kyllä   ei

VATT-TUTKIMUKSIA -SARJASSA ILMESTYNEITÄ

PUBLISHED VATT RESEARCH REPORTS

84. Moisio Antti – Kangasharju Aki – Ahtonen Sanna-Mari: Menestyksen mitta? Vaihtoehtoisia mittareita aluetalouden kehitykselle. Helsinki 2001.
85. Tuomala Juha: Työvoimakoulutuksen vaikutus työttömien työllistymiseen. Helsinki 2002.
86. Ruotoistenmäki Riikka – Babygina Evgenia: The Actors and the Financial Affairs of the Northern Dimension. Helsinki 2002.
87. Kyyrä Tomi: Funktionaalinen tulonjako Suomessa. Helsinki 2002.
88. Rätty Tarmo – Luoma Kalevi – Koskinen Ville – Järviö Maija-Liisa: Terveyskeskusten tuottavuus vuosina 1997 ja 1998 sekä tuottavuuseroja selittävät tekijät. Helsinki 2002.
89. Hakola Tuulia: Economic Incentives and Labour Market Transitions of the Aged Finnish Workforce. Helsinki 2002.
90. Venetoklis Takis: Public Policy Evaluation: Introduction to Quantitative Methodologies. Helsinki 2002.
91. Berghäll Elina – Heikkilä Tuomo – Hjerppe Reino – Kiander Jaakko – Kilponen Juha – Lavrac Vladimir – Stanovnik Peter: The Role of Science and Technology Policy in Small Economies. Helsinki 2002.
92. Räisänen Heikki (toim.): Rakenteellinen työttömyys. Tutkimusinventaaari ja politiikkajohtopäätökset. Helsinki 2002.
93. Moisio Antti: Essays on Finnish Municipal Finance and Intergovernmental Grants. Helsinki 2002.
94. Parkkinen Pekka: Hoivapalvelut ja eläkemenot vuoteen 2050. Helsinki 2002.
95. Junka Teuvo: Maailman kilpailukykyisin maa? Tuottavuus ja investoinnit Suomessa 1975-2000. Helsinki 2003.
96. Cogan Joseph – McDevitt James: Science, Technology and Innovation Policies in Selected small European Countries. Helsinki 2003.
97. Perrels Adriaan – Kemppi Heikki: Liberalised Electricity Markets – Strengths and Weaknesses in Finland and Nordpool. Helsinki 2003.
98. Sarvimäki Matti: Euroopan Unionin itälaajentuminen ja maahanmuutto Suomeen. Helsinki 2003.
99. Rätty Tarmo – Luoma Kalevi – Mäkinen Erkki – Vaarama Marja: The Factors Affecting the Use of Elderly Care and the Need for Resources by 2030 in Finland. Helsinki 2003.
100. van Beers Cees: The Role of Foreign Direct Investments on Small Countries' Competitive and Technological Position. Helsinki 2003.
101. Kangasharju Aki: Maksaaako asumistuen saaja muita korkeampaa vuokraa? Helsinki 2003.

102. Honkatukia Juha – Forsström Juha – Tamminen Eero: Energiaverotuksen asema EU:n laajuisen päästökaupan yhteydessä. Loppuraportti. Helsinki 2003.
103. Simai Mihály (ed.): Practical Guide for Active National Policy Makers – what Science and Technology Policy Can and Cannot Do? Helsinki 2003.
104. Luoma Arto – Luoto Jani – Siivonen Erkki: Growth, Institutions and Productivity: An empirical analysis using the Bayesian approach. Helsinki 2003.
105. Montén Seppo – Tuomala Juha: Muuttoliike, työssäkäynti ja työvoimavarat Uudellamaalla. Helsinki 2003.
106. Venetoklis Takis: An Evaluation of Wage Subsidy Programs to SMEs Utilising Propensity Score Matching. Helsinki 2004.
107. Räisänen Heikki: Työvoiman hankinta julkisessa työnvälityksessä. Helsinki 2004.
108. Romppanen Antti: Vakaus- ja kasvusopimuksen ensimmäiset vuodet. Helsinki 2004.
109. Vaittinen Risto: Trade Policies and Integration – Evaluations with CGE Models. Helsinki 2004.
110. Hjerppe Reino – Kiander Jaakko (eds.): Technology Policy and Knowledge-Based Growth in small Countries. Helsinki 2004.
111. Sinko Pekka: Essays on Labour Taxation and Unemployment Insurance. Helsinki 2004.
112. Kiander Jaakko – Martikainen Minna – Voipio Iikko: Yrittäjyyden tila 2002-2004. Helsinki 2004.
113. Kilponen Juha – Santavirta Torsten: Competition and Innovation – Microeconomic Evidence Using Finnish Data. Helsinki 2004.
114. Kiander Jaakko – Venetoklis Takis: Spending Preferences of Public Sector Officials. Survey Evidence from the Finnish Central Government. Helsinki 2004.
115. Hämäläinen Kari – Ollikainen Virve: Differential Effects of Active Labour Market Programmes in the Early Stages of Young People's Unemployment. Helsinki 2004.
116. Räisänen Heikki: Recent Labour Market Developments in Europe. Helsinki 2005.
117. Ropponen Olli: Kokonaiskulutuksen kehitys Suomessa talouden ulkopuolisten tekijöiden suhteen vuosina 1985–2001. Helsinki 2005.
118. Rätty Tarmo – Luoma Kalevi – Aaltonen Juho – Järviö Maija-Liisa: Productivity and Its Drivers in Finnish Primary Care 1988–2003. Helsinki 2005.
119. Kangasharju Aki – Aaltonen Juho: Kunnallisen päivähoidon yksikkökustannukset: Miksi kunnat ovat niin erilaisia? Helsinki 2006.
120. Perrels Adriaan – Ahlqvist Kirsti – Heiskanen Eva – Lahti Pekka: Kestävän kulutuksen mahdollisuudet ekotehokkaassa elinympäristössä. Helsinki 2006.
121. Berghäll Elina – Junka Teuvo – Kiander Jaakko: T&K, tuottavuus ja taloudellinen kasvu. Helsinki 2006.
122. Rauhanen Timo – Peltoniemi Ari: Elintarvikkeiden ja ruokapalveluiden arvonlisäverotus EU:ssa ja Suomessa. Helsinki 2006.